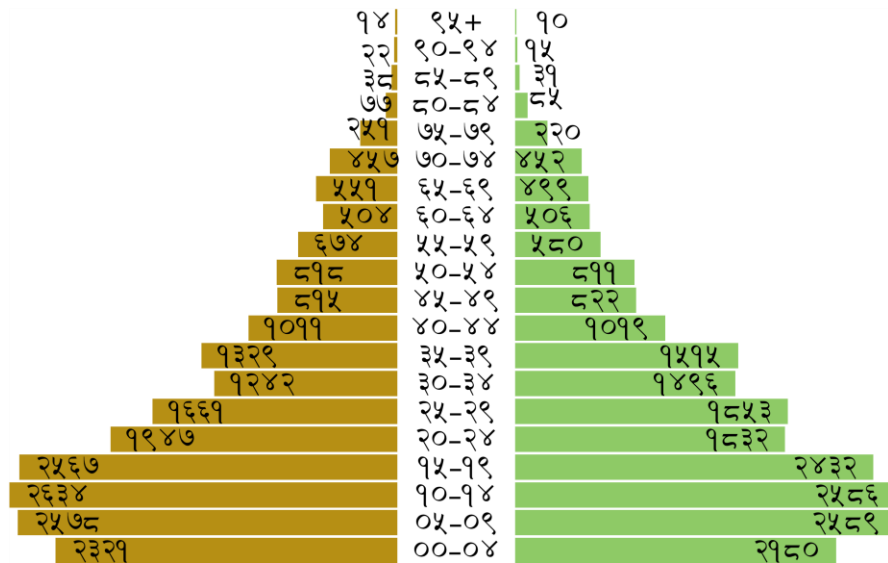

सम्मरीमाई गाउँपालिका

वस्तुगत विवरण

२०८३

जनसंख्या पिरामिड

पुरुष जनसंख्या

उमेर समूह

महिला जनसंख्या

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

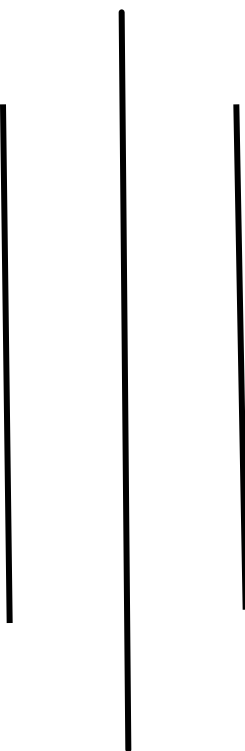
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही

(नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), रुपन्देही र कपिलवस्तु)

सम्मरीमाई गाउँपालिका

वस्तुगत विवरण -२०८३

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही
(नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), रुपन्देही र कपिलवस्तु)

प्रकाशक: तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही
फोन : ०७१-५७०००७
वेभ साइट: scorupandehi.nsonepal.gov.np
इमेल: scorupandehi@nsonepal.gov.np
scorupandehi@gmail.com
प्रकाशन वर्ष: २०८३
मुद्रक:

स्थानीय सरकार
LOCAL GOVERNMENT

सम्मरीमाई गाउँपालिका
SAMMARIMAI RURAL MUNICIPALITY

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
OFFICE OF THE RURAL MUNICIPAL EXECUTIVE

फारेना, रुपन्देही
FARENA, RUPANDEHI

लुम्बिनी, प्रदेश नेपाल
Lumbini, Province Nepal

प.सं./Ref No. २०८२/०८३

प.नं./Dispatch No.

मिति: २०८३/०३/२७

शुभकामना

सार्वजनिक नीति निर्माणमा तथ्याङ्कको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ । तथ्याङ्कको उत्पादन प्राथमिक र द्वितीय स्रोतबाट हुने गर्दछ । आधुनिक युगमा वैज्ञानिक विधिहरू प्रयोग गरि तथ्याङ्क उत्पादन गर्ने गरिन्छ । त्यसरी उत्पादन भएको वस्तुपूरक तथ्याङ्कले समाजको समग्र पक्षको चित्रण गर्दछ र नागरिकको वास्तविक अवस्था समेत प्रस्तुत गर्दछ । यसको आधारमा सरकारले नीति, योजना र कार्यक्रम निर्माण गरि नागरिकका अपेक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्न सहज हुन्छ । त्यसैले तथ्याङ्क कुनै विषयको जानकारी मात्र नभई यो एउटा नीति निर्माण तथा समस्या समाधानको आधार समेत हो । विकास कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने, प्रमाणमा आधारित (Evidence Based) नीति निर्माण वा निर्णय गर्ने, सुशासन कायम गर्ने देखि लोककल्याणकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न तथ्याङ्क नभई हुँदैन । नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेको सूचनाको हक र गोपनीयताको हक समेत रक्षा गर्न तथ्याङ्कसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूले विशेष ध्यान पुऱ्याउनुपर्ने हुन्छ ।

यस सम्मरीमाईको वस्तुगत विवरणमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले सञ्चालन गरेका गणना तथा सर्वेक्षणहरू, जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयहरू र सम्मरीमाई गाउँपालिकाले उत्पादन गरेका तथ्याङ्कहरूलाई एकीकृत गरी सरल ढंगले प्रस्तुत गरिएको छ । यस वस्तुगत विवरणले सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जनसांख्यिक वितरण, सामाजिक तथा साँस्कृतिक अवस्था र आर्थिक पक्ष लगायत अन्य विविध क्षेत्रको अवस्थालाई समेटेको छ । यस विवरणको उपयोगबाट सम्मरीमाई गाउँपालिकाको नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साथै अध्ययन अनुसन्धान गर्न र आम प्रयोगकर्ताको समय सापेक्ष एवम् खण्डीकृत तथ्याङ्कको मागलाई सम्बोधन गर्ने विश्वास लिएको छ ।

अन्त्यमा, विभिन्न चरणमा भएको छलफल तथा समन्वय समेतका आधारमा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय रुपन्देहीले यस सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जनसांख्यिक विवरण तयारी र प्रकाशनमा सहयोग गर्नु भएकोमा गाउँपालिकाको तर्फबाट तथ्याङ्क सङ्कलनदेखि सम्पादन र प्रकाशनको चरणसम्म संलग्न हुनुहुने सम्पूर्ण कर्मचारीहरूप्रति विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

बिनोद कुमार श्रीवास्तव
अध्यक्ष

Email:- info@sammarimaimun.gov.np
sammarimaimun@gmail.com

Website:- sammarimaimun.gov.np
Office Phone No:- 9779857016956

"कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, व्यवसाय र रोजगार, समृद्ध सम्मरीमाई विकासको आधार"

स्थानीय सरकार
LOCAL GOVERNMENT

सम्मरीमाई गाउँपालिका
SAMMARIMAI RURAL MUNICIPALITY

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
OFFICE OF THE RURAL MUNICIPAL EXECUTIVE

फरेना, रुपन्देही

FARENA, RUPANDEHI

लुम्बिनी, प्रदेश नेपाल

Lumbini, Province Nepal

प.सं./Ref No. २०८२/०८३

प.सं./Dispatch No.

मिति: २०८३/०३/२७

शुभकामना

तथ्यमा आधारित नीति निर्माण, विकास योजना तर्जुमा तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि तथ्याङ्कको भूमिका अत्यन्त महत्त्वपूर्ण रहँदै आएको छ। आधुनिक प्रविधि तथा वैज्ञानिक विधिको प्रयोग एवं अध्ययन अनुसन्धानबाट प्राप्त निष्कर्षका आधारमा तयार पारिएको वस्तुगत र विश्वसनीय तथ्याङ्कले समाजको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा भौगोलिक अवस्थाको यथार्थ चित्र प्रस्तुत गर्दछ। यसले स्थानीय तहलाई प्रमाणमा आधारित नीति निर्माण, विकास व्यवस्थापन, सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक न्यायको स्थापना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन एवं सुशासन प्रवर्द्धनमा महत्त्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउँछ।

यसै सन्दर्भमा, सम्मरीमाई गाउँपालिकाको "वस्तुगत विवरण" प्रकाशन हुन लागेकोमा म अत्यधिक खुसी व्यक्त गर्दछु।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयद्वारा सञ्चालन गरिएका गणना तथा सर्वेक्षण, विभिन्न सरकारी कार्यालयहरू तथा गाउँपालिकाबाट उत्पादित तथ्याङ्कलाई एकीकृत गरी तयार पारिएको यो विवरणले गाउँपालिकाको जनसांख्यिक अवस्था, सामाजिक तथा सांस्कृतिक पक्ष, आर्थिक गतिविधि एवं पूर्वाधार विकास लगायतका समग्र क्षेत्रलाई सरल र व्यवस्थित ढङ्गले समेटेको छ। मलाई पूर्ण विश्वास छ कि यस वस्तुगत विवरणले सम्मरीमाई गाउँपालिकाको नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, बजेट विनियोजन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यलाई थप वस्तुनिष्ठ र प्रभावकारी बनाउन महत्त्वपूर्ण आधार प्रदान गर्नेछ। साथै अध्ययन, अनुसन्धान तथा तथ्याङ्कीय जानकारी आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूका लागि समेत यो एक उपयोगी र महत्त्वपूर्ण सन्दर्भ सामग्री बन्नेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छु।

अन्त्यमा, यस महत्त्वपूर्ण प्रकाशन कार्यलाई सफल बनाउन आवश्यक सहयोग, समन्वय तथा सहकार्य गर्नुहुने तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। साथै तथ्याङ्क सङ्कलनदेखि सम्पादन तथा प्रकाशन कार्यसम्म प्रत्यक्ष एवं अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न हुनुहुने सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरू तथा सम्बद्ध सबै पक्षप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै यस प्रकाशनको पूर्ण सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

राजेश मल्लाह

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Email:- info@sammarimaimun.gov.np
sammarimaim@gmail.com

Website:- sammarimaimun.gov.np
Office Phone No:- 9779857016956

"कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, व्यवसाय र रोजगार, समृद्ध सम्मरीमाई विकासको आधार"

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

०३१-५७०००७

Email:- scorupandehi@nsonenpal.gov.np

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही

पत्र सं. : २०८२/८३

च. नं. :

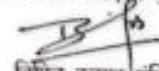
मन्तव्य

विकासको मापन तथ्याङ्कबाट गरिन्छ । विकास प्रशासनसँग सम्बन्धित योजना तर्जुमा, नीति निर्माण तथा कार्यक्रमहरूको तयारीका कार्यहरू तथ्याङ्क आधारित हुनुपर्दछ भन्ने सर्वमान्य मान्यतालाई आत्मसात गर्दै तथ्याङ्क विकासका प्रतिफल मापन गर्ने कतिपय विकासका सूचकहरू तथ्याङ्कको सहायताबाट निर्माण गरिन्छन् । वैज्ञानिक विधि प्रयोग गरी उत्पादन भएको सही तथ्याङ्कले समाजको ऐनाको रूपमा काम गर्दछ । विकसीत देशमा प्रत्येक निर्णयहरू तथ्याङ्कीय सूचकमा आधारित भएर गर्ने प्रचलन सामान्य भइसकेको सन्दर्भमा नेपालमा पनि तथ्याङ्कीय सूचकको प्रयोग र माग दिनानुदिन बढ्दै गइरहेको छ । तथ्याङ्क कुनै सिमित प्राविधिक विषयवस्तु मात्र नभई यो एउटा सार्वजनिक महत्त्वको विषय पनि हो । त्यसैले हाल विघ्नर तथ्याङ्कलाई सार्वजनिक वस्तु वा सम्पत्तिको रूपमा हेरिन्छ । सूचना प्राविधिको आधुनिक युगमा मानिसहरूको दैनिक जीवन र व्यवसायमा तथ्याङ्क बढ्दो रूपमा प्रयोग हुँदै आइरहेको छ । प्रमाणमा आधारित नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू तय गर्न तथा सोको मूल्याङ्कन गर्नका लागि निर्णयकर्ताको भरपर्दो साधन तथ्याङ्क हुन्छ । तथ्याङ्कले मानव आवश्यकताहरू परिपूर्ति गर्न आवश्यक सूचनाहरू उपलब्ध गराउने भएकोले यसलाई ज्ञान र शक्तिको स्रोतको रूपमा पनि लिने गरिन्छ ।

यस वस्तुगत विवरणले सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जनसांख्यिक वितरण, आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक लगायत अन्य विविध क्षेत्रको अवस्थालाई समेटेकोले नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साथै सम्मरीमाई गाउँपालिकाको तथ्याङ्कीय आवश्यकता पूरा गर्न केही हदसम्म योगदान पुर्याउने अपेक्षा गरेको छु । यसका साथै अनुसन्धानकर्ता, योजनाकार, तथ्याङ्ककर्मी, शिक्षक, विधार्थी, राजनीतिज्ञ, विकास साझेदार, पत्राकार लगायत सरोकारवाला सबैका लागि उपयोगी हुने अपेक्षा गरेको छु ।

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीको अग्रसरतामा सम्मरीमाई गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण प्रकाशित भएकोमा मलाई धेरै खुसी लागेको छ । विभिन्न चरणमा समन्वय र सहयोगका लागि सम्मरीमाई गाउँपालिकालाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै यो वस्तुगत विवरण तयारी र प्रकाशनमा तथ्याङ्क सङ्कलनदेखि, सम्पादन र प्रकाशनको चरणसम्म संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरूप्रति विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । यो वस्तुगत विवरण प्रकाशन गर्न योगदान दिनुहुने सबैमा कृतज्ञतासहित हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा, आगामी दिनमा यसका नवीन र परिमार्जित संस्करण प्रकाशन हुने विश्वास लिएको छु । भविष्यमा यसका परिमार्जित संस्करण प्रकाशनका लागि पाठकहरूबाट रचनात्मक सुझाव र प्रतिक्रिया प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु ।

बिपिन कुमार पडियार

तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही

बिपिन कुमार पडियार

तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी

विषय सूची

खण्ड १: परिचय.....	१
१.१ सम्मरीमाई गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय.....	१
१.२ भौगोलिक अवस्थिति.....	२
१.३ सम्मरीमाईको नामाकरण	२
१.४ गाउँपालिकाको राजनीतिक तथा प्रशासनिक विभाजन.....	२
१.५ सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी.....	३
१.६ प्रमुख नदी, खोला र तालतलैयाहरू.....	३
१.७ प्रमुख ताल तथा पोखरीहरूको विवरण	३
१.८ हावापानी, वनस्पति तथा वन्यजन्तु.....	३
१.९ सांस्कृतिक विविधता.....	४
१.१० प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू.....	४
१.११ सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रमुख व्यापारिक केन्द्र	४
१.१२ हाट बजार केन्द्र	५
खण्ड २: घर तथा पारिवारिक विवरण	६
२.१ घरको मुख्य प्रयोग	६
२.२ घरको आयु	६
२.३ घरको तला	७
२.४ आवासिय घर निर्माणमा सरकारी अनुदान प्राप्त परिवार.....	७
२.५ बैंक तथा वित्तीय संस्थामा सम्बन्धी विवरण	८
२.६ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा वा तालिम	८
२.७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको विवरण	९
२.८ घर वा आवसीय एकाइको स्वामित्व	९
२.९ घरको जग	१०
२.१० घरको बाहिरी गारो	११
२.११ घरको छानो	११
२.१२ घरको भुई	१२
२.१३ परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोत.....	१३
२.१४ परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन	१५
२.१५ परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत.....	१६
२.१६ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय	१७
२.१७ परिवारले उपयोग गरेका साधन र सुविधाहरू	१८
२.१८ गाउँपालिकामा कृषि बाहेकका साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने परिवारको विवरण	१९

२.१९ परिवारमा अनुपस्थित (विदेश गएका) व्यक्ति.....	१९
२.२० परिवारमा अनुपस्थित (विदेश रहेका) व्यक्तिको उमेर समूह अनुसारको विवरण.....	२०
२.२१ अक्सर विदेश बसोबास गर्ने व्यक्तिको देश अनुसारको विवरण.....	२१
२.२२ अनुपस्थित विदेश रहेका व्यक्तिको विदेश जानुको कारण अनुसारको विवरण.....	२१
२.२३ परिवारमा अनुपस्थित विदेश रहेका व्यक्तिको गएको देश र जानुको कारण अनुसारको विवरण.....	२२
२.२४ परिवारमा अनुपस्थित विदेश रहेका व्यक्तिको जाँदाको अवस्थामा उत्तीर्ण गरेको तहको विवरण.....	२३
२.२५ घर तथा जग्गामा महिलाको स्वामित्व.....	२४
२.२६ मृत्यु सम्बन्धी विवरण.....	२४
२.२७ सम्मरीमाई गा.पा. मा मृत्यु भएका व्यक्तिको उमेर समूह अनुसारको विवरण.....	२५
२.२८ विगत १२ महिनामा मृत्यु भएको कारण.....	२५
२.२९ १५ देखि ४९ वर्षका महिलाको मृत्यु हुँदाको अवस्था.....	२६
खण्ड ३: जनसांख्यिक विवरण.....	२७
३.१ जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवारको औषत आकार, जनघनत्व ,जनसंख्या वृद्धिदर र साक्षरता.....	२७
३.२ परिवारको औषत आकार.....	३०
३.३ लैङ्गिक अनुपात.....	३०
३.४ उमेरगत जनसंख्या.....	३१
३.५ पाँच वर्ष उमेरसमूह अनुसार जनसंख्याको संरचना.....	३५
३.६ विशेष उमेर अनुसारको जनसंख्या.....	३६
३.७ उमेर अनुसार परिवारमूलीको संख्या.....	३७
३.८ गाउँपालिकामा जातजातिको अवस्था.....	३८
३.९ मातृभाषाको अवस्था.....	४१
३.१० दोस्रो भाषा अनुसारको जनसंख्या.....	४२
३.११ पुर्खाको भाषा अनुसारको जनसंख्या.....	४२
३.१२ धर्म सम्बन्धी विवरण.....	४३
३.१३ जनसंख्याको वैवाहिक स्थिती.....	४३
३.१४ पहिलो विवाह गर्दाको उमेर.....	४५
३.१५ अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण.....	४६
३.१६ वडा अनुसार अक्सर बसोबास गर्ने जनसंख्या, स्वदेश र विदेश अनुपस्थित जनसंख्या.....	४८
३.१७ पाँच वर्ष उमेर समूहगत गाउँपालिका र वडागत जनसंख्या.....	४९
३.१८ वडाअनुसार बालबालिका (०-१७ वर्ष) अनुपात.....	५४
३.१९ वडा अनुसार अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विवरण.....	५५
३.२० वडा अनुसार परिवारको संरचनागत विवरण.....	५५
खण्ड ४: शैक्षिक तथ्याङ्क.....	५६

४.१ शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण.....	५६
४.२ शैक्षिक सूचकहरू.....	५७
४.३ शिक्षा सम्बन्धी अन्य सूचकहरू.....	५८
४.४ तहगत तथा विद्यालयको किसिम अनुसार विद्यार्थी विवरण.....	५८
४.५ तहगत रूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण.....	५८
४.६ साक्षरता दर (५ वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेरका).....	५९
४.७ साक्षर जनसंख्याले उत्तिर्ण गरेको तहसम्बन्धी विवरण.....	६०
४.८ ५ देखि २५ वर्ष सम्मका हाल स्कुल गईरहेका वा विगतमा गएको जनसंख्या विवरण.....	६१
४.९ अध्ययन गरेको क्षेत्र.....	६३
खण्ड ५ : बसाईसराई सम्बन्धी विवरण.....	६९
५.१ जन्मस्थानको आधारमा जनसंख्या.....	६९
५.२ जन्मेको देश.....	६९
५.३ पछिल्लो पटक बसाई सरेको स्थानको आधारमा जनसंख्या.....	७०
५.४ मुलुकभित्रकै अर्को स्थानबाट यस स्थानमा बसोबास गर्न आउनुको कारण.....	७१
५.५ यस अधिको बसोबास भएको देश.....	७५
५.६ विदेशबाट यस स्थानमा बसोबास गर्न आउनुको कारण.....	७५
खण्ड ६ : स्वास्थ्य र प्रजनन सम्बन्धी विवरण.....	७९
६.१ स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण.....	७९
६.२ स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण.....	७९
६.३ स्वास्थ्य सूचकहरू.....	८०
६.४ प्रमुख रोगहरू (Top Ten Morbidities).....	८२
६.५ अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण.....	८२
६.६ स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण.....	८३
६.७ एम्बुलेन्स सम्बन्धी विवरण.....	८३
६.८ जीवनकाल भरि जन्माएका बच्चाको संख्या अनुसारको महिला संख्या.....	८४
६.९ मृतक बालबालिकाको संख्या र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूको जनसंख्या.....	८५
६.१० जीवितै जन्मिएका, जन्मिएर मरेका र हालसम्म जीवित बच्चाहरूको विवरण.....	८६
६.११ विगत १२ महिनामा जीवितै जन्मिएका बच्चाहरू जन्माएका महिलाहरूको संख्या र जीवितै जन्मिएका बच्चाहरूको संख्या.....	८७
६.१२ आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या.....	८८
६.१३ आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या.....	८९

६.१४ आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९०
६.१५ मुख्य पेशा र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूह अनुसार जीवित जन्मेका बच्चाहरूको जनसंख्या	९१
६.१६ मुख्य पेशा र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बच्चाहरूको जनसंख्या	९२
६.१७ आमाको मुख्य पेशा अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९३
६.१८ आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बच्चाहरूको संख्या	९४
६.१९ आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समूह अनुसार मृत्यु बच्चाहरूको संख्या	९६
६.२० आमाको प्रमुख उद्योग अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९८
६.२१ विभिन्न कारणले आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाबाट जन्मेका बच्चाहरूको संख्या	१००
६.२२ आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाको उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बच्चाहरूको संख्या	१०१
६.२३ आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाबाट विगत १२ महिनामा जीवित जन्मेका शिशु संख्या	१०२
६.२४ उमेरगत प्रजनन दर र कुल प्रजनन दर	१०३
खण्ड ७: आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण	१०५
७.१ आर्थिक कार्य गरेको अवधि	१०५
७.२ आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण	१०६
७.३ आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या	१०८
७.४ आर्थिक कामको औद्योगिक क्षेत्र वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या	१०९
७.५ आर्थिक काममा संलग्नताको प्रकार अनुसारको विवरण	११०
७.६ आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको विवरण	१११
७.७ आर्थिक काम नगर्नुको कारण	१११
७.८ १८ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको बसोबासको स्थिति	११२
७.९ पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था	११४
७.१० प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सुचिकृत व्यक्तिको संख्या	११४
खण्ड ८: कृषि, बन तथा वातावरण तथ्याङ्क	११५
८.१ प्रमुख बालीले ढाकेको क्षेत्रफल र उत्पादन परिमाण	११५
८.२ कृषि सम्बन्धी सूचकहरू	११५
८.३ बाली नाली तथा पशुपन्छीमा देखिएका प्रमुख रोगहरू	११६
८.४ पशुपन्छीलाई दिइएको खोप विवरण	११६
८.५ कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औषत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफलको विवरण	११७
८.६ जग्गाको स्वामित्वअनुसार जग्गा कमाउने परिवार संख्या तथा कमाएको जग्गाको क्षेत्रफलको विवरण	११७
८.७ कृषिचलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोग	११८

८.८ विभिन्न अस्थायी बालीको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवार संख्या.....	११८
८.९ मुख्य अस्थायी बाली लागेका जग्गाको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवार संख्या	११९
८.१० बगैँचाको रुपमा लगाइएका जम्मा स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवार संख्या.....	११९
८.११ बगैँचाको रुपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवार संख्या.....	१२०
८.१२ बगैँचाको रुपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवार संख्या क्रमश	१२०
८.१३(क) प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या.....	१२१
८.१३ (ख) प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	१२१
८.१३(ग) प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	१२२
८.१४ (क) क्षेत्र अनुसार पाल्तु चौपाया संख्या र कृषक परिवार.....	१२३
८.१४(ख) क्षेत्र अनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या र कृषक परिवार	१२३
८.१५(क) कृषि कामदारको किसिमअनुसार कामदारहरूको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या...१२४	
८.१५(ख) कृषि कामदारको किसिमअनुसार कामदारहरूको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या...१२४	
८.१६ स्थानीय तहअनुसार कृषि ऋण, थप ऋणको आवश्यकता, बिमा तथा अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक परिवार संख्या	१२५
८.१७ जलवायु परिवर्तन बारे जानकारी राख्ने र कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुर्‍याएको प्रभावअनुसार कृषक परिवार संख्या.....	१२५
८.१८ कृषि चलनबाट निस्किएका फोहोरको निम्नअनुसार व्यवस्थापन गरेका कृषक परिवार संख्या	१२६
८.१९ लिङ्गअनुसार मुख्य कृषकको संख्या तथा कृषक परिवारको जनसंख्या.....	१२७
८.२० कृषि तालिम, कृषि कार्यसम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता तथा कृषि क्रियाकलापमा दिएको समय अनुसार कृषक परिवारको जनसंख्या	१२७
८.२१ कृषि चलनमा परिवारमूली र कृषि चलनको स्थिति.....	१२८
८.२२ कृषि चलनको प्रमुख उत्पादन/क्रियाकलापअनुसार कृषक परिवार संख्या	१२८
८.२३ कृषि चलनबाट भएको प्रमुख उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवार संख्या.....	१२९
८.२४ आम्दानीको मुख्य स्रोत तथा आफ्नै कृषि उत्पादनबाट बर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषक परिवार संख्या	१२९
खण्ड ९: गरीबी	१३०
९.१ रुपन्देही जिल्लाको स्थानीय तह अनुसार गरीबी दर.....	१३०
खण्ड १०: न्याय, शान्ती सुरक्षा र घरेलु हिंसा	१३२
१०.१ मुद्दा/ विवाद दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण	१३२
१०.२ मुद्दा/ विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या.....	१३२

खण्ड ११: विविध.....	१३३
११.१ सम्मरीमाई गाउँपालिकामा दर्ता भएका व्यापार व्यवसायको विवरण.....	१३३
११.२ सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका उद्योगको किसिम अनुसारको विवरण.....	१३३
११.३ स्थानीय तहमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी विवरण	१३३
११.४ आ.व.२०८१/८२ सम्म पालिकामा दर्ता भएका सहकारी संघ/संस्थाहरूका विवरण	१३३
११.५ सहकारी संस्थाहरू सम्बन्धी विवरण	१३४
११.६ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको अवस्था	१३४
११.७ व्यक्तिगत घटना दर्ता.....	१३५
११.८ आ.व. २०८१/८२ मा बडा कार्यालयहरूमा भएका व्यक्तिगत घटना दर्ताहरूको विवरण	१३५
११.९ सम्मरीमाई गाउँपालिकाका गाउँकार्यपालिका पदाधिकारीहरूको विवरण	१३६
११.१० स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ को सम्मरीमाई गाउँपालिकाको मतपरिणाम	१३६
खण्ड १२: तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही.....	१४७
१२.१ परिचय.....	१४७
१२.२ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीको दरबन्दी तैरीज.....	१४८
१२.३ संगठन संरचना	१४८
१२.४ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीबाट सम्पादन हुने मुख्य-मुख्य कार्यहरू.....	१४९
१२.५ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीबाट जारी भएको नागरिक वडापत्र	१५०

तालिका सूची

तालिका २ .१: घरको मुख्य प्रयोग अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा).....	६
तालिका २ .२: घरको आयु अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा).....	७
तालिका २ .३: घरको तला अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा).....	७
तालिका २ .४: आवसीय घर निर्माणमा सरकारी अनुदान प्राप्त परिवार (% मा).....	७
तालिका २ .५: बैंक तथा वित्तीय संस्थामा बैंकखाता सम्बन्धी विवरण (प्रतिशतमा)	८
तालिका २ .६: प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा वा तालिम सम्बन्धी विवरण (प्रतिशतमा)	८
तालिका २ .७: बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको विवरण.....	९
तालिका २ .८: घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत.....	९
तालिका २ .९: घरको जग अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत.....	१०
तालिका २ .१०: घरको जग अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत	११
तालिका २ .११: घरको छानो अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत	१२
तालिका २ .१२: घरको भुईँ अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत.....	१३
तालिका २ .१३: पिउने पानीको मुख्य स्रोतको आधारमा परिवार संख्या र प्रतिशत	१४
तालिका २ .१४: परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनको आधारमा परिवार संख्या र प्रतिशत.....	१५
तालिका २ .१५: परिवारमा बच्ची बालन अक्सर प्रयोग गरिने स्रोतको आधारमा परिवार संख्या र प्रतिशत.....	१६

तालिका २ .१६: परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत	१७
तालिका २ .१७: घरायसी साधन/सुविधा अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत	१८
तालिका २ .१८: गाउँपालिकामा साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने परिवार संख्या र प्रतिशत	१९
तालिका २ .१९: गाउँपालिकामा साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने पुरुष र महिलाको संख्या र प्रतिशत	१९
तालिका २ .२०: परिवारमा अनुपस्थित विदेश	२०
तालिका २ .२१: विदेश रहेका व्यक्तिहरुको विदेश जाँदाको उमेर तथा लिङ्ग अनुसारको संख्या र प्रतिशत	२०
तालिका २ .२२: अक्सर विदेश बसोबास गर्ने व्यक्तिको देश अनुसारको विवरण	२१
तालिका २ .२३: परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण अनुसारको विवरण	२१
तालिका २ .२४: परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण र देश अनुसारको विवरण	२२
तालिका २ .२५: परिवारमा अनुपस्थित (विदेश) रहेका व्यक्ति र विदेश जाँदा उत्तिर्ण गरेको तह अनुसार विवरण	२३
तालिका २ .२६: महिलाको स्वामित्वमा रहेको घर जग्गाको विवरण	२४
तालिका २ .२७: जनगणना भन्दा १२ महिना अगाडि कम्तिमा एक जनाको मृत्यु भएको परिवारको विवरण	२४
तालिका २ .२८: मृत्यु भएका व्यक्तिको उमेर समूह अनुसारको विवरण	२५
तालिका २ .२९: मृत्यु भएका व्यक्तिको मृत्युको कारण	२५
तालिका २ .३०: १५ देखि ४९ वर्षका महिलाको मृत्यु हुँदाको अवस्था	२६
तालिका ३ .१: परिवार संख्या, जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, औषत आकार जनघनत्व र साक्षरता	२७
तालिका ३ .२: वडागत परिवार संख्या, जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, औषत आकार जनघनत्व र साक्षरता	२८
तालिका ३ .३: अक्सर बसोबासको स्थान अनुसारको विवरण	२९
तालिका ३ .४: गाउँपालिकाको एकल उमेरगत जनसंख्या	३१
तालिका ३ .५: गाउँपालिकामा ५ वर्ष उमेरसमूह अनुसार जनसंख्या	३५
तालिका ३ .६: विशेष उमेर समूह अनुसारको जनसंख्या	३७
तालिका ३ .७: उमेर समूह अनुसार परिवारमूलीको संख्या र प्रतिशत	३७
तालिका ३ .८: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा जातजाति अनुसारको जनसंख्या	३८
तालिका ३ .९: गाउँपालिकामा मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या	४१
तालिका ३ .१०: गाउँपालिकामा बोलिने दोस्रो भाषा अनुसारको जनसंख्या	४२
तालिका ३ .११: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा बोलिने पुर्खाको भाषा अनुसारको जनसंख्या विवरण	४२
तालिका ३ .१२: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा धर्म अनुसारको जनसंख्या	४३
तालिका ३ .१३: वैवाहिक स्थिती अनुसारको जनसंख्या	४४
तालिका ३ .१४: दश वर्ष वा सो भन्दा माथिका जनसंख्याको पहिलो विवाह गर्दाको उमेर	४५
तालिका ३ .१५: अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण	४६
तालिका ३ .१६: अपाङ्गताको प्रकार अनुसारको जनसंख्या	४७
तालिका ३ .१७: वडाअनुसार अक्सर बसोबास गर्ने जनसंख्या, स्वदेश अनुपस्थित र विदेश अनुपस्थित जनसंख्या	४८

तालिका ३ .१८: पाँच वर्ष उमेर समूहगत गाउँपालिका र वडागत जनसंख्या	४९
तालिका ३ .१९: वडाअनुसार बालबालिका (०-१७ वर्ष) अनुपात	५४
तालिका ३ .२०: वडा अनुसार अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विवरण	५५
तालिका ३ .२१: वडा अनुसार परिवारको संरचनागत विवरण	५५
तालिका ४ .१: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा सञ्चालित शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण २०८२	५६
तालिका ४ .२: सम्मरीमाई गाउँपालिकाको शिक्षासँग सम्बन्धित सूचकहरु	५७
तालिका ४ .३: सम्मरीमाई गाउँपालिकाको शिक्षासँग सम्बन्धित अन्य सूचकहरु २०८२	५८
तालिका ४ .४: शैक्षिक सत्र २०८२ मा सम्मरीमाई गाउँपालिकाको विद्यालयको तहगत विद्यार्थी विवरण	५८
तालिका ४ .५: शैक्षिक सत्र २०८२ मा सम्मरीमाई गाउँपालिकाको सामुदायिक विद्यालयको तहगत शिक्षक विवरण	५८
तालिका ४ .६: साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण	५९
तालिका ४ .७: साक्षर जनसंख्याले उत्तिर्ण गरेको तह	६०
तालिका ४ .८: हाल स्कुल गईरहेका वा विगतमा स्कुल गएको जनसंख्या विवरण	६२
तालिका ४ .९: अध्ययन गरेको क्षेत्र अनुसारको विवरण	६४
तालिका ५ .१: गाउँपालिकाको जन्मस्थानको आधारमा जनसंख्या	६९
तालिका ५ .२: विदेशमा जन्म भएकाहरु जन्म भएको देश अनुसारको जनसंख्या विवरण	७०
तालिका ५ .३: पछिल्लो पटक बसाई सरेको स्थानको आधारमा जनसंख्या	७१
तालिका ५ .४: अर्को पालिका र अर्को जिल्लाबाट यस पालिकामा बसोबास गर्न आउनुको कारण	७२
तालिका ५ .५: यस अधिको बसोबास विदेश हुनेहरुको बसोबास गरेको देश	७५
तालिका ५ .६: यस अधिको बसोबास विदेश हुनेको यस पालिकामा बसोबास गर्न आउनुको कारण	७६
तालिका ६ .१: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण	७९
तालिका ६ .२: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेका जनशक्ति सम्बन्धि विवरण	७९
तालिका ६ .३: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचकहरुको विवरण	८०
तालिका ६ .४: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका देखिएका प्रमुख रोग तथा विमारहरुको विवरण	८२
तालिका ६ .५: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका अपाङ्गताको किसिम अनुसारको विवरण	८२
तालिका ६ .६: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	८३
तालिका ६ .७: सम्मरीमाई गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको एम्बुलेन्स विवरण	८३
तालिका ६ .८: १५ वर्ष देखि ४९ वर्षको महिलाले अहिलेसम्म जीवित जन्माएको बच्चाको संख्या र महिलाको उमेर समूहको आधारमा महिलाको संख्या	८४
तालिका ६ .९: मृतक बालबालिकाको संख्या र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरुको जनसंख्या	८५

तालिका ६ .१०: १५ देखि ४९ वर्षको महिलाले अहिलेसम्म जन्माएका जीवित बच्चाहरु, जीवित जन्मेर मरेका बच्चाहरु र अहिलेसम्म जीवित रहेका बच्चाहरुको संख्या	८६
तालिका ६ .११: १५ देखि ४९ वर्षको महिलाले विगत १२ महिनामा जीवित जन्माएको बच्चाको संख्याको आधारमा उमेर समूह अनुसार महिलाको संख्या	८७
तालिका ६ .१२: आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या	८८
तालिका ६ .१३: आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या	८९
तालिका ६ .१४: आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९०
तालिका ६ .१५: आमाको मुख्य पेशा र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९१
तालिका ६ .१६: आमाको मुख्य पेशा र उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या	९२
तालिका ६ .१७: आमाको मुख्य पेशा र उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९३
तालिका ६ .१८: आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९४
तालिका ६ .१९: आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या	९६
तालिका ६ .२०: आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या	९८
तालिका ६ .२१: आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएको कारण र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या	१००
तालिका ६ .२२: आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाको उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बच्चाहरुको संख्या	१०१
तालिका ६ .२३: आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाबाट विगत १२ महिनामा जीवित जन्मेका शिशुको संख्या	१०२
तालिका ६ .२४: उमेर विशिष्ट प्रजनन दर	१०३
तालिका ७ .१: आर्थिक कार्य गरेको अवधिको आधारमा जनसंख्याको वितरण (१० वर्ष वा सो भन्दा माथि)	१०५
तालिका ७ .२: आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता अनुसारको जनसंख्या (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)	१०७
तालिका ७ .३: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण	१०७
तालिका ७ .४: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको मुख्य पेशा अनुसारको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)	१०८
तालिका ७ .५: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको मुख्य औद्योगिक क्षेत्र अनुसारको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)	१०९
तालिका ७ .६: रोजगारीको अवस्था अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)	११०
तालिका ७ .७: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको मुख्य कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)	१११
तालिका ७ .८: आर्थिक काम नगर्नुको कारण अनुसार जनसंख्याको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा माथि)	११२

तालिका ७ .९: वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको बसोबासको स्थिति	११३
तालिका ७ .१०: पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्मदर्ताको अवस्था	११४
तालिका ८ .१: प्रमुख पाँच बालीको नाम, ढाकेको क्षेत्रफल र उत्पादन परिमाण	११५
तालिका ८ .२: कृषि सम्बन्धी प्रमुख सूचकहरु	११५
तालिका ८ .३: बालीनाली तथा पशुपन्छीमा देखिएका प्रमुख दश रोगहरु	११६
तालिका ८ .४: पशुपन्छीलाई दिइएको खोप विवरण	११६
तालिका ८ .५: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषक परिवार, कित्ता, औषत कित्ता र सिँचाई क्षेत्रफल विवरण	११७
तालिका ८ .६: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जग्गाको प्रकार र क्षेत्रफलको विवरण	११७
तालिका ८ .७: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण	११८
तालिका ८ .८: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको अस्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण	११८
तालिका ८ .९: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको अस्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण	११९
तालिका ८ .१०: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको स्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण	११९
तालिका ८ .११: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको स्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण	१२०
तालिका ८ .१२: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको स्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण	१२०
तालिका ८ .१३: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको धान बालीमा प्रयोग भएको विजनको किसिम र कीटनाशक विषादीको विवरण	१२१
तालिका ८ .१४: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको मकै बालीमा प्रयोग भएको विजनको किसिम र कीटनाशक विषादीको विवरण	१२२
तालिका ८ .१५: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको गहुँ बालीमा प्रयोग भएको विजनको किसिम र कीटनाशक विषादीको विवरण	१२२
तालिका ८ .१६: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको पाल्तु चौपाया र कृषक परिवार विवरण	१२३
तालिका ८ .१७: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको पाल्तु चौपाया र कृषक परिवार विवरण	१२३
तालिका ८ .१८: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि कामदारको विवरण	१२४
तालिका ८ .१९: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि कामदारको विवरण	१२४
तालिका ८ .२०: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि ऋण, कृषि बिमा र अनुदानको विवरण	१२५
तालिका ८ .२१: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जलवायु परिवर्तन जानकारी परिवार विवरण	१२६
तालिका ८ .२२: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको फोहोर व्यवस्थापन किसिम अनुसारको विवरण	१२६
तालिका ८ .२३: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको लिङ्ग अनुसारको कृषक परिवारको विवरण	१२७
तालिका ८ .२४: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको लिङ्ग अनुसारको कृषक परिवारको जनसंख्या र कृषि कार्य गरेको समय अनुसार कृषक परिवार विवरण	१२७
तालिका ८ .२५: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको परिवारमूली अनुसार कृषक परिवार विवरण	१२८

तालिका ८ .२६: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको प्रमुख उत्पादन अनुसार कृषक परिवार विवरण	१२८
तालिका ८ .२७: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवार विवरण	१२९
तालिका ८ .२८: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको आम्दानी र खान पुग्ने अवधि अनुसारको कृषक परिवार विवरण	१२९
तालिका ९ .१: रुपन्देही जिल्लाको स्थानीय तह अनुसार गरीबी दर (प्रतिशत)	१३०
तालिका १० .१: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा भएका मुद्दा/विवादको दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण	१३२
तालिका १० .२: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा भएका मुद्दा/विवादको प्रकृति अनुसार संख्या विवरण	१३२
तालिका ११.१ : सम्मरीमाई गाउँपालिकामा दर्ता भएका व्यापार व्यवसायको विवरण २०८१/८२	१३३
तालिका ११.२ : सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका उद्योगको किसिम अनुसारको विवरण २०८१/८२	१३३
तालिका ११.३ : सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका वैकहरूको विवरण २०८१/८२	१३३
तालिका ११.४: आ.व.२०८१/८२ सम्म सम्मरीमाई गाउँपालिकामा दर्ता भएका सहकारी संघ/संस्थाहरूका विवरण	१३३
तालिका ११.५: सहकारी संस्थाहरूका विवरण	१३४
तालिका ११.६: आ.व. २०८०/८१ मा सम्मरीमाई गाउँपालिकामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण	१३४
तालिका ११.७: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण	१३५
तालिका ११.८: आ.व. २०८१/८२ मा वडा कार्यालयहरूमा भएका व्यक्तिगत घटना दर्ताहरूको विवरण	१३५
तालिका ११. ९: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका गाउँकार्यपालिका पदाधिकारीहरूको विवरण	१३६
तालिका ११. १०:: स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ को सम्मरीमाई गाउँपालिकाको मतपरिणाम	१३६

अनुसूची -१: तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको कार्यालय रहने स्थान, कार्यक्षेत्र र समन्वय गर्नुपर्ने स्थानीय तह संख्या	१५२
अनुसूची २-: आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरू	१५३
अनुसूची ३: जनसांख्यिक सुचकहरू परिभाषा र विधि	१५४

खण्ड १: परिचय

१.१ सम्मरीमाई गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

साविक करौता, बरवासी, थुम्हवा पिप्रहवा, फरेना, रोइनीहवा, असुरैना, बेतकुईया गाविसलाई गाभेर बनेको सम्मरीमाई गाउँपालिका लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत लुम्बिनी अञ्चलको रुपन्देही जिल्लाका १० गाउँपालिका मध्ये एक हो । पूर्व पश्चिम हुलाकी सडक अन्तर्गत भैरहवा लुम्बिनी खण्डको बनगाईदेखि करीब २० किलोमिटर दक्षिण, २७.३८९७७० पूर्वी देशान्तर र ८३.३०००८६ उत्तरी अक्षांशसम्म अवस्थित यो गाउँपालिका समून्द्र सतहदेखि करिब ९२.१ मिटरको उचाइमा छ । ५०.७८ बर्ग किलोमिटर (श्रोत:संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय) क्षेत्रफल भएको यो गाउँपालिका रुपन्देही जिल्लाको प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं ४ मा पर्दछ । पूर्वमा मर्चवारी गाउँपालिका, पश्चिममा लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका, उत्तरमा कोटहीमाई गाउँपालिका र दक्षिणमा भारतको उत्तरप्रदेश सिमाना भित्र उत्तर पश्चिम हुदै बग्ने दानव नदीसंगै प्राकृतिक, भौगोलिक, सांस्कृतिक, मनोरमताले यो गाउँपालिका सिंगारिएको छ । खुल्ला दिसा मुक्त र पूर्ण खोपयुक्त यस गाउँपालिकाको चारैतिर कृषि खेतीयोग्य जमीन रहेको छ ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा रैथाने शुक्ला, यादव, पासी, लोनिया, लोध, कुर्मी, बरई, जैसवाल, कलावर, हरिजन, गुप्ता, मुसलमान लगाएत जातजातिका साथसाथै विभिन्न धर्म र संस्कृतिका ७२४२ घर धुरी रहेको छ । जसमा महिला २१,५३३ र पुरुष २१,५११ गरी जम्मा ४३,०४४ जनसंख्या रहेको छ । यस्तै यहाँको लैङ्गिक अनुपात १०४ र गरिबी ३४.४७% रहेको छ । सम्मरीमाई गाउँपालिका रुपन्देही जिल्लाको कम विकसित गाउँपालिकाहरु मध्ये एक हो । यसको भू-बनोट समथर एकै खालको छ । समतल भू-भाग र उर्वर मलिलो माटोका कारण प्रशस्त कृषि उत्पादन हुने संभावना भएता पनि भाद्र महिनामा पानीको श्रोत नभई आकाशे पानीको भर पर्नुपर्ने अवस्था र आज भोलि घर, घडेरी, मोटर बाटो निर्माण, कृषिमा मानिसको कम प्राथमिकता आदि कारणले उत्पादन दिन प्रतिदिन घटदै जानुका साथसाथै वातावरणमा प्रतिकूल असर समेत परेको छ । यहाँ मौसम अनुसारका खेती बाह्र महिना गर्न सकिन्छ । मुख्य बाली धान, गहुं, मकै, मास, मसुरो, रहर, आलस, तोरी, सुर्यमुखी, मम्फूली, आलु आदि हुन । आजभोलि व्यवसायिक रूपमा बेमौसमी तरकारी खेती, च्याउ खेती, पशुपालन, हांस, कुखुरापालन गरिदै आएको छ । उत्पादित खाद्यन्न तथा तरकारी नजिकैका स्थानीय हाटबजारहरु (पर्सहवा, करौता, थुम्हवा र बेतकुईया) तथा भैरहवा र बुटवलमा बेचबिखान गरिन्छ । यस गाउँपालिकामा प्रदेशीय हावापानी पाइएता पनि बाह्र महिना एकैनासको हावापानी छैन । चैत्र महिनादेखि भाद्रसम्म गर्मी हुन्छ । आश्विन, कार्तिक, मंसिर र फागून यहाँको हावापानी समशीतोष्ण हुन्छ भने पौष र माघ महिनामा निकै जाडो हुन्छ । जेष्ठको अन्त्यदेखि भाद्रसम्म मानसूनी वायुका कारण वर्षा हुने गर्छ ।

१.२ भौगोलिक अवस्थिति

क्र. स.	विवरण	मान
१	देशान्तर	२७.३८९७७० डिग्री पूर्वी देशान्तर देखि
२	अक्षांश	८३.३०००८६ डिग्री उत्तरी अक्षांश
३	सिमाना	पूर्व: मर्चवारी गाउँपालिका पश्चिम: लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका उत्तर: कोटहीमाई गाउँपालिका दक्षिण: भारतको उत्तरप्रदेश
४	अधिकतम उचाई	९२.९ मिटर
५	क्षेत्रफल	५०.७८ बर्ग किलोमिटर
६	प्रशासनिक विभाजन	७ वडा
७	प्रशासकिय केन्द्र	फरेना
८	हावापानी	उष्ण
९	कोअर्डिनेट्स	२७.३७९०२३°N ८३.३९३८८९°E
१०	अधिकतम उचाई	९२.९ मिटर
११	भैरहवा विमानस्थल दूरी	२४ कि.मी.

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.३ सम्मरीमाईको नामाकरण

यस गाउँपालिकाको वडा नं. १ मा रहेको सम्मरीमाई मन्दिर को नामबाट गाउँपालिकाको नाम २०७५ साल देखि आधिकारिक रूपमा रहन गएको बताइन्छ । "माई" माता वा देवीलाई शक्तिको रूपमा लिइन्छ । उक्त माईको समय विशेष अनुसार पुजा अर्चना गर्ने गरिन्छ । त्यही अनुसार रितिरिवाज गरिने हुनाले विशेषतः हिन्दु धर्मावलम्बी र आदिवासी मानिसहरूमा "माई" को खास महत्व अनुसार यस पालिकाको नामाकरण भएको देखिन्छ । विभिन्न शोध अनुसन्धानमा जनाईए बमोजिम नेपालका खास गरी तराई क्षेत्रका माई मन्दिरको पुरात्त्विक धार्मिक साँस्कृतिक महत्व रहेको छ ।

१.४ गाउँपालिकाको राजनीतिक तथा प्रशासनिक विभाजन

वडा नं.	साविक गाविसको नाम	साविक वडा नं.
१	करौता	१, २, ३ र ९
२	करौता	४, ५, ६
३	थुम्हवा पिपरहवा	१ देखि ९
४	फरेना	१ देखि ९
५	रोइनिहवा	१ देखि ९
६	असुरैना	१ देखि ९
७	बेतकुँइया	१ देखि ९

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.५ सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी

वडा नं.	स्थानीय तह रहेको स्थानबाट वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मी.)	सडकको किसिम
१	४	पक्की
२	२.५	पक्की
३	२	पक्की
४	०.७	पक्की
५	०.५	पक्की
६	४.५	पक्की
७	५	पक्की

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.६ प्रमुख नदी, खोला र तालतलैयाहरू

सि.नं.	नदीहरू
१	दानव नदी
२	गैडहवा नाला

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.७ प्रमुख ताल तथा पोखरीहरूको विवरण

सि. नं.	ताल तथा पोखरीको नाम	अवस्थित ठाँउ
१	करौता पोखरी	करौता
२	पिपरी पोखरी	पिपरी
३	बेतकुइयाँ ताल	बेतकुइयाँ
४	फरेना पोखरी	फरेना
५	जिगना ताल	जिगना
६	तरैनी ताल	तरैनी
७	थुम्हवा पोखरी	थुम्हवा
८	वनगाई पोखरी	वनगाई

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.८ हावापानी, वनस्पति तथा वन्यजन्तु

सि. नं.	वनस्पतिहरू	वन्य जन्तुहरू	चराचुरुङ्गीहरू	जडिवुटिहरू
१	सिसौ	स्याल	काग	निम
२	खयर	लोखर्के	चिवे	
३	सिमल	निलगाई	सुगा	
४	राजवृक्ष	चमेरो	ढुकुर	
५	युक्लिप्टस	न्याउरीमुसो	जुरेली	
६	आप		फिस्टे	
७	बबुल		तित्रा	

सि. नं.	वनस्पतिहरू	वन्य जन्तुहरू	चराचुरुङ्गीहरू	जडिवुटिहरू
८	जामुन		सारी	
९	वर		सारस	
१०	पिपल		भंगेरा	
१४			गिद्ध	
१५			बकुल्ला	
१६			धोवी चरा	
१७			कोईली	
१८			लाटोकोसरो	
१९			परेवा	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.९ सांस्कृतिक विविधता

यस गाउँपालिकामा रैथाने शुक्ला, यादव, पासी, लोनिया, लोध, कुर्मी, बरै, जैसवाल, कलावर, हरिजन, गुप्ता, मुसलमान लगाएत जातजातिका साथसाथै विभिन्न धर्म र संस्कृतिका ७२४२ घर धुरी रहेको छ ।

यस पालिका भित्र धर्म अनुसार दशैं, तिहार, छठ, हरितालिका तिज, होली, शिवरात्री, इद, बकरीद जस्ता प्रमुख चाड पर्वहरू मनाउने गरिन्छ । पर्व अनुसार मठमन्दिर तथा मस्जिदमा भेला भइ सौहार्द्रपूर्ण रुपमा चाडपर्व मिलेर मनाउने गर्दछन् ।

१.१० प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू

सि.नं.	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ
१	सम्मरीमाई	मुडिला
२	समयमाई	कुटवा

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.११ सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रमुख व्यापारिक केन्द्र

सि.नं.	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	अवस्थित ठाँउ
१	करौता	करौता
२	थुम्हवा	थुम्हवा
३	बेतकुईयाँ	बेतकुईयाँ
४	असुरैना	असुरैना
५	रोईनिहवा	रोईनिहवा
६	जिगिना	जिगिना
७	तरकारी संकलन केन्द्र	मन्झरीया

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१.१२ हाट बजार केन्द्र

क्र. स.	हाटबजार को नाम	अवस्थित ठाँउ
१	करौता	करौता
२	थुम्हवा	थुम्हवा
३	बेतकुईयाँ	बेतकुईयाँ
४	असुरैना	असुरैना
५	तरकारी संकलन केन्द्र	मन्झरीया

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

खण्ड २: घर तथा पारिवारिक विवरण

२.१ घरको मुख्य प्रयोग

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा मुख्य प्रयोग अनुसार देशभरका सम्पूर्ण घरहरूको विवरण संकलन गरिएको थियो। घरको मुख्य प्रयोगलाई विभिन्न १२(बाह्र) प्रकारमा वर्गिकरण गरिएको छ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल ६ हजार ३ सय ६५ वटा घरहरूमध्ये मुख्यरूपमा आवासको लागि प्रयोग भएका घर ८१.२७%, गोठ/धन्सार/मतान ८.५३%, खाली घर २.७०%, व्यापार व्यवसाय २.५०%, अन्य (जस्तै: भान्सा घर) ३.६८%, उद्योग/कलकारखाना ०.०५%, शैक्षिक ०.६३%, संस्थागत ०.००३%, सरकारी ०.३९%, स्वास्थ्यजन्य ०.१४% र बैंक तथा वित्तीय संस्था ०.०८ प्रतिशत रहेका छन्। जुन समग्र नेपालमा मुख्य रूपमा आवासको लागि प्रयोग भएका घर ७१.७२%, गोठ धन्सार/मतान १०.१२ प्रतिशत, खाली घर ६.२६%, अन्य (जस्तै: भान्सा घर) ५.९ %, व्यापार ३.१%, शैक्षिक १.१%, उद्योग/कलकारखाना र संस्थागत ०.४%, सरकारी ०.४%, होटल तथा लज ०.३%, स्वास्थ्यजन्य ०.२% र बैंक तथा वित्तीय संस्था ०.०९% रहेका छन्। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.१ मा दिइएको छ।

तालिका २.१: घरको मुख्य प्रयोग अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा घर संख्या	घरको मुख्य प्रयोग अनुसारको प्रतिशत											
		आवासीय	व्यापार व्यवसाय	सरकारी	शैक्षिक	स्वास्थ्य	उद्योग कलकार खाना बैंक तथा वित्तीय संस्था	संस्थागत	होटल तथा लज	गोठ तथा धन्सार/मतान	अन्य	खाली	
नेपाल	७५५२०६६	७१.७२	३.०९	०.३७	१.१२	०.२०	०.४३	०.०९	०.४१	०.३२	१०.१२	५.८७	६.२६
लुम्बिनी	१२९२६७६	७४.९६	२.९४	०.३४	०.९९	०.१९	०.४१	०.०९	०.३४	०.२९	१०.२०	४.०४	५.२०
रूपन्देही	२२७३५१	८०.९५	४.५३	०.३५	०.५९	०.१९	०.७९	०.१२	०.३६	०.४४	४.८७	२.५५	४.२४
सम्मरीमाई	६३६५	८१.२७	२.५०	०.३९	०.६३	०.१४	०.०५	०.०८	०.०३	०.००	८.५३	३.६८	२.७०

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना - २०७८

२.२ घरको आयु

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा संकलित विवरण बमोजिम घर निर्माण भएको वर्ष अनुसार नतिजा सार्वजनिक भएकोमा घरको आयुलाई १२ वटा (० वर्ष, १ वर्ष, २ वर्ष, ३ वर्ष, ४ वर्ष, ५-९ वर्ष, १०-१४ वर्ष, १५-१९ वर्ष, २०-२९ वर्ष, ३०-४९ वर्ष, ५०-९९ वर्ष र १०० वर्ष भन्दा माथि) मा वर्गिकरण गरिएको छ। जनगणना अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल ६३६५ वटा घरहरूमध्ये सबैभन्दा बढी १८.९० प्रतिशत घर १०-१४ वर्षका रहेका छन् भने सबैभन्दा कम १०० भन्दा बढी वर्षका ०.१७ प्रतिशत रहेका छन्। उक्त संख्या रूपन्देही जिल्लामा क्रमशः २१.४० प्रतिशत र ०.२ प्रतिशत रहेकोमा लुम्बिनीमा क्रमशः २०.११ र ०.४८ प्रतिशत छ भने नेपालमा भने क्रमशः २०.६६ प्रतिशत र ०.५३ प्रतिशत रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका २.२ मा राखिएको छ।

तालिका २.२: घरको आयु अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा घर संख्या	घरको आयु अनुसार प्रतिशत												नखुलेको
		० वर्ष	१ वर्ष	२ वर्ष	३ वर्ष	४ वर्ष	५-९ वर्ष	१०-१४ वर्ष	१४-१९ वर्ष	२०-२९ वर्ष	३०-४९ वर्ष	५०-९९ वर्ष	१०० वर्ष माथि	
नेपाल	७५५२०६६	३.५४	५.६८	५.६९	६.५०	६.६३	२०.६६	१५.२९	९.६४	१२.४७	८.१२	२.९७	०.५३	२.३७
लुम्बिनी	१२९२६७६	३.८७	५.३९	४.९९	५.३६	४.७४	२०.९९	१५.७५	१०.४९	१४.२३	९.३९	३.५९	०.४८	१.९३
रुपन्देही	२२७३५९	४.२७	६.३५	५.७९	६.०५	५.२९	२१.४०	१६.६९	९.७९	१३.८९	७.२४	१.७०	०.२०	१.५८
सम्मरीमाई	६३६५	१.८७	६.०५	४.९	६.४९	४.०५	१८.९९	१८.९०	१०.२३	१५.२९	९.६८	२.७७	०.९७	१.४९

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.३ घरको तला

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल ६ हजार ३ सय ६५ वटा घरहरूमध्ये सबैभन्दा बढी ९०.५३% घर एक तले रहेका छन् जुन रुपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश र नेपालमा क्रमशः ७५.७९% ६३.९५% र ५९.८२% रहेका छन्। यस गाउँपालिकामा दुई तले घर ८.९२% रहेका छन्। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.३: घरको तला अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा घर संख्या	घरको तला अनुसार प्रतिशत							
		१	२	३	४	५-७	८-९	१० भन्दा माथि	नखुलेको
नेपाल	७५५२०६६	५९.८२	२८.७८	९.१७	१.३०	०.६४	०.०१	०.००	०.२८
लुम्बिनी	१२९२६७६	६३.१५	२८.२२	७.८७	०.३४	०.१५	०.००	०.००	०.२६
रुपन्देही	२२७३५१	७५.७१	१६.८५	६.३१	०.६९	०.२६	०.००	०.००	०.१८
सम्मरीमाई	६३६५	९०.५३	८.९२	०.१३	०.००	०.०५	०.००	०.००	०.३८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.४ आवासिय घर निर्माणमा सरकारी अनुदान प्राप्त परिवार

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेको कुल ६,३६५ परिवार मध्ये मात्र १.७७ प्रतिशत परिवारले आवासीय घर निर्माणमा सरकारी अनुदान लिएको देखिन्छ। उक्त प्रतिशत रुपन्देही जिल्लामा २.६५%, लुम्बिनी प्रदेशमा ३.९६% र नेपालमा १०.२७% रहेको छ। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.४ मा राखिएको छ।

तालिका २.४: आवासीय घर निर्माणमा सरकारी अनुदान प्राप्त परिवार (% मा)

क्षेत्र	परिवार संख्या (संस्थागत बाहेक)	आवासीय घर निर्माणमा सरकारी अनुदान प्राप्त परिवारको प्रतिशत		
		लिएका	नलिएका	नखुलेको
नेपाल	६६६०८४९	१०.२७	८९.३३	०.४०
लुम्बिनी	११४९३४५	३.९६	९६.६८	०.१६
रुपन्देही	२३८९७९	२.६५	९७.९३	०.२२
सम्मरीमाई	७२४२	१.७७	९८.२३	०.००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.५ बैंक तथा वित्तीय संस्थामा सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका जम्मा ६,३६५ परिवार मध्ये ५९.८७% परिवारमा कम्तिमा १ जना सदस्यको बैंक खाता रहेको देखिन्छ । यसै गरी कुल ४३,०४४ जना जनसंख्या मध्ये १४.४३% व्यक्तिको कुनै बैंक तथा वित्तीय संस्था (सहकारी संस्था बाहेक) मा खाता रहेको देखिन्छ। यसैगरी कुल २१,५११ पुरुष मध्ये १७.२५% र कुल २१,५३३ जना महिला मध्ये ११.६१% को बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कम्तिमा एउटा बैंक खाता रहेको छ। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.५: बैंक तथा वित्तीय संस्थामा बैंकखाता सम्बन्धी विवरण (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	परिवार संख्या (संस्थागत बाहेक)	जनसंख्या (संस्थागत बाहेक)			कम्तिमा एउटा खाता भएको परिवारको प्रतिशत	बैंक खाता भएको व्यक्तिको प्रतिशत		
		जम्मा	पुरुष	महिला		जम्मा	पुरुष	महिला
नेपाल	६६६०८४१	२८९८५३६४	१४११८९९१	१४८६६३७३	६१.८९	२५.५६	२६.४२	२४.७४
लुम्बिनी	११४१३४५	५१२१९६३	२४५४३०५	२६६७६५८	६१.५२	२२.९४	२२.७१	२३.१५
रुपन्देही	२३८१७१	११२१९५७	५५०४७८	५७१४७९	७२.०७	२८.५५	२८.७५	२८.३७
सम्मरीमाई	७२४२	४३०४४	२१५११	२१५३३	५९.८७	१४.४३	१७.२५	११.६१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.६ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा वा तालिम

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल ७२४२ परिवार संख्या मध्ये मात्र ७६२ अर्थात १०.५२% परिवारमा कम्तिमा १ जना व्यक्तिले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा वा तालिम लिएको देखिन्छ। उक्त प्रतिशत रुपन्देही जिल्लामा १३.०३%, लुम्बिनीमा १२.१४% छ भने नेपालमा १२.५५% रहेको छ। यसैगरी उल्लेखित ७६२ परिवारका ९८४ जना जनसंख्या अर्थात ३.९१% ले उक्त तालिम लिएको देखिन्छ। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.६: प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा वा तालिम सम्बन्धी विवरण (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	परिवार संख्या (संस्थागत बाहेक)	१८ वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या	व्यावसायिक तथा प्राविधिक तालिम लिएको परिवार तथा जनसंख्या			
			कम्तिमा १ जना व्यावसायिक तथा प्राविधिक तालिम लिएको परिवार		जनसंख्या	
			संख्या	प्रतिशत	व्यावसायिक तथा प्राविधिक तालिम लिएको जनसंख्या	प्रतिशत (१८ वर्ष र सो भन्दा माथिको)
नेपाल	६,६६०,८४१	१९,०७५,२२४	८३६,१२७	१२.५५	१,०८१,६४६	५.६७
लुम्बिनी	११४१३४५	३३०६४८८	१३८५४०	१२.१४	१८१५५०	५.४९
रुपन्देही	२३८१७१	७४०६९०	३१०२३	१३.०३	४१७४०	५.६४
सम्मरीमाई	७२४२	२५१६४	७६२	१०.५२	९८४	३.९१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका जम्मा ७२४२ परिवार मध्ये १६.३८% परिवारले कुनै बैंक तथा वित्तीय संस्था वा सहकारी संस्थाबाट ऋण लिएको देखिन्छ भने रुपन्देही जिल्लामा २७.९६%, लुम्बिनी प्रदेशमा २६.९६% र नेपालमा हेर्दा २५.५९% रहेको छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल परिवार मध्ये ८३.६२% परिवारले कुनै बैंक तथा वित्तीय संस्था वा सहकारी संस्थाबाट ऋण नलिएको देखिन्छ जुन जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश तथा नेपालको प्रतिशत भन्दा कम रहेको छ । यसको विस्तृत विवरण तालिका २.७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.७: बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको विवरण

क्षेत्र	परिवार संख्या (संस्थागत बाहेक)	ऋण लिएका परिवारको प्रतिशत	
		लिएको	नलिएको
नेपाल	६,६६०,८४१	२५.५९	७४.४१
लुम्बिनी	११४१३४५	२६.९६	७३.०४
रुपन्देही	२३८१७१	२७.९६	७२.०४
सम्मरीमाई	७२४२	१६.३८	८३.६२

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.८ घर वा आवासीय एकाइको स्वामित्व

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा परिवारले आवासीय रूपमा प्रयोग गरिरहेको घरको स्वामित्व हेर्दा कुल ७२४२ परिवार मध्ये ९९.२३% परिवारहरू आफ्नै स्वामित्वका आवासीय घरमा बसोबास गरिरहेको देखिन्छ भने ०.६४% परिवारहरू भाडामा लिइएको आवासीय एकाइमा बसिरहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा ०.०८% परिवारहरू संस्थागत एकाइमा अर्थात् तिनीहरू कुनै संस्थाले प्रयोग गर्न दिइएको आवासीय एकाइमा र ०.०६% परिवार अन्य प्रकारको स्वामित्वको एकाइमा बसोबास गरेको देखिन्छ ।

यस गाउँपालिकामा वडागत रूपमा हेर्दा सबैभन्दा वढी वडा नं १ मा ९९.६४% परिवार आफ्नै स्वामित्वको घरमा बसोबास गरिरहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम वडा नं ७ मा ९८.७९% परिवार आफ्नै स्वामित्वको घरमा बसोबास गरिरहेको देखिन्छ । यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.८ प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.८: घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	जम्मा परिवार संख्या	घरको स्वामित्व			
		आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	अन्य
सबै	७२४२	७१८६	४६	६	४
प्रतिशत	१००	९९.२३	०.६४	०.०८	०.०६
१	८२७	८२४	२	१	०
प्रतिशत	१००	९९.६४	०.२४	०.१२	०.००
२	११४७	११४२	४	१	०
प्रतिशत	१००	९९.५६	०.३५	०.०९	०.००
३	९१४	९०८	३	१	२

वडा नं.	जम्मा परिवार संख्या	घरको स्वामित्व			
		आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	अन्य
प्रतिशत	१००	९९.३४	०.३३	०.११	०.२२
४	९०६	८९६	८	१	१
प्रतिशत	१००	९८.९०	०.८८	०.११	०.११
५	१०४३	१०३४	९	०	०
प्रतिशत	१००	९९.१४	०.८६	०	०
६	१४९४	१४८२	११	०	१
प्रतिशत	१००	९९.२	०.७३६	०	०.०६७
७	९११	९००	९	२	०
प्रतिशत	१००	९८.७९	०.९९	०.२२	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.९ घरको जग

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा परिवारले प्रयोग गरिरहेको आवासीय एकाइहरू मध्ये ६४.५१% को सिमेन्ट जडित ईटा/दुङ्गाबाट बनेको, २०.४१% को जग माटो जडित ईटा दुङ्गाबाट बनेको, १०.१४% को ढलान पिल्लर सहितको देखिएको छ। यसको वडा अनुसार विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.९: घरको जग अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत(%)	जम्मा परिवार संख्या	घरको जग				
			माटो जडित इट्टा /दुङ्गा	सिमेन्ट जडित इट्टा /दुङ्गा	ढलान पिल्लर सहितको	काठ बाँसको खम्बा गाडेको	अन्य
१	संख्या	८२७	१४२	४४६	१९५	२३	२१
	%	१००	१७.१७	५३.९३	२३.५८	२.७८	२.५४
२	संख्या	११४७	१७१	९३४	२४	१६	२
	%	१००	१४.९१	८१.४३	२.०९	१.३९	०.१७
३	संख्या	९१४	२३२	५९१	६०	३०	१
	%	१००	२५.३८	६४.६६	६.५६	३.२८	०.११
४	संख्या	९०६	१४४	६७६	३२	२४	३०
	%	१००	१५.८९	७४.६१	३.५३	२.६५	३.३१
५	संख्या	१०४३	२६६	५३०	१५१	९५	१
	%	१००	२५.५०	५०.८१	१४.४८	९.११	०.१०
६	संख्या	१४९४	२७७	१०८५	६९	५९	४
	%	१००	१८.५४	७२.६२	४.६२	३.९५	०.२७
७	संख्या	९११	२४६	४१०	२०३	४३	९
	%	१००	२७.००	४५.०१	२२.२८	४.७२	०.९९

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत(%)	जम्मा परिवार संख्या	घरको जग				
			माटो जडित इट्टा /ढुङ्गा	सिमेन्ट जडित इट्टा /ढुङ्गा	ढलान पिल्लर सहितको	काठ बाँसको खम्बा गाडेको	अन्य
जम्मा	संख्या	७२४२	१४७८	४६७२	७३४	२९०	६८
	%	१००	२०.४१	६४.५१	१०.१४	४.००	०.९४

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१० घरको बाहिरी गारो

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकामा परिवारले बसोबासका लागि प्रयोग गरिरहेका घरको बाहिरी गारो मध्ये ७७.८७% को सिमेन्ट जडित ईटा/ढुङ्गाबाट, १६.२५% को माटो जडित ईटा ढुङ्गाबाट, ३.०७% को बाँसजन्य सामग्रीबाट बनेको देखिएको छ।

वडागत रूपमा घरको बाहिरी गारोको बनेट अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत तलको तालिका २.१० मा दिइएको छ।

तालिका २.१०: घरको जग अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	घरको बाहिरी गारो							
			माटो जडित इट्टा	सिमेन्ट जडित इट्टा	काठ/ फल्याक	बाँसजन्य सामग्री	काँचो इट्टा	जस्ता/टिन	प्रिफ्याब	अन्य
१	संख्या	८२७	११४	६३६	२४	३०	१४	६	०	३
	%	१००	१३.७८	७६.९०	२.९०	३.६३	१.६९	०.७३		०.३६
२	संख्या	११४७	१४३	९७८	१०	७	२	६	०	१
	%	१००	१२.४७	८५.२७	०.८७	०.६१	०.१७	०.५२		०.०९
३	संख्या	९१४	१३८	७४२	७	२१	२	४	०	०
	%	१००	१५.१०	८१.१८	०.७७	२.३०	०.२२	०.४४		
४	संख्या	९०६	१०३	७४०	५	२०	९	०	०	२९
	%	१००	११.३७	८१.६८	०.५५	२.२१	०.९९			३.२०
५	संख्या	१०४३	२४४	७०१	२०	५३	१३	११	०	१
	%	१००	२३.३९	६७.२१	१.९२	५.०८	१.२५	१.०५		०.१०
६	संख्या	१४९४	२४९	११७८	५	५१	७	४	०	०
	%	१००	१६.६७	७८.८५	०.३३	३.४१	०.४७	०.२७	०.००	०.००
७	संख्या	९११	१८६	६६४	१०	४०	२	१	०	८
	%	१००	२०.४२	७२.८९	१.१०	४.३९	०.२२	०.११		०.८८
जम्मा	संख्या	७२४२	११७७	५६३९	८१	२२२	४९	३२	०	४२
	%	१००	१६.२५	७७.८७	१.१२	३.०७	०.६८	०.४४	०.००	०.५८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.११ घरको छानो

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकामा परिवारले बसोबासका लागि प्रयोग भएका घरको छानोको आधारमा गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ७८.०९% सिमेन्ट/ढलानको छानोबाट बनेको देखिन्छ भने

१२.०४% जस्ता/टिन/च्यादरका छानो रहेका छन। यसरी नै ३.२४% टायल/खपडा/झिगटीका छानो भएका छन। वडागत रुपमा हेर्दा विस्तृत विवरण तलको तालिका नं. २.११ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.११: घरको छानो अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	घरको छानो							
			जस्ता/टिन/च्यादर	सिमेन्ट/ढलान	खर/पराल/छवाली	टायल/खपडा/झिगटी	ढुंगा/स्लेट	काठ/फल्याक	माटो	अन्य
१	संख्या	८२७	१३६	५८१	७६	२०	५	३	०	६
	%	१००	१६.४४	७०.२५	९.१९	२.४२	०.६०	०.३६	०.००	०.७३
२	संख्या	११४७	१११	९५९	२८	४२	५	०	०	२
	%	१००	९.६८	८३.६१	२.४४	३.६६	०.४४			०.१७
३	संख्या	९१४	१२४	७२३	५२	१४	०	१	०	०
	%	१००	१३.५७	७९.१०	५.६९	१.५३	०.००	०.११	०.००	०.००
४	संख्या	९०६	७३	७२८	३७	६३	१	०	०	४
	%	१००	८.०६	८०.३५	४.०८	६.९५	०.११	०.००	०.००	०.४४
५	संख्या	१०४३	१३५	७७६	९७	३०	२	२	०	१
	%	१००	१२.९४	७४.४०	९.३०	२.८८	०.१९	०.१९	०.००	०.१०
६	संख्या	१४९४	२२९	१११९	१००	३१	१२	२	०	१
	%	१००	१५.३३	७४.९०	६.६९	२.०७	०.८०	०.१३	०.००	०.०७
७	संख्या	९११	६४	७६९	४०	३५	१	१	०	१
	%	१००	७.०३	८४.४१	४.३९	३.८४	०.११	०.११	०.००	०.११
जम्मा	संख्या	७२४२	८७२	५६५५	४३०	२३५	२६	९	०	१५
	%	१००	१२.०४	७८.०९	५.९४	३.२४	०.३६	०.१२	०.००	०.२१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१२ घरको भुईँ

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा परिवारले बसोबासका लागि प्रयोग गरेका घरको भुईँको आधारमा विवरण राखिएको छ। यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ६६.८५% घरको भुईँ माटोको भएको, २६.९३% घरको भुईँ सिमेन्ट/ढलानको भएको पाइन्छ। गाउँपालिकामा वडागत रुपमा हेर्दा वडा नं. १ मा सबैभन्दा बढि ७९.२०% घरको भुईँ माटोको भएको रहेछन। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.१२ मा देखाइएको छ।

तालिका २.१२: घरको भुईँ अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	घरको भुईँ					
			माटो	काठको फल्याक/बाँस	इट्टा/ ढुंगा	सेरामिक टायल	सिमेन्ट ढलान	अन्य
१	संख्या	८२७	६५५	२९	१२	१०	१०५	१६
	%	१००	७९.२०	३.५१	१.४५	१.२१	१२.७०	१.९३
२	संख्या	११४७	७३९	१७	८८	७	२९४	२
	%	१००	६४.४३	१.४८	७.६७	०.६१	२५.६३	०.१७
३	संख्या	९१४	५२१	२६	२१	१३	३३२	१
	%	१००	५७.००	२.८४	२.३०	१.४२	३६.३२	०.११
४	संख्या	९०६	६३०	१९	५	५	२४६	१
	%	१००	६९.५४	२.१०	०.५५	०.५५	२७.१५	०.११
५	संख्या	१०४३	६०६	४१	१०	१४	३६८	४
	%	१००	५८.१०	३.९३	०.९६	१.३४	३५.२८	०.३८
६	संख्या	१४९४	१०५०	५५	२७	११	३५१	०
	%	१००	७०.२८	३.६८	१.८१	०.७४	२३.४९	०.००
७	संख्या	९११	६४०	९	३	४	२५४	१
	%	१००	७०.२५	०.९९	०.३३	०.४४	२७.८८	०.११
जम्मा	संख्या	७२४२	४८४१	१९६	१६६	६४	१९५०	२५
	%	१००	६६.८५	२.७१	२.२९	०.८८	२६.९३	०.३५

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१३ परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोत

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजाअनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकाका ७,२४२ कुल परिवार मध्ये खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा %, ट्युबवेल हाते पम्पबाट ७१.२५%, धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) प्रयोग गर्ने १७.६९% र धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर) ९.६८%, परिवार रहेका छन्।

वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं. ७ मा सबैभन्दा बढि ९७.०४% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ। वडा अनुसार परिवारमा पिउने पानीको मुख्य स्रोतको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.१३ देखाइएको छ।

तालिका २.१३: पिउने पानीको मुख्य स्रोतको आधारमा परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप(घर परिसर भित्र)	धारा/पाइप(घर परिसर बाहिर)	ट्युबवेल/ हातेपम्प	ढाँकिएको झनार/ कुवा	खुला झनार/कुवा	मल धारा	नदी/ खोला	जार/बोतल	अन्य
१	संख्या	८२७	२४२	२४५	३२६	६	४	१	१	०	२
	%	१००	२९.२६	२९.६३	३९.४२	०.७३	०.४८	०.१२	०.१२	०.००	०.२४
२	संख्या	११४७	१००	८८	९५३	५	०	०	०	०	१
	%	१००	८.७२	७.६७	८३.०९	०.४४	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०९
३	संख्या	९१४	२५६	२३	६१६	१	१	०	०	०	१७
	%	१००	२८.०१	२.५२	६७.४०	०.११	०.११				१.८६
४	संख्या	९०६	२५	२१	८५७	०	०	०	०	०	३
	%	१००	२.७६	२.३२	९४.५९	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.३३
५	संख्या	१०४३	५२४	१३८	३७२	०	२	०	०	०	७
	%	१००	५०.२४	१३.२३	३५.६७		०.१९				०.६७
६	संख्या	१४९४	१२४	१७५	११५२	२४	४	१	०	०	१४
	%	१००	८.३०	११.७१	७७.११	१.६१	०.२७	०.०७			०.९४
७	संख्या	९११	१०	११	८८४	१	३	०	१	०	१
	%	१००	१.१०	१.२१	९७.०४	०.११	०.३३		०.११		०.११
जम्मा	संख्या	७२४२	१२८१	७०१	५१६०	३७	१४	२	२	०	४५
	%	१००	१७.६९	९.६८	७१.२५	०.५१	०.१९	०.०३	०.०३		०.६२

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१४ परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्राप्त नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकाका कुल ७,२४२ परिवार मध्ये खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन मध्ये सबैभन्दा बढि खाना पकाउन अक्सर काठ/ दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार ३५.५०%, गोबर गुइठा प्रयोग गर्ने ३३.२४%, एल.पि.ग्याँस प्रयोग गर्ने ३०.५०% रहेका छन्।

वडागत रूपमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन अनुसारको परिवारको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.१४ देखाइएको छ ।

तालिका २.१४: परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनको आधारमा परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/ दाउरा	एल.पी. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/ गोरहा	बायोग्यास	मट्टितेल	अन्य
१	संख्या	८२७	१६२	६४	२	५९६	०	०	३
	%	१००	१९.५९	७.७४	०.२४	७२.०७	०.००	०.००	०.३६
२	संख्या	११४७	३५८	४३०	६	३५०	१	०	२
	%	१००	३१.२१	३७.४९	०.५२	३०.५१	०.०९	०.००	०.१७
३	संख्या	९१४	४५७	३७२	४	८१	०	०	०
	%	१००	५०.००	४०.७०	०.४४	८.८६	०.००	०.००	०.००
४	संख्या	९०६	२७१	३३५	३	२९७	०	०	०
	%	१००	२९.९१	३६.९८	०.३३	३२.७८	०	०	०
५	संख्या	१०४३	२३०	३९५	२	४१२	३	१	०
	%	१००	२२.०५	३७.८७	०.१९	३९.५०	०.२९	०.१०	०.००
६	संख्या	१४९४	८४६	३३४	१९	२९५	०	०	०
	%	१००	५६.६३	२२.३६	१.२७	१९.७५	०	०	०
७	संख्या	९११	२४७	२७९	७	३७६	१	०	१
	%	१००	२७.११	३०.६३	०.७७	४१.२७	०.११	०	०.११
जम्मा	संख्या	७२४२	२५७१	२२०९	४३	२४०७	५	१	६
	%	१००	३५.५०	३०.५०	०.५९	३३.२४	०.०७	०.०१	०.०८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१५ परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकाका कुल ७,२४२ परिवार मध्ये सबैजसो घरपरिवारहरूले ९३.४८% आफु बसोबास गरेको घरमा बत्ती बाल्नका लागि अक्सर बिजुलीको प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ। दोस्रोमा परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर बिजुली बाहेक मट्टितेल को प्रयोग ४.६८% देखिन्छ।

वडागत रुपमा बत्ती बाल्नका लागि अक्सर बिजुलीको प्रयोग गर्ने सबैभन्दा बढि वडा नं. ३ मा ९६.०६% रहेका छन्। वडा अनुसार बत्ती बाल्न प्रयोग गरिएको स्रोत अनुसारको परिवारको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.१५ देखाइएको छ।

तालिका २.१५: परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोतको आधारमा परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्यास	अन्य
१	संख्या	८२७	७६८	१०	३८	४	७
	%	१००	९२.८७	१.२१	४.५९	०.४८	०.८५
२	संख्या	११४७	१११४	१	२८	२	२
	%	१००	९७.१२	०.०९	२.४४	०.१७	०.१७
३	संख्या	९१४	८७८	२	२९	३	२
	%	१००	९६.०६	०.२२	३.१७	०.३३	०.२२
४	संख्या	९०६	८३७	६	५६	२	५
	%	१००	९२.३८	०.६६	६.१८	०.२२	०.५५
५	संख्या	१०४३	९४३	४	६९	१	२६
	%	१००	९०.४१	०.३८	६.६२	०.१०	२.४९
६	संख्या	१४९४	१३५२	६	९६	५	३५
	%	१००	९०.५०	०.४०	६.४३	०.३३	२.३४
७	संख्या	९११	८७८	३	२३	२	५
	%	१००	९६.३८	०.३३	२.५२	०.२२	०.५५
जम्मा	संख्या	७२४२	६७७०	३२	३३९	१९	८२
	%	१००	९३.४८	०.४४	४.६८	०.२६	१.१३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१६ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल ७,२४२ परिवार मध्ये अधिकांश ८४.३% परिवारले कुनै न कुनै प्रकारको शौचालय प्रयोग गरेका देखिन्छ भने मात्र १५.७०% परिवारहरसँग अझैपनि शौचालयको पहुँच नभएको देखिन्छ। कुल परिवार मध्ये साधारण शौचालयको प्रयोग गर्ने परिवार ६६.१३%, १४.३३% परिवारले फलस भएको (सेप्टिक ट्यांक) शौचालय प्रयोग गरेको र ३.०१% ले फलस भएको (सार्वजनिक ढल) शौचालय प्रयोग गरेका देखिन्छ। छन् भने ०.८३% परिवारले सार्वजनिक शौचालयको प्रयोग गरेका छन्। वडागत रूपमा शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार संख्या र तिनको प्रतिशत तलको तालिका २.१६ मा विस्तृत रूपमा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका २.१६: परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक ट्यांक)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
१	संख्या	८२७	१७४	८०	३५५	२	२१६
	%	१००	२१.०४	९.६७	४२.९३	०.२४	२६.१२
२	संख्या	११४७	९	७२	९१६	१७	१३३
	%	१००	०.७८	६.२८	७९.८६	१.४८	११.६०
३	संख्या	९१४	४	१२६	६८८	६	९०
	%	१००	०.४४	१३.७९	७५.२७	०.६६	९.८५
४	संख्या	९०६	११	१२६	६४९	६	११४
	%	१००	१.२१	१३.९१	७१.६३	०.६६	१२.५८
५	संख्या	१०४३	११	२३२	५०८	१८	२७४
	%	१००	१.०५	२२.२४	४८.७१	१.७३	२६.२७
६	संख्या	१४९४	५	३३३	९२०	८	२२८
	%	१००	०.३३	२२.२९	६१.५८	०.५४	१५.२६
७	संख्या	९११	४	६९	७५३	३	८२
	%	१००	०.४४	७.५७	८२.६६	०.३३	९.००
जम्मा	संख्या	७२४२	२१८	१०३८	४७८९	६०	११३७
	%	१००	३.०१	१४.३३	६६.१३	०.८३	१५.७०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१७ परिवारले उपयोग गरेका साधन र सुविधाहरू

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा हरेक परिवारमा उपलब्ध साधन/सुविधाहरूका विवरण लिइएको थियो। जस अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल ७,२४२ परिवार मध्ये उल्लेखित कुनै पनि साधन/सुविधाहरू उपलब्ध नभएको ४४८ (६.१९%) परिवार पाइयो ९३.८१% परिवारमा कम्तिमा एक साधन/सुविधा उपलब्ध भए पाइएको छ। गाउँपालिकामा साधारण मोबाइल फोन हुने ७९.३२% र स्मार्ट मोबाइल फोन हुने ६२.९९% परिवार देखिएको छ भने जनगणनाको नतिजा अनुसार साधन/सुविधाहरू मध्ये सबैभन्दा धेरै परिवारसँग उपलब्ध भएको साइकल ८२.१३% परिवारमा देखिन्छ।

गाउँपालिकाको परिवारमा भएको घरायसी सुविधाका साधनहरूको उपलब्धताको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.१७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.१७: घरायसी साधन/सुविधा अनुसार परिवार संख्या र प्रतिशत

वडा नं.	संख्या र प्रतिशत (%)	जम्मा परिवार संख्या	कुनै सुविधा नभएको परिवार	कम्तिमा एक सुविधा भएको परिवार	घरायसी सुविधाका साधनहरू													
					रेडियो	टेलिभिजन	ल्याण्डलाइन टेलिफोन	मोबाइल फोन(साधारण)	स्मार्ट मोबाइल फोन	कम्प्युटर/ल्याप टप	इन्टरनेट सुविधा	कार/जीप/भ्या न	मोटरसाइकल/स्कुटर	साइकल	विद्युतीय पंखा	रेफ्रिजरेटर	वासिङ मेसिन	एयर कन्डिसनर
१	संख्या	८२७	७५	७५२	२२४	१९७	३	६८९	४९६	१६	६२	४	३४७	६८७	५६६	४९	१२	३
	%	१००	९.०७	९०.९३	२७.०९	२३.८२	०.३६	८३.३१	५९.९८	१.९३	७.५०	०.४८	४१.९६	८३.०७	६८.४४	५.९३	१.४५	०.३६
२	संख्या	११४७	४७	११००	१७४	३८५	१८	८६०	६४७	१८	२४३	४	४११	९३४	६९८	७२	२३	१२
	%	१००	४.१०	९५.९०	१५.१७	३३.५७	१.५७	७४.९८	५६.४१	१.५७	२१.१९	०.३५	३५.८३	८१.४३	६०.८५	६.२८	२.०१	१.०५
३	संख्या	९१४	४६	८६८	२२८	२९७	२	७२७	६३५	३३	२३४	१५	३६९	७५८	६६४	११३	२०	७
	%	१००	५.०३	९४.९७	२४.९५	३२.४९	०.२२	७९.५४	६९.४७	३.६१	२५.६०	१.६४	४०.३७	८२.९३	७२.६५	१२.३६	२.१९	०.७७
४	संख्या	९०६	७२	८३४	३२	२५९	४	७४५	४८७	२५	२१४	९	३०७	७५४	७१३	८२	३२	१५
	%	१००	७.९५	९२.०५	३.५३	२८.५९	०.४४	८२.२३	५३.७५	२.७६	२३.६२	०.९९	३३.८९	८३.२२	७८.७०	९.०५	३.५३	१.६६
५	संख्या	१०४३	९५	९४८	२४९	१९०	१	७८६	६३७	३०	३०५	५	२९६	७७८	६७३	६८	१७	०
	%	१००	९.११	९०.८९	२३.८७	१८.२२	०.१०	७५.३६	६१.०७	२.८८	२९.२४	०.४८	२८.३८	७४.५९	६४.५३	६.५२	१.६३	०.००
६	संख्या	१४९४	७९	१४१५	४१८	३८७	७	१२१५	१०४५	२७	२९६	१५	५३०	१२३६	८७३	४२	९	८
	%	१००	५.२९	९४.७१	२७.९८	२५.९०	०.४७	८१.३३	६९.९५	१.८१	१९.८१	१.००	३५.४८	८२.७३	५८.४३	२.८१	०.६०	०.५४
७	संख्या	९११	३४	८७७	१३५	१९८	७	७२२	६१५	३०	२७०	५	३३२	८०१	७३९	१११	४१	१६
	%	१००	३.७३	९६.२७	१४.८२	२१.७३	०.७७	७९.२५	६७.५१	३.२९	२९.६४	०.५५	३६.४४	८७.९३	८१.१२	१२.१८	४.५०	१.७६
जम्मा	संख्या	७२४२	४४८	६७९४	१४६०	१९१३	४२	५७४४	४५६२	१७९	१६२४	५७	२५९२	५९४८	४९२६	५३७	१५४	६१
	%	१००	६.१९	९३.८१	२०.१६	२६.४२	०.५८	७९.३२	६२.९९	२.४७	२२.४२	०.७९	३५.७९	८२.१३	६८.०२	७.४२	२.१३	०.८४

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१८ गाउँपालिकामा कृषि बाहेकका साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने परिवारको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा कुल ७,२४२ परिवार मध्ये कुनै पनि सरकारी निकायमा दर्ता नगरेका ९२.८९% र एक जना पनि तलबी कामदार नराखेका कृषि बाहेकका साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गरेका परिवार ४८२ (६.६६%) रहेका छन् । यस्ता साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने कुल परिवार मध्ये व्यापार/व्यवसाय ४२.९५%, घरेलु उद्योग ३५.०६%, सेवा १४.५२%, यातायात ३.७३%, र अन्य ३.७३% व्यवसाय सञ्चालन गर्ने परिवार छन्। साना घरेलु व्यवसाय अनुसारको विवरण तलको तालिका २.१८ र २.१९ मा दिइएको छ ।

तालिका २.१८: गाउँपालिकामा साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने परिवार संख्या र प्रतिशत

विवरण	संख्या	प्रतिशत
जम्मा परिवार	७२४२	१००
साना घरेलु व्यवसाय नभएका परिवार संख्या	६७२७	९२.८९
साना घरेलु व्यवसाय भएका परिवार संख्या	४८२	६.६६०
उल्लेख नभएको	३३	०.४६

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका २.१९: गाउँपालिकामा साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने पुरुष र महिलाको संख्या र प्रतिशत

साना घरेलु व्यवसाय	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
घरेलु उद्योग	१६९	३५.०६	१२५	१६.८०	४४	३०.१४
व्यापार/व्यवसाय	२०७	४२.९५	१३६	२२.७१	७१	४८.६३
यातायात	१८	३.७३	१६	३४.५७	२	१.३७
सेवा	७०	१४.५२	४९	३८.८९	२१	१४.३८
अन्य	१८	३.७३	१०	५५.५६	८	५.४८
जम्मा	४८२	१००	३३६	१००	१४६	१००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१९ परिवारमा अनुपस्थित (विदेश गएका) व्यक्ति

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका कुल ७,२४२ परिवार मध्येमा १,२४६ (२२.८०%) परिवारमा अनुपस्थित भई कम्तिमा एक जना सदस्य अक्सर विदेशमा बसोबास गरेका देखिन्छ जुन रुपन्देही जिल्लामा कुल परिवार २,३८,१७१ मध्येमा ५८,९३५ (२४.७४%) परिवारमा अनुपस्थित भई कम्तिमा एक जना सदस्य अक्सर विदेशमा बसोबास देखिन्छ। त्यस्तै लुम्बिनी प्रदेशमा कुल परिवार १,१४१,३४५ मध्येमा ३,०८,०७३ (२६.९९%) परिवारमा अनुपस्थित भई कम्तिमा एक जना सदस्य अक्सर विदेशमा बसोबास देखिन्छ। गाउँपालिकाका अनुपस्थित विदेश रहेका जनसंख्या १६५१ जना मध्ये १५३७ (९३.१%) पुरुष र ११४

(६.९%) महिला रहेका देखिन्छ भने रुपन्देही जिल्लामा हेर्दा ७९,८१८ जना मध्ये ६७,२३३ (८४.२३%) पुरुष र १२,५८५ (१५.७७%) महिला देखिन्छ र लुम्बिनीमा ४,२०,९०६ जना मध्ये ३,६७,६७० (८७.३५%) पुरुष र ५३,२३६ (१२.६५%) महिला देखिन्छ। यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या ४३०४४ मध्ये अनुपस्थित विदेशमा रहेका १६५१ जना (३.८४%) देखिन्छ।

तालिका २.२०: परिवारमा अनुपस्थित विदेश

क्षेत्र	जम्मा परिवार	कम्तिमा एक जना विदेश अनुपस्थित भएको परिवार	अनुपस्थित विदेश संख्या		
			जम्मा	पुरुष	महिला
लुम्बिनी	११४१३४५	३०८०७३	४२०९०६	३६७६७०	५३२३६
प्रतिशत	१००.००	२६.९९	८.२२	८७.३५	१२.६५
रुपन्देही	२३८१७१	५८९३५	७९८१८	६७२३३	१२५८५
प्रतिशत	१००.००	२४.७४	७.११	८४.२३	१५.७७
सम्मरीमाई	७२४२	१२४६	१६५१	१५३७	११४
प्रतिशत	१७.२१	२२.८०	२१.२२	९३.१	६.९

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२० परिवारमा अनुपस्थित (विदेश रहेका) व्यक्तिको उमेर समूह अनुसारको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा परिवारबाट अनुपस्थित (विदेश) रहेका कुल ९०१८ व्यक्तिहरू मध्ये सबैभन्दा बढि २६८९ जना (२९.८%) २०-२४ वर्षको उमेरमा विदेश गएको देखिएको छ । त्यस्तै दोस्रो, तेस्रो र चौथोमा क्रमशः २५-२९ वर्ष (२०.७%), १५-१९ वर्ष (१३.६%) र ३०-३४ वर्ष (१२.८%) मा विदेश गएको देखिन्छ। विदेश जाँदाको उमेर अनुसारको प्रवृत्ति महिला र पुरुषमा समान समान जस्तो देखिन्छ। विदेश जाँदाको उमेर समूह अनुसारको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.२१ मा दिइएको छ ।

तालिका २.२१: विदेश रहेका व्यक्तिहरूको विदेश जाँदाको उमेर तथा लिंग अनुसारको संख्या र प्रतिशत

लिंग	जम्मा	विदेश जाँदाको उमेर समूह														उल्लेख नभएका
		००-०४	०५-०९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५+	
जम्मा	१६५१	५४	४४	२६	२०१	४३४	२७४	२२८	१७५	११९	४५	२७	९	१	२	१२
%	१००	३.३	२.७	१.६	१२.२	२६.३	१६.६	१३.८	१०.६	७.२	२.७	१.६	०.६	०.१	०.१	०.७
पुरुष	१५३७	३२	२७	१६	१८८	४०९	२६३	२२१	१७३	११६	४४	२७	८	१	२	१०
%	१००	२.१	१.८	१	१२.२	२६.६	१७.१	१४.४	११.३	७.६	२.९	१.८	०.५	०.१	०.१	०.७
महिला	११४	२२	१७	१०	१३	२५	११	७	२	३	१	०	१	०	०	२
%	१००	१९.३	१४.९	८.८	११.४	२१.९	९.७	६.१	१.८	२.६	०.९	०.०	०.९	०.०	०.०	१.८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२१ अक्सर विदेश बसोबास गर्ने व्यक्तिको देश अनुसारको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा परिवारबाट अनुपस्थित (विदेश) रहेका कुल १६५१ व्यक्तिहरू मध्ये सबैभन्दा बढि ७२६ जना (४३.९७%) मध्यपूर्व देशमा गएको देखिन्छ। त्यसपछि दोश्रो, तेश्रो र चौथोमा क्रमशः भारत देशमा ७१६ जना (४३.३७%), आसियान १९१ (११.५७%) उत्तर अमेरिकामा ६ जना (०.३६%) व्यक्तिहरू गएको देखिन्छ। पुरुषमा सबैभन्दा धेरै मध्यपूर्व देशमा ४७.१०% गएको र महिलामा सबैभन्दा धेरै भारत देशमा ९५.६१% गएको देखिएको छ। विदेश जाँदाको उमेर समूह अनुसारको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.२२ मा दिइएको छ।

तालिका २.२२: अक्सर विदेश बसोबास गर्ने व्यक्तिको देश अनुसारको विवरण

लिङ्ग	जम्मा	भारत	सर्क	आसियान	मध्यपूर्व	अन्य एसियाली	युरोपियन नियन	अन्य युरोपेली देश	उत्तर अमेरिका	दक्षिण अमेरिका	अफ्रिका	प्यासिफिक	अन्य	उल्लेख नभएको
जम्मा	१६५१	७१६	१	१९१	७२६	३	०	१	६	०	०	०	३	४
%	१००	४३.३७	०.०६	११.५७	४३.९७	०.१८	०.००	०.०६	०.३६				०.१८	०.२४
पुरुष	१५३७	६०७	१	१९१	७२४	३	०	१	३	०	०	०	३	४
%	१००	३९.४९	०.०७	१२.४३	४७.१०	०.२०	०.००	०.०७	०.२०	०.००	०.००	०.००	०.२०	०.२६
महिला	११४	१०९	०	०	२	०	०	०	३	०	०	०	०	०
%	१००	९५.६१	०.००	०.००	१.७५	०.००	०.००	०.००	२.६३	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२२ अनुपस्थित विदेश रहेका व्यक्तिको विदेश जानुको कारण अनुसारको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा परिवारबाट अनुपस्थित (विदेश) रहेका कुल १६५१ व्यक्तिहरू मध्ये विदेश जानुको मुख्य कारण तलब/ज्याला रहेको देखिन्छ। ७५.१७% व्यक्तिहरू तलब वा ज्यालाका लागि विदेशिएका देखिएको छ भने दोस्रो कारणमा आश्रितमा ९.३९% रहेको छ भने कामको खोजीमा ६.१८% रहेका छन्। विदेश गएका व्यक्तिहरूको विदेशिनुको कारण लिङ्ग अनुसार फरक रहेको छ। लिङ्ग अनुसार विदेशिनुका कारण सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका २.२३ मा देखाइएको छ।

तालिका २.२३: परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण अनुसारको विवरण

लिङ्ग	जम्मा	परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण						उल्लेख नभएका
		तलब/ज्याला	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	कामको खोजी	आश्रित	अन्य	
जम्मा	१६५१	१२४१	३९	६३	१०२	१५५	१८	३३
%	१००	७५.१७	२.३६	३.८२	६.१८	९.३९	१.०९	२.००
पुरुष	१५३७	१२२६	३८	४९	१००	८३	१२	२९

लिङ्ग	जम्मा	परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण						उल्लेख नभएका
		तलब/ज्याला	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	कामको खोजी	आश्रित	अन्य	
%	१००	७९.७७	२.४७	३.१९	६.५१	५.४०	०.७८	१.८९
महिला	११४	१५	१	१४	२	७२	६	४
%	१००	१३.१६	०.८८	१२.२८	१.७५	६३.१६	५.२६	३.५१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२३ परिवारमा अनुपस्थित विदेश रहेका व्यक्तिको गएको देश र जानुको कारण अनुसारको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा परिवारमा अनुपस्थित विदेश जाने व्यक्तिहरूको विदेश जानुको मुख्य कारण र देश अनुसार फरक फरक रहेको देखिन्छ। भारत, मध्यपूर्व, भारत बाहेकका सार्क देश, आसियान र अफ्रिकी देशमा जानुको मुख्य कारण तलब/ज्याला रहेको छ भने उत्तर अमेरिका र प्यासिफिक देशहरूमा जानुको मुख्य कारण अध्ययन/तालिम रहेको छ। देश तथा ति देशमा जानुको कारण अनुसारका विस्तृत विवरण तालिका २.२४ मा दिइएको छ।

तालिका २.२४: परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण र देश अनुसारको विवरण

परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण तथा देश		जम्मा	तलब/ज्याला	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	कामको खोजी	आश्रित	अन्य	उल्लेख नभएका
जम्मा		१६५१	१२४१	३९	६३	१०२	१५५	१८	३३
	%	१००	७५.१७	२.३६	३.८२	६.१८	९.३९	१.०९	२.००
भारत	संख्या	७९६	४३२	१०	५६	५७	१३४	१२	१५
	%	१००	६०.३४	१.४०	७.८२	७.९६	१८.७२	१.६८	२.०९
सार्क	संख्या	१	१	०	०	०	०	०	०
	%	१००	१००	०	०	०	०	०	०
आसियान	संख्या	१९१	१६५	१	१	११	७	०	६
	%	१००	८६.३९	०.५२	०.५२	५.७६	३.६६	०.००	३.१४
मध्यपूर्व	संख्या	७२६	६३५	२८	५	३२	१२	४	१०
	%	१००	८७.४७	३.८६	०.६९	४.४१	१.६५	०.५५	१.३८
अन्य एसियाली	संख्या	३	३	०	०	०	०	०	०
	%	१००	१००						
युरोपियन युनियन	संख्या	०	०	०	०	०	०	०	०
	%	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य युरोपेली	संख्या	१	१	०	०	०	०	०	०
	%	१००	१००	०	०	०	०	०	०
उत्तर अमेरिका	संख्या	६	२	०	०	०	२	२	०
	%	१००	३३.३३	०.००	०.००	०.००	३३.३३	३३.३३	०.००
दक्षिण अमेरिका	संख्या	०	०	०	०	०	०	०	०
	%	०	०	०	०				

परिवारमा अनुपस्थित रहनुको कारण तथा देश		जम्मा	तलब/ज्याला	व्यापार/व्यवसाय	अध्यायन/तालिम	कामको खोजी	आश्रित	अन्य	उल्लेख नभएका
अफ्रिका	संख्या	०	०	०	०	०	०	०	०
	%	०	०	०	०	०	०	०	०
प्यासिफिक	संख्या	३	२	०	०	०	०	०	१
	%	१००	६६.६७	०.००		०.००	०.००	०.००	३३.३३
अन्य	संख्या	४	०	०	१	२	०	०	१
	%	१००	०	०	२५	५०	०	०	२५
उल्लेख नभएको	संख्या	१६५१	१२४१	३९	६३	१०२	१५५	१८	३३
	%	१००	७५.१७	२.३६	३.८२	६.१८	९.३९	१.०९	२.००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२४ परिवारमा अनुपस्थित विदेश रहेका व्यक्तिको जाँदाको अवस्थामा उत्तीर्ण गरेको तहको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाबाट परिवारमा अनुपस्थित (विदेशमा) रहेका व्यक्तिहरू मध्येमा २८.८०% व्यक्तिहरू प्राथमिक तह उत्तीर्ण गरेर गएको पाइएको छ। त्यस्तै २२.४८% ले निम्न माध्यमिक तह, १९.०४% ले माध्यमिक तह, ९.३३% ले पूर्व प्राथमिक तह, ४.३२% ले +२ तह, उत्तीर्ण गरी विदेश गएको पाइएको छ। परिवारमा अनुपस्थित (विदेश) व्यक्ति र उनिहरू विदेश जाँदाको बेलामा उत्तीर्ण गरेका तह तथा लिङ्ग अनुसारको संख्या र तिनको प्रतिशतको विवरण तलको तालिका २.२५ मा दिइएको छ।

तालिका २.२५: परिवारमा अनुपस्थित (विदेश) रहेका व्यक्ति र विदेश जाँदा उत्तीर्ण गरेको तह अनुसार विवरण

उत्तीर्ण गरेको तह	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
जम्मा	१५९७	१००	१५०५	१००	९२	१००
पूर्व प्राथमिक	१४९	९.३३	१३३	८.८४	१६	१७.३९
प्राथमिक (१-५)	४६०	२८.८०	४३८	२९.१०	२२	२३.९१
निम्न माध्यमिक (६-८)	३५९	२२.४८	३५१	२३.३२	८	८.७०
माध्यमिक (९-१०)	३०४	१९.०४	२९२	१९.४०	१२	१३.०४
एस.एल.सी./एस.इ.ई.	२४	१.५०	२३	१.५३	१	१.०९
प्रमाणपत्र वा सो सरह (+२)	६९	४.३२	५९	३.९२	१०	१.८९
स्नातक तह वा सो सरह	३२	२.००	२७	१.७९	५	
स्नातकोत्तर वा सो सरह	७	०.४४	७	०.४७	०	०.००
अन्य	०	०.००	०	०.००	०	०.००
तह नभएको/तह नखुलेको	१६	१.००	१६	१.०६	०	०.००
उल्लेख नभएको	१७७	११.०८	१५९	१०.५६	१८	१९.५७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२५ घर तथा जग्गामा महिलाको स्वामित्व

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकामा कुल ७,२४२ परिवार मध्ये ३.७७% परिवारमा कम्तिमा एक जना महिला सदस्यको नाममा घर र जग्गा दुवै रहेको छ जुन रुपन्देही जिल्ला र लुम्बिनी प्रदेशको क्रमशः १४.२३% र ११.५२% रहेको छ। यस गाउँपालिकामा ८.०१% परिवारमा जग्गामा मात्र महिलाको स्वामित्व रहेको छ जसमा जिल्लामा र लुम्बिनी प्रदेशमा क्रमशः १०.४२% र ९.३३% रहेको छ। त्यस्तै यस गाउँपालिकामा ०.८३% परिवारमा घरमा मात्र महिलाको स्वामित्व रहेको छ जसमा जिल्ला र लुम्बिनी प्रदेशमा क्रमशः ४.७४% र २.६०% रहेको छ गाउँपालिकामा १२,०८५ (६२.१५%) परिवारमा महिला सदस्यको नाममा कुनै पनि स्थायी सम्पत्ति नरहेको पाइएको छ भने जिल्लामा र प्रदेशमा क्रमशः ६८.९२% र ७४.७७% रहेको छ। महिलाको स्वामित्वमा रहेको स्थायी सम्पत्तिको विस्तृत विवरण तलको तालिका २.२६ मा देखाइएको छ।

तालिका २.२६: महिलाको स्वामित्वमा रहेको घर जग्गाको विवरण

क्षेत्र	संख्या/ प्रतिशत	जम्मा	घर मात्र भएको	जग्गा मात्र भएको	घर र जग्गा दुवै भएको	घर र जग्गा नभएको	उल्लेख नभएको
लुम्बिनी	संख्या	११४१३४५	२९६४१	१०६५००	१३१४८६	८५३३९५	२०३२३
	प्रतिशत	१००	२.६०	९.३३	११.५२	७४.७७	१.७८
रुपन्देही	संख्या	२३८१७१	११२८२	२४८२७	३३८८४	१६४१५७	४०२१
	प्रतिशत	१००	४.७४	१०.४२	१४.२३	६८.९२	१.६९
सम्मरीमाई	संख्या	७२४२	६०	५८०	२७३	६१०१	२२८
	प्रतिशत	१००	०.८३	८.०१	३.७७	८४.२४	३.१५

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२६ मृत्यु सम्बन्धी विवरण

तालिका २.२७: जनगणना भन्दा १२ महिना अगाडि कम्तिमा एक जनाको मृत्यु भएको परिवारको विवरण

क्षेत्र	संख्या/प्रतिशत	जम्मा परिवार	कम्तिमा एक जनाको मृत्यु भएका परिवार	मृत्यु भएको संख्या		
				जम्मा	पुरुष	महिला
लुम्बिनी	संख्या	११४१३४५	३५००१	३६२०७	२१२४९	१४९५८
	प्रतिशत	१००.००	३.०७	१००.००	५८.६९	४१.३१
रुपन्देही	संख्या	२३८१७१	७८९३	८१७४	४७११	३४६३
	प्रतिशत	१००.००	३.३१	१००.००	५७.६३	४२.३७
सम्मरीमाई	संख्या	७२४२	२२९	२३६	१४५	९१
	प्रतिशत	१००	३.१६	३.२६	२.००	१.२६

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२७ सम्मरीमाई गा.पा. मा मृत्यु भएका व्यक्तिको उमेर समूह अनुसारको विवरण

तालिका २.२८: मृत्यु भएका व्यक्तिको उमेर समूह अनुसारको विवरण

उमेर समूह	मृत्यु भएको संख्या					
	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
जम्मा	२३६	१००	१४५	१००	९१	१००
< १	१४	५.९३	८	५.५२	६	६.५९
०१ - ०४	६	२.५४	३	२.०७	३	३.३०
०५ - ०९	२	०.८५	१	०.६९	१	१.१०
१० - १४	४	१.६९	१	०.६९	३	३.३०
१५ - १९	३	१.२७	२	१.३८	१	१.१०
२० - २४	६	२.५४	४	२.७६	२	२.२०
२५ - २९	९	३.८१	४	२.७६	५	५.४९
३० - ३४	७	२.९७	५	३.४५	२	२.२०
३५ - ३९	४	१.६९	३	२.०७	१	१.१०
४० - ४४	४	१.६९	३	२.०७	१	१.१०
४५ - ४९	५	२.१२	५	३.४५	०	०.००
५० - ५४	१०	४.२४	५	३.४५	५	५.४९
५५ - ५९	१६	६.७८	६	४.१४	१०	१०.९९
६० - ६४	१६	६.७८	११	७.५९	५	५.४९
६५ - ६९	२३	९.७५	११	७.५९	१२	१३.१९
७० - ७४	३२	१३.५६	२४	१६.५५	८	८.७९
७५ - ७९	१४	५.९३	१०	६.९०	४	४.४०
८० +	५९	२५.००	३८	२६.२१	२१	२३.०८
उल्लेख नभएको	२	०.८५	१	०.६९	१	१.१०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२८ विगत १२ महिनामा मृत्यु भएको कारण

तालिका २.२९: मृत्यु भएका व्यक्तिको मृत्युको कारण

विवरण	कुल	मृत्युको कारण									
		सरुवा रोग	नसर्ने रोग	यातायात दुर्घटना	अन्य दुर्घटना	गर्भवती सम्बन्धी	अपराध/ हत्या	आत्म हत्या	प्राकृतिक प्रकोप	अन्य	उल्लेख नभएका
सम्मरीमाई	२३६	१६	८४	४	६	२	०	४	२०	९७	३
प्रतिशत	१००	६.७८	३५.५९	१.६९	२.५४	०.८५	०.००	१.६९	८.४७	४१.१०	१.२७
लुम्बिनी	३६२०७	४८७३	१६९९४	७४६	१५२४	१६२	२२१	९५१	१७९१	८७२३	२२२
प्रतिशत	१००	१३.४६	४६.९४	२.०६	४.२१	०.४५	०.६१	२.६३	४.९५	२४.०९	०.६१
रुपन्देही	८१७४	१३१०	३५२५	१५६	२५६	३०	३८	१७०	४८८	२१६२	३९
प्रतिशत	१६.०३	४३.१२	१.९१	३.१३	०.३७	०.४६	२.०८	५.९७	२६.४५	०.४८	१६.०३

२.२९ १५ देखि ४९ वर्षका महिलाको मृत्यु हुँदाको अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार जनगणना भएको समयदेखि १२ महिना अघिसम्म सम्मरीमाई गाउँपालिकामा उमेर समूह (१५ देखि ४९ वर्ष) का महिलाको मृत्यु हुँदाको अवस्थालाई अध्ययन गर्दा सो उमेर समूहमा जम्मा १२ जना महिलाको मृत्यु भएकोमा मृत्युको कारण गर्भावस्थासंग सम्बन्धी भन्दा बढी अन्य कारण देखिएको छ। गर्भावस्थासंग सम्बन्धित (सुत्केरी भएको छ हप्ता भित्र) कारणले १ जनाको मात्र मृत्यु भएको देखिन्छ भने अन्य कारणबाट १० जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ। अन्य विवरण तालिका २.३०मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.३०: १५ देखि ४९ वर्षका महिलाको मृत्यु हुँदाको अवस्था

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	गर्भवती	प्रसुती	सुत्केरी भएको (वच्चा जन्मेको) छ हप्ता भित्र	अन्य
जम्मा	१२	१	०	१	१०
१५ - २४	३	०	०	०	३
२५ - ३४	७	१	०	१	५
३५ - ४९	२	०	०	०	२

खण्ड ३: जनसांख्यिक विवरण

३.१ जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवारको औषत आकार, जनघनत्व, जनसंख्या वृद्धिदर र साक्षरता

जनगणनाको अन्तिम नतिजा अनुसार (जनगणना सन्दर्भ दिन २०७८ साल मंसिर ९ गते) सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जनसंख्या ४३०४४ रहेको छ। जुन २०६८ सालको जनसंख्या ३८३०५ को तुलनामा ४७३९ ले बढि देखिन्छ। अर्थात् उक्त अवधिमा गाउँपालिकाको जनसंख्या १.१२% बढेको देखिन्छ। २०७८ मा नेपालको जनसंख्या २,९१,६४,५७८ हुँदा २०६८ सालको २,६४,९४,५०४ थियो जुन २६,७०,०७४ (१०.०८%) ले बढेको देखिन्छ। त्यस्तै २०७८ सालमा लुम्बिनीमा ५१,२२,०७८ जनसंख्या हुँदा २०६८ सालको ४४,९९,२७२ थियो जुन ६,२२,८०६ (१३.८४%) जनसंख्या ले बढेको देखिन्छ भने २०७८ सालको रुपन्देही जिल्लाको जनसंख्या ११,२१,९५७ हुँदा २०६८ को ८,८०,१९६ रहेको थियो जुन २,४१,७६१ (२७.४७%) बढेको देखिन्छ। उक्त अवधि (१० वर्ष ५ महिना) मा सरदर वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर यस गाउँपालिकाको १.१२% भएकोमा रुपन्देही जिल्लाको २.३३%, लुम्बिनी प्रदेशको १.२४% र नेपालको वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर ०.९२% देखिन्छ। तुलनागत रूपमा गाउँपालिकाको वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर नेपालको भन्दा बढी देखिन्छ। जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने जम्मा जनसंख्या मध्ये पुरुषको संख्या २१५११ (४९.९७%) र महिलाको संख्या २१५३३ (५०.०३%) छन्। यस जनगणनामा गाउँपालिकाको लैङ्गिक अनुपात ९९.९ अर्थात् प्रति १०० जना महिलामा झन्डै १०० जना पुरुष रहेको छ। यस गाउँपालिकाको जनघनत्व ८४८ हुँदा रुपन्देही जिल्लाको ८२५, लुम्बिनी प्रदेशको २३० रहेकोमा नेपालको जनघनत्व १९८ छ। त्यस्तै, सम्मरीमाई गाउँपालिकाको साक्षरता दर ६९.३४% हुँदा रुपन्देही जिल्लाको ८१.२३%, लुम्बिनीको ७८.०८% छ भने नेपालको साक्षरता दर ७६.२% रहेको छ। वडा अनुसार सबैभन्दा बढि जनसंख्या भएको वडा ६ हो जसमा ८३०० (१९.२८%) जनसंख्या रहेका छन्। सबैभन्दा कम जनसंख्या भएको वडा ३ हो जसमा ४८७१ (११.३२%) जनसंख्या रहेका छन्। यस गाउँपालिकाको वडा सहितको परिवार संख्या, जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, औषत आकार, जनघनत्व र साक्षरताको विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.२ मा दिइएको छ।

तालिका ३.१: परिवार संख्या, जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, औषत आकार जनघनत्व र साक्षरता

क्षेत्र	२०६८		२०७८								
	परिवार संख्या	जनसंख्या	परिवार संख्या	जनसंख्या			औषत परिवार आकार	लैङ्गिक अनुपात	जनघनत्व	वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर	साक्षरता दर (%)
				जम्मा	पुरुष	महिला					
नेपाल	५४२७३०२	२६४९४५०४	६६६६९३७	२९१६४५७८	१४२५३५५१	१४९११०२७	४.४	९५.६	१९८	०.९२	७६.२
लुम्बिनी	८८५२०३	४४९९२७२	११४१९०२	५१२२०७८	२४५४४०८	२६६७६७०	४.५	९२.०१	२३०	१.२४	७८.०८
रुपन्देही	१६३९१६	८८०१९६	२३८३२०	११२१९५७	५५०४७८	५७१४७९	४.७१	९६.३३	८२५	२.३३	८१.२३
सम्मरीमाई	५१२०	३८३०५	७२४२	४३०४४	२१५११	२१५३३	५.९४	९९.९	८४८	१.१२	६९.३४

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका ३.२: वडागत परिवार संख्या, जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, औषत आकार जनघनत्व र साक्षरता

क्षेत्र	२०६८		२०७८									
	परिवार संख्या	जनसंख्या	परिवार संख्या	जनसंख्या				औषत परिवार आकार	लैङ्गिक अनुपात	जन घनत्व	वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर	साक्षरता दर (%)
				जम्मा	पुरुष	महिला	वडाको प्रतिशत					
सम्मरीमाई	५१२०	३८३०५	७२४२	४३०४४	२१५११	२१५३३	१००	५.९४	९९.९०	८४८	१.१२	६९.३४
वडा नं.												
१	६७०	५१९५	८२७	५१०३	२५५३	२५५०	११.८६	६.१७	१००.१२	९१२	-०.१७	६५.६४
२	८१७	६२६४	११४७	७१५६	३५५५	३६०१	१६.६२	६.२४	९८.७२	१,२४७	१.२८	६५.९६
३	५९२	४७६५	९१४	४८७१	२३९४	२४७७	११.३२	५.३३	९६.६५	७७२	०.२१	७२.१९
४	६३५	४३८७	९०६	५३३३	२६५०	२६८३	१२.३९	५.८९	९८.७७	९९८	१.८७	६७.३१
५	६४२	५३९९	१०४३	६३३७	३१९४	३१४३	१४.७२	६.०८	१०१.६२	१,१२१	१.५४	६७.६१
६	१०५१	७२४९	१४९४	८३००	४१६०	४१४०	१९.२८	५.५६	१००.४८	६५०	१.३०	७१.६५
७	७१३	५०४६	९११	५९४४	३००५	२९३९	१३.८१	६.५२	१०२.२५	६३३	१.५७	७४.५७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

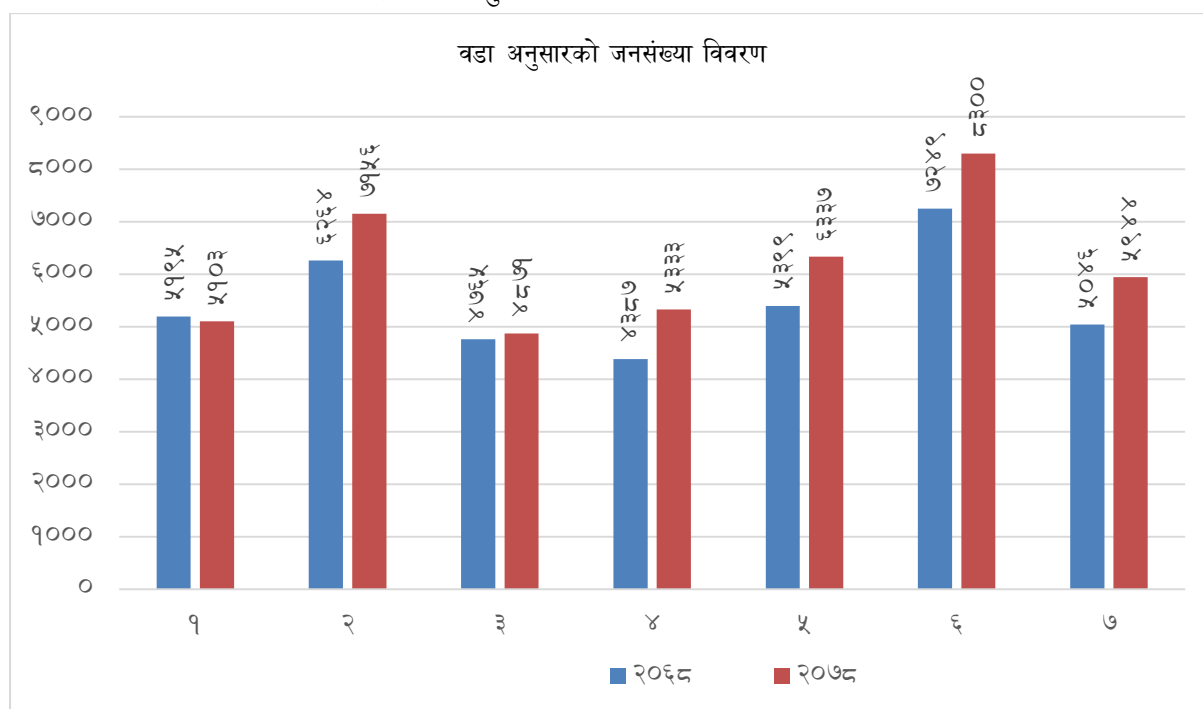
सम्मरीमाई गाँउपालिकामा अक्सर बसोबास गर्ने ४३०४४ जना, नेपालको अन्य स्थानमा बसोबास गर्ने ५०० जना र विदेशमा अक्सर बसोबास गर्ने १६५१ जना रहेका छन्। पुरुष, महिला तथा परिवार सहितको विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.३ मा दिइएको छ।

तालिका ३.३: अक्सर बसोबासको स्थान अनुसारको विवरण

अक्सर बसोबासको स्थान	परिवार संख्या	जनसंख्या		
		जम्मा	पुरुष	महिला
सम्मरीमाई गाँउपालिकामा अक्सर बसोबास गर्ने	७२४२	४३०४४	२१५११	२१५३३
नेपालको अन्य स्थानमा अक्सर बसोबास गर्ने	२५६	५००	३७६	१२४
विदेशमा अक्सर बसोबास गर्ने	१२४६	१६५१	१५३७	११४

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

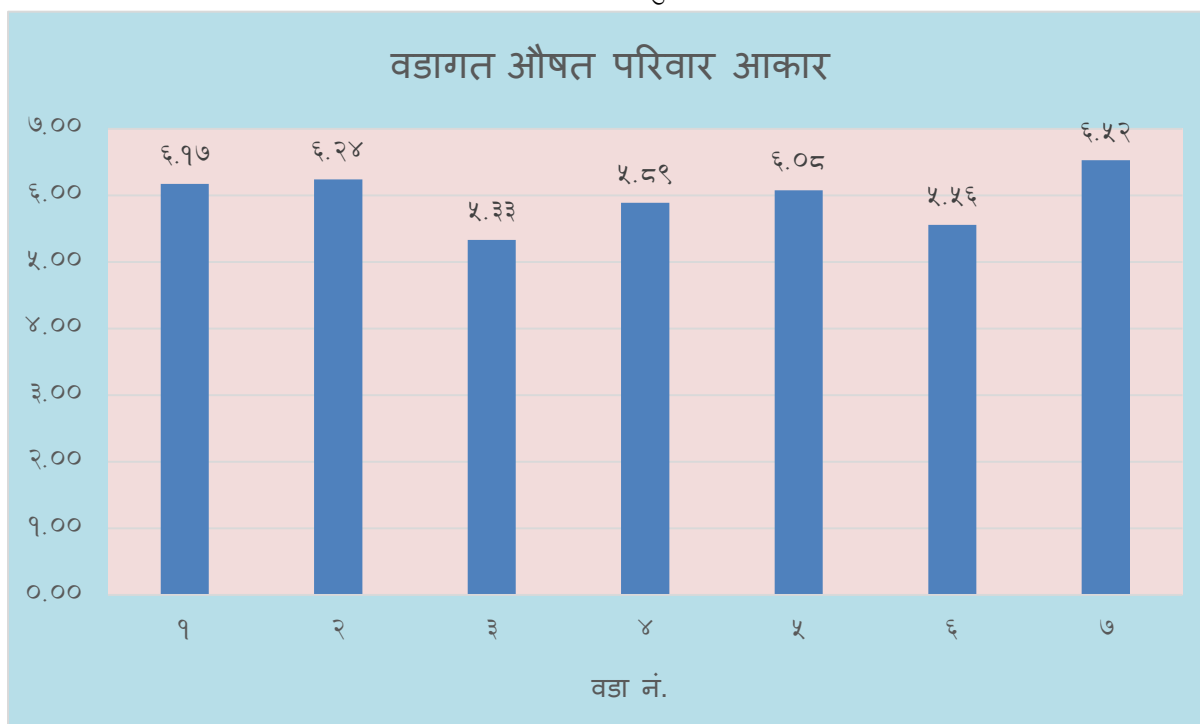
रेखाचित्र ३.१: वडा अनुसार २०६८ र २०७८ को जनसंख्या विवरण

३.२ परिवारको औषत आकार

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाँउपालिकामा ७२४२ परिवारहरु बसोबास गरेको देखिएको छ जसमा दश वर्षअघि वि.स. २०६८ मा उक्त संख्या ५१२० रहेको थियो । गत १० वर्षभित्र यस गाँउपालिकामा २१२२ परिवारहरु थप भएको देखिन्छ । गाँउपालिकाको औषत परिवार आकार ५.९४ कायम हुन आएको छ । वडागत रुपमा हेर्दा सबैभन्दा बढि औषत परिवार आकार ६.२४ भएको वडा नम्बर २ रहेको छ भने सबैभन्दा कम औषत परिवार आकार ५.३३ भएको वडा नम्बर ३ रहेको छ । वडागत औषत आकार तलको तालिका नं. ३.२ मा विस्तृत रुपमा देखाइएको छ ।

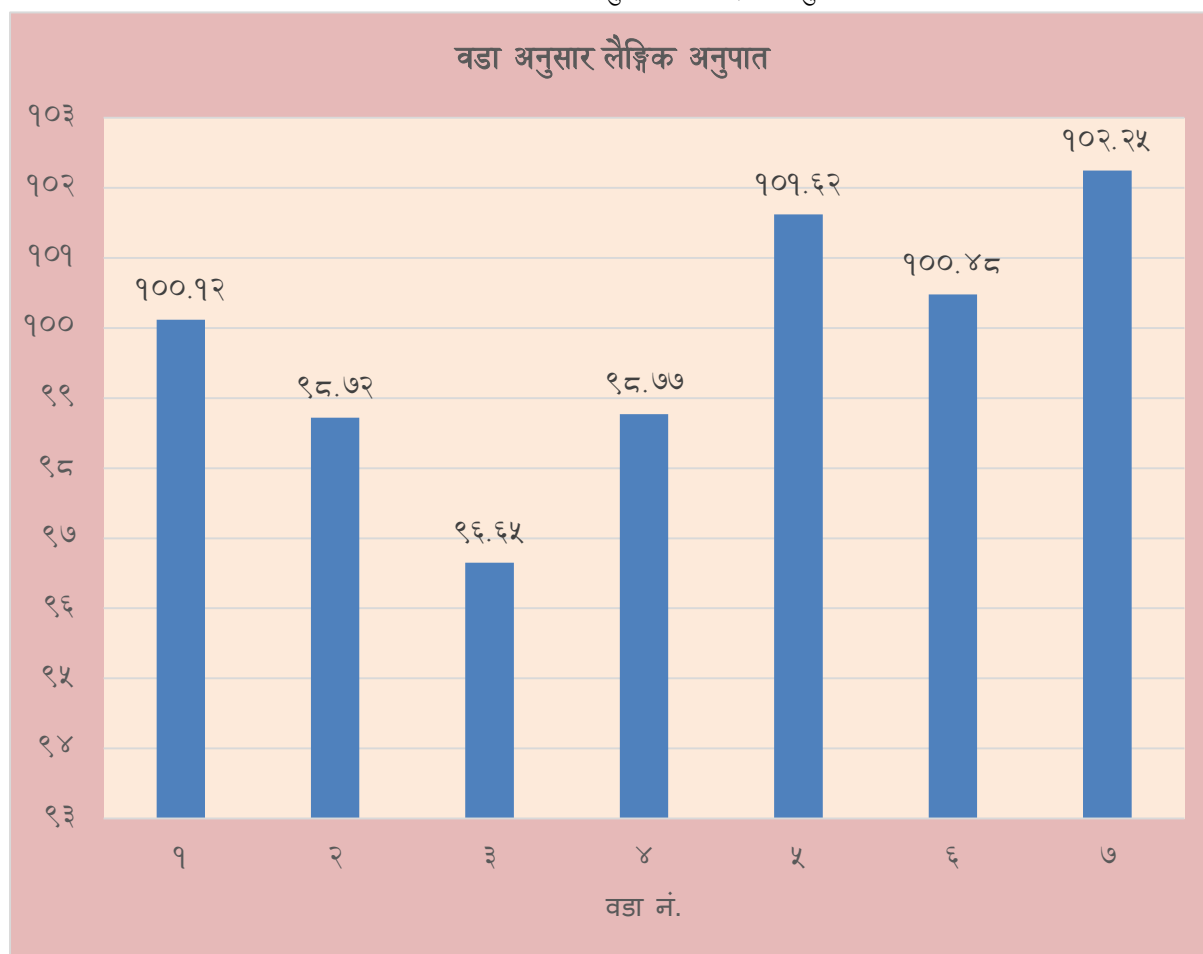
रेखाचित्र ३.२: गाँउपालिकाको वडा अनुसार परिवारको औषत आकार

३.३ लैङ्गिक अनुपात

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिकाको लैङ्गिक अनुपात ९९.९० (प्रति १०० जना महिलामा १०० पुरुष) रहेको छ । वडागत रुपमा हेर्दा सबैभन्दा बढि लैङ्गिक अनुपात १०२.२५ भएको वडा नम्बर ७ रहेको छ भने सबैभन्दा कम लैङ्गिक अनुपात ९६.६५ भएको वडा नम्बर ३ रहेको छ । वडागत लैङ्गिक अनुपात तलको रेखाचित्र नं. ३.३ तथा तालिका नं. ३.२ मा विस्तृत रुपमा देखाइएको छ ।

रेखाचित्र ३.३: वडा अनुसारको लैङ्गिक अनुपात

३.४ उमेरगत जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिकामा जनसंख्याको उमेरगत संरचना अनुसार सबैभन्दा बढी १० वर्षका ३.३८५% देखिन्छ भने त्यसपछि १८ वर्षका ३.१२२% छन्। १०० वर्ष वा सो भन्दा माथि उमेर भएका १३ जना जसमा ८ जना पुरुष र ५ जना महिला देखिएको छ। उमेरगत जनसंख्यालाई तलको तालिका ३.४ मा विस्तृत रूपमा देखाइएको छ।

तालिका ३.४: गाँउपालिकाको एकल उमेरगत जनसंख्या

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
वर्ष/जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००
०	८७२	२.०२६	४४७	२.०७८	४२५	१.९७४
१	७००	१.६२६	३६१	१.६७८	३३९	१.५७४
२	९१०	२.११४	४६४	२.१५७	४४६	२.०७१
३	१०३१	२.३९५	५३६	२.४९२	४९५	२.२९९
४	९८८	२.२९५	५१३	२.३८५	४७५	२.२०६

वस्तुगत विवरण-२०८३

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
५	११९५	२.७७६	६२२	२.८९२	५७३	२.६६१
६	१०१३	२.३५३	४६६	२.१६६	५४७	२.५४
७	९४५	२.१९५	४८२	२.२४१	४६३	२.१५
८	१२५८	२.९२३	६१७	२.८६८	६४१	२.९७७
९	७५६	१.७५६	३९१	१.८१८	३६५	१.६९५
१०	१४५७	३.३८५	७४८	३.४७७	७०९	३.२९३
११	६२८	१.४५९	३४१	१.५८५	२८७	१.३३३
१२	१२१८	२.८३	६१८	२.८७३	६००	२.७८६
१३	९००	२.०९१	४३१	२.००४	४६९	२.१७८
१४	१०१७	२.३६३	४९६	२.३०६	५२१	२.४२
१५	१०७१	२.४८८	५३८	२.५०१	५३३	२.४७५
१६	१०९९	२.५५३	५२९	२.४५९	५७०	२.६४७
१७	८२२	१.९१	४५१	२.०९७	३७१	१.७२३
१८	१३४४	३.१२२	७०५	३.२७७	६३९	२.९६८
१९	६६३	१.५४	३४४	१.५९९	३१९	१.४८१
२०	११३८	२.६४४	६०७	२.८२२	५३१	२.४६६
२१	५४८	१.२७३	२८८	१.३३९	२६०	१.२०७
२२	८७३	२.०२८	४८३	२.२४५	३९०	१.८११
२३	५८२	१.३५२	२९०	१.३४८	२९२	१.३५६
२४	६३८	१.४८२	२७९	१.२९७	३५९	१.६६७
२५	९८१	२.२७९	४६७	२.१७१	५१४	२.३८७
२६	७५८	१.७६१	३४९	१.६२२	४०९	१.८९९
२७	४७६	१.१०६	२३८	१.१०६	२३८	१.१०५
२८	९९३	२.३०७	४६१	२.१४३	५३२	२.४७१
२९	३०६	०.७११	१४६	०.६७९	१६०	०.७४३
३०	११५१	२.६७४	५५७	२.५८९	५९४	२.७५९
३१	२१६	०.५०२	१०९	०.५०७	१०७	०.४९७
३२	६४५	१.४९८	२८०	१.३०२	३६५	१.६९५
३३	३३८	०.७८५	१३६	०.६३२	२०२	०.९३८
३४	३८८	०.९०१	१६०	०.७४४	२२८	१.०५९

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
३५	१०४०	२.४१६	५५७	२.५८९	४८३	२.२४३
३६	४२७	०.९९२	१९०	०.८८३	२३७	१.१०१
३७	३३२	०.७७१	१३७	०.६३७	१९५	०.९०६
३८	७३०	१.६९६	२९७	१.३८१	४३३	२.०११
३९	३१५	०.७३२	१४८	०.६८८	१६७	०.७७६
४०	१०५९	२.४६	५७६	२.६७८	४८३	२.२४३
४१	१९३	०.४४८	१०१	०.४७	९२	०.४२७
४२	३८५	०.८९४	२१३	०.९९	१७२	०.७९९
४३	२२८	०.५३	७४	०.३४४	१५४	०.७१५
४४	१६५	०.३८३	४७	०.२१८	११८	०.५४८
४५	७१२	१.६५४	४१३	१.९२	२९९	१.३८९
४६	१९५	०.४५३	८८	०.४०९	१०७	०.४९७
४७	१३८	०.३२१	६९	०.३२१	६९	०.३२
४८	४२२	०.९८	१६९	०.७८६	२५३	१.१७५
४९	१७०	०.३९५	७६	०.३५३	९४	०.४३७
५०	७१५	१.६६१	३७९	१.७६२	३३६	१.५६
५१	१७३	०.४०२	९३	०.४३२	८०	०.३७२
५२	३१८	०.७३९	१५२	०.७०७	१६६	०.७७१
५३	२३०	०.५३४	१०१	०.४७	१२९	०.५९९
५४	१९३	०.४४८	९३	०.४३२	१००	०.४६४
५५	५८०	१.३४७	३४२	१.५९	२३८	१.१०५
५६	१७९	०.४१६	८३	०.३८६	९६	०.४४६
५७	१४५	०.३३७	८४	०.३९	६१	०.२८३
५८	२४९	०.५७८	११७	०.५४४	१३२	०.६१३
५९	१०१	०.२३५	४८	०.२२३	५३	०.२४६
६०	४८७	१.१३१	२५८	१.१९९	२२९	१.०६३
६१	९४	०.२१८	४५	०.२०९	४९	०.२२८
६२	१७३	०.४०२	८०	०.३७२	९३	०.४३२
६३	१५७	०.३६५	७७	०.३५८	८०	०.३७२
६४	९९	०.२३	४४	०.२०५	५५	०.२५५

वस्तुगत विवरण-२०८३

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
६५	३९८	०.९२५	२९५	०.९९९	१८३	०.८५
६६	१०५	०.२४४	५६	०.२६	४९	०.२२८
६७	११५	०.२६७	५४	०.२५१	६१	०.२८३
६८	२५६	०.५९५	१२८	०.५९५	१२८	०.५९४
६९	१७६	०.४०९	९८	०.४५६	७८	०.३६२
७०	३९१	०.९०८	१८४	०.८५५	२०७	०.९६१
७१	१२८	०.२९७	६७	०.३११	६१	०.२८३
७२	१९७	०.४५८	१११	०.५१६	८६	०.३९९
७३	१०४	०.२४२	५३	०.२४६	५१	०.२३७
७४	८९	०.२०७	४२	०.१९५	४७	०.२१८
७५	२६०	०.६०४	१४४	०.६६९	११६	०.५३९
७६	६१	०.१४२	३०	०.१३९	३१	०.१४४
७७	४६	०.१०७	२३	०.१०७	२३	०.१०७
७८	८२	०.१९१	४३	०.२	३९	०.१८१
७९	२२	०.०५१	११	०.०५१	११	०.०५१
८०	११९	०.२७६	५८	०.२७	६१	०.२८३
८१	१०	०.०२३	५	०.०२३	५	०.०२३
८२	११	०.०२६	६	०.०२८	५	०.०२३
८३	९	०.०२१	२	०.००९	७	०.०३३
८४	१३	०.०३	६	०.०२८	७	०.०३३
८५	४६	०.१०७	२८	०.१३	१८	०.०८४
८६	४	०.००९	३	०.०१४	१	०.००५
८७	७	०.०१६	४	०.०१९	३	०.०१४
८८	३	०.००७	१	०.००५	२	०.००९
८९	९	०.०२१	२	०.००९	७	०.०३३
९०	३०	०.०७	१८	०.०८४	१२	०.०५६
९१	२	०.००५	१	०.००५	१	०.००५
९२	३	०.००७	३	०.०१४	०	०
९३	२	०.००५	०	०	२	०.००९
९४	०	०	०	०	०	०

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
९५	६	०.०१४	४	०.०१९	२	०.००९
९६	२	०.००५	१	०.००५	१	०.००५
९७	१	०.००२	०	०	१	०.००५
९८	२	०.००५	१	०.००५	१	०.००५
९९	०	०	०	०	०	०
१०० +	१३	०.०३	८	०.०३७	५	०.०२३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.५ पाँच वर्ष उमेरसमूह अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिकामा जनसंख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसंख्याको सबैभन्दा बढी प्रतिशत १२.१३ रहेको छ। त्यसपछि जनसंख्या ५ देखि ९ वर्षको १२% रहेको छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसंख्याको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहको १२.१३% र महिलाको हकमा कुल महिला जनसंख्याको सबैभन्दा धेरै ५ देखि ९ वर्षको १२.०२% रहेको छ। उमेर समूह बढ्दै जाँदा जनसंख्याको प्रतिशत पनि क्रमशः कम हुदै गएको छ। गाँउपालिकाको उमेर समूह अनुसारको जनसंख्या र लैङ्गिक अनुपात तलको तालिका ३.५ मा विस्तृत रूपमा दिइएको छ।

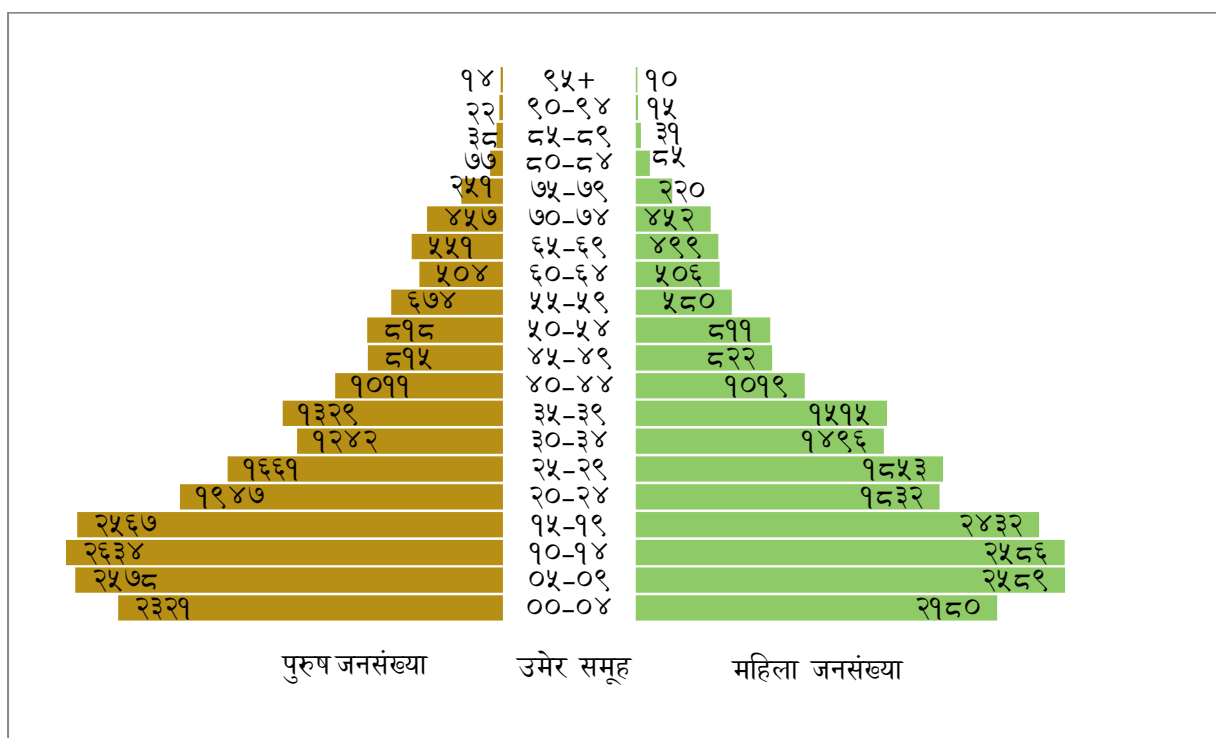
तालिका ३.५: गाउँपालिकामा ५ वर्ष उमेरसमूह अनुसार जनसंख्या

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला		लैङ्गिक अनुपात
	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	
जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००	१००
००-०४ वर्ष	४५०१	१०.४६	२३२१	१०.७९	२१८०	१०.१२	१०६.४७
०५-०९ वर्ष	५१६७	१२	२५७८	११.९८	२५८९	१२.०२	९९.५८
१०-१४ वर्ष	५२२०	१२.१३	२६३४	१२.२४	२५८६	१२.०१	१०१.८६
१५-१९ वर्ष	४९९९	११.६१	२५६७	११.९३	२४३२	११.२९	१०५.५५
२०-२४ वर्ष	३७७९	८.७८	१९४७	९.०५	१८३२	८.५१	१०६.२८
२५-२९ वर्ष	३५१४	८.१६	१६६१	७.७२	१८५३	८.६१	८९.६४
३०-३४ वर्ष	२७३८	६.३६	१२४२	५.७७	१४९६	६.९५	८३.०२
३५-३९ वर्ष	२८४४	६.६१	१३२९	६.१८	१५१५	७.०४	८७.७२
४०-४४ वर्ष	२०३०	४.७	१०११	४.७०	१०१९	४.७३	९९.२१
४५-४९ वर्ष	१६३७	३.८०	८१५	३.७९	८२२	३.८	९९.१५
५०-५४ वर्ष	१६२९	३.७८	८१८	३.८०	८११	३.७७	१००.८६
५५-५९ वर्ष	१२५४	२.९१	६७४	३.१३	५८०	२.६९	११६.२१

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला		लैङ्गिक अनुपात
	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	
६०-६४ वर्ष	१०१०	२.३५	५०४	२.३४	५०६	२.३५	९९.६०
६५-६९ वर्ष	१०५०	२.४४	५५१	२.५६	४९९	२.३२	११०.४२
७०-७४ वर्ष	९०९	२.११	४५७	२.१२	४५२	२.१०	१०१.११
७५-७९ वर्ष	४७१	१.०९	२५१	१.१७	२२०	१.०२	११४.०९
८०-८४ वर्ष	१६२	०.३८	७७	०.३६	८५	०.३९	९०.५९
८५-८९ वर्ष	६९	०.१६	३८	०.१८	३१	०.१४	१२२.५८
९०-९४ वर्ष	३७	०.०९	२२	०.१०	१५	०.०७	१४६.६७
९५+ वर्ष	२४	०.०६	१४	०.०७	१०	०.०५	१४०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.४: गाउँपालिकाको जनसंख्या पिरामिड

३.६ विशेष उमेर अनुसारको जनसंख्या

यस सम्मरीमाई गाउँपालिका र रुपन्देही जिल्लाका जनसंख्याको संरचना हेर्दा १५ वर्षमुनिका आश्रित जनसंख्या कुल जनसंख्याको क्रमशः ३४.५९% र २७.१३% र ६० वर्ष भन्दा माथिका आश्रित जनसंख्या क्रमशः ८.६७% र ८.९४% रहेको छ। नागरिकता प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न योग्य उमेर समूह (१६ वर्ष वा सो भन्दा माथि) का जनसंख्या कुल जनसंख्याको क्रमशः ६२.९२% र ७०.८४% छन्। सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न सम्भाव्य ६८ वर्ष वा सो भन्दा माथिका जनसंख्या क्रमशः ४.८९% र ४.४८% रहेका छन्। कुल महिलामध्ये प्रजनन योग्य उमेर अर्थात १५ देखि ४९ वर्षका महिला क्रमशः ५०.९४% र ५८.१८% रहेका छन्। विशेष उमेर समूह अनुसारको जनसंख्या तलको तालिका ३.७ मा दिइएको छ।

तालिका ३.६: विशेष उमेर समूह अनुसारको जनसंख्या

उमेर समूह	सम्मरीमाई गाँउपालिका		रुपन्देही	
	जम्मा	प्रतिशत	जम्मा	प्रतिशत
१ वर्ष भन्दा कम	८७२	२.०३	१५७५	१.४०
५ वर्ष भन्दा कम	४५०१	१०.४६	९९६८७	८.१७
०-१४ वर्ष	१४८८८	३४.५	३०४३४०	२७.१३
१६-२४ वर्ष	७७०७	१७.९०	२०९४५६	१८.६७
१६-४० वर्ष	१७८६२	४१.५०	५०८७६२	४५.३५
१६ वर्ष वा सो भन्दा माथि	२७०८५	६२.९२	७९४७७५	७०.८४
१८ वर्ष भन्दा कम (०-१७ वर्ष)	१७८८०	४१.५	३७२९८४	३३.२४
१५-५९ वर्ष	२४४२४	५६.७४	७१७३६८	६३.९४
६० वर्ष वा सो भन्दा माथि	३७३२	८.६७	१००२४९	८.९४
६५ वर्ष वा सो भन्दा माथि	२७२२	६.३२	६७४९३	६.०२
६८ वर्ष वा सो भन्दा माथि	२१०४	४.८९	५०२८९	४.४८
१५-४९ वर्षका महिला (कुल महिलामध्ये)	१०९६९	५०.९४	३३२४८८	५८.१८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.७ उमेर अनुसार परिवारमूलीको संख्या

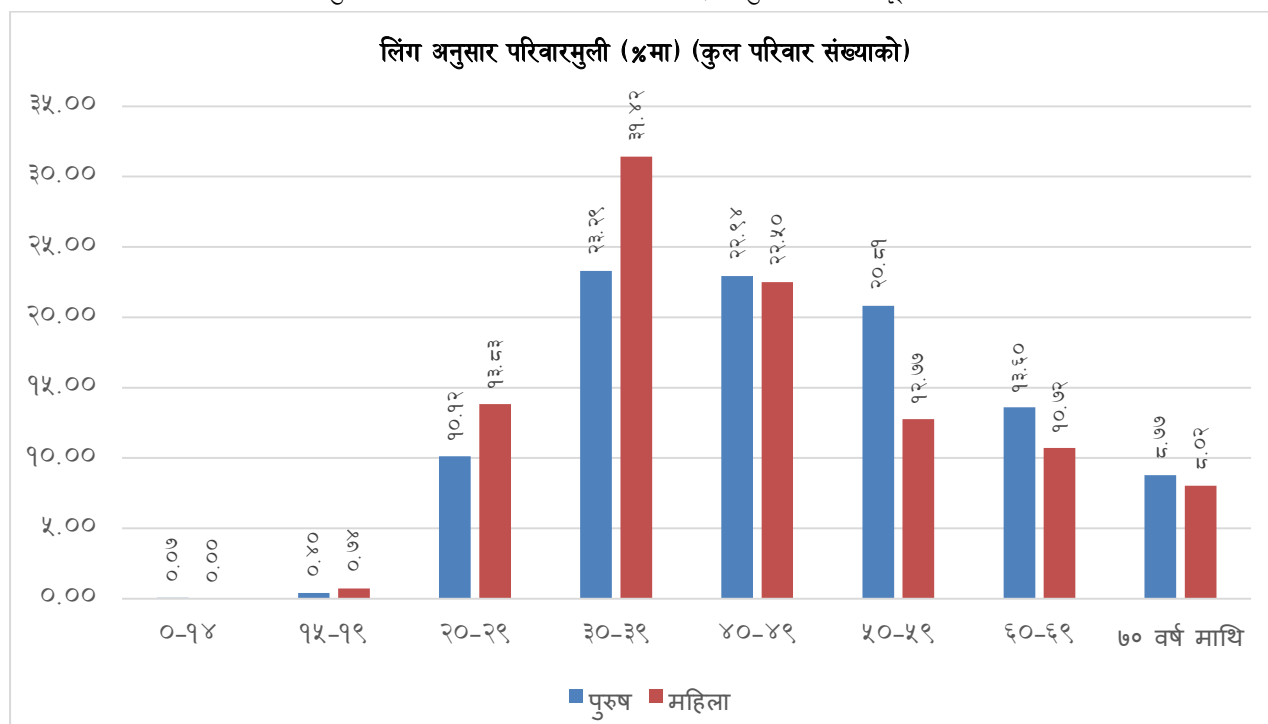
जनगणनाको नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिकामा १६.८७% परिवारमा महिलाहरु परिवारमूली रहेका छन् भने ८३.१३% परिवारमा पुरुषहरु परिवारमूली रहेका पाइएको छ। गाँउपालिकामा सबैभन्दा बढी परिवारका परिवारमूलीहरु ३० देखि ३९ वर्ष उमेरभित्रका रहेको देखिन्छ। परिवारमूली ३० देखि ३९ वर्ष उमेर समूहमा २४.६६% रहेको छ। नतिजाले ४ परिवारमा चौध वर्ष मुनिका बालबालिकासमेत परिवारमूली रहेको देखिन्छ। परिवारमा ७० वर्ष भन्दा बढी उमेरमा व्यक्तिहरु ८.६४% परिवारमूली रहेका देखिन्छ। सबैभन्दा धेरै २३.२९% महिला परिवारमूलीहरु ३० देखि ३९ वर्ष समूहका रहेका देखिन्छ। उमेर समूह अनुसार परिवारमूलीको संख्या र प्रतिशत तलको तालिका ३.७ मा दिइएको छ।

तालिका ३.७: उमेर समूह अनुसार परिवारमूलीको संख्या र प्रतिशत

उमेर समूह	जम्मा परिवार		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
०-१४	४	०.०६	४	०.०७	०	०
१५-१९	३३	०.४६	२४	०.४०	९	०.७४
२०-२९	७७८	१०.७४	६०९	१०.१२	१६९	१३.८३
३०-३९	१७८६	२४.६६	१४०२	२३.२९	३८४	३१.४२
४०-४९	१६५६	२२.८७	१३८१	२२.९४	२७५	२२.५०
५०-५९	१४०९	१९.४६	१२५३	२०.८१	१५६	१२.७७
६०-६९	९५०	१३.१२	८१९	१३.६०	१३१	१०.७२
७० वर्ष माथि	६२६	८.६४	५२८	८.७७	९८	८.०२
जम्मा	७२४२	१००	६०२०	१००	१२२२	१००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.५: कुल परिवार संख्याको आधारमा लिङ्ग अनुसार परिवारमूली (प्रतिशतमा)

३.८ गाउँपालिकामा जातजातिको अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा जातजातिको अवस्था हेर्दा प्रमुख १० वटा जातिले ७५% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा मुसलमान १८.२२%, यादव १०.७७%, लोध ९.६८%, चमार/हरिजन/राम ८.३९%, केवट ५.९८%, मल्लाह ५.६९%, कोइरी/कुशवाहा ४.७०%, धोबी ३.९९%, कुर्मी ३.८९% र ब्राह्मण (तराई) ३.८४% क्रमश रहेका छन्। यसैगरी कम जनसंख्या हुने ५ जातिहरूमा नटुवा १२ जना, ब्राह्मण (पहाड) १३ जना, रौनियार १८ जना, बादी २१ जना, र थारु २२ जना छन्। जातजातिको विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.८ मा दिइएको छ।

तालिका ३.८: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा जातजाति अनुसारको जनसंख्या

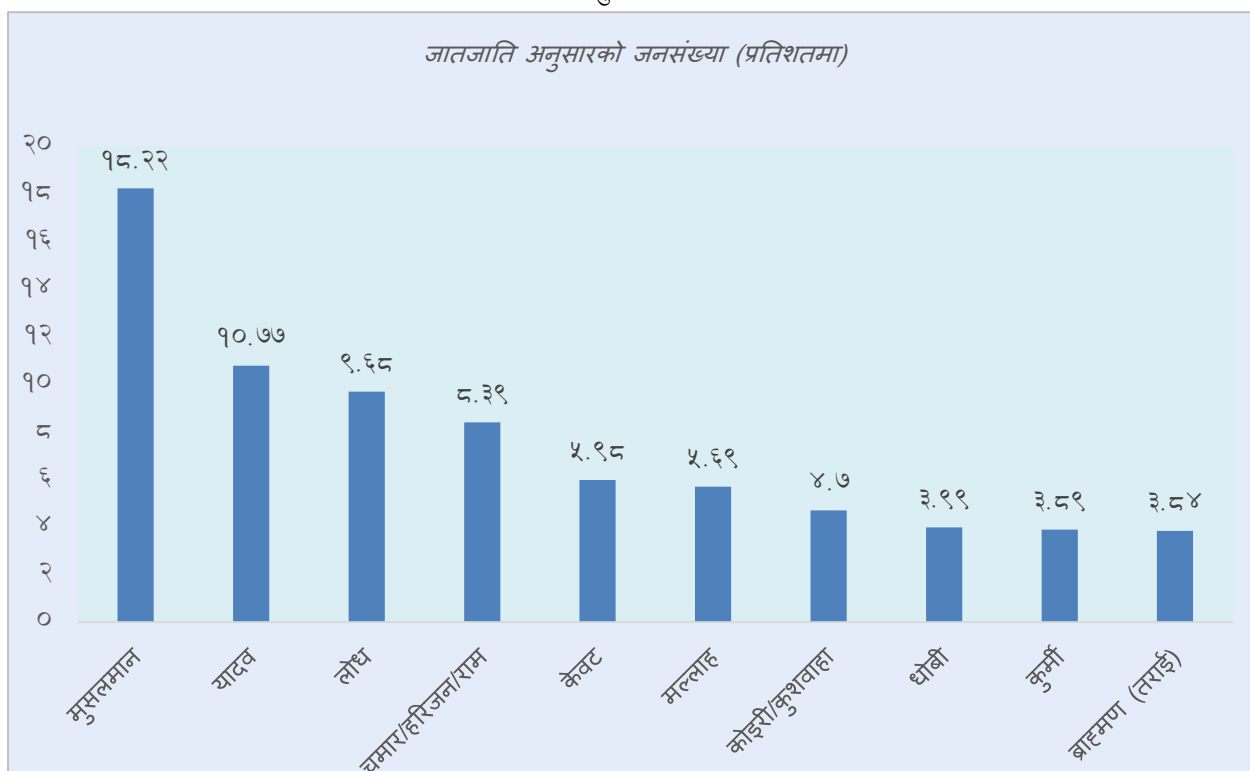
जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००
मुसलमान	७८४३	१८.२२	३८३९	१७.८५	४००४	१८.५९
यादव	४६३४	१०.७७	२३२७	१०.८२	२३०७	१०.७१
लोध	४१६८	९.६८	२०९५	९.७४	२०७३	९.६३
चमार/हरिजन/राम	३६१२	८.३९	१८३६	८.५४	१७७६	८.२५
केवट	२५७४	५.९८	१३३५	६.२१	१२३९	५.७५
मल्लाह	२४४९	५.६९	११९२	५.५४	१२५७	५.८४
कोइरी/कुशवाहा	२०२४	४.७०	१०५६	४.९१	९६८	४.५०

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
धोबी	१७१७	३.९९	८७५	४.०७	८४२	३.९१
कुर्मी	१६७३	३.८९	८३७	३.८९	८३६	३.८८
ब्राह्मण (तराई)	१६५३	३.८४	८३१	३.८६	८२२	३.८२
तेली	१३२०	३.०७	६६३	३.०८	६५७	३.०५
बरई	१२२०	२.८३	६१५	२.८६	६०५	२.८१
कहार	१२००	२.७९	६१७	२.८	५८३	२.७१
दुसाध/पासवान/पासि	९४४	२.१९	४८३	२.२५	४६१	२.१४
धुनिया	६००	१.३९	३०६	१.४२	२९४	१.३७
हजाम/ठाकुर	५४१	१.२६	२६५	१.२३	२७६	१.२८
कुम्हार	४८५	१.१३	२५८	१.२०	२२७	१.०५
गडेरि/भेडियार	४४८	१.०४	२३२	१.०८	२१६	१.००
लोहार	४३१	१.००	२१७	१.०१	२१४	०.९९
बनियाँ	३७९	०.८८	१९६	०.९१	१८३	०.८५
राजभर	३१७	०.७४	१५१	०.७०	१६६	०.७७
माली	३०८	०.७२	१६०	०.७४	१४८	०.६९
राजपुत	२१०	०.४९	१०५	०.४९	१०५	०.४९
नुनिया	२०९	०.४९	१०६	०.४९	१०३	०.४
ढण्डी	२०८	०.४८	१०४	०.४८	१०४	०.४८
सन्यासी/दशनामी	१९६	०.४६	९८	०.४६	९८	०.४६
बढई/बढेई	१८९	०.४४	९३	०.४३	९६	०.४५
कलवार	१८२	०.४२	९४	०.४४	८८	०.४१
कथबनियाँ	१३३	०.३१	६४	०.३०	६९	०.३२
कानु	१०४	०.२४	५१	०.२	५३	०.२५
क्षेत्री	१०२	०.२४	५१	०.२४	५१	०.२४
याक्खा	८८	०.२०	४७	०.२२	४१	०.१९
कुमाल	७६	०.१८	३९	०.१८	३७	०.१७
धन्कार/धरिकार	७५	०.१७	३३	०.१५	४२	०.२०
कायस्थ	६०	०.१४	३०	०.१	३०	०.१४
ठकुरी	५६	०.१३	२९	०.१३	२७	०.१३

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
ओर्रो/कुडुख	५०	०.१२	२९	०.१३	२७	०.१३
सोनार	४७	०.११	२२	०.१	२५	०.१२
मगर	३३	०.०८	१३	०.०६	२०	०.०९
मुसहर	३२	०.०७	१६	०.०७	१६	०.०७
विश्वकर्मा	३२	०.०७	१९	०.०९	१३	०.०६
माझी	२९	०.०७	१६	०.०७	१३	०.०६
थारु	२२	०.०५	६	०.०३	१६	०.०७
बादी	२१	०.०५	९	०.०४	१२	०.०६
रौनियार	१८	०.०४	७	०.०३	११	०.०५
ब्राह्मण (पहाड)	१३	०.०३	६	०.०३	७	०.०३
नटुवा	१२	०.०३	६	०.०३	६	०.०३
अन्य	३०	०.०७	१४	०.०७	१६	०.०७
विदेशी	२६४	०.६१	१५	०.०७	२४९	१.१६
उल्लेख नभएको	१३	०.०३	५	०.०२	८	०.०४

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.६: गाउँपालिकामा रहेको प्रमुख १० जातजातिको विवरण (प्रतिशतमा)

३.९ मातृभाषाको अवस्था

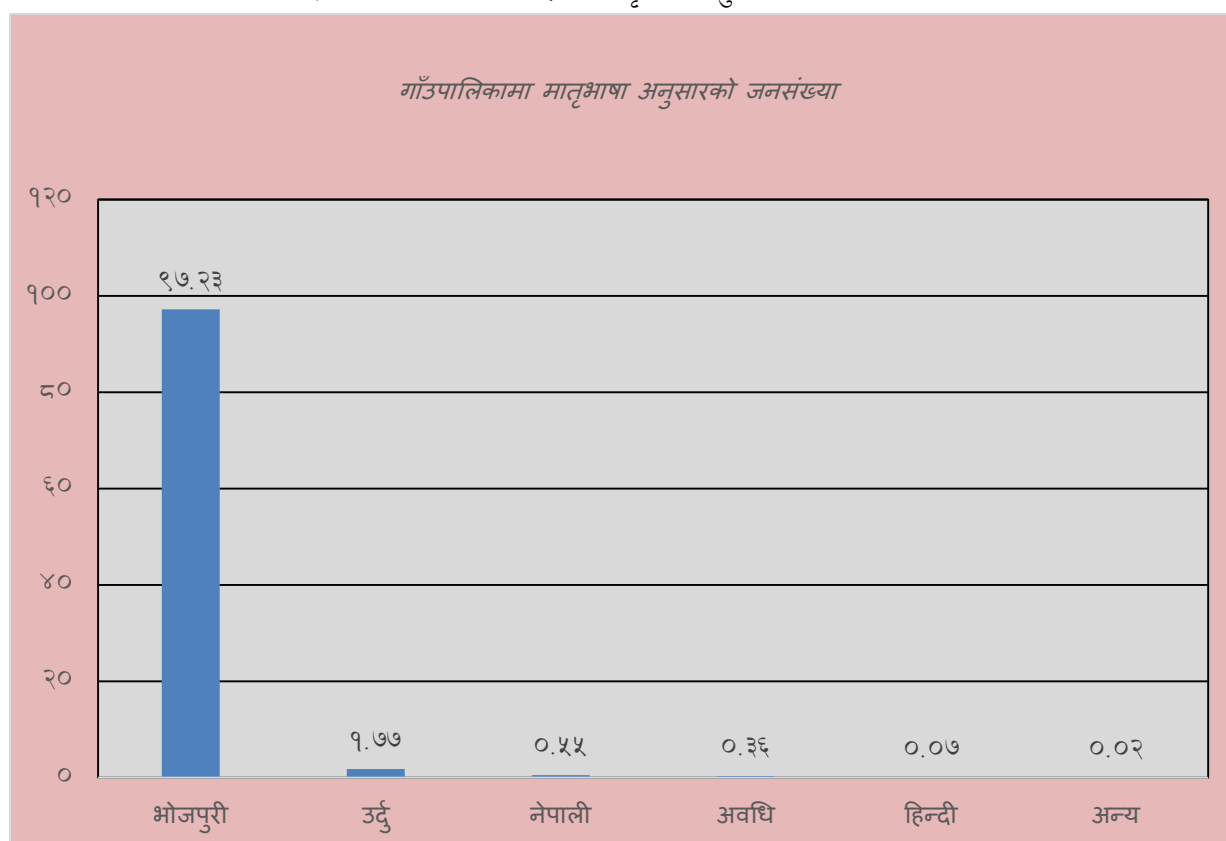
राष्ट्रिय जनगणना २०७८ सालको नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिकामा प्रमुख ५ मातृभाषाले ९९% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा भोजपुरी भाषा ९७.२३%, उर्दु भाषा १.७७%, नेपाली ०.५५%, अवधि ०.३६% र हिन्दी भाषा ०.०७% रहेका छन्। मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या तलको तालिमा ३.९ मा दिइएको छ।

तालिका ३.९: गाँउपालिकामा मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००
भोजपुरी	४१८५३	९७.२३	२०९२२	९७.२६	२०९३१	९७.२०
उर्दु	७६०	१.७७	३७०	१.७२	३९०	१.८१
नेपाली	२३५	०.५५	१२७	०.५९	१०८	०.५०
अवधि	१५७	०.३६	७१	०.३३	८६	०.४०
हिन्दी	३०	०.०७	१८	०.०८	१२	०.०६
अन्य	९	०.०२	३	०.०१	६	०.०३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.७: गाँउपालिकामा रहेको मातृभाषा अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा)

३.१० दोस्रो भाषा अनुसारको जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै व्यक्तिहरूले दोस्रो भाषाको रूपमा प्रयोग गर्ने पाँचवटा भाषाहरूमा नेपाली (७३.३३%), उर्दु (३.३९%), हिन्दी (२.९०%), भोजपुरी (०.६०%) र अवधि (०.१२%) रहेका छन्। कुनै पनि दोस्रो भाषा नभएकाहरू अर्थात मातृभाषा र दोस्रो भाषा एउटै भएका व्यक्तिहरू १९.५२% छन्। अन्य विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.१० मा दिइएको छ।

तालिका ३.१०: गाँउपालिकामा बोलिने दोस्रो भाषा अनुसारको जनसंख्या

दोस्रोभाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००
दोस्रो भाषा नभएको	८४०२	१९.५२	३९२२	१८.२३	४४८०	२०.८१
नेपाली	३१५६३	७३.३३	१६१४६	७५.०६	१५४१७	७१.६०
उर्दु	१४५८	३.३९	७२५	३.३७	७३३	३.४०
हिन्दी	१२५०	२.९०	५२९	२.४६	७२१	३.३५
भोजपुरी	२५७	०.६०	१२५	०.५८	१३२	०.६१
अवधि	५१	०.१२	२७	०.१३	२४	०.११
मैथिली	१६	०.०४	५	०.०२	११	०.०५
अन्य	४७	०.११	३२	०.१५	१५	०.०७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.११ पुर्खाको भाषा अनुसारको जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार प्रत्येक व्यक्तिहरूका पुर्खाहरू (जिजु बा/आमा, बाजे/बोजू आदि) ले प्रयोग गर्ने/बोल्ने भाषाहरूलाई पुर्खाको भाषाको रूपमा परिभाषित गरिएको थियो। स्मरणीय छ कि राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा पुर्खाको भाषा सम्बन्धी प्रश्न सोधिएको थिएन। सम्मरीमाई गाँउपालिकामा पुर्खाको भाषा सबैभन्दा धेरै हुने ५ ओटा भाषामा भोजपुरी (९५.९९%), उर्दु (३.०८%), अवधी (०.५५%), नेपाली (०.२६%) र संस्कृत (०.०५%) रहेको छन्। अन्य विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.११ मा दिइएको छ।

तालिका ३.११: सम्मरीमाई गाँउपालिकामा बोलिने पुर्खाको भाषा अनुसारको जनसंख्या विवरण

पुर्खाको भाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००.००	२१५३३	१००.००
भोजपुरी	४१३२०	९५.९९	२०६७५	९६.११	२०६४५	९५.८८
उर्दु	१३२५	३.०८	६३८	२.९७	६८७	३.१९
अवधी	२३५	०.५५	११९	०.५५	११६	०.५४
नेपाली	११४	०.२६	५८	०.२७	५६	०.२६
संस्कृत	२३	०.०५	१२	०.०६	११	०.०५
अन्य	२७	०.०६	९	०.०४	१८	०.०८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.१२ धर्म सम्बन्धी विवरण

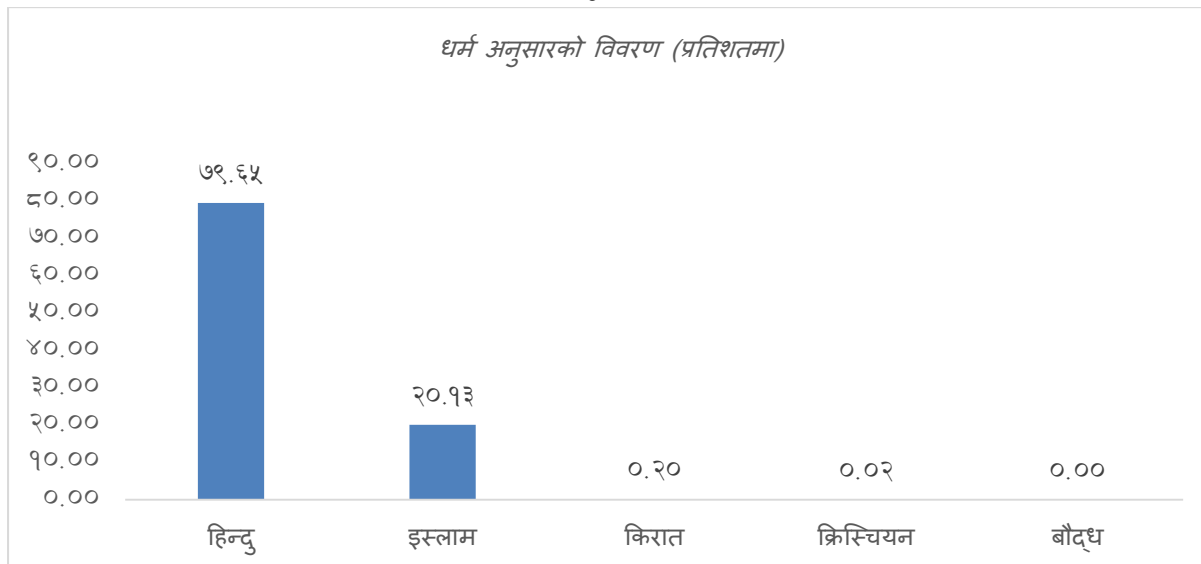
जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा १० ओटा धर्म रहेका छन्। जसमध्ये यस सम्मरीमाई गाँउपालिकामा ५ ओटा धर्म अवलम्बन गरेको पाइन्छ। सम्मरीमाई गाँउपालिकामा धर्म विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढि हिन्दु (७९.६४९%) त्यसपछि इस्लाम (२०.१३३%) रहेका छन्। तेस्रो स्थानमा किरात (०.२%) रहेको छ। सबैभन्दा कम १ जना जनसंख्याले बौद्ध धर्म अवलम्बन गरेको पाइयो। विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.१२ मा दिइएको छ।

तालिका ३.१२: सम्मरीमाई गाँउपालिकामा धर्म अनुसारको जनसंख्या

धर्म	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००
हिन्दु	३४२८४	७९.६४९	१७२२०	८०.०५२	१७०६४	७९.२४६
इस्लाम	८६६६	२०.१३३	४२४१	१९.७१५	४४२५	२०.५५०
किरात	८६	०.२००	४५	०.२०९	४१	०.१९०
क्रिस्चियन	७	०.०१६	४	०.०१९	३	०.०१४
बौद्ध	१	०.००२	१	०.००५	०	०.०००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.८: धर्म अनुसारको विवरण (प्रतिशतमा)

३.१३ जनसंख्याको वैवाहिक स्थिती

जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिका हरेक परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने १० वर्ष वा सोभन्दा बढि उमेरका व्यक्तिहरुको वैवाहिक स्थिति विश्लेषण गर्दा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको कुल जनसंख्या ३३३७६ जनामध्ये ३५.८१% अविवाहित रहेका छन्। जसमा पुरुष ४०.०१% र महिला ३१.६५% अविवाहित रहेको पाइयो। त्यसैगरी १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको कुल जनसंख्या मध्ये ६०.०६% विवाहित देखिएको छ।

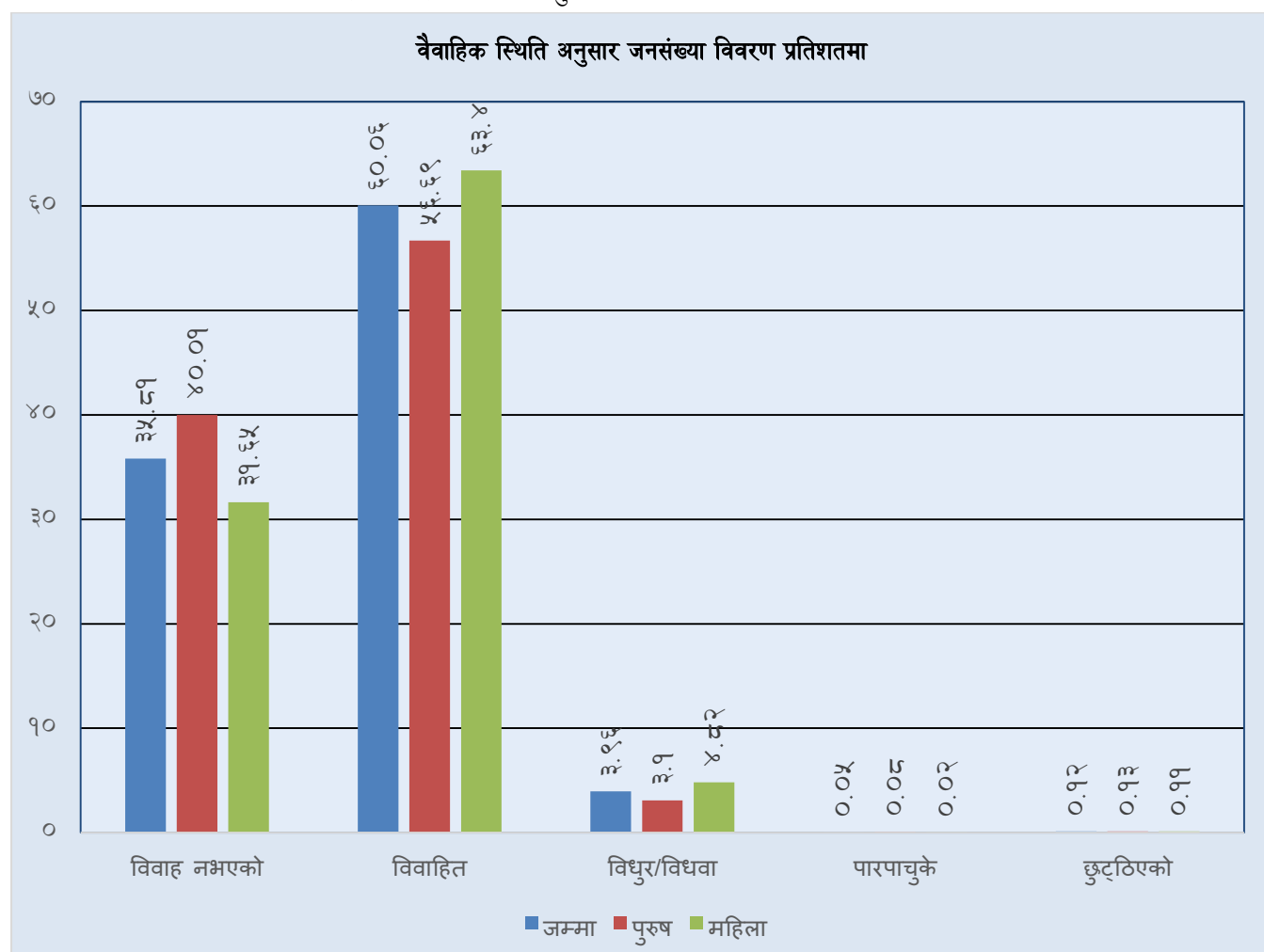
विवाहित पुरुष र महिलाहरूको प्रतिशत क्रमशः ५६.६९% र ६३.४०% रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.१३ मा दिइएको छ।

तालिका ३.१३: वैवाहिक स्थिती अनुसारको जनसंख्या

वैवाहिक स्थिती	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१० वर्ष वा सो भन्दा माथि	३३३७६	१००	१६६१२	१००	१६७६४	१००
विवाह नभएको	११९५१	३५.८१	६६४६	४०.०१	५३०५	३१.६५
विवाहित	२००४६	६०.०६	९४१७	५६.६९	१०६२९	६३.४०
विधुर/विधवा	१३२३	३.९६	५१५	३.१०	८०८	४.८२
पारपाचुके	१७	०.०५	१३	०.०८	४	०.०२
छुट्टिएको	३९	०.१२	२१	०.१३	१८	०.११

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.९: वैवाहिक स्थिति अनुसारको जनसंख्या विवरण (प्रतिशतमा)

३.१४ पहिलो विवाह गर्दाको उमेर

दश वर्ष वा सोभन्दा बढि उमेरका व्यक्तिहरुको पहिलोपल्ट विवाह गर्दा पुरा भएको उमेरको आधारमा पुरुष र महिलाको पहिलो विवाह गर्दाको औषत उमेर गणना गरिन्छ । जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाँउपालिकामा रहेका १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका कुल विवाहित जनसंख्या २१४२५ मध्ये अधिकतम व्यक्तिहरु ४३.४६% को पहिलो विवाह १८ देखि २० वर्षको उमेरमा भएको देखिन्छ भने दोस्रोमा २९.५१% को पहिलो विवाह १५ देखि १७ वर्षको उमेरमा भएको देखिन्छ ।

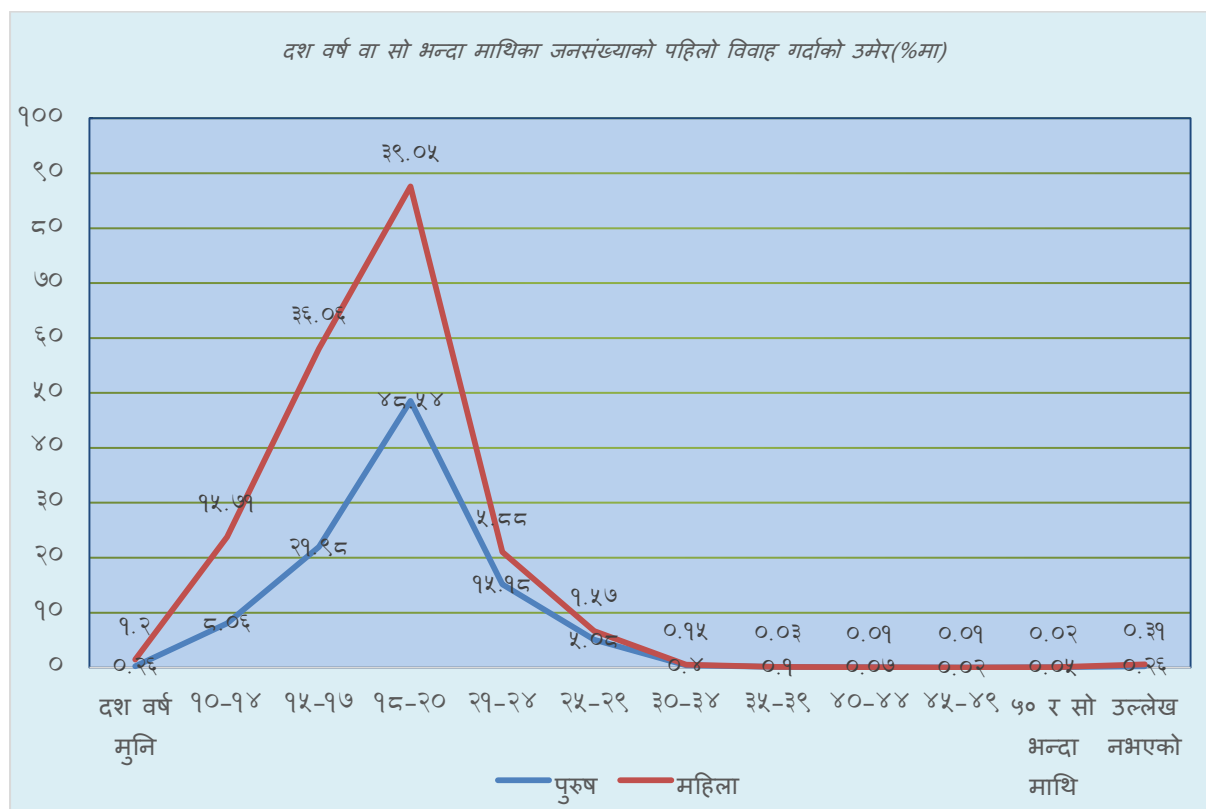
यस सम्मरीमाई गाँउपालिकामा अधिकतम पुरुष र महिलाहरु १८ देखि २० वर्ष उमेरमा पहिलो विवाह गरेका छन् । अझैपनि दश वर्ष मुनि पहिलो विवाह गर्नेको संख्या १६४ जना (०.७७%) रहेका छन् । जसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.१४ मा दिइएको छ ।

तालिका ३.१४ : दश वर्ष वा सो भन्दा माथिका जनसंख्याको पहिलो विवाह गर्दाको उमेर

पहिलो विवाह गर्दाको उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	२१४२५	१००	९९६६	१००	११४५९	१००
दश वर्ष मुनि	१६४	०.७७	२६	०.२६	१३८	१.२०
१०-१४	२६०३	१२.१५	८०३	८.०६	१८००	१५.७१
१५-१७	६३२३	२९.५१	२१९१	२१.९८	४१३२	३६.०६
१८-२०	९३१२	४३.४६	४८३७	४८.५४	४४७५	३९.०५
२१-२४	२१८७	१०.२१	१५१३	१५.१८	६७४	५.८८
२५-२९	६८६	३.२०	५०६	५.०८	१८०	१.५७
३०-३४	५७	०.२७	४०	०.४०	१७	०.१५
३५-३९	१३	०.०६	१०	०.१०	३	०.०३
४०-४४	८	०.०४	७	०.०७	१	०.०१
४५-४९	३	०.०१	२	०.०२	१	०.०१
५० र सो भन्दा माथि	७	०.०३	५	०.०५	२	०.०२
उल्लेख नभएको	६२	०.२९	२६	०.२६	३६	०.३१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.१०: दश वर्ष वा सो भन्दा माथिका जनसंख्याको पहिलो विवाह गर्दाको उमेर(%मा)

३.१५ अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस सम्मरीमाई गाँउपालिकाको कुल जनसंख्याको १.५७ प्रतिशत जनसंख्यामा कुनै न कुनै प्रकारको अपाङ्गता देखिएको छ। कुल पुरुष जनसंख्याको १.६१ प्रतिशत र कुल महिला जनसंख्याको १.५३ प्रतिशतमा कुनै न कुनै प्रकारको अपाङ्गता देखिएको छ। अपाङ्गता भएका जनसंख्या ६७७ जना मध्ये ३४७ जना पुरुष र ३३० जना महिला रहेका छन्। अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूमध्ये अधिकतम शारीरिक अपाङ्गता ३२.२०% रहेको छ भने न्युनदृष्टियुक्त अपाङ्गता २७.७७% रहेको छ। अपाङ्गता सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ३.१५ मा दिइएको छ।

तालिका ३.१५: अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

अपाङ्गताको अवस्था	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा जनसंख्या	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००
अपाङ्गता नभएको	४२३६४	९८.४२	२११६२	९८.३८	२१२०२	९८.४६३
उत्तर नआएको	३	०.०१	२	०.०१	१	०.००५
अपाङ्गता भएको	६७७	१.५७	३४७	१.६१	३३०	१.५३३

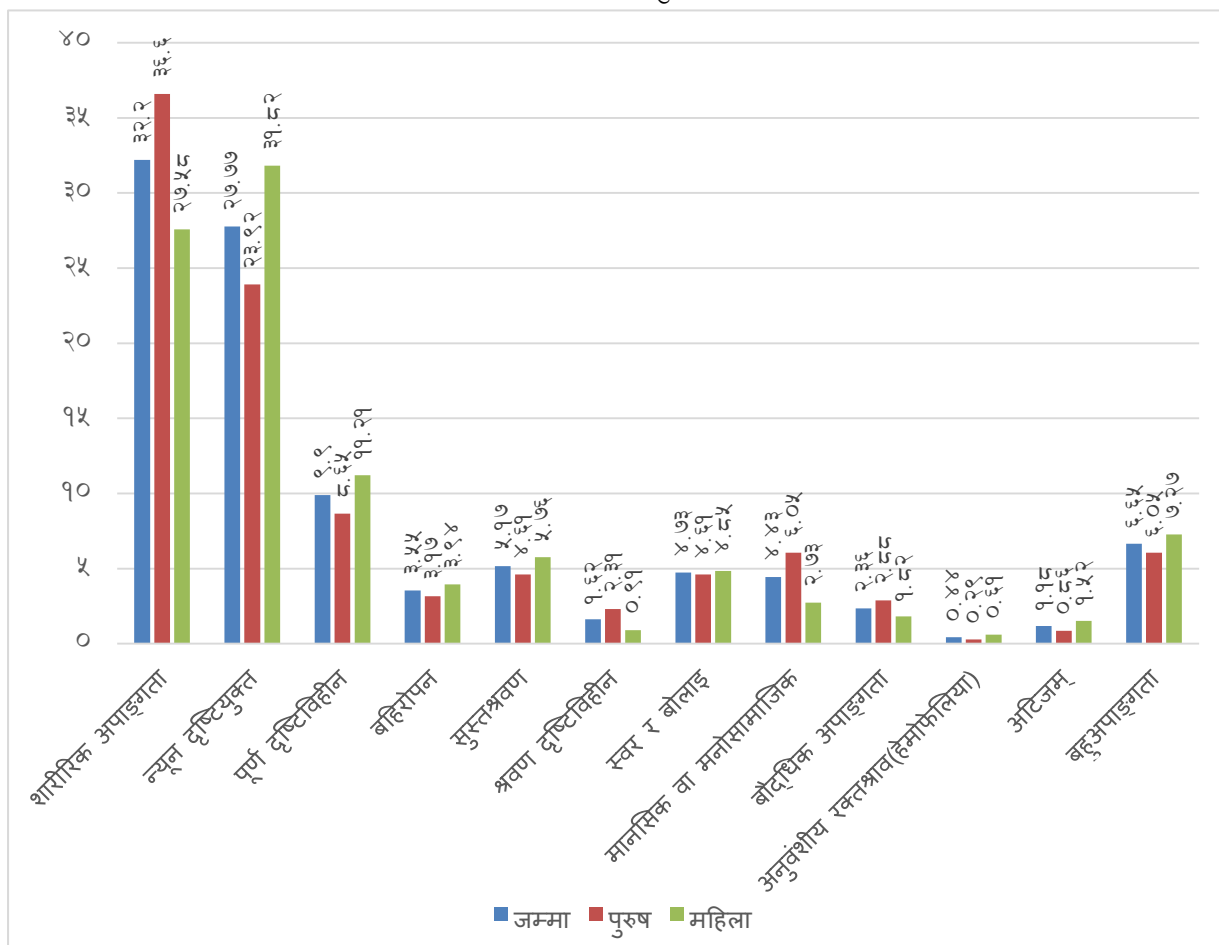
स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका ३.१६: अपाङ्गताको प्रकार अनुसारको जनसंख्या

अपाङ्गताको अवस्था	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
शारीरिक अपाङ्गता	२१८	३२.२०	१२७	३६.६०	९१	२७.५८
न्यून दृष्टियुक्त	१८८	२७.७७	८३	२३.९२	१०५	३१.८२
पूर्ण दृष्टिविहीन	६७	९.९०	३०	८.६५	३७	११.२१
बहिरोपन	२४	३.५५	११	३.१७	१३	३.९४
सुस्तश्रवण	३५	५.१७	१६	४.६१	१९	५.७६
श्रवण दृष्टिविहीन	११	१.६२	८	२.३१	३	०.९१
स्वर र बोलाइ	३२	४.७३	१६	४.६१	१६	४.८५
मानसिक वा मनोसामाजिक	३०	४.४३	२१	६.०५	९	२.७३
बौद्धिक अपाङ्गता	१६	२.३६	१०	२.८८	६	१.८२
अनुवंशीय रक्तश्राव(हेमोफेलिया)	३	०.४४	१	०.२९	२	०.६१
अटिजम्	८	१.१८	३	०.८६	५	१.५२
बहुअपाङ्गता	४५	६.६५	२१	६.०५	२४	७.२७
जम्मा	६७७	१००	३४७	१००	३३०	१००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ३.११: अपाङ्गताको प्रकार अनुसारको जनसंख्या(प्रतिशतमा)

३.१६ वडा अनुसार अक्सर बसोबास गर्ने जनसंख्या, स्वदेश र विदेश अनुपस्थित जनसंख्या

तालिका ३.१७: वडाअनुसार अक्सर बसोबास गर्ने जनसंख्या, स्वदेश अनुपस्थित र विदेश अनुपस्थित जनसंख्या

वडा नं.	अक्सर बसोबास गर्ने जनसंख्या			स्वदेशमा अनुपस्थित जनसंख्या			विदेशमा अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
रुपन्देही	११२१९५७	५५०४७८	५७१४७९	२७२१६	१६३१३	१०९०३	७९८१८	६७२३३	१२५८५
सम्मरीमाई	४३०४४	२१५११	२१५३३	५००	३७६	१२४	१६५१	१५३७	११४
१	५१०३	२५५३	२५५०	१७६	१३८	३८	१६२	१५१	११
२	७१५६	३५५५	३६०१	६२	४२	२०	२४०	२३२	८
३	४८७१	२३९४	२४७७	८७	७०	१७	३७७	३२१	५६
४	५३३३	२६५०	२६८३	३९	३०	९	१८८	१८३	५
५	६३३७	३१९४	३१४३	१६	१४	२	२१७	२१३	४
६	८३००	४१६०	४१४०	४०	३७	३	३५४	३२८	२६
७	५९४४	३००५	२९३९	८०	४५	३५	११३	१०९	४

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.१७ पाँच वर्ष उमेर समूहगत गाउँपालिका र वडागत जनसंख्या

तालिका ३.१८: पाँच वर्ष उमेर समूहगत गाउँपालिका र वडागत जनसंख्या

उमेर समूह	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
गाउँपालिका						
जम्मा	४३०४४	१००	२१५११	१००	२१५३३	१००
००-०४ वर्ष	४५०१	१०.४६	२३२१	१०.७९	२१८०	१०
०५-०९ वर्ष	५१६७	१२.००	२५७८	११.९८	२५८९	१२
१०-१४ वर्ष	५२२०	१२.१३	२६३४	१२.२४	२५८६	१२
१५-१९ वर्ष	४९९९	११.६१	२५६७	११.९३	२४३२	११
२०-२४ वर्ष	३७७९	८.७८	१९४७	९.०५	१८३२	८.५१
२५-२९ वर्ष	३५१४	८.१६	१६६१	७.७२	१८५३	८.६१
३०-३४ वर्ष	२७३८	६.३६	१२४२	५.७७	१४९६	६.९५
३५-३९ वर्ष	२८४४	६.६१	१३२९	६.१८	१५१५	७.०४
४०-४४ वर्ष	२०३०	४.७२	१०११	४.७०	१०१९	४.७३
४५-४९ वर्ष	१६३७	३.८०	८१५	३.७९	८२२	३.८२
५०-५४ वर्ष	१६२९	३.७८	८१८	३.८०	८११	३.७७
५५-५९ वर्ष	१२५४	२.९१	६७४	३.१३	५८०	२.६९
६०-६४ वर्ष	१०१०	२.३५	५०४	२.३४	५०६	२.३५
६५-६९ वर्ष	१०५०	२.४४	५५१	२.५६	४९९	२.३२
७०-७४ वर्ष	९०९	२.११	४५७	२.१२	४५२	२.१०
७५-७९ वर्ष	४७१	१.०९	२५१	१.१७	२२०	१.०२
८०-८४ वर्ष	१६२	०.३८	७७	०.३६	८५	०.३९
८५-८९ वर्ष	६९	०.१६	३८	०.१८	३१	०.१४
९०-९४ वर्ष	३७	०.०९	२२	०.१०	१५	०.०७
९५+ वर्ष	२४	०.०६	१४	०.०७	१०	०.०५
वडा नं. १						
जम्मा	५१०३	१००	२५५३	१००	२५५०	१००
००-०४ वर्ष	५१६	१०.११	२४६	९.६४	२७०	१०.५९
०५-०९ वर्ष	५५९	१०.९५	२९१	११.४०	२६८	१०.५१
१०-१४ वर्ष	५९५	११.६६	३२४	१२.६९	२७१	१०.६३
१५-१९ वर्ष	६१५	१२.०५	३०३	११.८७	३१२	१२.२४
२०-२४ वर्ष	४१०	८.०३	२३१	९.०५	१७९	७.०२

वस्तुगत विवरण-२०८३

उमेर समूह	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
२५-२९ वर्ष	४४७	८.७६	२०८	८.१५	२३९	९.३७
३०-३४ वर्ष	३१२	६.११	१४५	५.६८	१६७	६.५५
३५-३९ वर्ष	३१९	६.२५	१४४	५.६४	१७५	६.८६
४०-४४ वर्ष	२५५	५.००	१२७	४.९७	१२८	५.०२
४५-४९ वर्ष	१८६	३.६४	९१	३.५६	९५	३.७३
५०-५४ वर्ष	२६२	५.१३	१२१	४.७४	१४१	५.५३
५५-५९ वर्ष	१७९	३.५१	९२	३.६०	८७	३.४१
६०-६४ वर्ष	१३०	२.५५	६२	२.४३	६८	२.६७
६५-६९ वर्ष	१३३	२.६१	७५	२.९४	५८	२.२७
७०-७४ वर्ष	९७	१.९०	५१	२.००	४६	१.८०
७५-७९ वर्ष	६२	१.२१	२८	१.१०	३४	१.३३
८०-८४ वर्ष	१४	०.२७	६	०.२४	८	०.३१
८५-८९ वर्ष	७	०.१४	६	०.२४	१	०.०४
९०-९४ वर्ष	१	०.०२	०	०.००	१	०.०४
९५+ वर्ष	४	०.०८	२	०.०८	२	०.०८
बडा नं. २						
जम्मा	७१५६	१००	३५५५	१००	३६०१	१००
००-०४ वर्ष	७६६	१०.७०	३९१	११.००	३७५	१०.४१
०५-०९ वर्ष	९१२	१२.७४	४३१	१२.१२	४८१	१३.३६
१०-१४ वर्ष	९०१	१२.५९	४७५	१३.३६	४२६	११.८३
१५-१९ वर्ष	८७१	१२.१७	४३३	१२.१८	४३८	१२.१६
२०-२४ वर्ष	६४६	९.०३	३१०	८.७२	३३६	९.३३
२५-२९ वर्ष	५५८	७.८०	२७२	७.६५	२८६	७.९४
३०-३४ वर्ष	४५१	६.३०	२००	५.६३	२५१	६.९७
३५-३९ वर्ष	४४८	६.२६	२१९	६.१६	२२९	६.३६
४०-४४ वर्ष	३३२	४.६४	१७६	४.९५	१५६	४.३३
४५-४९ वर्ष	२८६	४.००	१२४	३.४९	१६२	४.५०
५०-५४ वर्ष	२४०	३.३५	१३४	३.७७	१०६	२.९४
५५-५९ वर्ष	१७९	२.५०	९८	२.७६	८१	२.२५
६०-६४ वर्ष	१७८	२.४९	८९	२.५०	८९	२.४७
६५-६९ वर्ष	१३०	१.८२	७३	२.०५	५७	१.५८

उमेर समूह	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
७०-७४ वर्ष	१३७	१.९१	६६	१.८६	७१	१.९७
७५-७९ वर्ष	८६	१.२०	४४	१.२४	४२	१.१७
८०-८४ वर्ष	१६	०.२२	१०	०.२८	६	०.१७
८५-८९ वर्ष	७	०.१०	२	०.०६	५	०.१४
९०-९४ वर्ष	५	०.०७	३	०.०८	२	०.०६
९५+ वर्ष	७	०.१०	५	०.१४	२	०.०६
बडा नं. ३						
जम्मा	४८७१	१००	२३९४	१००	२४७७	१००
००-०४ वर्ष	५०६	१०.३९	२६९	११.२४	२३७	९.५७
०५-०९ वर्ष	५५५	११.३९	३०५	१२.७४	२५०	१०.०९
१०-१४ वर्ष	६०४	१२.४०	३०४	१२.७०	३००	१२.११
१५-१९ वर्ष	५७७	११.८५	२९६	१२.३६	२८१	११.३४
२०-२४ वर्ष	४३३	८.८९	१९८	८.२७	२३५	९.४९
२५-२९ वर्ष	३६६	७.५१	१६२	६.७७	२०४	८.२४
३०-३४ वर्ष	३२५	६.६७	१४५	६.०६	१८०	७.२७
३५-३९ वर्ष	२९०	५.९५	१२५	५.२२	१६५	६.६६
४०-४४ वर्ष	२५१	५.१५	१०४	४.३४	१४७	५.९३
४५-४९ वर्ष	१८१	३.७२	९२	३.८४	८९	३.५९
५०-५४ वर्ष	१८०	३.७०	८९	३.७२	९१	३.६७
५५-५९ वर्ष	१५६	३.२०	८४	३.५१	७२	२.९१
६०-६४ वर्ष	१००	२.०५	५४	२.२६	४६	१.८६
६५-६९ वर्ष	११२	२.३०	५२	२.१७	६०	२.४२
७०-७४ वर्ष	११३	२.३२	५१	२.१३	६२	२.५०
७५-७९ वर्ष	६९	१.४२	३५	१.४६	३४	१.३७
८०-८४ वर्ष	२२	०.४५	११	०.४६	११	०.४४
८५-८९ वर्ष	१८	०.३७	१०	०.४२	८	०.३२
९०-९४ वर्ष	१२	०.२५	८	०.३३	४	०.१६
९५+ वर्ष	१	०.०२	०	०.००	१	०.०४
बडा नं. ४						
जम्मा	५३३३	१००	२६५०	१००	२६८३	१००
००-०४ वर्ष	५७३	१०.७४	२८२	१०.६४	२९१	१०.८५

वस्तुगत विवरण-२०८३

उमेर समूह	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
०५-०९ वर्ष	६३६	११.९३	३०८	११.६२	३२८	१२.२३
१०-१४ वर्ष	६३७	११.९४	३२०	१२.०८	३१७	११.८२
१५-१९ वर्ष	६००	११.२५	३३५	१२.६४	२६५	९.८८
२०-२४ वर्ष	४७२	८.८५	२३७	८.९४	२३५	८.७६
२५-२९ वर्ष	४३२	८.१०	१९१	७.२१	२४१	८.९८
३०-३४ वर्ष	३८९	७.२९	१७३	६.५३	२१६	८.०५
३५-३९ वर्ष	३४४	६.४५	१६९	६.३८	१७५	६.५२
४०-४४ वर्ष	२२०	४.१३	१०५	३.९६	११५	४.२९
४५-४९ वर्ष	१८९	३.५४	९७	३.६६	९२	३.४३
५०-५४ वर्ष	१८९	३.५४	९२	३.४७	९७	३.६२
५५-५९ वर्ष	१६४	३.०८	८५	३.२१	७९	२.९४
६०-६४ वर्ष	१२०	२.२५	५८	२.१९	६२	२.३१
६५-६९ वर्ष	९९	१.८६	५३	२.००	४६	१.७१
७०-७४ वर्ष	१६१	३.०२	८४	३.१७	७७	२.८७
७५-७९ वर्ष	६०	१.१३	३६	१.३६	२४	०.८९
८०-८४ वर्ष	३२	०.६०	१७	०.६४	१५	०.५६
८५-८९ वर्ष	१२	०.२३	६	०.२३	६	०.२२
९०-९४ वर्ष	१	०.०२	१	०.०४	०	०.००
९५+ वर्ष	३	०.०६	१	०.०४	२	०.०७
बडा नं. ५						
जम्मा	६३३७	१००	३१९४	१००	३१४३	१००
००-०४ वर्ष	७०५	११.१३	३८४	१२.०२	३२१	१०.२१
०५-०९ वर्ष	७८९	१२.४५	३८८	१२.१५	४०१	१२.७६
१०-१४ वर्ष	७७७	१२.२६	३९६	१२.४०	३८१	१२.१२
१५-१९ वर्ष	७५२	११.८७	३९८	१२.४६	३५४	११.२६
२०-२४ वर्ष	५५१	८.६९	२८४	८.८९	२६७	८.५०
२५-२९ वर्ष	५३४	८.४३	२४८	७.७६	२८६	९.१०
३०-३४ वर्ष	३६२	५.७१	१६८	५.२६	१९४	६.१७
३५-३९ वर्ष	४३०	६.७९	१९४	६.०७	२३६	७.५१
४०-४४ वर्ष	२८४	४.४८	१३८	४.३२	१४६	४.६५
४५-४९ वर्ष	२४६	३.८८	१२२	३.८२	१२४	३.९५

उमेर समूह	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
५०-५४ वर्ष	२२९	३.६१	१२५	३.९१	१०४	३.३१
५५-५९ वर्ष	१५९	२.५१	८४	२.६३	७५	२.३९
६०-६४ वर्ष	१२९	२.०४	७२	२.२५	५७	१.८१
६५-६९ वर्ष	१४१	२.२३	६९	२.१६	७२	२.२९
७०-७४ वर्ष	१३४	२.११	६२	१.९४	७२	२.२९
७५-७९ वर्ष	७४	१.१७	४४	१.३८	३०	०.९५
८०-८४ वर्ष	२६	०.४१	८	०.२५	१८	०.५७
८५-८९ वर्ष	७	०.११	५	०.१६	२	०.०६
९०-९४ वर्ष	३	०.०५	२	०.०६	१	०.०३
९५+ वर्ष	५	०.०८	३	०.०९	२	०.०६
बडा नं. ६						
जम्मा	८३००	१००	४१६०	१००	४१४०	१००
००-०४ वर्ष	८८६	१०.६७	४७३	११.३७	४१३	९.९८
०५-०९ वर्ष	९६६	११.६४	५०५	१२.१४	४६१	११.१४
१०-१४ वर्ष	९६८	११.६६	४५५	१०.९४	५१३	१२.३९
१५-१९ वर्ष	९०५	१०.९०	४५२	१०.८७	४५३	१०.९४
२०-२४ वर्ष	७५९	९.१४	३९७	९.५४	३६२	८.७४
२५-२९ वर्ष	७२८	८.७७	३४९	८.३९	३७९	९.१५
३०-३४ वर्ष	५४३	६.५४	२४८	५.९६	२९५	७.१३
३५-३९ वर्ष	५५७	६.७१	२७३	६.५६	२८४	६.८६
४०-४४ वर्ष	३६५	४.४०	१७७	४.२५	१८८	४.५४
४५-४९ वर्ष	३१०	३.७३	१६१	३.८७	१४९	३.६०
५०-५४ वर्ष	३१०	३.७३	१४९	३.५८	१६१	३.८९
५५-५९ वर्ष	२३५	२.८३	१३६	३.२७	९९	२.३९
६०-६४ वर्ष	१९८	२.३९	८५	२.०४	११३	२.७३
६५-६९ वर्ष	२८५	३.४३	१५०	३.६१	१३५	३.२६
७०-७४ वर्ष	१६७	२.०१	९१	२.१९	७६	१.८४
७५-७९ वर्ष	६५	०.७८	३५	०.८४	३०	०.७२
८०-८४ वर्ष	३३	०.४०	१५	०.३६	१८	०.४३
८५-८९ वर्ष	७	०.०८	२	०.०५	५	०.१२
९०-९४ वर्ष	१०	०.१२	५	०.१२	५	०.१२

वस्तुगत विवरण-२०८३

उमेर समूह	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
९५+ वर्ष	३	०.०४	२	०.०५	१	०.०२
बडा नं. ७						
जम्मा	५९४४	१००	३००५	१००	२९३९	१००
००-०४ वर्ष	५४९	९.२४	२७६	९.१८	२७३	९.२९
०५-०९ वर्ष	७५०	१२.६२	३५०	११.६५	४००	१३.६१
१०-१४ वर्ष	७३८	१२.४२	३६०	११.९८	३७८	१२.८६
१५-१९ वर्ष	६७९	११.४२	३५०	११.६५	३२९	११.१९
२०-२४ वर्ष	५०८	८.५५	२९०	९.६५	२१८	७.४२
२५-२९ वर्ष	४४९	७.५५	२३१	७.६९	२१८	७.४२
३०-३४ वर्ष	३५६	५.९९	१६३	५.४२	१९३	६.५७
३५-३९ वर्ष	४५६	७.६७	२०५	६.८२	२५१	८.५४
४०-४४ वर्ष	३२३	५.४३	१८४	६.१२	१३९	४.७३
४५-४९ वर्ष	२३९	४.०२	१२८	४.२६	१११	३.७८
५०-५४ वर्ष	२१९	३.६८	१०८	३.५९	१११	३.७८
५५-५९ वर्ष	१८२	३.०६	९५	३.१६	८७	२.९६
६०-६४ वर्ष	१५५	२.६१	८४	२.८०	७१	२.४२
६५-६९ वर्ष	१५०	२.५२	७९	२.६३	७१	२.४२
७०-७४ वर्ष	१००	१.६८	५२	१.७३	४८	१.६३
७५-७९ वर्ष	५५	०.९३	२९	०.९७	२६	०.८८
८०-८४ वर्ष	१९	०.३२	१०	०.३३	९	०.३१
८५-८९ वर्ष	११	०.१९	७	०.२३	४	०.१४
९०-९४ वर्ष	५	०.०८	३	०.१०	२	०.०७
९५+ वर्ष	१	०.०२	१	०.०३	०	०.००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.१८ वडाअनुसार बालबालिका (०-१७ वर्ष) अनुपात

तालिका ३.१९: वडाअनुसार बालबालिका (०-१७ वर्ष) अनुपात

वडा नं.	(०-१७ वर्ष) का कुल जनसंख्या	(०-१७ वर्ष) का पुरुष	(०-१७ वर्ष) का महिला	बालबालिका अनुपात
१	२०३८	१०३५	१००३	१०३.१९
२	३१२०	१५६८	१५५२	१०१.०३
३	१९९६	१०५१	९४५	१११.२२
४	२१९५	११०४	१०९१	१०१.१९

वडा नं.	(०-१७ वर्ष) का कुल जनसंख्या	(०-१७ वर्ष) का पुरुष	(०-१७ वर्ष) का महिला	बालबालिका अनुपात
५	२७२३	१३९७	१३२६	१०५.३५
६	३३४७	१६९९	१६४८	१०३.०९
७	२४६१	११९७	१२६४	९४.७
सम्मरीमाई	१७८८०	९०५१	८८२९	१०२.५१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.१९ वडा अनुसार अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण

तालिका ३.२०: वडा अनुसार अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण

वडा नं.	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता भएको जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका जनसंख्या	उल्लेख नभएको जनसंख्या	अपाङ्गता भएका व्यक्तिको दर
१	५१०३	२३	५०८०	०	०.४५
२	७१५६	१८८	६९६८	०	२.६३
३	४८७१	९७	४७७३	१	१.९९
४	५३३३	९५	५२३८	२	१.७८
५	६३३७	९८	६२३९	०	१.५५
६	८३००	९८	८२०२	०	१.१८
७	५९४४	७८	५८६६	०	१.३१
सम्मरीमाई	४३०४४	६७७	४२३६४	३	१.५७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.२० वडा अनुसार परिवारको संरचनागत विवरण

तालिका ३.२१: वडा अनुसार परिवारको संरचनागत विवरण

वडा नं.	जम्मा जनसंख्या	एकल (Nuclear)		संयुक्त (Extended)	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	५१०३	१७८६	३५	३३१७	६५
२	७१५६	२६३५	३६.८२	४५२१	६३.१८
३	४८७१	२०६१	४२.३१	२८१०	५७.६९
४	५३३३	२०४३	३८.३१	३२९०	६१.६९
५	६३३७	२६०६	४१.१२	३७३१	५८.८८
६	८३००	३४६४	४१.७३	४८३६	५८.२७
७	५९४४	२०५१	३४.५१	३८९३	६५.४९
सम्मरीमाई	४३०४४	१६६४६	३८.६७	२६३९८	६१.३३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

खण्ड ४: शैक्षिक तथ्याङ्क

४.१ शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

तालिका ४.१: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा सञ्चालित शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण २०८२

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	१६	
२	संस्थागत विद्यालय	१४	
३	धार्मिक विद्यालय	२०	
४	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	४०	
५	आधारभुत विद्यालय	७	
६	माध्यमिक विद्यालय	६	
७	मदरसा	२०	
८	गुम्बा/ विहार	०	
९	आश्रम / गुरुकुल	०	
१०	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	४	
११	प्राविधिक शिक्षालय	०	
१२	प्राविधिक धार (कक्षा ९-१२) सञ्चालित	०	
१३	स्रोतकक्षा	०	
१४	कलेज/ क्याम्पस	०	
१५	विश्व विद्यालय/शैक्षिक प्रतिष्ठान	०	
१६	सार्वजनिक पुस्तकालय / बाचनालय	०	
१७	अन्य	०	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

४.२ शैक्षिक सूचकहरू

तालिका ४.२: सम्मरीमाई गाउँपालिकाको शिक्षासँग सम्बन्धित सूचकहरू

सि नं	सूचकहरू	आ.व. २०७९/२०८०			आ.व. २०८०/२०८१			आ.व. २०८१/२०८२		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कुल भर्ना दर	५१.१	४६.२	९७	५१.३	४६.३	९७.३	५१.४	४६.५१	९७.९१
२	पूर्व प्राथमिक शिक्षाको अनुभव सहित कक्षा १ मा नव प्रवेशीको प्रतिशत	५१	४६.१८	९७.१	५१	४६.१	९७.२	५१.२३	४६.१८	९७.४१
३	कक्षा १ मा कूल प्रवेश दर(GIR)	५१.२	४३	९४.१	५१.४	४३	९४.२	५१.४७	४३.१३	९४.६
४	कक्षा १ मा खुद प्रवेश दर(NIR)	६५.२	५९	१२४.२	६५.४	५९	१२४.५	६५.४	५९.३	१२४.७
५	आधारभूत तहमा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	४८	४७.१	९५.१	४८	४७.२	९५.३	४८.४	४७.२	९५.६
६	आधारभूत तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	६५	६०	१२५	६५	६०	१२५	६५.४७	६०.४३	१२५.९
७	कक्षा १-८ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समता सूचकाङ्क(GPI)	५१	४९	१००	५१	४९	१००	५१	४९	१००
८	कक्षा ८ मा टिकाउ दर (Survival Rate to grade ८)	३८	३६	७४	३८	३६	७४	३८	३६	७४
९	आधारभूत तहको शिक्षा पूरा गर्नेको दर (Competition Rate)	४१	३७	७८	४१	३७	७८	४१	३७	७८
१०	विद्यालय बाहिर रहेका ५ -१२ वर्ष उमेर समूहका बालिकाको प्रतिशत	२.१	१.५	३.५१	२.१	१.५	३.६५	२.१	१.५७	३.६७
११	कक्षा ९ र १० मा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	४६.१	४४	९१	४६.६	४४	९१.१	४६.६	४४.६	९१.२
१२	कक्षा ९ -१२ को खुद भर्ना दर	४१.१	३७	७८.१	४१.१	३७	७८.१	४१.१	३७.२	७८.३
१३	कक्षा १० सम्मको टिकाउ दर	४७.१	४४.१	९२.२	४७.१	४४.२	९२.३	४७.३	४४.४	९२.७
१४	कक्षा १२ सम्मको टिकाउ दर	३७.१	३६	७३.१	३७.३	३६	७३.२	३७.३	३६	७३.३
१५	माध्यमिक तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	४८	४६.१	९४.१	४८	४६	९४.१	४८	४६.१	९४.२
१६	कक्षा ९-१२ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समता सूचकाङ्क(GPI)	५१	४९	१००	५१	४९	१००	५१	४९	१००
१७	विद्यालय छोड्ने दर (Drop Out Rate)	२.१	१.०१	३.११	२.१	१.०१	३.११	२.१	१.०१	३.११

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

४.३ शिक्षा सम्बन्धी अन्य सूचकहरू

तालिका ४.३: सम्मरीमाई गाउँपालिकाको शिक्षासंग सम्बन्धित अन्य सूचकहरू २०८२

सि नं	सूचकहरू	मान	कैफियत
१	आधारभूत तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	१:५९	
२	माध्यमिक तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	०.०९९	
३	आधारभूत तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	०	
४	माध्यमिक तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	०	
५	पेशागत तालिम प्राप्त गरेका शिक्षक संख्या	८१	
६	स्वच्छ पानी तथा सरसफाई सुविधासहित शौचालय निर्माण भएका विद्यालयको प्रतिशत	१०	
७	इन्टरनेट सुविधा पुगेका विद्यालय प्रतिशत	१६	
८	माध्यमिक शिक्षामा प्राविधिक विषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको अनुपात	०	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

४.४ तहगत तथा विद्यालयको किसिम अनुसार विद्यार्थी विवरण

तालिका ४.४: शैक्षिक सत्र २०८२ मा सम्मरीमाई गाउँपालिकाको विद्यालयको तहगत विद्यार्थी विवरण

सि नं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५ सम्म	१२८७	९४९	८६०	१४४६	
२	६-८ सम्म	९०१	६८५	१३०	२६०	
३	९-१० सम्म	४५७	६६४	०	०	
४	११-१२ सम्म	१३१	१३६	०	०	
जम्मा		२७७६	२४३४	९९०	१७०६	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

४.५ तहगत रुपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

तालिका ४.५: शैक्षिक सत्र २०८२ मा सम्मरीमाई गाउँपालिकाको सामुदायिक विद्यालयको तहगत शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिंग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत					जम्मा
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	पि सि एफ	अन्य	
प्रा वि	महिला	७१	१४	४	२	०	४	
	पुरुष		५७	०	१४	०	१०	
नि मा वि	महिला	४	०	०	०	०	१	
	पुरुष		४	०	४	७	१२	
मा वि	महिला	४	०	०	०	०	०	
	पुरुष		४	०	१	३	२	
उ मा वि	महिला	२	०	०	०	०	०	
	पुरुष		२	०	०	०	०	
जम्मा								

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

४.६ साक्षरता दर (५ वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेरका)

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिहरुको शैक्षिक अवस्था सम्बन्धी विवरण संकलन गरिएको थियो। सोको नतिजा अनुसार यस सम्मरीमाई गाँउपालिकाभित्र बसोबास गर्ने ५ वर्ष र सोभन्दा माथिल्लो उमेरका कुल ३८,५४३ जना जनसंख्यामा २६,७२४ (६९.३४%) ले पढ्न र लेख्न दुवै जान्ने देखाएको छ। जनगणना अनुसार पढ्न र लेख्ने दुवै जानेको व्यक्तिलाई नै साक्षरमा गणना गरिएको छ। जसमा नेपालको ७६.२% रहँदा लुम्बिनी प्रदेशको ७८.०८% र रुपन्देही जिल्लाको ८१.२३% छ। यस गाँउपालिकामा पुरुषको साक्षरता दर महिलाको साक्षरता दर भन्दा बढि रहेको छ। पुरुषको साक्षरता दर ७८.०१% र महिलाको साक्षरता दर ६०.७३% छ। वडागत रुपमा हेर्ने हो भने वडा नम्बर ७ मा सबैभन्दा बढी साक्षरता दर ७४.५७% रहेको छ भने सबैभन्दा कम साक्षरता दर भएको वडा नं. १ हो जसमा साक्षरता दर ६५.६४% रहेको छ। वडागत विवरण तलको तालिका ४.९ मा विस्तृत रुपमा दिइएको छ।

तालिका ४.६: साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण

लिङ्ग	५ वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या	जनसंख्या			नखुलेको	साक्षरता दर (प्रतिशतमा)
		पढ्न र लेख्न दुवै जानेको	पढ्न मात्र जानेको	पढ्न र लेख्न दुवै नजानेको		
सम्मरीमाई गाँउपालिका						
जम्मा	३८५४३	२६७२४	१११	११६५७	५१	६९.३४
पुरुष	१९१९०	१४९७१	५०	४१३६	३३	७८.०१
महिला	१९३५३	११७५३	६१	७५२१	१८	६०.७३
वडा नं. १						
जम्मा	४५८७	३०११	५	१५५९	१२	६५.६४
पुरुष	२३०७	१६९२	२	६०५	८	७३.३४
महिला	२२८०	१३१९	३	९५४	४	५७.८५
वडा नं. २						
जम्मा	६३९०	४२१५	४	२१६१	१०	६५.९६
पुरुष	३१६४	२३१०	१	८४६	७	७३.०१
महिला	३२२६	१९०५	३	१३१५	३	५९.०५
वडा नं. ३						
जम्मा	४३६५	३१५१	६	१२०६	२	७२.१९
पुरुष	२१२५	१७४२	५	३७७	१	८१.९८
महिला	२२४०	१४०९	१	८२९	१	६२.९०
वडा नं. ४						
जम्मा	४७६०	३२०४	२१	१५२५	१०	६७.३१
पुरुष	२३६८	१८३४	१०	५१८	६	७७.४५
महिला	२३९२	१३७०	११	१००७	४	५७.२७
वडा नं. ५						
जम्मा	५६३२	३८०८	६	१८१४	४	६७.६१
पुरुष	२८१०	२१०२	३	७०२	३	७४.८०

लिङ्ग	५ वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या	जनसंख्या			नखुलेको	साक्षरता दर (प्रतिशतमा)
		पढ्न र लेख्न दुवै जानेको	पढ्न मात्र जानेको	पढ्न र लेख्न दुवै नजानेको		
महिला	२८२२	१७०६	३	१११२	१	६०.४५
वडा नं. ६						
जम्मा	७४१४	५३१२	३४	२०५८	१०	७१.६५
पुरुष	३६८७	३०५०	१३	६१७	७	८२.७२
महिला	३७२७	२२६२	२१	१४४१	३	६०.६९
वडा नं. ७						
जम्मा	५३९५	४०२३	३५	१३३७	३	७४.५७
पुरुष	२७२९	२२४१	१६	४७१	१	८२.१२
महिला	२६६६	१७८२	१९	८६३	२	६६.८४

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.७ साक्षर जनसंख्याले उत्तिर्ण गरेको तहसम्बन्धी विवरण

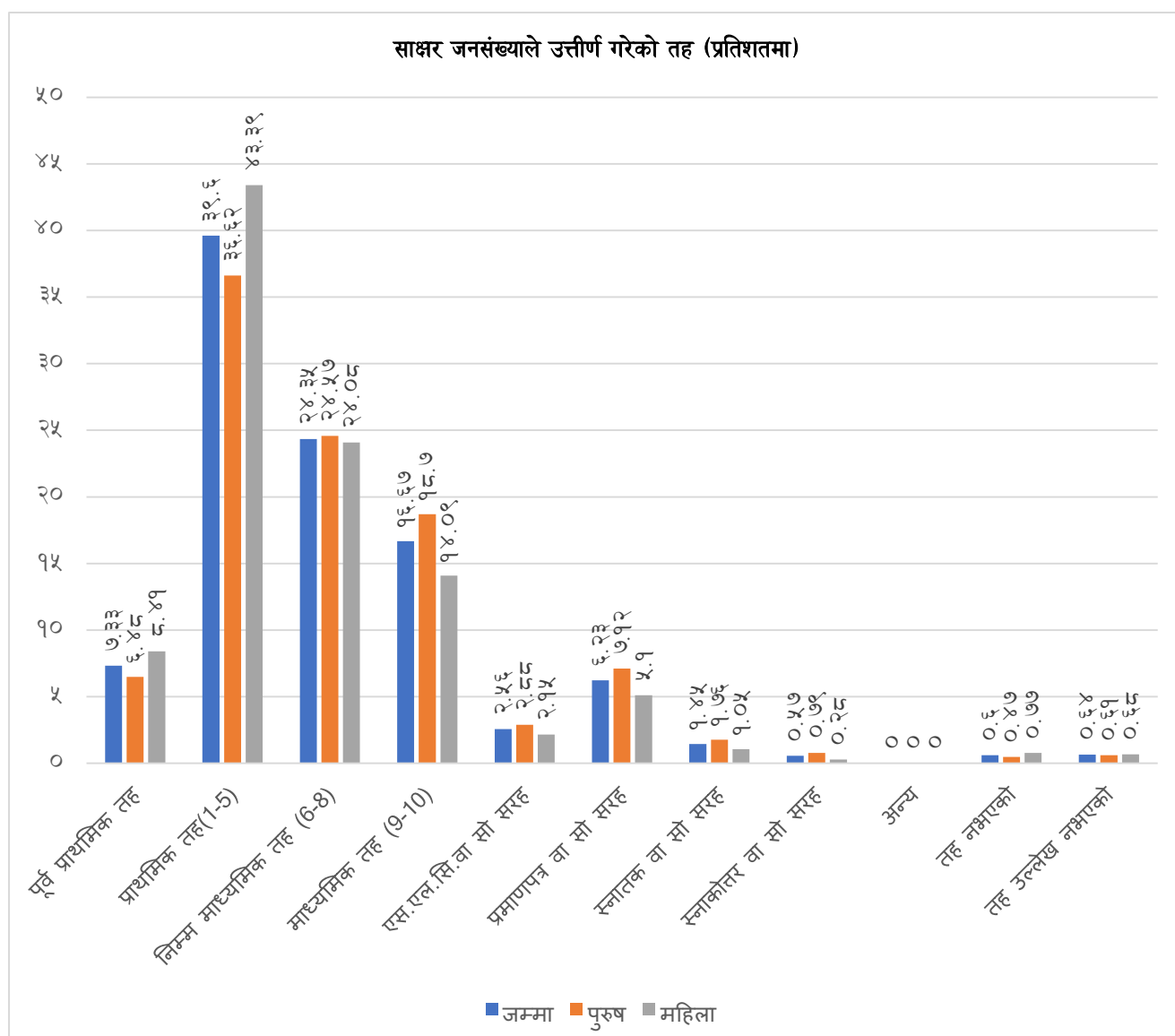
साक्षरता समाजको विकास, सचेतना, मानवको क्षमता वृद्धि, शैक्षिक स्तरउन्नती र अवसर प्राप्तिमा लागि महत्वपूर्ण आधार स्तम्भ हो। साक्षर जनसंख्याले कुन तह उत्तिर्ण गरेको छ भन्ने विषयले ठूलो सरोकार राख्दछ। जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकामा कुल साक्षर जनसंख्यामध्ये सबैभन्दा बढी ३९.६०% व्यक्तिहरूले प्राथमिक तह (कक्षा १ देखि ५ सम्म) उत्तिर्ण गरेका छन्। यसरी नै निम्न माध्यमिक तह २४.३५% ले उत्तिर्ण गरेका छन् भने माध्यमिक तह उत्तिर्ण गर्नेमा १६.६७% रहेका छन्। जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार साक्षर पुरुष र महिलाहरूमध्ये अधिकतम प्राथमिक तह नै उत्तिर्ण गरेका छन् जसमा पुरुषको अंश ३६.६२% र महिलाको अंश ४३.३९% रहेको छ। जसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ४.१० मा दिइएको छ।

तालिका ४.७: साक्षर जनसंख्याले उत्तिर्ण गरेको तह

उत्तिर्ण गरेको तह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	२७००५	१००	१५११३	१००	११८९२	१००
पूर्व प्राथमिक तह	१९८०	७.३३	९८०	६.४८	१०००	८.४१
प्राथमिक तह (१-५)	१०६९४	३९.६०	५५३४	३६.६२	५१६०	४३.३९
निम्न माध्यमिक तह (६-८)	६५७७	२४.३५	३७१३	२४.५७	२८६४	२४.०८
माध्यमिक तह (९-१०)	४५०१	१६.६७	२८२६	१८.७०	१६७५	१४.०९
एस.एल.सि.वा सो सरह	६९१	२.५६	४३५	२.८८	२५६	२.१५
प्रमाणपत्र वा सो सरह	१६८२	६.२३	१०७६	७.१२	६०६	५.१०
स्नातक वा सो सरह	३९१	१.४५	२६६	१.७६	१२५	१.०५
स्नाकोत्तर वा सो सरह	१५३	०.५७	१२०	०.७९	३३	०.२८
अन्य	०	०.००	०	०.००	०	०.००
तह नभएको	१६३	०.६०	७१	०.४७	९२	०.७७
तह उल्लेख नभएको	१७३	०.६४	९२	०.६१	८१	०.६८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ४.१: सम्मरीमाई गाँउपालिकामा साक्षर जनसंख्याले उत्तीर्ण गरेको तह (प्रतिशतमा)

४.८ ५ देखि २५ वर्ष सम्मका हाल स्कुल गईरहेका वा विगतमा गएको जनसंख्या विवरण

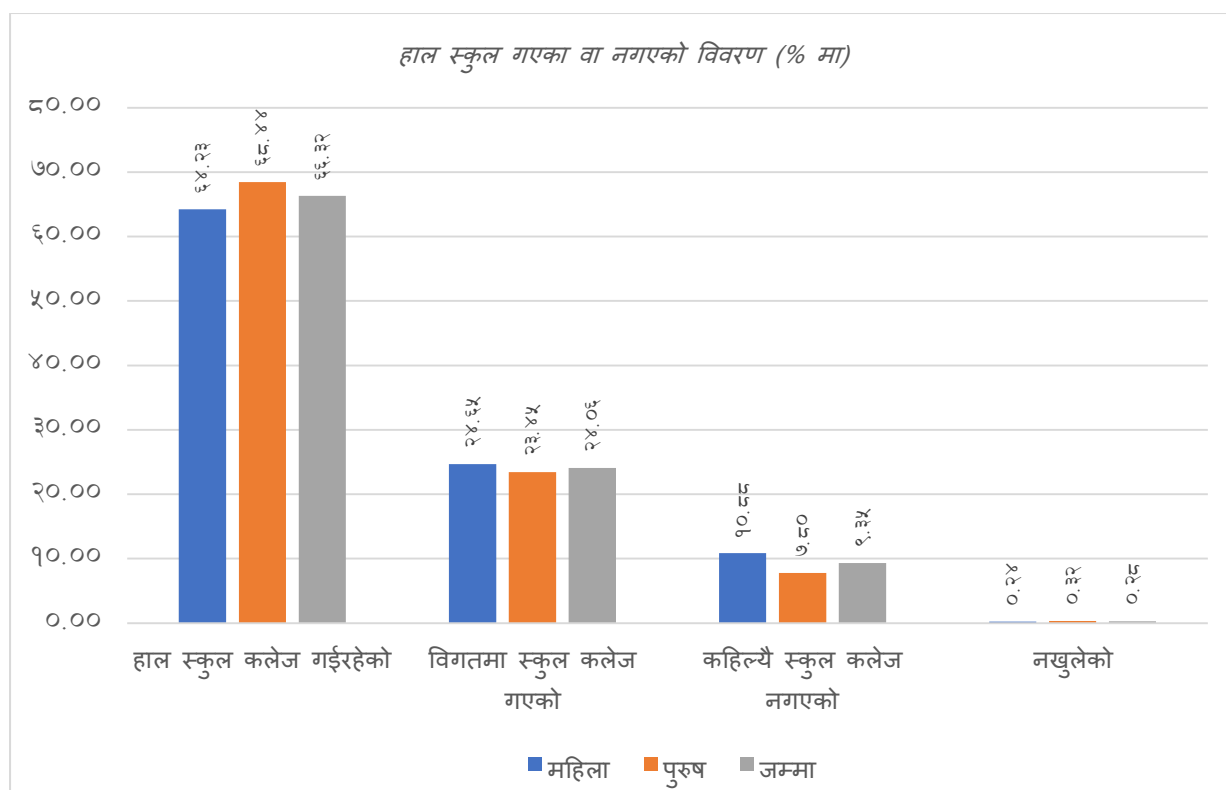
सामान्यतया ५ देखि २५ वर्ष सम्मका जनसंख्या अध्ययनरत हुन्छन् भन्ने मान्यताका साथ जनगणनामा ५ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरूमा हाल स्कुल गईरहेको र विगतमा स्कुल गएको भनि प्रश्न सोधिएको प्रश्नका आधारमा यस सम्मरीमाई गाँउपालिकामा ५ देखि २५ वर्षसम्मका कुल १८,४९४ जना मध्ये १२२६५ (६६.३२%) जना हाल स्कुल कलेज गईरहेको देखिन्छ भने ४४४९ (२४.०६%) जना विगतमा स्कुल कलेज गएको तर गणनाका समयमा स्कुल कलेज नगएको देखिन्छ। यसरी नै १७२९ (३.३५%) जना कहिल्यै स्कुल कलेज नगएको पाइन्छ भने ५१ (०.२७%) जनाको स्पष्ट रूपमा नखुलेको छ। ५ देखि २५ वर्षसम्मका कुल पुरुषमध्ये हाल स्कुल कलेज गईरहेका पुरुषहरू ६८.४४% र कुल महिलामध्ये हाल स्कुल कलेज गईरहेका महिला ६४.२३% रहेको छ। वडागत रूपमा विस्तृत विवरण तलको तालिका ४.११ मा दिइएको छ।

तालिका ४.८: हाल स्कुल गर्दैरहेका वा विगतमा स्कुल गएको जनसंख्या विवरण

लिङ्ग	५ वर्ष देखि २५ वर्ष सम्मका जनसंख्या	हाल स्कुल कलेज गर्दैरहेको	विगतमा स्कुल कलेज गएको	कहिल्यै स्कुल कलेज नगएको	नखुलेको
समरी गाउँपालिका					
जम्मा	१८४९४	१२२६५	४४४९	१७२९	५१
पुरुष	९१८५	६२८६	२१५४	७१६	२९
महिला	९३०९	५९७९	२२९५	१०१३	२२
वडा नं. १					
जम्मा	२१६१	१४३९	४८६	२२५	११
पुरुष	११२६	७५७	२६२	९९	८
महिला	१०३५	६८२	२२४	१२६	३
वडा नं. २					
जम्मा	३२४२	१९५४	८००	४७४	१४
पुरुष	१५७१	१००५	३५०	२०९	७
महिला	१६७१	९४९	४५०	२६५	७
वडा नं. ३					
जम्मा	२०४९	१३०१	६०२	१४५	१
पुरुष	१०२१	६८४	२७९	५७	१
महिला	१०२८	६१७	३२३	८८	०
वडा नं. ४					
जम्मा	२२५९	१४९६	५४८	२०६	९
पुरुष	१११५	७६३	२७८	६९	५
महिला	११४४	७३३	२७०	१३७	४
वडा नं. ५					
जम्मा	२८२७	१९२३	५९१	३०८	५
पुरुष	१४३०	९९६	२९१	१४०	३
महिला	१३९७	९२७	३००	१६८	२
वडा नं. ६					
जम्मा	३४२१	२३११	८५६	२४६	८
पुरुष	१६७९	११६२	४१८	९४	५
महिला	१७४२	११४९	४३८	१५२	३
वडा नं. ७					
जम्मा	२५३५	१८४१	५६६	१२५	३
पुरुष	१२४३	९१९	२७६	४८	०
महिला	१२९२	९२२	२९०	७७	३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ४.२: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका हाल स्कूल गएका वा नगएको विवरण(%मा)

४.९ अध्ययन गरेको क्षेत्र

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा प्रमाणपत्र तह वा सोभन्दा माथिको शैक्षिक योग्यता भएका कुल जनसंख्या २२२६ मध्ये अध्ययन गरेको क्षेत्र हेर्दा शिक्षा संकाय तर्फ ३५%, व्यवस्थापन संकाय १६.५३% र मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र १४.७३% र विज्ञान तथा प्रविधि तर्फ ५.५३% रहेको देखिन्छ। लैङ्गिक रूपमा विश्लेषण गर्दा पुरुषहरूमध्ये धेरै जसो पुरुषहरू ३३.४५% ले शिक्षा संकाय अध्ययन गरेको पाईयो भने महिलाको हकमा पनि धेरै जसो ३७.९६% ले मात्र शिक्षा संकाय अध्ययन गरेको पाईयो। अध्ययन गरेको क्षेत्र अनुसारको विवरण तलको तालिका ४.१२ मा विस्तृत रूपले दिइएको छ।

तालिका ४.९: अध्ययन गरेको क्षेत्र अनुसारको विवरण

उमेर समुह	जम्मा	मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र	व्यवस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य तथा चिकित्साशास्त्र	ईन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशुविज्ञान/मत्स्य पालन	कम्प्युटर/सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नभएको
जम्मा	२२२६	३२८	३६८	७७९	१२३	१०१	४१	५	८६	६	९	११	७८	२९१
प्रतिशत	१००	१४.७३	१६.५३	३५.००	५.५३	४.५४	१.८४	०.२२	३.८६	०.२७	०.४०	०.४९	३.५०	१३.०७
१५-१९	२४९	३२	३६	९३	११	९	७	०	११	०	०	२	८	४०
२०-२४	७१९	९३	१५४	२३३	३९	३८	१०	०	३३	२	३	३	२२	८९
२५-२९	४९५	७०	७२	१७७	३५	२६	१४	१	१२	१	०	२	१५	७०
३०-३४	२६४	४६	३८	१०२	१६	४	३	२	९	०	१	१	११	३१
३५-३९	१६२	२५	२२	६१	६	७	२	०	८	०	१	२	८	२०
४०-४४	८५	२०	१७	२७	२	४	२	०	६	०	०	०	२	५
४५-४९	६४	१०	८	२३	२	३	१	१	१	०	२	०	२	११
५०-५४	५८	६	१०	१७	४	४	०	०	२	२	१	०	३	९
५५-५९	४४	७	२	१३	४	४	१	१	२	१	०	०	१	८
६०-६४	३२	८	३	१५	२	०	०	०	१	०	०	०	१	२

उमेर समुह	जम्मा	मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र	व्यवस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य तथा चिकित्साशास्त्र	ईन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशुविज्ञान/मत्स्य पालन	कम्प्युटर/सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नभएको
६५-६९	३४	७	२	१४	२	२	०	०	०	०	१	०	३	३
७०-७४	१३	३	१	२	०	०	१	०	१	०	०	०	२	३
७०+	७	१	३	२	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०
पुरुष														
जम्मा	१४६२	१८४	२६२	४८९	९०	७४	३९	४	६३	६	७	१०	५०	१८४
प्रतिशत	१००	१२.५९	१७.९२	३३.४५	६.१६	५.०६	२.६७	०.२७	४.३१	०.४१	०.४८	०.६८	३.४२	१२.५९
१५-१९	१३९	१३	२२	५३	९	५	६	०	७	०	०	२	५	१७
२०-२४	४५९	४७	१०९	१३४	२७	२८	१०	०	२४	२	२	२	१२	६२
२५-२९	२९०	२९	४५	१०३	२३	१८	१३	०	८	१	०	२	७	४१
३०-३४	१६२	२९	२६	५६	१०	४	३	२	८	०	०	१	८	१५
३५-३९	१२७	१५	२१	४९	५	६	२	०	५	०	१	२	६	१५
४०-४४	६०	१२	१२	१९	२	४	२	०	५	०	०	०	१	३
४५-४९	५७	८	८	२०	२	३	१	१	१	०	२	०	२	९

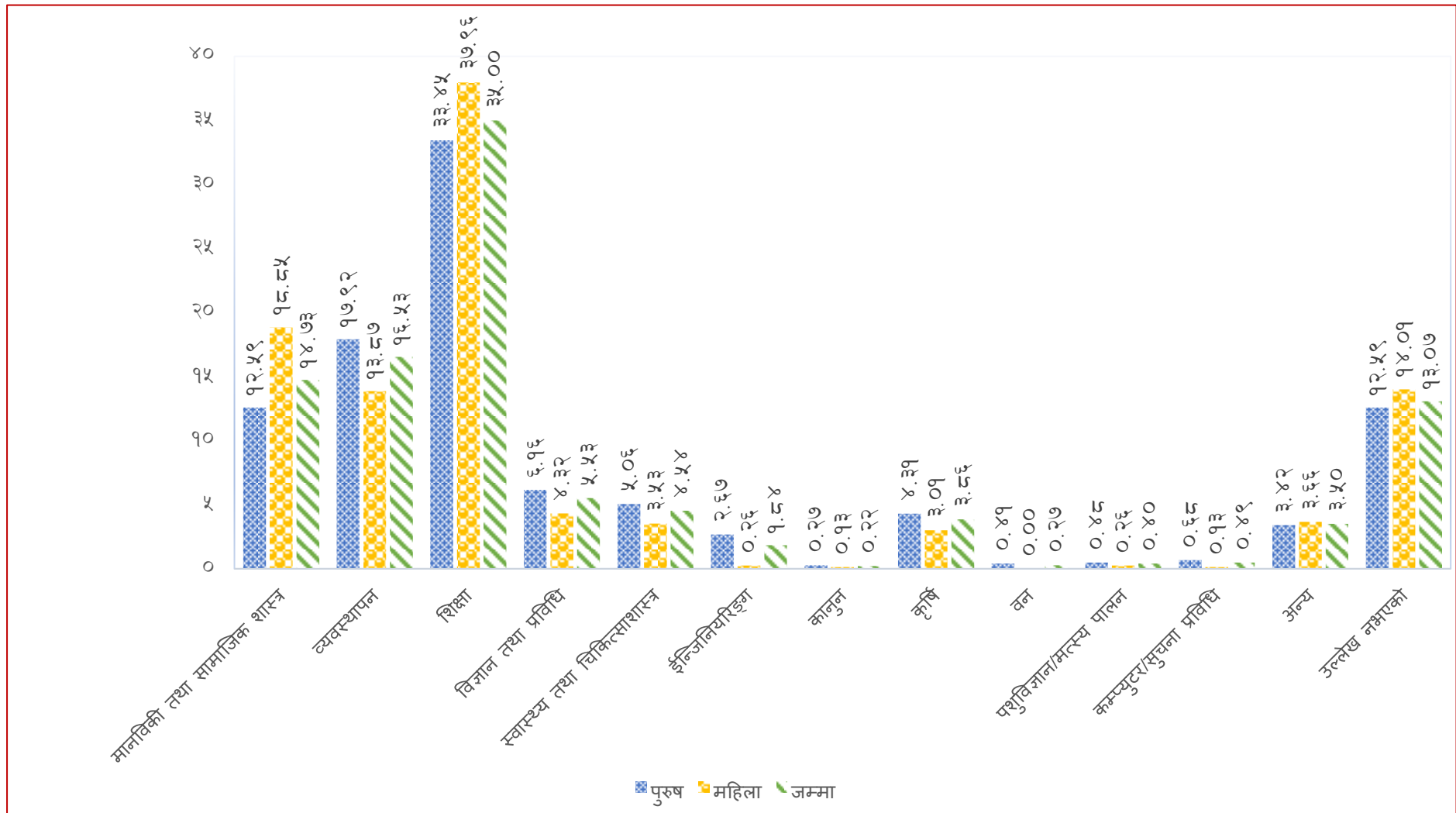
वस्तुगत विवरण-२०८३

उमेर समुह	जम्मा	मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र	व्यवस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य तथा चिकित्साशास्त्र	ईन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशुविज्ञान/मत्स्य पालन	कम्प्युटर/सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नभएको
५०-५४	५०	६	९	१४	४	२	०	०	२	२	१	०	२	५
५५-५९	४०	६	२	१२	४	३	१	१	१	१	०	०	१	५
६०-६४	२८	८	३	१२	२	०	०	०	१	०	०	०	१	१
६५-६९	३३	७	२	१४	२	१	०	०	०	०	१	०	३	३
७०-७४	१२	३	१	२	०	०	१	०	१	०	०	०	२	२
७०+	५	१	२	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०
महिला														
जम्मा	७६४	१४४	१०६	२९०	३३	२७	२	१	२३	०	२	१	२८	१०७
प्रतिशत	१००	१८.८५	१३.८७	३७.९६	४.३२	३.५३	०.२६	०.१३	३.०१	०.००	०.२६	०.१३	३.६६	१४.०१
१५-१९	११०	१९	१४	४०	२	४	१	०	४	०	०	०	३	२३
२०-२४	२६०	४६	४५	९९	१२	१०	०	०	९	०	१	१	१०	२७
२५-२९	२०५	४१	२७	७४	१२	८	१	१	४	०	०	०	८	२९
३०-३४	१०२	१७	१२	४६	६	०	०	०	१	०	१	०	३	१६

उमेर समुह	जम्मा	मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र	व्यवस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य तथा चिकित्साशास्त्र	ईन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशुविज्ञान/मत्स्य पालन	कम्प्युटर/सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नभएको
३५-३९	३५	१०	१	१२	१	१	०	०	३	०	०	०	२	५
४०-४४	२५	६	५	६	०	०	०	०	१	०	०	०	१	२
४५-४९	७	२	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२
५०-५४	६	०	१	३	०	२	०	०	०	०	०	०	१	१
५५-५९	४	१	०	१	०	१	०	०	१	०	०	०	०	०
६०-६४	४	०	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
६५-६९	१	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०
७०-७४	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
७०+	२	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ४.३: अध्ययन गरेको क्षेत्र अनुसारको विवरण (%मा)

खण्ड ५ : बसाईसराई सम्बन्धी विवरण

५.१ जन्मस्थानको आधारमा जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्या ४३,०४४ मध्ये नेपालभित्र जन्मेका ८९.७६%, विदेशमा जन्मेका १०.३८% रहेका छन्। नेपाल भित्र जन्मेका मध्ये यहि रुपन्देही जिल्लाको यहि पालिका (सम्मरीमाई गाउँपालिका) मा जन्मेका कुल जनसंख्याको ८९.१०% र रुपन्देही जिल्ला बाहेकका अर्को जिल्लामा जन्मेका कुल जनसंख्याको ०.६७% मात्र रहेको देखिन्छ ।

लैङ्गिक रूपमा जन्मस्थान हेर्दा यहि पालिका (सम्मरीमाई गाउँपालिका) मा जन्मेका पुरुष (९९.२६%) महिला (७८.९५%) भन्दा धेरै भएको देखिन्छ भने अर्को जिल्लामा जन्मेका पुरुष (०.०५%) महिला (१.२७%) भन्दा कम भएको देखिन्छ। जन्मस्थानको आधारमा जनसंख्याको विस्तृत विवरण तलको तालिका ५.१ मा दिइएको छ।

तालिका ५.१: गाउँपालिकाको जन्मस्थानको आधारमा जनसंख्या

पुरुष/महिला	जनसंख्या	नेपाल भित्र जन्मेको	यहि जिल्लामा जन्मेको	अर्को जिल्लामा जन्मेको	विदेशमा जन्मेको	जन्म स्थान नखुलेको
जम्मा	४३०४४	३८६३७	३८३५३	२८४	४३९८	९
प्रतिशत	१००	८९.७६	८९.१०	०.६७	१०.३८	०.०२
पुरुष	२१५११	२१३६३	२१३५२	११	१४१	७
प्रतिशत	१००	९९.३१	९९.२६	०.०५	०.६६	०.०३
महिला	२१५३३	१७२७४	१७००१	२७३	४२५७	२
प्रतिशत	१००	८०.२२	७८.९५	१.२७	१९.७७	०.०१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.२ जन्मेको देश

यहाँ जन्मस्थान विदेश भएका व्यक्तिहरूको उनीहरू जन्मेको मुलुक अनुसार वर्गीकरण गरिएको छ। विदेशमा जन्म भएका जम्मा जनसंख्या ४३९८ जना मध्ये सबैभन्दा बढी भारतमा ४३९५ जना (९९.९३%) को जन्म भएको छ। पुरुष र महिलाको वितरण हेर्दा विदेशमा जन्म भएका कुल पुरुष १४१ मध्ये भारतमा १४१ जनाको जन्म नै भएको पाइएको छ भने कुल विदेशमा जन्म भएका महिला ४२५७ मध्ये भारतमा ४२५४ जना (९९.९३%) महिला जन्मेको देखिन्छ। भारत पछि दोस्रो जन्मेको मुलुकमा सार्क मुलुक रहेको छ जसमा कुल २ जना (०.०५%) को जन्म भएको पाइएको छ। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ५.२ मा दिइएको छ।

तालिका ५.२: विदेशमा जन्म भएकाहरू जन्म भएको देश अनुसारको जनसंख्या विवरण

जन्म स्थान	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	४३९८	१००	१४१	१००	४२५७	१००
भारत	४३९५	९९.९३	१४१	१००	४२५४	९९.९३
सार्क मुलुक	२	०.०५	०	०	२	०.०५
आसियन मुलुक	०	०.००	०	०	०	०.००
मध्यपूर्व	०	०.००	०	०	०	०.००
अन्य एसियाली मुलुक	०	०.००	०	०	०	०.००
EU आबद्ध मुलुकहरू	०	०.००	०	०	०	०.००
अन्य युरोपेली मुलुक	०	०.००	०	०	०	०.००
उत्तर अमेरिकी मुलुक	०	०.००	०	०	०	०.००
दक्षिण अमेरिकी मुलुक	०	०.००	०	०	०	०.००
अफ्रिका	०	०.००	०	०	०	०.००
प्यासिफिक टापु मुलुक	०	०.००	०	०	०	०.००
अन्य	०	०.००	०	०	०	०.००
नखुलेको	१	०.०२	०	०	१	०.०२

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.३ पछिल्लो पटक बसाई सरेको स्थानको आधारमा जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा हाल बसोबास गरिरहेको पालिका भन्दा लगत्तै अगाडी अर्को कुन ठाउँमा बसोबास गरेका थिए भन्ने विवरण संकलन गरिएको थियो यसको मुख्य उद्देश्य जनसंख्याको बसाईसराईको अवस्थाको अध्ययन गर्नु हो। यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा हाल अक्सर बसोबास गरिरहेका कुल जनसंख्या ४३,०४४ बाट अर्को स्थानमा कहिल्यै पनि बसोबास नगरेका व्यक्तिहरू ३४७३२ (८०.६९%) रहेका छन्। जसमध्ये पुरुष २१,०९८ र महिला १३,६३४ रहेका छन्।

कुल जनसंख्याको १.१९% व्यक्तिहरू पछिल्लो पटक रुपन्देही जिल्लाको सम्मरीमाई गाउँपालिका बाहेक अर्को पालिकाबाट बसाई सरेर सम्मरीमाई गाउँपालिकामा आएको देखिन्छ भने रुपन्देही जिल्ला भन्दा बाहिरी जिल्लाबाट २८६ जना र विदेशबाट १०.५६% जना व्यक्तिहरू बसाई सरेर सम्मरीमाई गाउँपालिकामा आएको देखिन्छ। तलको तालिकामा बसाई सम्बन्धी विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरीएको छ ।

तालिका ५.३: पछिल्लो पटक बसाई सरेको स्थानको आधारमा जनसंख्या

पुरुष/महिला	जम्मा जनसंख्या	यहि गाउँ पालिका	यस अधिको बसोबास								विदेश
			अर्को पालिका				अर्को जिल्ला				
			जम्मा	गाउँपालिका	गाउँपालिका	नखुलेको	जम्मा	गाउँ पालिका	गाउँपालिका	नखुलेको	
जम्मा	४३०४४	३४७३२	५११	१९१	९७	२२३	२८६	२२३	३६	२७	४५४४
प्रतिशत	१००	८०.६९	१.१९	०.४४	०.२३	०.५२	०.६६	०.५२	०.०८	०.०६	१०.५६
पुरुष	२१५११	२१०९८	११६	९९	११	६	१३	१०	३	०	२८४
प्रतिशत	१००	९८.०८	०.५४	०.४६	०.०५	०.०३	०.०६	०.०५	०.०१	०.००	१.३२
महिला	२१५३३	१३६३४	३३६६	३०९५	१८०	९१	२७३	२१३	३३	२७	४२६०
प्रतिशत	१००	६३.३२	१५.६३	१४.३७	०.८४	०.४२	१.२७	०.९९	०.१५	०.१३	१९.७८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.४ मुलुकभित्रकै अर्को स्थानबाट यस स्थानमा बसोबास गर्न आउनुको कारण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा यस सम्मरीमाई गाउँपालिका भन्दा बाहिरी स्थानबाट सम्मरीमाई गाउँपालिकामा बसोबास गर्न आउनुको कारणको विश्लेषण गरीएको छ। जसमा यस गाउँपालिकामा अर्को स्थानबाट बसाईसराई गरेर आउनुको कारणमा विवाहबाट ९३.५५%, आश्रित भएर १.१९%, अन्य कारणले ०.८५% र काम वा रोजगारी गर्न १.०९% रहेको छ। लैङ्गिक रूपमा हेर्दा पुरुषमा २५.५८% व्यक्तिहरु विवाहका रूपमा यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्न बढि आउनु भएको देखिन्छ भने महिलाको हकमा ९५.९६% व्यक्तिहरु विवाहका कारण यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्न बढि आउनु भएको देखिन्छ। लिङ्ग र उमेर समूह गतरूपमा तलको तालिका ५.४ मा विस्तृत रूपमा देखाइएको छ।

तालिका ५.४: अर्को पालिका र अर्को जिल्लाबाट यस पालिकामा बसोबास गर्न आउनुको कारण

लिङ्ग र उमेर समूह	जम्मा	काम/ रोजगारी	व्यापार/ व्यवसाय	अध्ययन/ तालिम	विवाह	आश्रित	प्राकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किएको	अन्य	उल्लेख नभएको
जम्मा	३७६८	४१	८	१२	३५२५	४५	१	१४	१४	३२	७६
प्रतिशत	१००	१.०९	०.२१	०.३२	९३.५५	१.१९	०.०३	०.३७	०.३७	०.८५	२.०२
००-०४ वर्ष	७	०	०	०	०	४	१	०	१	०	१
०५-०९ वर्ष	१३	०	०	२	०	७	०	०	१	०	३
१०-१४ वर्ष	१५	०	०	२	४	७	०	०	०	१	१
१५-१९ वर्ष	११८	०	०	४	१०२	६	०	०	२	१	३
२०-२४ वर्ष	५५९	३	१	१	५२८	२	०	२	३	७	१२
२५-२९ वर्ष	६४६	७	१	१	६१५	४	०	२	३	४	९
३०-३४ वर्ष	५१४	५	१	१	४८४	०	०	१	१	७	१४
३५-३९ वर्ष	५१३	७	०	१	४९२	६	०	०	१	०	६
४०-४४ वर्ष	३०५	४	१	०	२९१	१	०	२	०	२	४
४५-४९ वर्ष	२२९	२	०	०	२१६	२	०	२	०	०	७
५०-५४ वर्ष	२३६	५	१	०	२२०	०	०	२	१	२	५
५५-५९ वर्ष	१६३	३	०	०	१५३	०	०	१	०	०	६
६०-६४ वर्ष	१३६	३	१	०	१२२	३	०	०	०	४	३
६५-६९ वर्ष	१४१	१	०	०	१३६	०	०	१	०	३	०
७०-७४ वर्ष	११८	१	१	०	११०	१	०	१	१	१	२
७५+ वर्ष	५५	०	१	०	५२	२	०	०	०	०	०

लिङ्ग र उमेर समूह	जम्मा	काम/ रोजगारी	व्यापार/ व्यवसाय	अध्ययन/ तालिम	विवाह	आश्रित	प्राकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किएको	अन्य	उल्लेख नभएको
पुरुष											
जम्मा	१२९	२४	५	३	३३	२१	०	७	७	१०	१९
प्रतिशत	१००.००	१८.६०	३.८८	२.३३	२५.५८	१६.२८	०.००	५.४३	५.४३	७.७५	१४.७३
००-०४ वर्ष	४	०	०	०	०	३	०	०	०	०	१
०५-०९ वर्ष	४	०	०	०	०	२	०	०	१	०	१
१०-१४ वर्ष	४	०	०	०	१	३	०	०	०	०	०
१५-१९ वर्ष	११	०	०	२	२	५	०	०	१	१	०
२०-२४ वर्ष	१३	१	१	१	३	१	०	१	२	२	१
२५-२९ वर्ष	२०	२	१	०	१२	२	०	०	१	१	१
३०-३४ वर्ष	१३	२	०	०	२	०	०	०	०	२	७
३५-३९ वर्ष	१३	५	०	०	२	४	०	०	१	०	१
४०-४४ वर्ष	९	२	१	०	२	१	०	२	०	१	०
४५-४९ वर्ष	८	२	०	०	२	०	०	१	०	०	३
५०-५४ वर्ष	१०	४	१	०	२	०	०	१	०	१	१
५५-५९ वर्ष	४	२	०	०	०	०	०	१	०	०	१
६०-६४ वर्ष	८	२	१	०	२	०	०	०	०	२	१
६५-६९ वर्ष	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७०-७४ वर्ष	५	१	०	०	१	०	०	१	१	०	१
७५+ वर्ष	२	०	०	०	२	०	०	०	०	०	०
महिला											

वस्तुगत विवरण-२०८३

लिङ्ग र उमेर समूह	जम्मा	काम/ रोजगारी	व्यापार/ व्यवसाय	अध्ययन/ तालिम	विवाह	आश्रित	प्राकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किएको	अन्य	उल्लेख नभएको
जम्मा	३६३९	१७	३	९	३४९२	२४	१	७	७	२२	५७
प्रतिशत	१००	०.४७	०.०८	०.२५	९५.९६	०.६६	०.०३	०.१९	०.१९	०.६०	१.५७
००-०४ वर्ष	३	०	०	०	०	१	१	०	१	०	०
०५-०९ वर्ष	९	०	०	२	०	५	०	०	०	०	२
१०-१४ वर्ष	११	०	०	२	३	४	०	०	०	१	१
१५-१९ वर्ष	१०७	०	०	२	१००	१	०	०	१	०	३
२०-२४ वर्ष	५४६	२	०	०	५२५	१	०	१	१	५	११
२५-२९ वर्ष	६२६	५	०	१	६०३	२	०	२	२	३	८
३०-३४ वर्ष	५०१	३	१	१	४८२	०	०	१	१	५	७
३५-३९ वर्ष	५००	२	०	१	४९०	२	०	०	०	०	५
४०-४४ वर्ष	२९६	२	०	०	२८९	०	०	०	०	१	४
४५-४९ वर्ष	२२१	०	०	०	२१४	२	०	१	०	०	४
५०-५४ वर्ष	२२६	१	०	०	२१८	०	०	१	१	१	४
५५-५९ वर्ष	१५९	१	०	०	१५३	०	०	०	०	०	५
६०-६४ वर्ष	१२८	१	०	०	१२०	३	०	०	०	२	२
६५-६९ वर्ष	१४०	०	०	०	१३६	०	०	१	०	३	०
७०-७४ वर्ष	११३	०	१	०	१०९	१	०	०	०	१	१
७५+ वर्ष	५३	०	१	०	५०	२	०	०	०	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.५ यस अधिको बसोबास भएको देश

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा समयमा सम्मरीमाई गाउँपालिकामा बसोबास भएको तर सम्मरीमाई गाउँपालिकामा बसोबास गर्नुभन्दा लगत्तै अघि विदेशमा बसोबास भएका व्यक्तिहरूको विश्लेषण गरीएको छ। यसको तथ्याङ्क हेर्दा गाउँपालिकामा बसोबास भएको तर यहाँ बसोबास गर्नुभन्दा लगत्तै अघि भारतमा बसोबास गरिरहेका ९८.१५% देखियो। लैङ्गिक रूपले हेर्दा ७२.१८% पुरुष र ९९.८८% महिलाहरू भारतमा बसोबास गरिरहेका देखिए। त्यसैगरी मध्यपूर्व देशहरूमा १.०३%, आसियन मुलुकहरूमा ०.३३%, र अन्य एसियाली मुलुकहरूमा ०.०२% रहेको पाइयो भने अन्य मुलुकमा कम मात्रमा बसोबास गरेको पाइयो। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ५.५ मा राखिएको छ।

तालिका ५.५: यस अधिको बसोबास विदेश हुनेहरूको बसोबास गरेको देश

बसोबास स्थान	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	४५४४	१००	२८४	१००	४२६०	१००
भारत	४४६०	९८.१५	२०५	७२.१८	४२५५	९९.८८
सार्क मुलुक	२	०.०४	०	०.००	२	०.०५
आसियन मुलुक	३३	०.७३	३३	११.६२	०	०.००
मध्यपूर्व	४७	१.०३	४६	१६.२०	१	०.०२
अन्य एसियाली मुलुक	१	०.०२	०	०	१	०.०२
EU आबद्ध मुलुकहरू	०	०	०	०	०	०
अन्य युरोपेली मुलुक	०	०	०	०	०	०
उत्तर अमेरिकी मुलुक	०	०	०	०	०	०
दक्षिण अमेरिकी मुलुक	०	०	०	०	०	०
अफ्रिका	०	०	०	०	०	०
प्यासिफिक टापु मुलुक	०	०	०	०	०	०
अन्य	०	०	०	०	०	०
उल्लेख नभएको	१	०.०२	०	०	०	१.००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.६ विदेशबाट यस स्थानमा बसोबास गर्न आउनुको कारण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार पछिल्लोपटक विदेशमा बसोबास भएको र जनगणनाको समयमा सम्मरीमाई गाउँपालिकामा बसोबास भएका व्यक्तिहरू यस गाउँपालिकामा बसाइँसराइ गरेर आउनुको प्रमुख कारण विश्लेषण गर्दा घर फर्कीएको कारणले ३.५४%, विवाहका कारणले ९१.५९% व्यक्तिहरू यस गाउँपालिकामा आई बसोबास गरेको देखिन्छ। यसरी नै आश्रित कारणले यस गाउँपालिकामा बसोबास गरेका व्यक्तिहरू ०.८४% रहेका छन्। लिङ्ग र उमेर समूहगत रूपमा यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ५.६ मा राखिएको छ।

वस्तुगत विवरण-२०८३

तालिका ५.६: यस अधिको बसोबास विदेश हुनेको यस पालिकामा बसोबास गर्न आउनुको कारण

लिङ्ग र उमेर समूह	जम्मा	काम/रोजगारी	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	विवाह	आश्रित	प्राकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किएको	अन्य	उत्तर नलेखिएको
जम्मा	४५४४	६४	८	९	४१६२	३८	२	१५	१६१	५६	२९
प्रतिशत	१००	१.४१	०.१८	०.२०	९१.५९	०.८४	०.०४	०.३३	३.५४	१.२३	०.६४
००-०४ वर्ष	७	०	०	०	०	६	०	०	१	०	०
०५-०९ वर्ष	११	०	०	०	०	६	०	०	३	०	२
१०-१४ वर्ष	१७	०	०	४	४	५	०	०	४	०	०
१५-१९ वर्ष	७२	३	१	१	५४	३	०	१	६	२	१
२०-२४ वर्ष	३९८	४	२	१	३६९	२	२	३	९	३	३
२५-२९ वर्ष	५९३	९	०	०	५६०	०	०	३	११	७	३
३०-३४ वर्ष	५६६	५	१	०	५२७	१	०	०	२७	३	२
३५-३९ वर्ष	६३१	१०	०	०	५९२	१	०	१	२२	४	१
४०-४४ वर्ष	४७४	७	०	१	४३६	१	०	०	२१	३	५
४५-४९ वर्ष	३९४	६	०	२	३७३	०	०	०	१०	३	०
५०-५४ वर्ष	३७७	४	०	०	३४०	४	०	३	१६	६	४
५५-५९ वर्ष	२४४	६	१	०	२१२	३	०	१	१०	८	३
६०-६४ वर्ष	२२६	४	२	०	२०६	१	०	१	९	३	०
६५-६९ वर्ष	२१२	४	०	०	१९५	२	०	०	४	५	२
७०-७४ वर्ष	१७३	२	१	०	१६०	१	०	०	६	२	१
७५+ वर्ष	१४९	०	०	०	१३४	२	०	२	२	७	२
पुरुष											

लिङ्ग र उमेर समूह	जम्मा	काम/रोजगारी	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	विवाह	आश्रित	प्राकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किएको	अन्य	उत्तर नलेखिएको
जम्मा	२८४	५२	२	१	३७	१३	०	८	१४७	१५	९
प्रतिशत	१००	१८.३१	०.७०	०.३५	१३.०३	४.५८	०.००	२.८२	५१.७६	५.२८	३.१७
००-०४ वर्ष	४	०	०	०	०	४	०	०	०	०	०
०५-०९ वर्ष	६	०	०	०	०	२	०	०	२	०	२
१०-१४ वर्ष	६	०	०	०	०	३	०	०	३	०	०
१५-१९ वर्ष	११	३	०	०	०	०	०	१	६	१	०
२०-२४ वर्ष	२१	३	०	०	६	१	०	२	८	१	०
२५-२९ वर्ष	२४	७	०	०	६	०	०	०	१०	०	१
३०-३४ वर्ष	३०	२	१	०	३	१	०	०	२३	०	०
३५-३९ वर्ष	३६	९	०	०	३	०	०	१	२१	२	०
४०-४४ वर्ष	३१	६	०	१	१	०	०	०	२१	०	२
४५-४९ वर्ष	१६	४	०	०	०	०	०	०	१०	२	०
५०-५४ वर्ष	२६	३	०	०	२	०	०	२	१६	२	१
५५-५९ वर्ष	२०	६	०	०	३	०	०	०	१०	०	१
६०-६४ वर्ष	१३	४	०	०	२	०	०	१	६	०	०
६५-६९ वर्ष	१८	३	०	०	७	१	०	०	४	२	१
७०-७४ वर्ष	१२	२	१	०	०	१	०	०	५	२	१
७५+ वर्ष	१०	०	०	०	४	०	०	१	२	३	०
महिला											
जम्मा	४२६०	१२	६	८	४१२५	२५	२	७	१४	४१	२०

वस्तुगत विवरण-२०८३

लिङ्ग र उमेर समूह	जम्मा	काम/रोजगारी	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	विवाह	आश्रित	प्राकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किएको	अन्य	उत्तर नलेखिएको
प्रतिशत	१००	०.२८	०.१४	०.१९	९६.८३	०.५९	०.०५	०.१६	०.३३	०.९६	०.४७
००-०४ वर्ष	३	०	०	०	०	२	०	०	१	०	०
०५-०९ वर्ष	५	०	०	०	०	४	०	०	१	०	०
१०-१४ वर्ष	११	०	०	४	४	२	०	०	१	०	०
१५-१९ वर्ष	६१	०	१	१	५४	३	०	०	०	१	१
२०-२४ वर्ष	३७७	१	२	१	३६३	१	२	१	१	२	३
२५-२९ वर्ष	५६९	२	०	०	५५४	०	०	३	१	७	२
३०-३४ वर्ष	५३६	३	०	०	५२४	०	०	०	४	३	२
३५-३९ वर्ष	५९५	१	०	०	५८९	१	०	०	१	२	१
४०-४४ वर्ष	४४३	१	०	०	४३५	१	०	०	०	३	३
४५-४९ वर्ष	३७८	२	०	२	३७३	०	०	०	०	१	०
५०-५४ वर्ष	३५१	१	०	०	३३८	४	०	१	०	४	३
५५-५९ वर्ष	२२४	०	१	०	२०९	३	०	१	०	८	२
६०-६४ वर्ष	२१३	०	२	०	२०४	१	०	०	३	३	०
६५-६९ वर्ष	१९४	१	०	०	१८८	१	०	०	०	३	१
७०-७४ वर्ष	१६१	०	०	०	१६०	०	०	०	१	०	०
७५+ वर्ष	१३९	०	०	०	१३०	२	०	१	०	४	२

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

खण्ड ६ : स्वास्थ्य र प्रजनन सम्बन्धी विवरण

६.१ स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण

तालिका ६.१: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण

सि.नं.	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सरकारी अस्पताल	०	
२	प्राकृतिक चिकित्सा केन्द्र	०	
३	स्वास्थ्य चौकी	६	
४	शहरी /नगर स्वास्थ्य केन्द्र	०	
५	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	१	
६	प्रसुति सेवा केन्द्र	३	
७	आरोग्य केन्द्र	०	
८	निदान केन्द्र (Diagnostic Center)	०	
९	निजी क्लिनिक /औषधि पसल	०	नगरपालिकामा संचालन अनुमति लिएका शुन्य
१०	एम्बुलेन्स	१	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

६.२ स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण

तालिका ६.२: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा रहेका जनशक्ति सम्बन्धि विवरण

.आ/व.२०८०/०८१/

सि.नं.	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरबन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या		०
२	नर्सिङ स्टाफ	१३	१५
३	पारामेडिक्सको संख्या	२७	२७
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	०	३
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी)	६	६

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

६.३ स्वास्थ्य सूचकहरू

तालिका ६.३: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचकहरूको विवरण

सि.नं.	सूचकहरू	आर्थिक वर्ष		
		२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
१	प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भवति जाँच गराएका गर्भवतिहरूको संख्या	१०५१	९६१	९२६
२	दक्ष स्वास्थ्यकर्मि (SBA)वाट स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति भएकाहरूको संख्या	६७१	५९५	५५६
३	फोरसेफ / भ्याकुमको सहायताले प्रसुति भएकाहरूको संख्या	०	०	०
४	शल्य क्रिया मार्फत प्रसुति भएकाहरूको संख्या	०	०	०
५	मृत जन्म संख्या (No of Still Births)	०	०	१
६	मातृ मृत्यु संख्या (Maternal death due to complication of Pregnancy)	०	०	०
७	सुरक्षित गर्भपतन सेवा पाएका महिलाहरूको संख्या (Surgical & Medical)	४	१५	२५
८	गर्भवति महिलामध्य पि एम टि सि टि सेवा पाएका महिला	१०५१	९६१	९२६
९	प्रसुति भएका २० वर्ष मुनिका किशोरीहरूको संख्या	०	०	०
१०	परिवार नियोजनका आधुनिक साधनको हाल प्रयोग गरिरहेका प्रजनन् उमेर समूहका विवाहित महिलाको संख्या	३०४६	२६२१	२७०६
११	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने गर्भवति महिलाको संख्या	६७१	५९५	५५६
१२	जन्मदाको तौल २.५ kg भन्दा कम भएका बालबालिकाहरूको संख्या	१९	७	७
१३	तौल अनुगमन गरिएका बच्चाहरूको संख्या	८८१	१०४०	९६१
१४	कुपोषित बालबालिकाहरूको संख्या	१७९	७०६	७६८
१५	डी.पी. टी. /हेप बी./ हिव तेस्रो प्राप्त गर्ने बालबालिकाको संख्या	९७१	९१९	८८७

सि.नं.	सुचकहरु	आर्थिक वर्ष		
		२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
१६	दादुरा/रुवेला पहिलो खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरुको संख्या	९७२	९२०	८७३
१७	पोलियो (OPV) खोपको तेश्रो मात्रा प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरुको संख्या	९७१	९१९	८८७
१८	जे.ई. खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरुको संख्या	९६०	८५५	८७०
१९	तोकिए बमोजिमका सबै खोप पाउने बालबालिकाहरुको संख्या	९४८	९५८	८९४
२०	कोभिड विरुद्धको खोप प्राप्त गर्ने व्यक्तिको संख्या		३०००	२०४६
२१	वि सि जी भर्सेज मिजल्स ड्रपआउट रेट	-६	-४	-१२
२२	निमोनियाबाट संक्रमित ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको संख्या (New Cases)	५१	४२	६६
२३	झाडा पखाला भएका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या (New Cases)	९११	७७६	७३६
२४	कुष्ठरोगबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या (New Cases)	१	१	१
२५	क्षयरोगबाट संक्रमित व्यक्तिहरुको संख्या (New Smear Positive Case registered)	४८	४९	५२
२६	हात्तिपाइले रोग (New Cases)	०	०	०
२७	औलो रोग बाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या (Imported & Indogeneous)	१	१	१
२८	कालाजारको संक्रमण भएका विरामीको संख्या (New Cases)	०	०	०
२९	डेङ्गीबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या (New Cases)	०	०	०
३०	कोभिड बाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या	०	०	०
३१	कोभिडका कारण मृत्यु हुनेको संख्या	०	०	०

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

६.४ प्रमुख रोगहरु (Top Ten Morbidities)

तालिका ६.४: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका देखिएका प्रमुख रोग तथा विमारहरुको विवरण

सि.नं.	रोग / विमार	विरामी संख्या	
		आ.व.२०७९/८०	आ.व.२०८०/८१
१	Gastritis (APD)	२१७४	२३५९
२	Conjunctivitis Cases	२३६८	१०२७
३	Cut injuries	२०४	३१७
४	Headache	२७५४	१०३२
५	Fever	११३८	४५४
६	Backache(Muskuloskeletal Pain)	२१४९	२४३८
७	Presumed Non-Infectious Diarrhoea Cases	१३६१	११४३
८	Rhinitis Cases	१५३७	२१९७
९	Hypertension	८७७	५२२
१०	Acute Tonsillitis Cases	७४७	९३१

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

६.५ अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण

तालिका ६.५: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका अपाङ्गताको किसिम अनुसारको विवरण

सि.नं.	अपाङ्गताको किसिम (गम्भीरता)	संख्या
१	पूर्ण अशक्त अपाङ्गता	२
२	अति अशक्त अपाङ्गता	२०
३	मध्यम अपाङ्गता	२३
४	सामान्य अपाङ्गता	७
जम्मा		५२

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

६.६ स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण

तालिका ६.६: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

सि.नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	आधारभुत स्वा.से केन्द्र	सम्मरीमाई १	शोभा यादव	९८११९१८८९९
२	करौता स्वा.चौकी	सम्मरीमाई २	भिमलाल पौडेल	९८४७०५८९६७
३	थु पिपरहवा स्वा.चौकी	सम्मरीमाई ३	बिष्णु बन्जाडे	९८४७१२४८८८
४	फरेना स्वा.चौकी	सम्मरीमाई ४	मोहन आचार्य	९८४७२११०४७
५	रोईनिहवा स्वा.चौकी	सम्मरीमाई ५	शिव कुमार गुप्ता	९८५७०१५९८३
६	असुरैना स्वा.चौकी	सम्मरीमाई ६	नारायण बन्जाडे	९८५७०५७९२३
७	बेतकुईया स्वा.चौकी	सम्मरीमाई ७	केशव ढकाल	९८४७०२३१५८

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

६.७ एम्बुलेन्स सम्बन्धी विवरण

तालिका ६.७: सम्मरीमाई गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको एम्बुलेन्स विवरण

सि.नं.	एम्बुलेन्स नं.	चालकको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	लु १ झ ६१२	बिसुन बरई	सम्मरीमाई ४	९८११५४९३५३

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

६.८ जीवनकाल भरि जन्माएका बच्चाको संख्या अनुसारको महिला संख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रजनन सम्बन्धित नतिजालाई विश्लेषण गर्दा यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा एक पटक विवाह भएका १५ देखि ४९ वर्ष समूहका महिलाको कुल संख्या ८,२४९ जना रहेका छन् । यी महिलाहरूको पाँच पाँच वर्ष उमेर समूह र यी उमेरसमूहका महिलाहरूले अहिलेसम्म जीवितै जन्माएका बच्चाहरूको संख्याको आधारमा हेर्दा १,०६८ जना विवाहित १५-४९ वर्षका महिलाले अहिलेसम्म कुनै पनि बच्चा नजन्माएको देखिन्छ । यो समूहमा विवाह भएको अवधि एक वर्ष वा सो भन्दा बढी भएको तर बच्चा नजन्माएको र विवाह भएको एक वर्ष पनि पुरा नभएर बच्चा नजन्माएको दुवै अवस्थाको महिलाहरू समावेश भएको हुन्छ । सो उमेर समूहका महिलाले एक वटा मात्र जीवित बच्चा जन्माएको संख्या १,२०२ जना रहेका छन् । दुई वटा जीवित बच्चा जन्माउने महिलाको संख्या सबैभन्दा धेरै १,९३४ रहेको छ । त्यस्तै नौवटा वा सो भन्दा बढी बच्चा जन्माएको संख्या १२ जना छन् । यसलाई तलको तालिका ६.८ मा विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.८: १५ वर्ष देखि ४९ वर्षको महिलाले अहिलेसम्म जीवित जन्माएको बच्चाको संख्या र महिलाको उमेर समूहको आधारमा महिलाको संख्या

एक पटक विवाह भएको महिला	जम्मा	महिलाको उमेर समूह (वर्ष)						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा महिला संख्या	८२४९	२६१	१३७६	१७७७	१४८८	१५१०	१०१६	८२१
बच्चा नजन्माएको	१०६८	१६७	४६२	२१७	८१	४२	४५	५४
एकवटा बच्चा जन्माएको	१२०२	७१	४४८	३८३	१४६	७१	३८	४५
दुईवटा बच्चा जन्माएको	१९३४	१७	३६१	६१६	४२६	२९३	१२३	९८
तीनवटा बच्चा जन्माएको	१९४२	५	८८	४०८	४८६	४८३	२९०	१८२
चारवटा बच्चा जन्माएको	१२१५	१	१२	११९	२२६	३६७	२७२	२१८
पाँचवटा बच्चा जन्माएको	५३९	०	५	२७	७७	१७०	१५१	१०९
छवटा बच्चा जन्माएको	२०६	०	०	६	२८	५५	४६	७१
सातवटा बच्चा जन्माएको	९७	०	०	१	१३	२१	३४	२८
आठवटा बच्चा जन्माएको	३४	०	०	०	५	६	१३	१०
नौवटा वा सो भन्दा बढी बच्चा जन्माएको	१२	०	०	०	०	२	४	६

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.९ मृतक बालबालिकाको संख्या र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूको जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रजनन सम्बन्धित नतिजालाई विश्लेषण गर्दा यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा एक पटक विवाह भएका १५ देखि ४९ वर्ष समूहका महिलाको कुल संख्या ८,२४९ जना रहेका छन् । यी महिलाहरूको पाँच पाँच वर्ष उमेर समूह र यी उमेरसमूहका महिलाहरूले अहिलेसम्म जीवितै जन्माएका बच्चाहरूको संख्याको आधारमा हेर्दा सम्मरीमाई गाउँपालिकाका एक पटक विवाह भएका १५ देखि ४९ वर्ष समूहका ८,२४९ जना महिलाहरू विगत १ वर्षको अवधिमा (जनगणनाको सन्दर्भ दिन भन्दा ठिक १ वर्ष अघिसम्म) १,०६८ जना महिलाले बच्चा नजन्माएको पाइएको छ । ती मध्ये ६४७५ जना महिलाले जन्माएका कुनै बच्चाको मृत्यु नभएको पाइएको छ । एक वटा बच्चा मृत्यु भएको महिलाको संख्या ५१९ जना रहेको छ । त्यसैगरी, दुई, तिन, चार, पाँच, र छ वटा बच्चा मृत्यु भएको महिलाको संख्या क्रमशः १२९, ४२, १२, ३ र १ जना रहेको छ । यसलाई तलको तालिका ६.९ मा विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.९: मृतक बालबालिकाको संख्या र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूको जनसंख्या

एक पटक विवाह भएको महिला	जम्मा	महिलाको उमेर समूह (वर्ष)						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा महिला संख्या	८२४९	२६१	१३७६	१७७७	१४८८	१५१०	१०१६	८२१
बच्चा नजन्माएको	१०६८	१६७	४६२	२१७	८१	४२	४५	५४
शुन्य बच्चा मृत्यु भएको	६४७५	८९	८६८	१४६८	१२८१	१३११	८२१	६३७
एकवटा बच्चा मृत्यु भएको	५१९	५	४१	८२	९७	१०४	१०४	८६
दुईवटा बच्चा मृत्यु भएको	१२९	०	४	८	१८	४०	२९	३०
तीनवटा बच्चा मृत्यु भएको	४२	०	१	१	११	९	११	९
चारवटा बच्चा मृत्यु भएको	१२	०	०	१	०	४	५	२
पाँचवटा बच्चा मृत्यु भएको	३	०	०	०	०	०	०	३
छवटा बच्चा मृत्यु भएको	१	०	०	०	०	०	१	०
सातवटा बच्चा मृत्यु भएको	०	०	०	०	०	०	०	०
आठवटा बच्चा मृत्यु भएको	०	०	०	०	०	०	०	०
नौवटा वा सो भन्दा बढी बच्चा मृत्यु भएको	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१० जीवितै जन्मिएका, जन्मिएर मरेका र हालसम्म जीवित बच्चाहरुको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका ८,२४९ जना १५ देखि ४९ वर्षका विवाहित महिलाहरुले हालसम्म २०,७५० जना जीवित बच्चालाई जन्मदिएको देखिन्छ जसमा पुरुष(छोरा) को संख्या १०,८२२ र महिला (छोरी) को संख्या ९,९२८ जना देखिन्छ । यसरी हेर्दा सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेर समूहका विवाहित महिलाबाट जन्मेका छोराछोरीको लैङ्गिक अनुपात १०९.०० देखिन्छ अर्थात १०० छोरीको जन्म हुदा १०९.०० छोराको जन्म भएको देखिन्छ ।

जीवित जन्मेका बच्चाहरुको मध्ये १९,७७८ जना (९५.३२%) बच्चाहरु हालसम्म (अर्थात जनगणनाको सन्दर्भ दिन मंसिर ९ गते) पनि जीवितै रहेका देखिन्छ भने ९७२ जना (४.६८%) बच्चाको मृत्यु भएको देखिन्छ । तलको तालिका ६.१० मा यस सम्बन्धी विस्तृत रुपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१०: १५ देखि ४९ वर्षको महिलाले अहिलेसम्म जन्माएका जीवित बच्चाहरु, जीवित जन्मेर मरेका बच्चाहरु र अहिलेसम्म जीवित रहेका बच्चाहरुको संख्या

बच्चाको अवस्था र लिंग	जम्मा	महिलाको उमेर समूह (वर्ष)						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
हालसम्म जीवितै जन्मेका बच्चाहरुको संख्या (Children Ever Born)								
जम्मा	२०७५०	१२४	१५०७	३४९३	४०४४	४९६७	३६५२	२९६३
पुरुष	१०८२२	७०	७५६	१८२१	२०६६	२५४४	१९६१	१६०४
महिला	९९२८	५४	७५१	१६७२	१९७८	२४२३	१६९१	१३५९
हालसम्म जीवितै रहेका बच्चाहरुको संख्या (Children still Alive)								
जम्मा	१९७७८	११९	१४५५	३३८८	३८७८	४७४०	३४३१	२७६७
पुरुष	१०२७३	६७	७२९	१७५९	१९७१	२४०८	१८३९	१५००
महिला	९५०५	५२	७२६	१६२९	१९०७	२३३२	१५९२	१२६७
जीवितै जन्मेर मृत्यु भएका बच्चाहरुको संख्या (Children Death)								
जम्मा	९७२	५	५२	१०५	१६६	२२७	२२१	१९६
पुरुष	५४९	३	२७	६२	९५	१३६	१२२	१०४
महिला	४२३	२	२५	४३	७१	९१	९९	९२

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.११ विगत १२ महिनामा जीवितै जन्मिएका बच्चाहरू जन्माएका महिलाहरूको संख्या र जीवितै जन्मिएका बच्चाहरूको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरू मध्ये ८६६ जना महिलाले विगत १ वर्षको अवधिमा (जनगणनाको सन्दर्भ दिन भन्दा ठिक १ वर्ष अघिसम्म) शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये ८३४ जना महिलाले एक वटा बच्चा र १६ जना महिलाले दुई वटा बच्चालाई जीवितै जन्म दिएको देखिन्छ। यसरी हेर्दा सम्मरीमाई गाउँपालिकामा विगत १ वर्षमा ८६६ जना व्यक्तिहरू जन्म भएर थप भएको देखिन्छ जसमा ४४३ जना पुरुष (छोरा) र ४२३ जना महिला (छोरी) को जन्म भएको पाईन्छ। यसरी हेर्दा विगत १ वर्षमा जन्मिएका शिशुहरूको लिङ्ग अनुपात १०४.७३ हुन आउँछ अर्थात १०० जना महिलाको जन्म हुदा १०४.७३ जना पुरुषको जन्म भएको देखिन्छ। तलको तालिका ६.११ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ।

तालिका ६.११: १५ देखि ४९ वर्षको महिलाले विगत १२ महिनामा जीवित जन्माएको बच्चाको संख्याको आधारमा उमेर समूह अनुसार महिलाको संख्या

एक पटक विवाह भएको महिला	जम्मा	महिलाको उमेर समूह (वर्ष)						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
एक पटक विवाह भएको महिला								
जम्मा महिला संख्या	८२४९	२६१	१३७६	१७७७	१४८८	१५१०	१०१६	८२१
बच्चा नजन्माएको	७३९९	२१४	११०३	१४८५	१३५६	१४३९	९९८	८०४
एक वटा बच्चा जन्माएको	८३४	४६	२६५	२८८	१३०	७१	१७	१७
दुई वटा बच्चा जन्माएको	१६	१	८	४	२	०	१	०
तिन वा तिन भन्दा बढी	०	०	०	०	०	०	०	०
एकवर्ष भित्र जीवितै जन्मेका बच्चाहरुको संख्या								
जम्मा	८६६	४८	२८१	२९६	१३४	७१	१९	१७
पुरुष	४४३	२५	१३८	१५५	७२	३७	७	९
महिला	४२३	२३	१४३	१४१	६२	३४	१२	८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१२ आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समुह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले २०,७५० जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये निरक्षर आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या १२,२६७ र साक्षर आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या ८,४८३ जना रहेको देखिन्छ। तलको तालिका ६.१२ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१२: आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समुह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या

आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर	जम्मा बालबालिकाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्ष) अनुसार जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
जम्मा	२०७५०	१२४	१५०७	३४९३	४०४४	४९६७	३६५२	२९६३
निरक्षर	१२२६७	३३	३८५	१२५९	२२१५	३३१६	२६९१	२३६८
पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने	१२२०६	३३	३८३	१२५९	२२०६	३२९५	२६६७	२३६३
पढ्न सक्ने	६१	०	२	०	९	२१	२४	५
साक्षर	८४८३	९१	११२१	२२३०	१८२९	१६५१	९६१	५९५
पुर्व बालशिक्षा (०)	२०	०	०	०	१	१६	३	०
प्राथमिक शिक्षा (१-५)	३८००	२९	३१८	८१३	८४९	८८९	५५७	३४५
निम्न माध्यमिक शिक्षा (६-८)	२१८६	३६	३६१	६०७	४१२	४४५	२२१	१०४
माध्यमिक शिक्षा (९-१०)	१२३६	१६	२७५	४२२	२९०	१२३	६३	४७
एस.एल.सी वा सो सरह	१५५	६	३०	५१	२३	२६	२	१७
१०+२ वा सो सरह	६५०	४	११०	२३४	१७२	६५	४९	१६
स्नातक वा सो सरह	१४४	०	९	६२	३२	२४	१३	४
स्नातकोत्तर वा सो सरह	२९	०	१	७	९	६	२	४
तह नभएको	१४६	०	२	२४	२४	३२	३०	३४
तह नखुलेको	६८	०	११	५	१२	१५	२१	४
कहिल्यै विद्यालय उपस्थित नभएको	४४	०	४	५	५	१०	०	२०
साक्षरताको स्तर नखुलेको	५	०	१	४	०	०	०	०
अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१३ आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समुह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले जीवितै जन्म दिएको २०,७५० जना शिशुहरू मध्ये ९७२ जना शिशुहरूको मृत्यु पाईन्छ। ती मध्ये निरक्षर आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरू मध्ये ६९० जना शिशुहरूको मृत्यु भएको पाइएको छ भने साक्षर आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरू मध्ये २८२ जना शिशुहरूको मृत्यु भएको पाइएको छ । तलको तालिका ६.१३ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१३: आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समुह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या

आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर	मृत्यु भएका बालबालिकाको कुल संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्ष) अनुसार मृत्यु बच्चाहरूको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
जम्मा	९७२	५	५२	१०५	१६६	२२७	२२१	१९६
निरक्षर	६९०	१	१४	५६	१११	१७८	१६९	१६१
पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने	६८७	१	१४	५६	१११	१७७	१६७	१६१
पढ्न सक्ने	३	०	०	०	०	१	२	०
साक्षर	२८२	४	३८	४९	५५	४९	५२	३५
पुर्व बालशिक्षा (०)	३	०	०	०	०	३	०	०
प्राथमिक शिक्षा (१-५)	१४५	२	१३	१४	३०	३४	३७	१५
निम्न माध्यमिक शिक्षा (६-८)	६५	१	११	१९	११	९	९	५
माध्यमिक शिक्षा (९-१०)	२४	१	६	८	७	०	२	०
एस.एल.सी वा सो सरह	६	०	०	०	३	०	०	३
१०+२ वा सो सरह	२२	०	७	५	३	२	०	५
स्नातक वा सो सरह	३	०	०	२	०	०	१	०
स्नातकोत्तर वा सो सरह	०	०	०	०	०	०	०	०
तह नभएको	५	०	०	०	१	१	०	३
तह नखुलेको	६	०	०	१	०	०	३	२
कहिल्यै विद्यालय उपस्थित नभएको	३	०	१	०	०	०	०	२
साक्षरताको स्तर नखुलेको	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१४ आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समुह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले पछिल्लो १२ महिनामा ८६६ जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये पछिल्लो १२ महिनामा निरक्षर आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या २७४ र साक्षर आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या ५९० जना रहेको देखिन्छ। तलको तालिका ६.१४ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१४: आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर र उमेर समुह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या

आमाको साक्षरता/शैक्षिक स्तर	पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका कुल बालबालिका	आमाको उमेर समूह (वर्ष) अनुसार जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
जम्मा	८६६	४८	२८१	२९६	१३४	७१	१९	१७
निरक्षर	२७४	९	५४	७९	६७	४१	१२	१२
पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने	२७०	९	५३	७९	६५	४०	१२	१२
पढ्न सक्ने	४	०	१	०	२	१	०	०
साक्षर	५९०	३९	२२७	२१७	६७	३०	७	५
पुर्व बालशिक्षा (०)	०	०	०	०	०	०	०	०
प्राथमिक शिक्षा (१-५)	१९२	९	६१	६६	२८	१९	६	३
निम्न माध्यमिक शिक्षा (६-८)	१७७	१८	७०	६७	१७	३	०	२
माध्यमिक शिक्षा (९-१०)	१२२	५	६१	४२	१०	४	०	०
एस.एल.सी वा सो सरह	१५	५	६	२	१	१	०	०
१०+२ वा सो सरह	६१	२	२१	३०	६	२	०	०
स्नातक वा सो सरह	१५	०	४	७	३	१	०	०
स्नातकोत्तर वा सो सरह	१	०	१	०	०	०	०	०
तह नभएको	४	०	०	१	२	०	१	०
तह नखुलेको	१	०	१	०	०	०	०	०
कहिल्यै विद्यालय उपस्थित नभएको	२	०	२	०	०	०	०	०
साक्षरताको स्तर नखुलेको	२	०	०	२	०	०	०	०
अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१५ मुख्य पेशा र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूह अनुसार जीवित जन्मेका बच्चाहरूको जनसंख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले २०,७५० जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये दक्ष कृषि, वन तथा मत्स्यपालन पेशामा संलग्न आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या सबैभन्दा बढी ८,९३४ जना रहेको छ । तलको तालिका ६.१५ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१५: आमाको मुख्य पेशा र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या

आमाको प्रमुख पेशा	जम्मा बालबालिकाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्ष) अनुसार जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा	२०७५०	१२४	१५०७	३४९३	४०४४	४९६७	३६५२	२९६३
सशस्त्र बल (सैन्य) (Armed forces)	०	०	०	०	०	०	०	०
व्यवस्थापक (Managers)	१२३	०	८	२३	१३	४८	१०	२१
पेशेवरहरू (Professionals)	२८५	१	१९	३२	६५	७२	४९	४७
प्राविधिक र सहयोगी पेशेवरहरू (Technicians and associate professional)	३७	०	१	१३	१०	४	८	१
कार्यालय सहयोगी (Office assistance)	३७	०	३	९	५	३	१७	०
सेवा र बिक्री कर्मचारीहरू (Service & sale workers)	२४८	३	१७	५१	७०	५६	१२	३९
दक्ष कृषि, वन तथा मत्स्यपालन कामदारहरू (Skilled agri., forestry & fishery workers)	८९३४	२३	३४३	११६०	१६६६	२४१६	१८२२	१५०४
शिल्प र सम्बन्धित पेशाका कामदारहरू (Craft and related trades workers)	३१४	६	१३	७१	५२	६७	६३	४२
प्लान्ट र मेसिन अपरेटर र एसेम्बलरहरू (Plant & machine operators & assemblers)	७	०	५	२	०	०	०	०
प्राथमिक पेशाहरू (Elementary occupations)	३३५५	२१	२९८	६५८	७०१	७३९	५३४	४०४
पेशा उल्लेख नगरिएको (Occupation not stated)	१७	०	४	०	४	७	०	२
आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएको (Not Economically Active)	७३९३	७०	७९६	१४७४	१४५८	१५५५	११३७	९०३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१६ मुख्य पेशा र आमाको उमेर समूह अनुसार १५-४९ वर्ष उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बच्चाहरूको जनसंख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले जीवितै जन्म दिएको २०,७५० जना शिशुहरू मध्ये ९७२ जना शिशुहरूको मृत्यु पाईन्छ। ती मध्ये दक्ष कृषि, वन तथा मत्स्यपालन पेशामा संलग्न आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूमध्ये ४६० जना शिशुहरूको मृत्यु भएको पाइएको छ, जुन सबैभन्दा बढी हो । तलको तालिका ६.१६ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१६: आमाको मुख्य पेशा र उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या

आमाको प्रमुख पेशा	जम्मा मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार मृत्यु बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा	९७२	५	५२	१०५	१६६	२२७	२२१	१९६
सशस्त्र बल (सैन्य) (Armed forces)	०	०	०	०	०	०	०	०
व्यवस्थापक (Managers)	३	०	०	०	०	३	०	०
पेशेवरहरू (Professionals)	१	०	०	०	०	०	१	०
प्राविधिक र सहयोगी पेशेवरहरू (Technicians and associate professional)	१	०	०	०	०	०	१	०
कार्यालय सहयोगी (Office assistance)	१	०	१	०	०	०	०	०
सेवा र बिक्री कर्मचारीहरू (Service & sale workers)	११	०	०	६	०	२	०	३
दक्ष कृषि, वन तथा मत्स्यपालन कामदारहरू (Skilled agri., forestry & fishery workers)	४६०	०	१४	३७	७३	१२२	१२७	८७
शिल्प र सम्बन्धित पेशाका कामदारहरू (Craft and related trades workers)	१५	१	२	२	२	०	४	४
प्लान्ट र मेसिन अपरेटर र एसेम्बलरहरू (Plant & machine operators & assemblers)	०	०	०	०	०	०	०	०
प्राथमिक पेशाहरू (Elementary occupations)	१४१	०	१०	२१	२६	३५	२०	२९
पेशा उल्लेख नगरिएको (Occupation not stated)	१	०	०	०	०	१	०	०
आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएको (Not Economically Active)	३३८	४	२५	३९	६५	६४	६८	७३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१७ आमाको मुख्य पेशा अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले पछिल्लो १२ महिनामा ८६६ जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएको आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या सबैभन्दा बढी ३९४ जना रहेको छ। तलको तालिका ६.१७ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ।

तालिका ६.१७: आमाको मुख्य पेशा र उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या

आमाको प्रमुख पेशा	पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको कुल संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्ष) अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा	८६६	४८	२८१	२९६	१३४	७१	१९	१७
सशस्त्र बल (सैन्य) (Armed forces)	०	०	०	०	०	०	०	०
व्यवस्थापक (Managers)	४	०	१	१	०	१	०	१
पेशेवरहरू (Professionals)	१८	१	६	५	३	२	०	१
प्राविधिक र सहयोगी पेशेवरहरू (Technicians and associate professional)	१	०	०	१	०	०	०	०
कार्यालय सहयोगी (Office assistance)	४	०	१	१	२	०	०	०
सेवा र बिक्री कर्मचारीहरू (Service & sale workers)	९	०	४	३	२	०	०	०
दक्ष कृषि, वन तथा मत्स्यपालन कामदारहरू (Skilled agri., forestry & fishery workers)	२५७	५	५७	९६	५१	३३	९	६
शिल्प र सम्बन्धित पेशाका कामदारहरू (Craft and related trades workers)	९	०	१	६	१	१	०	०
प्लान्ट र मेसिन अपरेटर र एसेम्बलरहरू (Plant & machine operators & assemblers)	१	०	०	१	०	०	०	०
प्राथमिक पेशाहरू (Elementary occupations)	१६८	१२	६६	४७	२५	१४	२	२
पेशा उल्लेख नगरिएको (Occupation not stated)	१	०	१	०	०	०	०	०
आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएको (Not Economically Active)	३९४	३०	१४४	१३५	५०	२०	८	७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१८ आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समुह अनुसार जन्मेका बच्चाहरूको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन् उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले २०,७५० जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये दक्ष कृषि, वन तथा मत्स्यपालन उद्योगमा संलग्न आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या सबैभन्दा बढी ९,५९९ जना रहेको छ । तलको तालिका ६.१८ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१८: आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समुह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या

आमाको प्रमुख उद्योग	जम्मा बालबालिकाको संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार (वर्ष) जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा (Total)	२०७५०	१२४	१५०७	३४९३	४०४४	४९६७	३६५२	२९६३
कृषि, वन तथा माछापालन (Agriculture, forestry and fishing)	९५९९	२७	४११	१२८७	१७७८	२५३७	१९७५	१५८४
खानी र उत्खनन (Mining and quarrying)	९४	१	७	१५	५	२३	१९	२४
उत्पादन (Manufacturing)	३४६	६	१६	७५	६३	६८	६७	५१
बिजुली, ग्याँस, स्टीम र वातानुकूलित आपूर्ति (Electricity, gas, steam and air conditioning supply)	१०	०	४	०	०	३	२	१
पानी आपूर्ति; ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन र सुधार गतिविधिहरू (Water supply; sewerage, waste mgmt. and remediation activities)	१०	०	०	१	६	०	३	०
निर्माण (Construction)	६०३	४	४९	१०८	११४	१२१	११४	९३
थोक तथा खुद्रा व्यापार; मोटर सवारी साधन र मोटरसाइकल मर्मत (Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles)	११२४	८	१०१	२६५	२४९	२४३	१३७	१२१
ढुवानी र भण्डारण (Transportation and storage)	८	०	०	०	८	०	०	०
आवास र खाना सेवा गतिविधिहरू (Accommodation and food services activities)	२७	०	०	०	५	३	१७	२
सूचना र संचार (Information and communication)	०	०	०	०	०	०	०	०
वित्तीय र बीमा गतिविधिहरू (Financial and insurance activities)	४	०	०	१	३	०	०	०
घर जग्गा व्यापार गतिविधिहरू (Real estate business activities)	५	०	०	०	०	५	०	०

आमाको प्रमुख उद्योग	जम्मा बालबालिकाको संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार (वर्ष) जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक गतिविधिहरू (Professional, scientific and technical activities)	२	०	०	०	०	०	२	०
प्रशासनिक र सहयोगी सेवा गतिविधिहरू (Administrative and support service activities)	५	२	१	२	०	०	०	०
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा (Public administration and defense)	२०	०	०	२	४	१४	०	०
शिक्षा (Education)	११८	०	३	९	४४	४४	४	१४
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य गतिविधिहरू (Human health and social work activities)	३५	०	२	१५	२	५	१०	१
कला, मनोरञ्जन र रचनात्मक (Arts, entertainment and recreation)	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य सेवा गतिविधिहरू (Other service activities)	६७९	२	७२	१३३	१८०	१२५	८६	८१
रोजगारदाताको रूपमा घरपरिवारका गतिविधिहरू (Activities of households as employers)	६६७	४	४५	१०६	१२४	२२१	७९	८८
क्षेत्रीय बाहिरी संस्था र निकायहरूको गतिविधिहरू (Activities of extra-territorial organizations and bodies)	०	०	०	०	०	०	०	०
क्षेत्र नखुलेको (Industry not stated)	१	०	०	०	१	०	०	०
आर्थिक रूपमा निस्क्रिय (Not Economically Active)	७३९३	७०	७९६	१४७४	१४५८	१५५५	११३७	९०३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.१९ आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समुह अनुसार मृत्यु बच्चाहरूको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन् उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले जीवितै जन्म दिएको २०,७५० जना शिशुहरू मध्ये ९७२ जना शिशुहरूको मृत्यु पाईन्छ। ती मध्ये दक्ष कृषि, वन तथा मत्स्यपालन उद्योगमा संलग्न आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूमध्ये ४९४ जना शिशुहरूको मृत्यु भएको पाइएको छ, जुन सबैभन्दा बढी हो । तलको तालिका ६.१९ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.१९: आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समुह अनुसार मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या

आमाको प्रमुख उद्योग	जम्मा मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्ष) अनुसार मृत्यु बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा (Total)	९७२	५	५२	१०५	१६६	२२७	२२९	१९६
कृषि, वन तथा माछापालन (Agriculture, forestry and fishing)	४९४	०	१५	४५	७६	१२८	१३६	९४
खानी र उत्खनन (Mining and quarrying)	०	०	०	०	०	०	०	०
उत्पादन (Manufacturing)	१४	१	२	१	२	०	४	४
बिजुली, ग्याँस, स्टीम र वातानुकूलित आपूर्ति (Electricity, gas, steam and air conditioning supply)	०	०	०	०	०	०	०	०
पानी आपूर्ति; ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन र सुधार गतिविधिहरू (Water supply; sewerage, waste mgmt. and remediation activities)	०	०	०	०	०	०	०	०
निर्माण (Construction)	२५	०	१	३	६	४	२	९
थोक तथा खुद्रा व्यापार; मोटर सवारी साधन र मोटरसाइकल मर्मत (Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles)	४६	०	४	१२	११	९	३	७
ढुवानी र भण्डारण (Transportation and storage)	०	०	०	०	०	०	०	०
आवास र खाना सेवा गतिविधिहरू (Accommodation and food services activities)	१	०	०	०	०	०	१	०
सूचना र संचार (Information and communication)	०	०	०	०	०	०	०	०
वित्तीय र बीमा गतिविधिहरू (Financial and insurance activities)	०	०	०	०	०	०	०	०

आमाको प्रमुख उद्योग	जम्मा मृत्यु भएका बालबालिकाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्ष) अनुसार मृत्यु बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
घर जग्गा व्यापार गतिविधिहरू (Real estate business activities)	०	०	०	०	०	०	०	०
व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक गतिविधिहरू (Professional, scientific and technical activities)	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रशासनिक र सहयोगी सेवा गतिविधिहरू (Administrative and support service activities)	१	०	१	०	०	०	०	०
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा (Public administration and defense)	२	०	०	०	१	१	०	०
शिक्षा (Education)	१	०	०	०	०	०	०	१
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य गतिविधिहरू (Human health and social work activities)	२	०	०	०	०	१	१	०
कला, मनोरञ्जन र रचनात्मक (Arts, entertainment and recreation)	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य सेवा गतिविधिहरू (Other service activities)	२४	०	२	५	५	२	६	४
रोजगारदाताको रूपमा घरपरिवारका गतिविधिहरू (Activities of households as employers)	२४	०	२	०	०	१८	०	४
क्षेत्रीय बाहिरी संस्था र निकायहरूको गतिविधिहरू (Activities of extra-territorial organizations and bodies)	०	०	०	०	०	०	०	०
क्षेत्र नखुलेको (Industry not stated)	०	०	०	०	०	०	०	०
आर्थिक रूपमा निस्क्रिय (Not Economically Active)	३३८	४	२५	३९	६५	६४	६८	७३

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.२० आमाको प्रमुख उद्योग अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूले पछिल्लो १२ महिनामा ८६६ जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएको आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या सबैभन्दा बढी ३९४ जना रहेको छ । तलको तालिका ६.२० मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.२०: आमाको प्रमुख उद्योग र उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको संख्या

आमाको प्रमुख उद्योग	पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको कुल संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा (Total)	८६६	४८	२८१	२९६	१३४	७१	१९	१७
कृषि, वन तथा माछापालन (Agriculture, forestry and fishing)	२८८	६	७०	१०७	५७	३३	९	६
खानी र उत्खनन (Mining and quarrying)	७	१	३	२	०	१	०	०
उत्पादन (Manufacturing)	१६	०	१	८	४	१	०	२
बिजुली, ग्याँस, स्टीम र वातानुकूलित आपूर्ति (Electricity, gas, steam and air conditioning supply)	०	०	०	०	०	०	०	०
पानी आपूर्ति; ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन र सुधार गतिविधिहरू (Water supply; sewerage, waste mgmt. and remediation activities)	१	०	०	०	१	०	०	०
निर्माण (Construction)	२१	१	११	३	३	३	०	०
थोक तथा खुद्रा व्यापार; मोटर सवारी साधन र मोटरसाइकल मर्मत (Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles)	६०	५	२३	१८	९	३	१	१
ढुवानी र भण्डारण (Transportation and storage)	०	०	०	०	०	०	०	०
आवास र खाना सेवा गतिविधिहरू (Accommodation and food services activities)	०	०	०	०	०	०	०	०
सूचना र संचार (Information and communication)	०	०	०	०	०	०	०	०

आमाको प्रमुख उद्योग	पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको कुल संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
वित्तीय र बीमा गतिविधिहरू (Financial and insurance activities)	१	०	०	१	०	०	०	०
घर जग्गा व्यापार गतिविधिहरू (Real estate business activities)	०	०	०	०	०	०	०	०
व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक गतिविधिहरू (Professional, scientific and technical activities)	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रशासनिक र सहयोगी सेवा गतिविधिहरू (Administrative and support service activities)	१	०	१	०	०	०	०	०
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा (Public administration and defense)	१	०	०	१	०	०	०	०
शिक्षा (Education)	४	०	१	०	१	१	०	१
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य गतिविधिहरू (Human health and social work activities)	०	०	०	०	०	०	०	०
कला, मनोरञ्जन र रचनात्मक (Arts, entertainment and recreation)	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य सेवा गतिविधिहरू (Other service activities)	३६	२	१८	१०	२	४	०	०
रोजगारदाताको रूपमा घरपरिवारका गतिविधिहरू (Activities of households as employers)	३६	३	९	११	७	५	१	०
क्षेत्रीय बाहिरी संस्था र निकायहरूको गतिविधिहरू (Activities of extra-territorial organizations and bodies)	०	०	०	०	०	०	०	०
क्षेत्र नखुलेको (Industry not stated)	०	०	०	०	०	०	०	०
आर्थिक रूपमा निस्क्रिय (Not Economically Active)	३९४	३०	१४४	१३५	५०	२०	८	७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.२१ विभिन्न कारणले आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाबाट जन्मेका बच्चाहरूको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरूमध्ये आर्थिक रूपले निष्क्रिय महिलाहरूले १४,५५३ जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती आर्थिक रूपले निष्क्रिय आमाहरू मध्ये परिवारको हेरचाहका कारण आर्थिक रूपले निष्क्रिय आमाहरूबाट जन्मिएका शिशुहरूको संख्या सबैभन्दा बढी ५,८३६ जना रहेको छ । तलको तालिका ६.२१ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.२१: आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएको कारण र उमेर समूह अनुसार जन्मेका बालबालिकाको संख्या

आर्थिक रूपमा सक्रिय नहुनुको कारण	जम्मा बालबालिका को संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार (वर्ष) जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा (Total)	१४५५३	१०२	१२६२	२७४७	२९०२	३२०७	२४१५	१९१८
विद्यार्थी (Student)	१३०	९	७९	४२	०	०	०	०
घरायसी काम (Household chores)	५२८४	३५	३९३	९३१	१०६६	१२१५	८७१	७७३
परिवार हेरचाह (Family care)	५८३६	३३	४६६	१०९४	११३३	१३६१	१०२०	७२९
अशक्तता/विरामी (Disable/sickness)	७४	०	११	१६	९	१६	१०	१२
पेन्सन / आय (Penson / income)	१११	०	६	९	२८	२७	२१	२०
सामाजिक कार्य/स्वयंसेवक (Social work/volunteer)	२७२	०	१०	३८	५९	८९	४१	३५
अन्य (Other)	२७३९	२४	२९२	५९५	५९३	४६७	४४०	३२८
नखुलेको (Not Stated)	१०७	१	५	२२	१४	३२	१२	२१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.२२ आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाको उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बच्चाहरूको संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरू मध्ये आर्थिक रूपले निष्क्रिय महिलाहरूले जीवितै जन्म दिएका शिशुहरू मध्ये ६१५ जना शिशुहरूको मृत्यु पाईन्छ। ती आर्थिक रूपले निष्क्रिय आमाहरू मध्ये परिवारको हेरचाहका कारण आर्थिक रूपले निष्क्रिय आमाहरूबाट जन्मिएका शिशुहरूमध्ये २८१ जना शिशुहरूको मृत्यु भएको पाइएको छ, जुन सबैभन्दा बढी हो । तलको तालिका ६.२२ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.२२: आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाको उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बच्चाहरूको संख्या

आर्थिक रूपमा सक्रिय नहुनुको कारण	जम्मा मृत्यु भएका बालबालिका को संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार मृत्यु भएका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा (Total)	६१५	५	३७	७४	११२	१२९	१२७	१३१
विद्यार्थी (Student)	१	०	०	१	०	०	०	०
घरायसी काम (Household chores)	२१९	२	११	२१	२९	५२	५२	५२
परिवार हेरचाह (Family care)	२८१	३	१८	३६	६०	५४	५८	५२
अशक्तता/बिरामी (Disable/sickness)	५	०	०	०	०	२	०	३
पेन्सन / आय (Penson / income)	१	०	०	०	०	१	०	०
सामाजिक कार्य/स्वयंसेवक (Social work/volunteer)	२	०	१	०	०	०	०	१
अन्य (Other)	९९	०	७	१५	२२	१५	१७	२३
नखुलेको (Not Stated)	७	०	०	१	१	५	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.२३ आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाबाट विगत १२ महिनामा जीवित जन्मेका शिशु संख्या

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका प्रजनन् उमेरका विवाहित ८,२४९ जना महिलाहरू मध्ये आर्थिक रूपले निष्क्रीय महिलाहरूले पछिल्लो १२ महिनामा ७२५ जना शिशुहरूलाई जीवितै जन्म दिएको पाईन्छ। ती मध्ये परिवार हेरचाहका कारण आर्थिक रूपमा सक्रिय भएका आमाहरूले जीवितै जन्माएका शिशुहरूको संख्या सबैभन्दा बढी २७१ जना रहेको छ । तलको तालिका ६.२३ मा यस सम्बन्धी विस्तृत रूपमा देखाइएको छ ।

तालिका ६.२३: आर्थिक रूपमा सक्रिय नरहेको आमाबाट विगत १२ महिनामा जीवित जन्मेका शिशुको संख्या

आर्थिक रूपमा सक्रिय नहुनुको कारण	पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बालबालिकाको कुल संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार पछिल्लो १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा (Total)	७२५	४५	२४८	२५१	१०४	५२	१३	१२
विद्यार्थी (Student)	२३	५	१४	४	०	०	०	०
घरायसी काम (Household chores)	२४४	१५	६३	९०	४४	२४	४	४
परिवार हेरचाह (Family care)	२७१	१४	९२	९७	३७	१८	७	६
अशक्तता/बिरामी (Disable/sickness)	६	०	२	२	१	१	०	०
पेन्सन / आय (Penson / income)	४	०	१	२	०	०	१	०
सामाजिक कार्य/स्वयंसेवक (Social work/volunteer)	८	०	२	३	३	०	०	०
अन्य (Other)	१६७	११	७४	५२	१८	९	१	२
नखुलेको (Not Stated)	२	०	०	१	१	०	०	०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

६.२४ उमेरगत प्रजनन दर र कुल प्रजनन दर

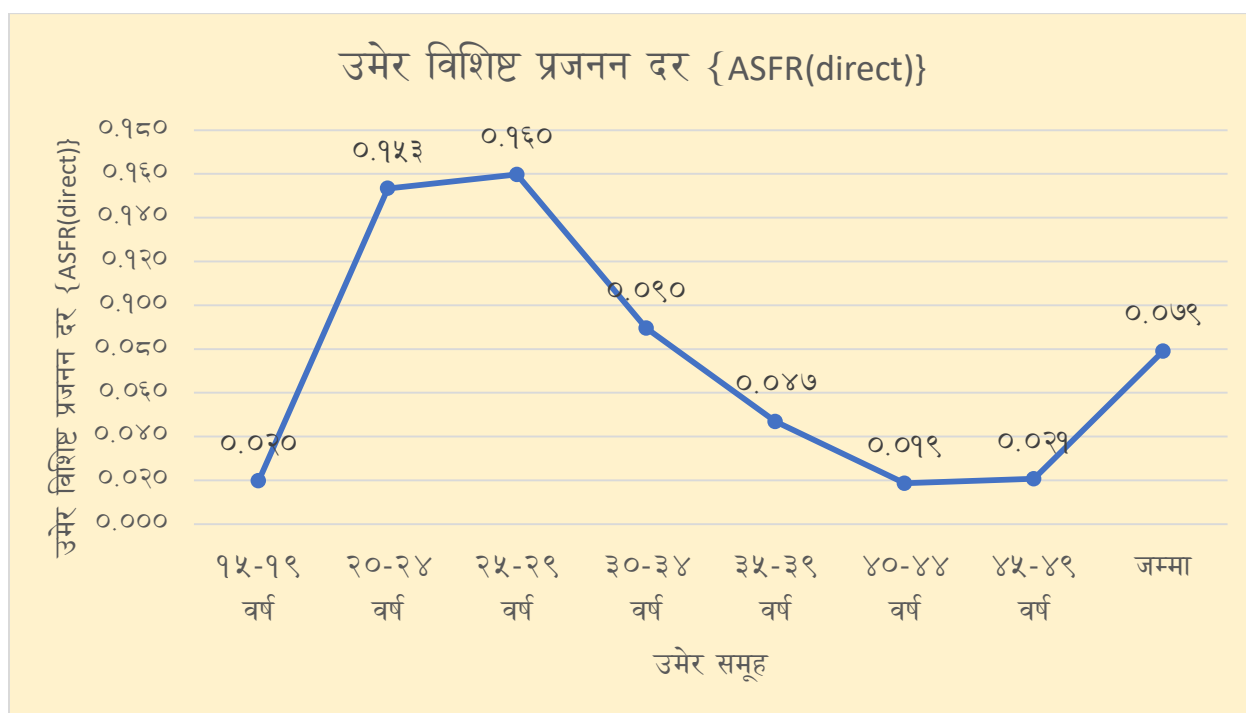
जनगणनाको नतिजा अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकाको उमेरगत विशिष्ट प्रजननदरको विश्लेषण गर्दा २५-२९ वर्ष उमेरसमूह महिलाको विशिष्ट प्रजनन दर उच्च रहेको देखिन्छ। त्यसपछि क्रमश २०-२४ वर्ष र ३०-३४ वर्षका महिलाको प्रजनन दर उच्च रहेको देखिन्छ। उमेर विशिष्ट वैवाहिक प्रजननदरको विश्लेषण गर्दा २०-२४ वर्षका महिलाको उच्च रहेको पाइयो। उमेर विशिष्ट प्रजननदर तलको तालिका ६.२४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६.२४: उमेर विशिष्ट प्रजनन दर

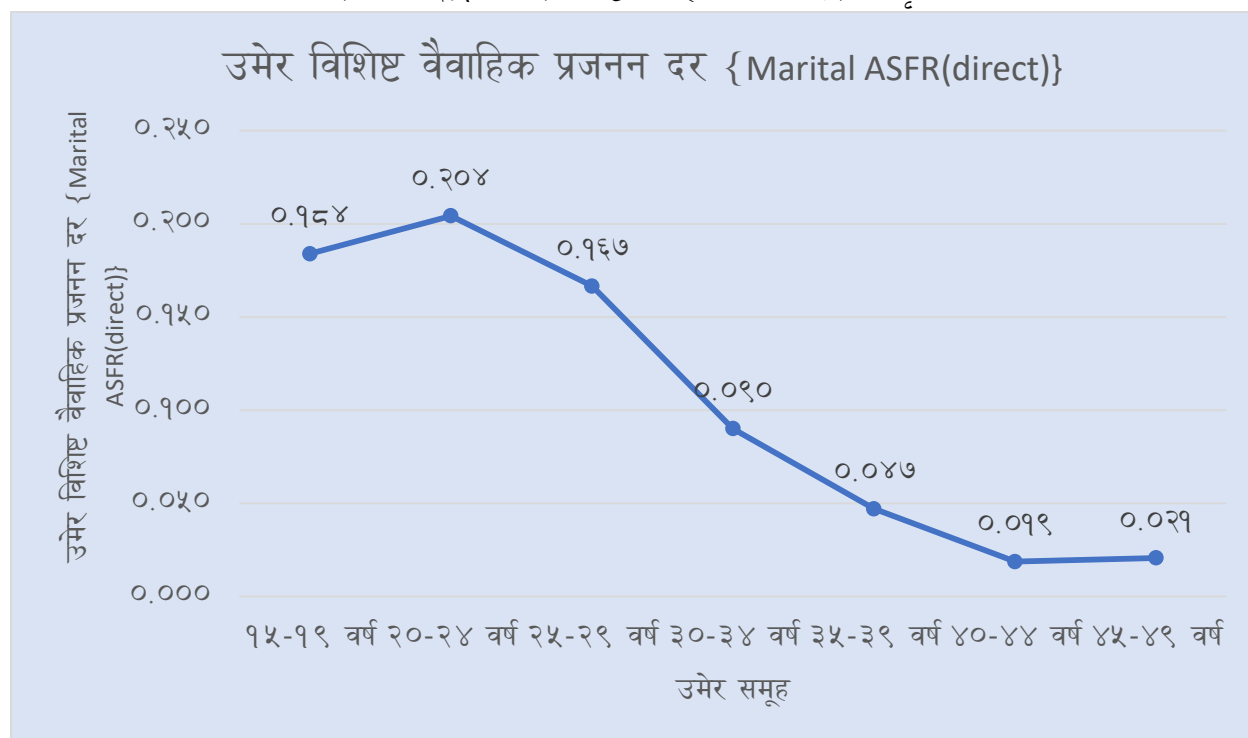
उमेर समूह	कुल महिला	एक पटक विवाह भएका महिलाको संख्या	एक वर्षमा जीवितै जन्मेका बच्चाको संख्या	उमेर विशिष्ट प्रजनन दर {ASFR(direct)}	उमेर विशिष्ट वैवाहिक प्रजनन दर {Marital ASFR(direct)}
१५-१९ वर्ष	२४३२	२६१	४८	०.०२०	०.१८४
२०-२४ वर्ष	१८३२	१३७६	२८१	०.१५३	०.२०४
२५-२९ वर्ष	१८५३	१७७७	२९६	०.१६०	०.१६७
३०-३४ वर्ष	१४९६	१४८८	१३४	०.०९०	०.०९०
३५-३९ वर्ष	१५१५	१५१०	७१	०.०४७	०.०४७
४०-४४ वर्ष	१०१९	१०१६	१९	०.०१९	०.०१९
४५-४९ वर्ष	८२२	८२१	१७	०.०२१	०.०२१
जम्मा	१०९६९	८२४९	८६६	०.०७९	०.१०५

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ६.१: उमेर विशिष्ट प्रजनन दरको प्रवृत्ति

रेखाचित्र ६.१: उमेर विशिष्ट वैवाहिक प्रजनन दरको प्रवृत्ति

खण्ड ७: आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण

७.१ आर्थिक कार्य गरेको अवधि

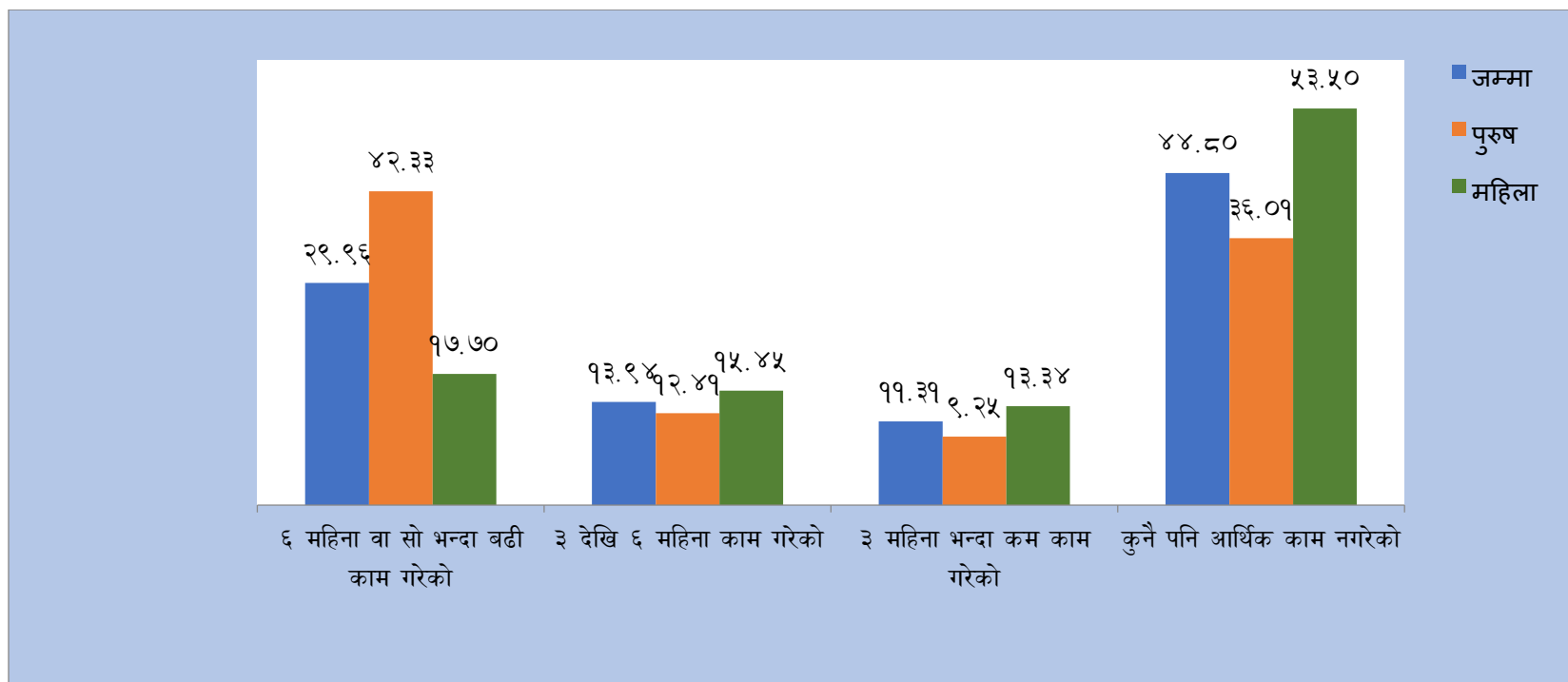
राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस सम्मरीमाई गाउँपालिकाका १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका ३३३७६ जना व्यक्तिहरूमध्ये १८४२५ जना (५५.२०%) ले गणना भएको विगत १२ महिना अगाडिको समयमा कुनै न कुनै आर्थिक काम गरेको देखिन्छ । जसमध्ये १०००० जना (२९.९६%) ले ६ महिना वा सो भन्दा बढी काम गरेको देखिन्छ भने ४६५१ जना (१३.९४%) ले ३ देखि ६ महिना काम गरेको देखिन्छ । सन्दर्भ अवधिभित्र तीन महिनाभन्दा कम काम गरेको जनसंख्या ३७७४ जना (११.३१%) रहेका छन् । १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको कुल जनसंख्यामा कुनै पनि आर्थिक काम नगरेको जनसंख्या १४९५१ जना (४४.८०%) रहेका छन् ।

तालिका ७.१: आर्थिक कार्य गरेको अवधिको आधारमा जनसंख्याको वितरण (१० वर्ष वा सो भन्दा माथि)

लिङ्ग	संख्या/प्रतिशत	जम्मा	६ महिना वा सो भन्दा बढी काम गरेको	३ देखि ६ महिना काम गरेको	३ महिना भन्दा कम काम गरेको	कुनै पनि आर्थिक काम नगरेको
जम्मा	संख्या	३३३७६	१००००	४६५१	३७७४	१४९५१
	प्रतिशत	१००.००	२९.९६	१३.९४	११.३१	४४.८०
पुरुष	संख्या	१६६१२	७०३२	२०६१	१५३७	५९८२
	प्रतिशत	१००.००	४२.३३	१२.४१	९.२५	३६.०१
महिला	संख्या	१६७६४	२९६८	२५९०	२२३७	८९६९
	प्रतिशत	१००.००	१७.७०	१५.४५	१३.३४	५३.५०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

रेखाचित्र ७.१: आर्थिक कार्य गरेको अवधिको आधारमा जनसंख्या (प्रतिशतमा)

७.२ आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका व्यक्तिहरूलाई मात्र आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी प्रश्न सोधिएको थियो । आर्थिक क्रियाकलापको आधारमा जनसंख्यालाई मुख्य रूपमा आर्थिक सक्रिय जनसंख्या र आर्थिक निष्क्रिय जनसंख्या गरी दुई भागमा वर्गिकरण गरिएको छ । यसैगरी आर्थिक सक्रिय जनसंख्यालाई मुख्य रूपमा अक्सर सक्रिय जनसंख्या र अक्सर निष्क्रिय जनसंख्या गरी दुई भागमा र अक्सर सक्रिय जनसंख्यालाई अक्सर रोजगार र अक्सर बेरोजगार गरी अरु दुई भागमा वर्गिकरण गरिएको छ ।

आर्थिक रूपले निष्क्रिय जनसंख्या: सन्दर्भ अवधिमा कुनै पनि आर्थिक काम नगरेका र आर्थिक काम नखोजेका व्यक्तिहरूलाई आर्थिकरूपले निष्क्रिय जनसंख्या भनिएको छ ।

अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या: सन्दर्भ अवधिमा कुनै पनि आर्थिक काम गरेको वा आर्थिक काम खोजेको समयको जोड ६ महिना वा सोभन्दा बढी भएका व्यक्तिहरूलाई अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या मानिएको छ ।

अक्सर आर्थिक रूपले निस्क्रिय जनसंख्या: आर्थिक काम गरेको र आर्थिक काम खोजेको महिनाको जोड ६ महिनाभन्दा कम भएमा त्यस्ता व्यक्तिलाई अक्सर आर्थिक रूपले निस्क्रिय जनसंख्या मानिन्छ ।

यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका ३३३७६ जनसंख्या मध्ये पुरुष १६६१२ जना र महिला १६७६४ जना आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न योग्य जनसंख्या रहेका छन् । जसमा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका कुल जनसंख्यामा आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या १९४६० जना (५८.३१%) रहेको देखिन्छ । जसमा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका कुल पुरुषहरू १६६१२ मध्ये आर्थिक रूपले सक्रिय पुरुष ११११४ (६६.९०%) र आर्थिक रूपले निस्क्रिय पुरुष ५४५९ जना (३२.८६%) देखिन्छन् । यसरी नै १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका महिला १६७६४ मध्ये आर्थिक रूपले सक्रिय महिला ८३४६ जना (४९.७९%) र आर्थिक रूपले निस्क्रिय महिला ८३३५ जना (४९.७२%) देखिन्छन् । आर्थिक क्रियाकलाप नखुलेको जनसंख्या १२२ जना रहेकोमा पुरुष ३९ जना र महिला ८३ जना रहेका छन् ।

तालिका ७.२: आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता अनुसारको जनसंख्या (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)

संख्या/ प्रतिशत	दश वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्या			आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता								
				आर्थिक रूपले सक्रिय			आर्थिक रूपले निस्क्रिय			आर्थिक क्रियाकलाप नखुलेको		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
संख्या	३३३७६	१६६१२	१६७६४	१९४६०	११११४	८३४६	१३७९४	५४५९	८३३५	१२२	३९	८३
प्रतिशत	१००	१००	१००	५८.३१	६६.९०	४९.७९	४१.३३	३२.८६	४९.७२	०.३७	०.२३	०.५०

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका ७.३: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण

संख्या/ प्रतिशत	आर्थिक रूपले सक्रिय											
	जम्मा	पुरुष	महिला	अक्सर सक्रिय						अक्सर निस्क्रिय		
				अक्सर रोजगार			अक्सर बेरोजगार					
				जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
संख्या	१९४६०	११११४	८३४६	११०५५	७५५२	३५०३	८५६	५८०	२७६	७५४९	२९८२	४५६७
प्रतिशत	१००.००	१००.००	१००.००	५६.८१	६७.९५	४१.९७	४.४०	५.२२	३.३१	३८.७९	२६.८३	५४.७२

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.३ आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या

जनगणनाको नतिजा अनुसार १० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका व्यक्तिले गरेको आर्थिक कामलाई नेपाल स्तरीय पेशागत वर्गीकरण अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ । आर्थिक काम गरेका कुल जनसंख्या १८४२५ जना मध्ये ५७.६९% पुरुष र ४२.३१% महिला रहेका छन्। आर्थिक काम गरेका जनसंख्या मध्ये पेशागत रूपमा सबैभन्दा बढी कृषि, वन र माछापालन कार्यका दक्ष कामदारहरू ५८.०१%, दोस्रो रूपमा सामान्य वा प्राथमिक पेशाका कामदारहरू २६.२४% रहेका छन् । अन्य पेशामा क्रमशः शिल्पकला तथा कालिगढ ६.१५%, सेवा तथा वस्तु विक्री गर्ने कामदारहरू ३.०८%, पेशाविद्हरू २.३९%, यन्त्र तथा मेशिन अपरेटर र जडान गर्ने कामदारहरू १.७५%, व्यवस्थापकहरू १.२६%, प्राविधिक तथा सहायक पेशाविद्हरू ०.५३%, कार्यालय सहायकहरू ०.३८%, उल्लेख नभएका ०.१३% र सैनिक अधिकारीहरू ०.०७%, रहेका छन्।

तालिका ७.४: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको मुख्य पेशा अनुसारको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)

आर्थिक कामको पेशागत विवरण	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	१८४२५	१००.००	१०६३०	१००.००	७७९५	१००.००
कृषि, वन र माछापालन कार्यका दक्ष कामदारहरू	१०६८८	५८.०१	६१४५	५७.८१	४५४३	५८.२८
सामान्य वा प्राथमिक पेशाका कामदारहरू	४८३४	२६.२४	२११२	१९.८७	२७२२	३४.९२
शिल्पकला तथा कालिगढ र यस सम्बन्धी व्यापार गर्ने	११३४	६.१५	९९२	९.३३	१४२	१.८२
सेवा तथा वस्तु विक्री गर्ने कामदारहरू	५६८	३.०८	४४१	४.१५	१२७	१.६३
पेशाविद्हरू	४४०	२.३९	३०२	२.८४	१३८	१.७७
यन्त्र तथा मेशिन अपरेटर र जडान गर्ने कामदारहरू	३२३	१.७५	३१७	२.९८	६	०.०८
व्यवस्थापकहरू	२३३	१.२६	१७४	१.६४	५९	०.७६
प्राविधिक तथा सहायक पेशाविद्हरू	९८	०.५३	७१	०.६७	२७	०.३५
कार्यालय सहायकहरू	७०	०.३८	५०	०.४७	२०	०.२६
उल्लेख नभएका	२४	०.१३	१३	०.१२	११	०.१४
सैनिक अधिकारीहरू	१३	०.०७	१३	०.१२	०	०.००

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.४ आर्थिक कामको औद्योगिक क्षेत्र वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या

जनगणनाको नतिजा अनुसार १० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका व्यक्तिले गरेको आर्थिक कामलाई नेपाल स्तरीय औद्योगिक क्षेत्र अनुसार वर्गीकरण गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यस सम्मरीमाई गाउँपालिकामा आर्थिक काममा संलग्न १८४२५ जना मध्ये सबैभन्दा धेरै कृषि, वन र माछापालन क्षेत्रमा ६५.४२% रहेका छन् । यसपछि क्रमशः थोक एवं खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी तथा मोटरसाइकल मर्मतका कार्यहरूमा ११.५८%, निर्माण क्षेत्रमा ९.३५%, अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू क्षेत्रमा ४.२३% जनसंख्या संलग्न रहेका छन् ।

तालिका ७.५: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको मुख्य औद्योगिक क्षेत्र अनुसारको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)

आर्थिक कामको क्षेत्र वा उद्योग	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	१८४२५	१००.००	१०६३०	१००.००	७७९५	१००.००
कृषि, वन र माछापालन	१२०५३	६५.४२	६८६०	६४.५३	५१९३	६६.६२
खानी तथा उत्खनन्	५२	०.२८	१५	०.१४	३७	०.४७
औद्योगिक उत्पादन	४६१	२.५०	३१४	२.९५	१४७	१.८९
विद्युत, ग्याँस, बाफ तथा वातानुकूलित सेवा	४७	०.२६	४१	०.३९	६	०.०८
पानीको आपूर्ति, ढलनिकास, फोहर व्यवस्थापन र शुद्धिकरण	३९	०.२१	३०	०.२८	९	०.१२
निर्माण	१७२३	९.३५	१२४८	११.७४	४७५	६.०९
थोक एवं खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी तथा मोटरसाइकल मर्मतका	२१३४	११.५८	११२४	१०.५७	१०१०	१२.९६
यातायात तथा भण्डारण	१५३	०.८३	१५०	१.४१	३	०.०४
आवास तथा भोजन सम्बन्धी क्रियाकलाप	५८	०.३१	४९	०.४६	९	०.१२
सुचना तथा संचार	८	०.०४	८	०.०८	०	०.००
वित्तीय तथा विमासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	३४	०.१८	२९	०.२७	५	०.०६
घरजग्गा कारोबारका व्यवसायिक क्रियाकलापहरू	७	०.०४	६	०.०६	१	०.०१
पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरू	३१	०.१७	२५	०.२४	६	०.०८
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू	७	०.०४	४	०.०४	३	०.०४
सार्वजनिक प्रशासन र सुरक्षा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	७९	०.४३	६९	०.६५	१०	०.१३
शिक्षा	३००	१.६३	२३५	२.२१	६५	०.८३

आर्थिक कामको क्षेत्र वा उद्योग	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	८०	०.४३	५५	०.५२	२५	०.३२
कला, मनोरञ्जन तथा मनोविज्ञान	१५	०.०८	१३	०.१२	२	०.०३
अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू	७८०	४.२३	२९८	२.८०	४८२	६.१८
घरपरिवारका घरायसी क्रियाकलापहरू	३४८	१.८९	४६	०.४३	३०२	३.८७
बाह्य संघसंस्था एवं यसका अङ्गहरूको क्रियाकलापहरू	१	०.०१	१	०.०१	०	०.००
उल्लेख नभएको	१५	०.०८	१०	०.०९	५	०.०६

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.५ आर्थिक काममा संलग्नताको प्रकार अनुसारको विवरण

गणना भएको बिगत १२ महिना अगाडीको समयमा आर्थिक काम गरेका १० वर्ष वा सो भन्दा बढि उमेरका यस नगरपालिकाका १८४२५ जना जनसंख्यामध्ये सबैभन्दा बढि आफ्नै काम गर्ने ५७.५१%, अरुको काम गर्ने २१.८६%, परिवारमा सघाउने मात्र १९.७२%, रोजगारदाता ०.८२% र उल्लेख नभएको ०.०८% रहेका छन् । यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ७.६ मा उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका ७.६: रोजगारीको अवस्था अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)

रोजगारीको अवस्था	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	१८४२५	१००.००	१०६३०	१००.००	७७९५	१००.००
अरुको काम गर्ने	४०२८	२१.८६	२७३०	२५.६८	१२९८	१६.६५
रोजगारदाता	१५२	०.८२	११८	१.११	३४	०.४४
आफ्नै काम गर्ने	१०५९६	५७.५१	६४२७	६०.४६	४१६९	५३.४८
परिवारमा सघाउने मात्र	३६३४	१९.७२	१३४४	१२.६४	२२९०	२९.३८
उल्लेख नभएको	१५	०.०८	११	०.१०	४	०.०५

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.६ आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको विवरण

यहाँ १० वर्ष वा सोभन्दा बढी उमेरका आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको मुख्य कामलाई संस्थागत क्षेत्रका आधारमा वर्गिकरण गरीएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार गणना भएको १२ महिना अगाडिको समयमा आर्थिक काम गरेका १० वर्ष वा सोभन्दा बढी उमेरका व्यक्तिहरूको आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसार सबैभन्दा बढी घरायसी क्षेत्रमा काम गर्ने ७०.७२%, गैर वित्तीय संस्थामा काम गर्ने २७.२८%, सरकारी १.५०%, नाफा नकमाउने संस्थामा काम गर्ने ०.२२%, वित्तीय संस्थामा ०.१८% र उल्लेख नभएको ०.१०% रहेका छन् । आर्थिक काम गर्ने पुरुषहरू मध्ये सबैभन्दा बढी घरायसी क्षेत्र ७१.९९% रहेका छन् भने महिलाको हकमा पनि सबैभन्दा बढी घरायसी क्षेत्र ६८.९९% रहेका छन् । यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ७.७ मा दिइएको छ ।

तालिका ७.७: आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको मुख्य कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका)

रोजगारीको अवस्था	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	१८४२५	१००.००	१०६३०	१००.००	७७९५	१००.००
सरकारी	२७६	१.५०	२२४	२.११	५२	०.६७
वित्तीय संस्था	३४	०.१८	२९	०.२७	५	०.०६
गैरवित्तीय संस्था	५०२६	२७.२८	२६७५	२५.१६	२३५१	३०.१६
नाफा नकमाउने संस्था	४०	०.२२	३५	०.३३	५	०.०६
घरायसी क्षेत्र	१३०३१	७०.७२	७६५३	७१.९९	५३७८	६८.९९
उल्लेख नभएको	१८	०.१०	१४	०.१३	४	०.०५

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.७ आर्थिक काम नगर्नुको कारण

जनगणनामा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका जनशक्ति कुनै पनि आर्थिक काममा संलग्न नभएकालाई आर्थिक काम नगर्नुको कारण सोधिएको थियो त्यही आधारमा यहाँ १० वर्ष वा सोभन्दा माथि उमेरका कुनै पनि आर्थिक काम नगरेका २३३७६ व्यक्तिहरू मध्ये सबैभन्दा धेरै ३२.९५% विद्यार्थी भएका कारणले काम नगरेको देखिन्छ । त्यसपछि अन्य कारणहरूमा क्रमशः अन्य कारणले २०.५४%, पारिवारिक हेरचाह १७.७७%, घरधन्दा १७.६६%, वृद्ध अवस्था ६.३५%, पेन्सन/आयस्ता भएको कारणले २.२५%, सामाजिक कार्य/स्वयंसेवाको कारणले ०.९६% र अशक्त/विरामी भएको कारण ०.८६% रहेको छ । पुरुषमा आर्थिक काम

वस्तुगत विवरण-२०८३

नगर्नुको मुख्य कारणको रूपमा विद्यार्थी भएको देखिन्छ दोस्रो रूपमा अन्य कारण रहेको छ। महिलामा आर्थिक काम नगर्नुको मुख्य कारणमा विद्यार्थी र दोस्रो रूपमा घरधन्दा भएको कारण देखिन्छ। जसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ७.८ मा राखिएको छ।

तालिका ७.८: आर्थिक काम नगर्नुको कारण अनुसार जनसंख्याको विवरण (१० वर्ष वा सो भन्दा माथि)

क्षेत्र	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	२३३७६	१००.००	९५८०	१००.००	१३७९६	१००.००
विद्यार्थी	७७०३	३२.९५	४१२२	४३.०३	३५८१	२५.९६
घरधन्दा	४१२८	१७.६६	१२३१	१२.८५	२८९७	२१.००
पारिवारिक हेरचाह	४१५५	१७.७७	१०४३	१०.८९	३११२	२२.५६
वृद्ध अवस्था	१४८५	६.३५	६७३	७.०३	८१२	५.८९
अशक्त/ विरामी	२०१	०.८६	१०८	१.१३	९३	०.६७
पेन्सन/आयस्ता	५२६	२.२५	२५९	२.७०	२६७	१.९४
सामाजिक कार्य/स्वयंसेवा	२२४	०.९६	९७	१.०१	१२७	०.९२
अन्य	४८०१	२०.५४	१९८६	२०.७३	२८१५	२०.४०
उल्लेख नभएको	१५३	०.६५	६१	०.६४	९२	०.६७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.८ १८ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको बसोबासको स्थिति

सम्मरीमाई गाउँपालिकामा १८ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू जम्मा १७८८० जना रहेका छन्। कुल बालबालिका मध्ये ८७.४६% बालबालिका आमा र बाबु दुवैसँग बस्ने गरेका छन् भने ११.४०% आमासँग मात्र, बाबुसँग मात्र ०.५६%, अन्य नातेदारहरूसँग ०.३९% बस्ने गरेका छन्। १८ वर्षभन्दा कम उमेरका बालकहरूमध्ये सबैभन्दा बढी ८७.७७% आमा र बाबु दुवैसँग बस्ने गरेको पाइयो भने ११.१४% आमासँग मात्र बस्ने गरीएको पाइयो। बालिकाको हकमा पनि

आमा र बाबु दुवैसँग बस्ने ८७.१३% रहेका छन् भने आमासँग मात्र बस्ने ११.६८% रहेका छन् । यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ७.९ मा उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका ७.९: वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको बसोबासको स्थिति

क्षेत्र	जम्मा		बालक		बालिका	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	१७८८०	१००.००	९०५१	१००.००	८८२९	१००.००
आमा र बाबु दुवैसँग	१५६३७	८७.४६	७९४४	८७.७७	७६९३	८७.१३
आमासँग मात्र	२०३९	११.४०	१००८	११.१४	१०३१	११.६८
बाबुसँग मात्र	१००	०.५६	५४	०.६०	४६	०.५२
बाबु र सौतेनी आमा	२४	०.१३	१५	०.१७	९	०.१०
आमा र सौतेनी बाबु	१	०.०१	०	०.००	१	०.०१
अन्य नातेदार	६९	०.३९	२८	०.३१	४१	०.४६
काम लगाउने व्यक्ति	०	०.००	०	०.००	०	०.००
अन्य	२	०.०१	०	०.००	२	०.०२
उल्लेख नभएको	८	०.०४	२	०.०२	६	०.०७

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.९ पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

सम्मरीमाई गाउँपालिकामा ५ वर्ष वा सो भन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू जम्मा ५६९६ जना रहेकोमा ३५६७ जना (६२.६२%) बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको र २१२९ जना (३७.३८%) जन्मदर्ता नभएको देखिन्छ । कुल छोराको संख्यामध्ये ६२.६६% को जन्मदर्ता भएको देखिन्छ भने छोरीको संख्यामध्ये ६२.५९% जन्मदर्ता देखिन्छ ।

तालिका ७.१०: पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्मदर्ताको अवस्था

क्षेत्र	जम्मा		छोरा		छोरी	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा बालबालिका	५६९६	१००	२९४३	१००	२७५३	१००
जन्मदर्ता भएका	३५६७	६२.६२	१८४४	६२.६६	१७२३	६२.५९
जन्मदर्ता नभएका	२१२९	३७.३८	१०९९	३७.३४	१०३०	३७.४१

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.१० प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत वेरोजगारको सूचिमा सुचिकृत व्यक्तिको संख्या

यस गाउँपालिकामा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत वेरोजगारी सूचिमा सुचिकृत व्यक्तिहरूको संख्या आ.व.२०७९/०८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ मा क्रमशः ४६४, ७९१ र ८४७ रहेको छ भने रोजगार प्राप्त गरेको व्यक्तिको संख्या आ.व. २०७९/०८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ मा क्रमशः ७२, ७२ र ६७ रहेको छ ।

विवरण	आर्थिक वर्ष			
	२०७९/०८०	२०८०/०८१	२०८१/०८२	कैफियत
सुचिकृत भएका व्यक्तिको संख्या	४६४	७९१	८४७	
रोजगार प्राप्त गरेका व्यक्तिको संख्या	७२	७२	६७	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

खण्ड ८: कृषि, बन तथा वातावरण तथ्याङ्क

८.१ प्रमुख बालीले ढाकेको क्षेत्रफल र उत्पादन परिमाण

यस गाउँपालिकामा आ.व. २०८१/८२ मा प्रमुख पाँच बालीको नाम र ढाकेको क्षेत्रफल र उत्पादन परिमाण तालिका ८.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८.१: प्रमुख पाँच बालीको नाम, ढाकेको क्षेत्रफल र उत्पादन परिमाण

सि.नं.	पालिकामा उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल		उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
		एकाई	क्षेत्रफल	
१	धान	हेक्टर	३६८०	१२८८००
२	गहु	हेक्टर	२५५०	६३७५०
३	मकै	हेक्टर	०२	४५००
४	आलु	हेक्टर	२०५	२४६००
५	तोरी	हेक्टर	२६५	२९१५

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

८.२ कृषि सम्बन्धी सूचकहरू

यस गाउँपालिकामा आ.व. २०८१/८२ मा रहेका कृषि सम्बन्धी प्रमुख सूचकहरू तालिका ८.२ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८.२: कृषि सम्बन्धी प्रमुख सूचकहरू

सि. नं.	सूचकहरू		एकाई	मान
१	विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल		हेक्टर	४३८०
२	सिंचित क्षेत्रफल	सतह सिँचाई	हेक्टर	१५००
		भुमीगत सिँचाई	हेक्टर	६४३९
		लिफ्ट सिँचाई	हेक्टर	१५००
		जलाशय	हेक्टर	२००
३	कृषिमा संलग्न जनसंख्या		संख्या	९२%
४	एग्रोभेटहरूको संख्या		संख्या	१३
५	कृषिमा अनुदान		रु.	३० लाख आ.व २०८१/०८२
६	दर्ता गरिएका कृषि फर्म		संख्या	७२
७	दर्ता गरिएका पशु फर्म		संख्या	१०
८	दुध उत्पादन		लिटर	८३२
९	मासु उत्पादन		मे.ट.	५६

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

८.३ बाली नाली तथा पशुपन्छीमा देखिएका प्रमुख रोगहरु

यस गाउँपालिकामा आ.व. २०८१/८२ मा बालीनाली तथा पशुपन्छीमा देखिएका प्रमुख १० रोगहरु तालिका ८.३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८.३: बालीनाली तथा पशुपन्छीमा देखिएका प्रमुख दश रोगहरु

सि. नं.	रोगको नाम	बाली/पशु /पन्छीको नाम	ईकाइ	प्रभावित संख्या/ क्षेत्रफल	कैफियत
१	कालो पोके	धान	हेक्टर		
२	डुडुवा	आलु	हेक्टर		
३	गहु	सिन्दुरे	हेक्टर		
४	मकै	घोघा कुहिने	हेक्टर		
५	तोरी	धुले दुसी रोग	हेक्टर		
६	थुनेलो	गाई, भैसी, बाखा	वटा	१२६	
७	प्यारालाईसिस	गाई, भैसी, बाखा	वटा	१२	
८	पिपिआर	भेडा, बाखा	वटा	०	
९	निमोनिया	गाई, भैसी, बाखा	वटा	८४०	
१०	मिल्क फिवर	गाई, भैसी	वटा	६	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

८.४ पशुपन्छीलाई दिइएको खोप विवरण

यस गाउँपालिकामा आ.व. २०८१/८२ मा पशुपन्छीलाई दिइएको खोप, पशु /पन्छीको नाम र खोप पाएको संख्या विवरण तालिका ८.४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८.४: पशुपन्छीलाई दिइएको खोप विवरण

सि. नं.	खोप	पशु /पन्छीको नाम	खोप पाएको संख्या	कैफियत
१	PPR	भेडा बाखा	१२०००	
२	FMO	गाई, भैसी	७०००	
३	HS.B2	गाई, भैसी	०	
४	LSD	गाई, भैसी	०	
५	Rebies	कुकर, बिरालो	२००	
६	SwineFever	सुँगुर/बङ्गुर	०	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

८.५ कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औषत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशमा कृषक परिवार संख्या ७,६५,०९२ रहेका छन् । रुपन्देही जिल्लामा कूल १,१७,३३३ कृषक परिवार मध्ये सम्मरीमाई गाउँपालिकामा ५,६७८ मात्र कृषक परिवार रहेको देखिन्छ ।

तालिका ८.५: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषक परिवार, कित्ता, औषत कित्ता र सिंचाई क्षेत्रफल विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा कित्ता संख्या	औषत कित्ता संख्या	सिंचाई सुविधा प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको संख्या	सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४२६६१४	२२५२७६४.४०६	२.९४	५४८७९९	२४१९४४
रुपन्देही	११७३३३	६५५५५	३६५८२८.१२२	३.१२	१०४९३१.१	५५८१५.४
सम्मरीमाई गाउँपालिका	५६७८	३४४७.३	२५७०३	४.५	५६४२	३२०५.१

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.६ जग्गाको स्वामित्वअनुसार जग्गा कमाउने परिवार संख्या तथा कमाएको जग्गाको क्षेत्रफलको विवरण

लुम्बिनी प्रदेशमा परिवारको हकको जग्गामात्र कमाउने कृषक परिवार लुम्बिनी प्रदेशको जम्मा कृषक परिवार संख्याको ८२.८० प्रतिशत रहेकोमा सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका जम्मा कृषक परिवारको ९४.७१ कृषक परिवारले परिवारको हकको जग्गामात्र कमाउने गरेको राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ बाट देखिन्छ ।

तालिका ८.६: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जग्गाको प्रकार र क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेकोजग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर.)	एक प्रकारको स्वामित्व						एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व	
			परिवारको हकको जग्गामात्र कमाउने		अरुको हकको जग्गामात्र कमाउने		अन्य प्रकारको उपभोग अन्तरगत			
			परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४२६६१४.४	६३३५०४	३३०३५२.५	६७२२	३२९९.५	२५७३	६६३.५	१२२२९३	९२२९९.०
रुपन्देही	११७३३३	६५५५५.०	९६४९७	५१४३८.९	११५७	६२६.४	१०२	१७.८	१९५७७	१३४७२.१
सम्मरीमाई गाउँपालिका	५६७८	३४४७.३	५३७७	३३३५.२	०		०		३०१	११२.१

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.७ कृषिचलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

एकै व्यक्ति वा परिवार वा निकायले रेखदेख (व्यवस्थापन) गरेको कृषि उत्पादनको एक आर्थिक एकाइलाई कृषि चलन भनिन्छ । कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल मध्ये अधिकांश जग्गामा अस्थायी बाली लागेको छ भने सवैभन्दा कम स्थायी बाली लागेको छ । लुम्बिनी प्रदेशमा अस्थायीबाली लागेको जग्गा ३३६१९३.९ हेक्टर छ भने स्थायी बाली जम्मा २९३७९.५ हेक्टरमा लागेको छ । त्यस्तै सम्मरीमाई गाउँपालिकामा अस्थायी बाली लागेको क्षेत्रफल ५६३० हेक्टर रहेकोमा स्थायी बाली लागेको जग्गा जम्मा १७.७ हेक्टर रहेको छ ।

तालिका ८.७: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा खेतीयोग्य जग्गा		अस्थायी बाली लागेको जग्गा		अन्य खेतीयोग्य जग्गा		स्थायी बाली लागेको जग्गा		अन्य जग्गा	
			परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४२६६१४.४	७५७०८३	३४७९७३.४	७५६२७६	३३६१९३.९	९१९८९	११७७९.५	१७९२९१	२९३७९.५	७६५०९२	४९२६९.६
रुपन्देही	११७३३३	६५५५५.०	११५५५२	६००३७.२	११५३८०	५९५८०.२	५२६६	४५६.९	९४९२	५०१.१	११७३३३	५०१६.८
सम्मरीमाई गा.पा.	५६७८	३४४७.३	५६५४	३१६२.४	५६३०	३१५१.५	२०६	१०.९	२५३	१७.७	५६७८	२६७.३

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.८ विभिन्न अस्थायी बालीको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवार संख्या

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ का अनुसार कृषक परिवारले अस्थायी बालीमा सवैभन्दा वढी खाद्यान्न बाली लगाउने गरेका छन् । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा ५६१८ कृषक परिवारले ५७९३.३ हेक्टरमा खाद्यान्न बाली लगाएका छन् ।

तालिका ८.८: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको अस्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	खाद्यान्न बाली		कोसे/दाल बाली		कन्दमूल बाली		तेल बाली		तरकारी बाली		अन्य अस्थायी बाली	
	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
लुम्बिनी प्रदेश	७३९४९६	५१११७८.०	३८८६१६	४४९६५.४	४००३७५	१५०५७.६	३८२४२९	५७७९८.५	३६३१२९	१६५८७.८	३५२०८६	१७६३९.०
रुपन्देही	११२५७४	१०१४४५.५	३२९९७	२९९३.५	४६४२५	१६१२.१	५६६२५	८७२२.६	३५५२५	२५२४.९	३१३७०	१२०९.४
सम्मरीमाई गा.पा.	५६१८	५७९३.३	१११३	५१.४	१९६६	७६.४	१८२७	१२५.८	११२०	१३८.१	८५७	४८.३

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.९ मुख्य अस्थायी बाली लागेका जग्गाको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवार संख्या

सामान्यतया अस्थायी बाली भन्नाले एक वर्षको अवधिभित्र उत्पादन गरी बाली भित्र्याउने र अर्को बालीका लागि पुनः खनजोत गरी लगाउनुपर्ने किसिमका बालीहरू पर्दछन् । नेपालमा पनि अस्थायीबालीहरूमा धान, मकै, गहुँ, कोदो, कन्दमूल बाली, तरकारी बाली, कोसे दाल बाली आदी अस्थायी बालीहरू लगाउने गरिन्छ । तर पनि मुख्य अस्थायी बालीहरूमा धान, गहुँ, मकै, कोदो, जौ/उवा र फापर पर्दछन् । सम्मरीमाई गाउँपालिकाका कूल ५६०६ कृषक परिवारले ३००८.८ हेक्टर जग्गामा धानबाली लगाएका छन् । त्यसैगरी, कूल ५६१८ कृषक परिवारले २७७१.६ हेक्टर जग्गामा गहुँबाली लगाएका छन् ।

तालिका ८.९: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको अस्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	धान		गहुँ		मकै		कोदो		जौउवा/		फापर	
	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
लुम्बिनी प्रदेश	५२०५८१	२४८९८३.८	४९५१३७	१६८८२६.१	४५२२८२	७७७७९.०	६४५००	७३०५.६	८१५३३	७५६७.२	८५७७	६१६.१
रूपन्देही	१०९८३१	५७०४९.१	८८४९६	४०९७३.५	३०५७१	३३५१.०	१९०	३३.५	१४२	६.९	१०१	९.८
सम्मरीमाई गा.पा.	५६०६	३००८.८	५६१८	२७७१.६	१५८	१०.६	०		३६	०.८	४८	१.३

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१० बगैँचाको रूपमा लगाइएका जम्मा स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवार संख्या

एक पटक उत्पादन लिएपछि पुनः रोप्नु नपर्ने र धेरै वर्षसम्म उत्पादन दिइरहने आँप कटहर लिच्ची सुन्तला केरा जस्ता बाली स्थायी बाली अन्तर्गत पर्दछन् । सम्मरीमाई गाउँपालिका कूल ५६७८ कृषक परिवारमध्ये १५७६ कृषक परिवारले १७.७ हेक्टर जग्गामा स्थायी बाली बगैँचाको रूपमा लगाएका छन् ।

तालिका ८.१०: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको स्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	स्थायी बाली									
			कृषक परिवार संख्या	बगैँचाको रूपमा लगाइएका जम्मा स्थायी बालीको क्षेत्रफल(हेक्टर)	बगैँचाको रूपमा लगाइएका						छरिएका बोट संख्या	
					फल लाग्ने उमेरको			फल नलाग्ने उमेरको			फल लाग्ने उमेरको	फल नलाग्ने उमेरको
					परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या		
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४२६६१४.४	४६३७५०	२९३७९.५	१०२७०४	६२६५.५	५०९८१०७	१३०६६४	२३११४.१	२७०९९५३	५६०८१२८	२०२१९९७
रूपन्देही	११७३३३	६५५५५.०	४९८८१	५०१.१	७२९७	३७२.६	१६२१८२	३७७३	१२८.५	५३३५७	१४७४९३	८३५९१
सम्मरीमाई	५६७८	३४४७.३	१५७६	१७.७	१९३	१३.१	२५०१	८४	४.५	२८७१	५०२१	४३७२

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.११ बगैँचाको रुपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवार संख्या

मुख्य स्थायी बालीमा सुन्तला, कागती, आँप, केरा आदि पर्दछन् । पछिल्लो समयमा अन्य स्थायी बालीहरूमा पनि कृषकहरू आकर्षित भएको देखिन्छ । जस्तै एभोकाडो, किवी आदि ।

तालिका ८.११: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको स्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	सुन्तला				कागती			
	कृषक परिवार संख्या	बगैँचाको रुपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या	कृषक परिवार संख्या	बगैँचाको रुपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या			क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या	
लुम्बिनी प्रदेश	६८४९१	८६५.४	६१६५०३	३५०४६८	१२६६९४	५९७.२	४६१६३३	३८५१२६
रुपन्देही	१७४	१६.५	४२२७	३७९	७३२२	३५.८	९४३१	१३०७२
सम्मरीमाई	२४	०.०	०	१२०		०.०	०	०

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१२ बगैँचाको रुपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवार संख्या क्रमश

सम्मरीमाई गाउँपालिकाका १४२० कृषक परिवारहरूले बगैँचाको रुपमा १४.३ हेक्टर क्षेत्रफलमा आँप लगाएका छन् भने रुपन्देही जिल्लाका ४०४६२ कृषक परिवारले बगैँचाको रुपमा २७६.६ हेक्टरमा आँपको खेती गरेका छन् ।

तालिका ८.१२: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको स्थायी बालीको प्रकार र लागेको क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	आँप				केरा			
	कृषक परिवार संख्या	बगैँचाको रुपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या	कृषक परिवार संख्या	बगैँचाको रुपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या			क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या	
लुम्बिनी प्रदेश	२६२९४२	१८३३.१	४३१३९२	७१४७८८	१३३६९८	१३६६.४	२४७८७३५	९९३०४३
रुपन्देही	४०४६२	२७६.६	७७३९६	१०७४०१	८४१७	७१.९	८२०६४	३८११६
सम्मरीमाई	१४२०	१४.३	३५७६	६७४८	२७५	१.२	१४४९	१५९२

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१३(क) प्रमुख बालीहरुमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या

कृषक परिवारले धानको विउविजन, कीटनाशक विषादी र मल विभिन्न किसिमको प्रयोग गरेको पाइन्छ। केही कृषक परिवारले कुनै बालीमा स्थानीय/जैविक मल मात्र र केही कृषक परिवारले खनिज/रासायनिक मल मात्र प्रयोग गरेको पाइयो भने केही कृषक परिवारले कुनै बालीमा स्थानीय जैविक मल र खनिज रासायनिक मल गरी दुवै मल प्रयोग गरेको पाइयो । सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जम्मा कृषक परिवार मध्ये धान लगाउने कृषक ९८.७३ प्रतिशत रहेका छन् भने त्यसैगरी प्रतिशत कृषक परिवारले धानमा विषादी प्रयोग गर्ने कृषक ६८.९५ प्रतिशत रहेको पाइएको छ ।

तालिका ८.१३: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको धान बालीमा प्रयोग भएको विजनको किसिम र कीटनाशक विषादीको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	धान							
		कृषक परिवार संख्या	विजनको किसिम			कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	मलको प्रयोग		
			प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या				कृषक परिवार संख्या		
			स्थानीय	उन्नत	वर्णशंकर (हाइब्रिड)		स्थानीय/ जैविक मल	खनिज/ रासायनिक मल	दुवै
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	५२०५८१	१५४३०९	१७५२६१	१९१०११	२१९४५०	७००१६	१९०७५०	२५९८१५
रूपन्देही	११७३३३	१०९८३१	२०६२८	५२६८३	३६५२०	५६७३६	१००८४	४३१३०	५६६१७
सम्मरीमाई	५६७८	५६०६	१२५८	२३९१	१९५६	३९१५	१०९१	२५२६	१९८८

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१३ (ख) प्रमुख बालीहरुमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या

कृषक परिवारले मकैको विउ, कीटनाशक विषादी र मल विभिन्न किसिमको प्रयोग गरेको पाइन्छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकाका जम्मा कृषक परिवार मध्ये २.७८ प्रतिशत कृषक परिवारले मकै लगाउने गरेको पाइयो । सम्मरीमाई गाउँपालिकाका जम्मा कृषक परिवार मध्ये १.०९ प्रतिशत कृषक मकैमा कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने गरेको पाइयो ।

तालिका ८.१४: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको मकै बालीमा प्रयोग भएको विजनको किसिम र कीटनाशक विषादीको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	मकै							
		कृषक परिवार संख्या	विजनको किसिम			कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	मलको प्रयोग		
			प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या				कृषक परिवार संख्या		
			स्थानीय	उन्नत	वर्णशंकर (हाइब्रिड)		स्थानीय/ जैविक मल	खनिज/ रासायनिक मल	दुवै
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४५२२८२	३११७७०	८१४५५	५९०५८	६६४८४	२८२०३४	४१४०१	१२८८४७
रुपन्देही	११७३३३	३०५७१	१२०१४	१२४३५	६१२३	११८४६	१४४८७	४६९२	११३९३
सम्मरीमाई	५६७८	१५८	७२	७४	१३	६२	९८	४८	१३

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१३(ग) प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या

कृषक परिवारले गहुँको विउ, कीटनाशक विषादी र मल विभिन्न किसिमको प्रयोग गरेको पाइन्छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकाका जम्मा कृषक परिवार मध्ये ९८.९४ प्रतिशत कृषक परिवारले गहुँ लगाउने गरेको पाइयो । सम्मरीमाई गाउँपालिकाका जम्मा कृषक परिवार मध्ये ५६.८९ प्रतिशत कृषक गहुँमा कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने गरेको पाइयो ।

तालिका ८.१५: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको गहुँ बालीमा प्रयोग भएको विजनको किसिम र कीटनाशक विषादीको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	गहुँ						
		कृषक परिवार संख्या	विजनको किसिम		कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	मलको प्रयोग		
			प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या			कृषक परिवार संख्या		
			स्थानीय	उन्नत		स्थानीय/ जैविक मल	खनिज/ रासायनिक मल	दुवै
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४९५१३७	२६६९४४	२२८१९२	१३२८३३	१७६६२३	१६४०६४	१५४४५०
रुपन्देही	११७३३३	८८४९६	१८५२५	६९९७१	४१७२२	११५०४	४३९६२	३३८३१
सम्मरीमाई	५६७८	५६१८	१३६८	४२४९	३२३०	११८९	२५७८	१८५०

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१४ (क) क्षेत्र अनुसार पाल्तु चौपाया संख्या र कृषक परिवार

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ अनुसार पाल्तु चौपाया पाल्ने कृषक परिवारको जम्मा संख्या सम्मरीमाई गाउँपालिकामा २६९५ रहेका छन् जुन जम्मा कृषक परिवार को ४७.४६ प्रतिशत हो । त्यसै गरी रुपन्देही जिल्लामा पशु चौपाया पाल्ने कृषक परिवार जम्मा कृषक परिवारको ५९.५९ प्रतिशत रहेका छन् भने लुम्बिनी प्रदेशमा जम्मा कृषक परिवार मध्ये ७७.१२ प्रतिशत कृषक परिवारले पशु चौपाया पालेका छन्।

तालिका ८.१६: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको पाल्तु चौपाया र कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	पशु चौपाया पाल्ने कृषक परिवारको जम्मा संख्या	पाल्तु चौपाया					
			गाई/गोरु		रौगा/भैसी		बाख्रा/च्याङ्ग्रा	
			कृषक परिवार संख्या	गाई/गोरु संख्या	कृषक परिवार संख्या	रौगाभैसी/ संख्या	कृषक परिवार संख्या	बाख्रा/च्याङ्ग्रा संख्या
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	५९००९१	१९२७०३	५१७२०९	२८८०७९	६५८९८३	४४०८०७	२३७०९८१
रुपन्देही	११७३३३	६९९३०	९७८८	२६९५२	३४५९९	९४०६३	४९५६३	२४७६०४
सम्मरीमाई	५६७८	२६९५	२९३	६५९	१४३७	४२३३	१६७७	८२५३

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१४(ख) क्षेत्र अनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या र कृषक परिवार

पाल्तु चौपाया तथा पन्छी जोसुकैको स्वामित्वमा रहेको भएता पनि गणनाको दिनमा कृषि चलनभित्र रहेका र कृषि प्रयोजनको लागि पालिएका सबै घरपालुवा चौपाया तथा पन्छीहरूको गणना राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ मा गरिएको थियो । यसरी कृषि प्रयोजनका लागि पालिएका कुखुरा, हाँस आदिको संख्या सम्मरीमाई गाउँपालिकामा २७९९ छ भने अन्य पन्छी जस्तै कालिज अस्ट्रिज आदि फुल वा मासु खानको पालिएको पन्छी संख्या ४०७९ रहेको छ ।

तालिका ८.१७: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको पाल्तु चौपाया र कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	पाल्तु चौपाया						पाल्तु पन्छी			
		भैंडा/भैंडी		सुगुर/बंगुर		अन्य पशु		कुखुरा		अन्य पन्छी	
		कृषक परिवार संख्या	भैंडाभैंडी/ संख्या	कृषक परिवार संख्या	सुगुरबंगुर/ संख्या	कृषक परिवार संख्या	अन्य पशु संख्या	कृषक परिवार संख्या	कुखुरा संख्या	कृषक परिवार संख्या	अन्य पन्छी संख्या
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	१९८४०	८२५६२	६७०१३	१९२९०१	२१३०	५३३४	३४०५६५	६५९९४४४	६२०४५	६२५९५८
रुपन्देही	११७३३३	४५२	३४२९	२६५७	१२५५६	१६७	३३५	२९३७६	६९५८८७	१५५१९	१७८५७१
सम्मरीमाई	५६७८	०		०		०		१७१	२७९९	२२९	४०७९

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१५(क) कृषि कामदारको किसिमअनुसार कामदारहरुको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ मा सन्दर्भ अवधि (१७ पुस २०७७ देखि १६ पुस २०७८ सम्म) भित्र मुख्य कृषकले कृषि चलनमा स्थायी रुपमा काम गर्ने कामदारहरुको संख्याको विवरण लिइएको छ । परिवारका सदस्य बाहेक खाद्यान्न तथा अन्य बाली उब्जाउने वा पशुपालन गर्ने वा अन्य कृषिकार्यमा संलग्न व्यक्ति जसले नगद वा जिन्सी वा अन्य कुनै सर्तमा पारिश्रमिक लिएर काम गर्ने गर्दछन् त्यस्ता व्यक्तिलाई कृषि कामदार भनिन्छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा २४ कृषक परिवारले ३६ स्थायी कामदार र १७७१ कृषक परिवारले १५,१९९ अस्थायी कामदार व्यक्ति दिन प्रयोग गरेका छन् ।

तालिका ८.१८: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि कामदारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	स्थायी कामदार				अस्थायी कामदार			
		कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	स्थायी कामदार संख्या			कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	अस्थायी कामदारको व्यक्ति दिन		
			जम्मा	पुरुष	महिला		जम्मा	पुरुष	महिला
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	५१६३	१०९४२	५९२३	५०१९	२९०३५०	७२३१०३०	२४६४९९८	४७६६०३२
रूपन्देही	११७३३३	९३६	१९८७	११४८	८४०	५३१४४	११७३३१६	३४२७९५	८३०५२१
सम्मरीमाई	५६७८	२४	३६	२४	१२	१७७१	१५१९९	६५५८	८६४०

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१५(ख) कृषि कामदारको किसिमअनुसार कामदारहरुको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या

सन्दर्भ अवधिमा लुम्बिनी प्रदेशमा ३७.९७ प्रतिशत कृषक परिवारले आफ्नो कृषि चलनमा कृषिकार्यको लागि पर्मा कामदार लगाएका छन् भने ठेकामा १.११ प्रतिशत कृषक परिवारले आफ्नो कृषिचलनमा कृषिकार्यको लागि ठेकामा कामदारको प्रयोग गरेका छन् । त्यस्तै सम्मरीमाई गाउँपालिकामा २३.३७ प्रतिशत कृषक परिवारले आफ्नो कृषि चलनमा कृषिकार्यको लागि पर्मा कामदार लगाएका छन् भने ठेकामा ४.५१ प्रतिशत कृषक परिवारले आफ्नो कृषि चलनमा कृषिकार्यको लागि ठेकामा कामदारको प्रयोग गरेका छन् ।

तालिका ८.१९: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि कामदारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	पर्मा लगाएका कामदार				ठेकामा लगाएका कामदार			
		कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	पर्मा लगाएका कामदारको व्यक्ति दिन			कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	ठेकामा लगाएका कामदारको व्यक्ति दिन		
			जम्मा	पुरुष	महिला		जम्मा	पुरुष	महिला
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	२९०५६०	४५३२२७०	१४२७९३६	३१०४३३४	८५२६	१४०७४५	६२३१५	७८४३१
रूपन्देही	११७३३३	३२८२८	३७९१७७	६५८००	३१३३७७	१८१६	३०७७५	११४२४	१९३५१
सम्मरीमाई	५६७८	१३२७	६२७६	२५४२	३७३४	२५६	६७४४	२३७३	४३७१

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१६ स्थानीय तहअनुसार कृषि ऋण, थप ऋणको आवश्यकता, बिमा तथा अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक परिवार संख्या

कृषक परिवारले कृषि कार्यको लागि बचत तथा सहकारी संस्था, बाणिज्य बैंक, विकास बैंक, फाइनेन्स, लघुवित्त, कृषक समुह आदि विभिन्न संस्था तथा साहुमहाजन बाट ऋण लिएका हुन्छन् । राष्ट्रिय कृषि गणनामा गणनाको दिन सम्म कृषि चलनले ऋण उपयोग गरिरहेको अवस्थाको ऋण लिइएको छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा १०.५५ कृषक परिवारले कृषि ऋण लिएका छन् ।

सन्दर्भ अवधिमा कृषक परिवारले खाद्यान्न बाली, पशुपालन आदिको बीमा गरेको विवरण लिइएको छ । कृषि कार्यको लागि सरकारी अनुदान प्राप्त गरेका कृषक परिवारहरूको संख्याको विवरण पनि लिइएको छ । सरकारी अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक परिवार संख्या सम्मरीमाई गाउँपालिकामा १९१ रहेका छन् भने रुपन्देही जिल्लामा ९७०२ कृषक परिवार छन् । त्यस्तै लुम्बिनी प्रदेशमा सरकारी अनुदान प्राप्त गरेका कृषक परिवार संख्या ५४२०५ रहेका छन् ।

तालिका ८.२०: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि ऋण, कृषि बिमा र अनुदानको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि ऋण लिएका कृषक परिवार संख्या	थप कृषि ऋणको आवश्यकता उल्लेख गर्ने कृषक परिवार संख्या	कृषि क्रियाकलापको लागि बिमा गरेका कृषक परिवार संख्या	कृषि कार्यको लागि सरकारी अनुदान प्राप्त गरेका कृषक परिवार संख्या
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	७९६५१	१९३३७३	३०१६०	५४२०५
रुपन्देही	११७३३३	११८९०	२१५२०	४२९८	९७०२
सम्मरीमाई	५६७८	५९९	३८४	०	१९१

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१७ जलवायु परिवर्तन बारे जानकारी राख्ने र कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुर्‍याएको प्रभावअनुसार कृषक परिवार संख्या

कुनै स्थान विशेषमा हुने मौसमी अवस्थाको धेरै वर्षहरूको औसत स्थिति त्यस स्थानको जलवायु हो भने जलवायु परिवर्तन भनेको त्यस्तो औसत अवस्थामा देखिने परिवर्तन हो । जलवायु परिवर्तनले कृषि चलनको कृषि कार्यमा पनि प्रभाव पारेको छ । जनवायु परिवर्तनले कृषि कार्यमा पुर्‍याएको प्रभावको विषयमा राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ ले कृषि चलन सँग जानकारी लिइएको छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा जलवायु परिवर्तनको बारेमा थाहा हुने कृषक परिवार जम्मा कृषक परिवारको २९.०९ प्रतिशत रहेकोमा रुपन्देही जिल्लामा ४५.६५ कृषक परिवारले जलवायु परिवर्तन बारे थाहा भएको जानकारी दिनुभएको छ भने लुम्बिनी प्रदेशका ४५.३२ प्रतिशत कृषक परिवार जलवायु परिवर्तन बारे जानकार रहेका पाइएको छ ।

तालिका ८.२१: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको जलवायु परिवर्तन जानकारी परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	जलवायु परिवर्तन बारे थाहा हुने कृषक परिवार संख्या	कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुऱ्याएको प्रभाव उल्लेख गर्ने कृषक परिवार	कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुऱ्याएको प्रभाव अनुसार कृषक परिवार									
				उत्पादनमा कमी	उत्पादनमा बृद्धि	फसलको आकारमा परिवर्तन	स्वादमा परिवर्तन	बाली लगाउने समयमा फरक	धेरै वा कम वर्षा	रोग / किराको प्रकोपमा बृद्धि	ब्रिडिङ समयमा परिवर्तन	प्रजातिको लोप/ उत्थान	अन्य
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	३४६७६८	३१४१९३	२६६७६८	३२०१९	७८४६८	५४८२१	१३६७११	१८०४७७	१८४८७५	१३९६३	१६१७५	५७६
रूपन्देही	११७३३३	५३५६८	४७०७१	४०५५५	२५४४	१०४३४	४७९६	१९७३०	३०२८०	२७९६१	१८४५	२७३७	१५७
सम्मरीमाई	५६७८	१६५२	१५६८	१४३५	८४	३३६	४८	४६२	६४९	१००३	५१५	८४	१२

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१८ कृषि चलनबाट निस्किएका फोहोरको निम्नअनुसार व्यवस्थापन गरेका कृषक परिवार संख्या

सन्दर्भ अवधिमा कृषि कार्यबाट निस्केका डाँट, जरा, ठुटा लगाएत बालिको अवशेषलाई कृषक परिवारले कसरी व्यवस्थापन गरेका थिए विवरण यस टेबलमा क्षेत्रगत रूपमा राखिएको छ ।

तालिका ८.२२: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको फोहोर व्यवस्थापन किसिम अनुसारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि चलनबाट निस्किएका फोहोरको निम्नअनुसार व्यवस्थापन गरेका कृषक परिवार संख्या						
		गाडेर	जलाएर	फोहोर व्यवस्थापकलाई पठाएर	कम्पोष्ट बनाएर	इन्धनको रूपमा प्रयोग गरेर	अन्य तरिकाले व्यवस्थापन गरेर	कुनै व्यवस्थापन नगरेको
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	२१३३१७	३६८६७६	३८६१७	३८२२०२	१२६५८१	१९६८१८	६३११६
रूपन्देही	११७३३३	३०४२५	४७१३९	८३२८	४७८८१	२१७७७	३५४८३	११९७०
सम्मरीमाई	५६७८	१८९५	४१५०	६०	१५०३	९९६	११११	८३६

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.१९ लिङ्गानुसार मुख्य कृषकको संख्या तथा कृषक परिवारको जनसंख्या

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, र सम्मरीमाई गाउँपालिका का कृषक परिवार को संख्या ति कृषक परिवारको मुख्य कृषकको लिङ्ग अनुसारको संख्या र ति कृषक परिवारहरूमा भएका लिङ्ग अनुसारको जनसंख्याको विवरण यस तालिका मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८.२३: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको लिङ्ग अनुसारको कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	लिङ्गानुसार मुख्य कृषक संख्या		कृषक परिवारको जनसंख्या	
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४९३४५४	२७१६३८	१७८६८६३	१९१९११९
रुपन्देही	११७३३३	८३३६४	३३९६९	३३४५३९	३३१४०३
सम्मरीमाई	५६७८	५२६५	४१३	२०२२४	१७९५९

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.२० कृषि तालिम, कृषि कार्यसम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता तथा कृषि क्रियाकलापमा दिएको समय अनुसार कृषक परिवारको जनसंख्या

१० वर्ष वा सो भन्दा माथि उमेर भएका सदस्यहरूले औपचारिक तालिम लिएका, कृषिकार्य सम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता जनाएका र कृषि क्रियाकलापमा सरदर संलग्न भएको समयको विवरण यस तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । औपचारिक तालिम भन्नाले सरकारी वा अर्धसरकारी वा गैरसरकारी निकायबाट निश्चित विधि र प्रक्रियाबाट संचालित न्यूनतम एक दिनको जुनसुकै प्रकारको कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी तालिमनै औपचारिक कृषि तालिम हो । कृषक परिवारमा सदस्यहरूले कृषि कार्य सम्बन्धी जस्तै आम्दानी, खर्च, बाली, विउ विजन, मलखाद तथा पशुआहार खरिद कृषि उत्पादन बिक्री आदि सम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता जनाएका हुनसक्छन् । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा कृषि कार्य सम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता जनाउने कृषक परिवारको जम्मा जनसंख्या १४,७५७ रहेको छ ।

तालिका ८.२४: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको लिङ्ग अनुसारको कृषक परिवारको जनसंख्या र कृषि कार्य गरेको समय अनुसार कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	औपचारिक कृषि तालिम लिएका कृषक परिवारको जनसंख्या		कृषि कार्यसम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता जनाउने कृषक परिवारको जनसंख्या		कृषि क्रियाकलापमा सरदर दिएको समय अनुसार कृषक परिवारको जनसंख्या									
					कम (<40%)		करिब आधा (40%-59%)		धेरै (60%-99%)		सवै (100%)		समय नै नदिएको	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
लुम्बिनी	९२८९०	८७३५४	९१४५५३	९६५८७०	३२३४१३	३०२७९७	२९१५१६	३२०६१०	३७४५०७	४३०४८७	२४५२८६	३२६८९१	२३४५२७	२४११८९
रुपन्देही	१३०५५	८१३८	१६६८९६	१५५०३९	५५४६३	५०५७८	५७६४८	६०७५३	६५८०४	६३९३४	४३३६३	५००१२	५४६४५	५५०४४
सम्मरीमाई	१७८०	५९०	८८६३	५८९४	३०४२	२७३४	३३७०	३१५३	४१५७	३१०५	१७९६	१५१३	४११८	४२३६

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.२१ कृषि चलनमा परिवारमूली र कृषि चलनको स्थिति

एक परिवारले एकमात्र कृषि चलन सञ्चालन गरेको भए एक चलन परिवार, एक कृषक परिवारले एक भन्दा बढी छुट्टाछुट्टै व्यवस्थापन र हिसाब किताब राखेर कृषि कार्य गरेमा बहुचलन र दुई वा सो भन्दा बढी कृषक परिवारले साझेदारीमा साझा व्यवस्थापन तथा खर्चमा चलाएको कृषि चलन साझा चलन हो । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा एक चलन परिवार ५,१०० रहेका छन् भने बहुचलन परिवार २६५ तथा साझा चलन परिवार ३१३ छन् ।

तालिका ८.२५: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको परिवारमूली अनुसार कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	परिवारमूली		कृषि चलनको स्थिति		
		मुख्य कृषक आफै परिवारमूली	परिवारमूली अन्य व्यक्ति	एकचलन परिवार	बहुचलन परिवार	साझाचलन परिवार
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	६९५३७५	६९७१७	७४६९००	१५४७०	२७२२
रूपन्देही	११७३३३	१०५३८३	११९५०	११३६२६	२३७५	१३३२
सम्मरीमाई	५६७८	५५४६	१३२	५१००	२६५	३१३

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.२२ कृषि चलनको प्रमुख उत्पादन/क्रियाकलापअनुसार कृषक परिवार संख्या

कृषक परिवारहरूले मुख्यतया खाद्यान्न बाली, तरकारी बाली, नगदे बाली, पशुपालन, पन्छीपालन आदि कृषि क्रियाकलापहरू गरेका छन् । अधिकांश कृषकले मुख्यतया खाद्यान्न बाली लगाएका छन् । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा ९७.६६ प्रतिशत कृषक परिवारले खाद्यान्न बाली लगाएका छन् भने तरकारी बाली लगाउने कृषक परिवार जम्मा १.७३ प्रतिशत मात्र रहेका छन् ।

तालिका ८.२६: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको प्रमुख उत्पादन अनुसार कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि चलनको प्रमुख उत्पादन/क्रियाकलापअनुसार कृषक परिवार संख्या						
		खाद्यान्न बाली	तरकारी बाली	फलफूल बाली	नगदे बाली	पशुपालन	पन्छीपालन	अन्य
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	७०७३६६	३१७५६	१८८७	१५२१	१७२२६	३२४८	२०८८
रूपन्देही	११७३३३	१०८१६०	५४५६	२८०	०	२१६७	७०३	५६७
सम्मरीमाई	५६७८	५५४५	९८	०	०	१२	०	२४

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.२३ कृषि चलनबाट भएको प्रमुख उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवार संख्या

कृषक परिवारले आफ्नो कृषि चलन बाट उत्पादित कृषि उत्पादन मुख्यतया कुन रूपमा प्रयोग भयो भन्ने जानकारी यस तालिकाले दिन्छ । कुनै कृषक परिवारले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरु सो कृषि चलनले सबै घरायसी उपभोग गरेको हुनसक्छ वा कुनै कृषि चलनले सबै उत्पादन बिक्री गरेको पनि हुनसक्छ वा केही घरायसी उपभोग र केही बिक्री गरेको पनि हुनसक्छ । तलको तालिका अनुसार अधिकांश कृषक परिवारहरुको उत्पादन मुख्यतया सबै घरायसी उपभोगमा प्रयोग भएको देखिन्छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकाको ५७.८२ प्रतिशत कृषक परिवारले मुख्यतया आफ्नो उत्पादन घरायसी उपभोग गरेका छन् ।

तालिका ८.२७: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कृषि उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवार संख्या			
		सबै घरायसी उपभोग	मुख्य घरायसी उपभोग र केही बिक्री	मुख्य बिक्री र केही घरायसी उपभोग	सबै बिक्री
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	५३३०७५	२०४०५९	२५२२९	२७३७
रुपन्देही	११७३३३	७३१०४	३९२२६	४६७०	३३४
सम्मरीमाई	५६७८	३२८३	२३०९	८६	०

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

८.२४ आम्दानीको मुख्य स्रोत तथा आफ्नै कृषि उत्पादनबाट वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषक परिवार संख्या

कृषक परिवारले कृषि बाहेकका उद्योग, व्यापार, व्यवसाय, नोकरी लगायतका अन्य गैरकृषि कार्यबाट पनि आम्दानी प्राप्त गरिरहेका हुनसक्छन् । कृषक परिवारको आम्दानीको स्रोतहरु विभिन्न हुन सक्ने भएतापनि आफ्नै कृषि क्रियाकलाप जस्तै खाद्यान्न बाली, तरकारी खेती, फलफूल खेती, पशुपन्छीपालन, माछापालन आदि बाट भएको कृषि आम्दानीले कृषक परिवारलाई कति महिना खान पुगेको छ र मुख्य आम्दानी कृषि भएका कृषक परिवार कति छन् भन्ने लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको तथ्याङ्क यस तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका ८.२८: प्रदेश, जिल्ला र सम्मरीमाई गाउँपालिकाको आम्दानी र खान पुग्ने अवधि अनुसारको कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत		कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषक परिवार संख्या	परिवारलाई खान नपुग्ने अवधिअनुसार कृषक परिवार संख्या			
					१ देखि ३ महिना	४ देखि ६ महिना	७ देखि ९ महिना	१० देखि १२ महिना
लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	५०७४८८	२५७६०४	३९०४७४	९७३४२	१७५३५४	८५५२४	३२२५३
रुपन्देही	११७३३३	७५४४९	४१८८४	३७४५७	१२३९६	१३८३३	७१५०	४०७९
सम्मरीमाई	५६७८	४५०१	११७७	१९१४	११५९	५८७	१४४	२४

स्रोत:-राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८

खण्ड ९: गरीबी

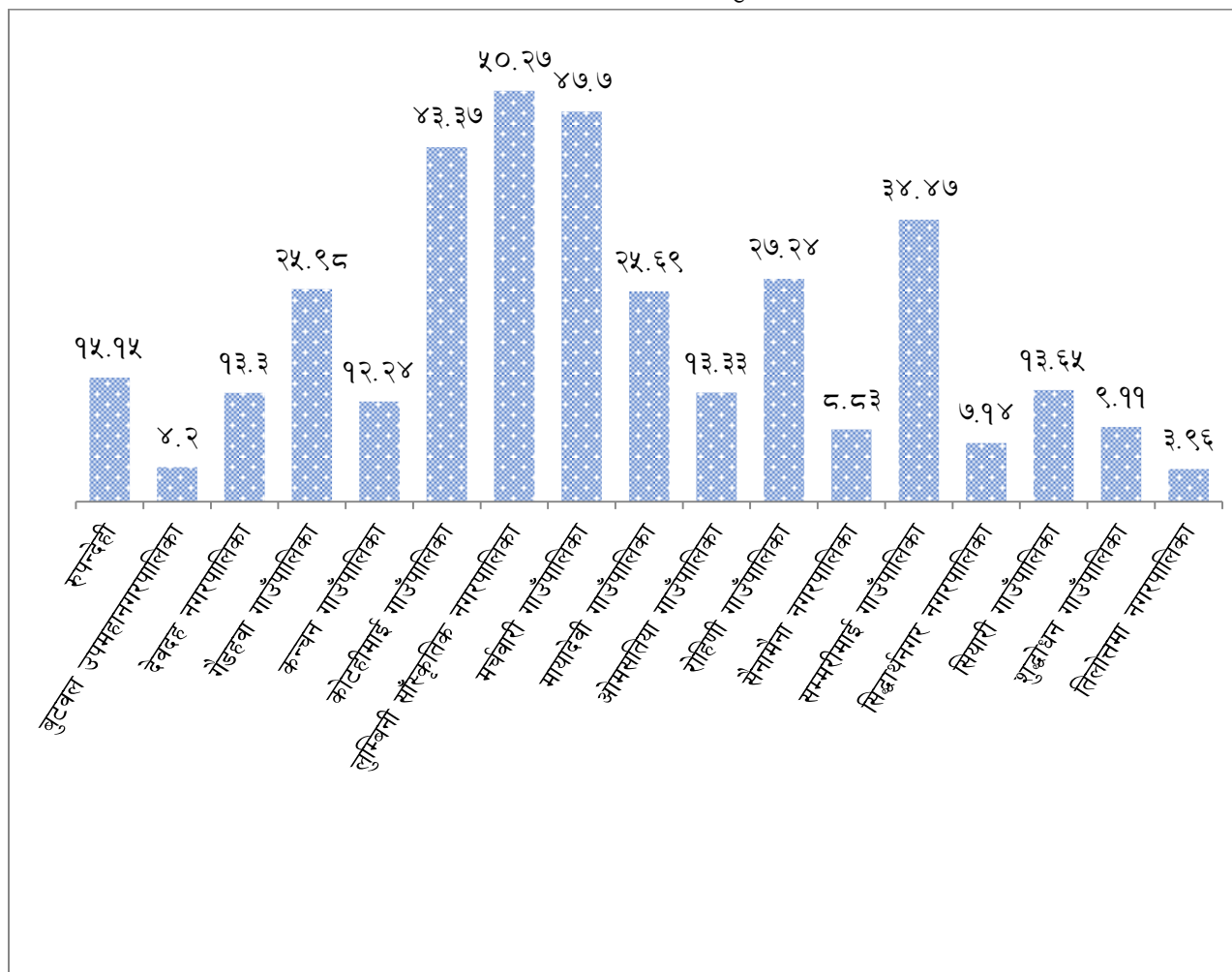
९.१ रुपन्देही जिल्लाको स्थानीय तह अनुसार गरीबी दर

तालिका ९.१ रुपन्देही जिल्लाको स्थानीय तह अनुसार गरीबी दर (प्रतिशत)

जिल्ला/स्थानीय तह	गरीबी दर
रुपन्देही	१५.१५
बुटवल उपमहानगरपालिका	४.२
देवदह नगरपालिका	१३.३
गैडहवा गाउँपालिका	२५.९८
कन्चन गाउँपालिका	१२.२४
कोटहीमाई गाउँपालिका	४३.३७
लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका	५०.२७
मर्चवारी गाउँपालिका	४७.७
मायादेवी गाउँपालिका	२५.६९
ओमसतिया गाउँपालिका	१३.३३
रोहिणी गाउँपालिका	२७.२४
सैनामैना नगरपालिका	८.८३
सम्मरीमाई गाउँपालिका	३४.४७
सिद्धार्थनगर नगरपालिका	७.१४
सियारी गाउँपालिका	१३.६५
शुद्धोधन गाउँपालिका	९.११
तिलोत्तमा नगरपालिका	३.९६

स्रोत:-Small Area Estimation of Poverty, 2023

रेखाचित्र ९.१: रुपन्देही जिल्लाको स्थानीय तह अनुसार गरीबी दर (प्रतिशत)

खण्ड १०: न्याय, शान्ती सुरक्षा र घरेलु हिंसा

१०.१ मुद्दा/ विवाद दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण

तालिका १०.१: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा भएका मुद्दा/विवादको दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७८/०७९	२०७९/०८०	२०८०/०८१
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मुद्दा/ विवाद संख्या	३१	३८	१८
२	मेल मिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	०९	०३	०४
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या	२२	३५	१४
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या	०	०	०

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

१०.२ मुद्दा/ विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या

तालिका १०.२: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा भएका मुद्दा/विवादको प्रकृति अनुसार संख्या विवरण

सि. नं.	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७८/०७९	२०७९/०८०	२०८०/०८१
१	जग्गा /साँध सिमाना विवाद	६	२	१०
२	लेनदेन	४	१०	२
३	घरेलु हिंसा	०	०	०
४	आलि, धुर, कुलो, नाला, पानी घाटको बाँडफाँड	०	०	३
५	गाली वेइज्जति	११	१८	१
६	सार्वजनिक स्थल/सुविधामा बाधा	३	०	१
७	अन्य	७	८	१
जम्मा		३१	३८	१८

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

खण्ड ११: विविध

११.१ सम्मरीमाई गाउँपालिकामा दर्ता भएका व्यापार व्यवसायको विवरण

तालिका ११.१: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा दर्ता भएका व्यापार व्यवसायको विवरण २०८१/८२

सि. नं.	व्यवसायको किसिम	संख्या	कैफियत
१	उत्पादन मुलक	०	
२	सेवा मुलक	०	
३	पर्यटन	०	
४	सूचना प्रसारण	०	
५	निर्माण	०	
६	कृषि	०	

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.२ सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका उद्योगको किसिम अनुसारको विवरण

तालिका ११.२: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका उद्योगको किसिम अनुसारको विवरण २०८१/८२

सि.नं.	उद्योगको किसिम	संचालनमा रहेका	निर्माणाधीन	वन्द भएका
१	ठूला उद्योग	०	०	०
२	मझौला उद्योग	०	०	०
३	साना उद्योग	०	०	०

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.३ स्थानीय तहमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी विवरण

तालिका ११.३: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा रहेका बैंकहरूको विवरण २०८१/८२

सि.नं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	संख्या	ठेगाना
१	नविल बैंक	१	सम्मरीमाई-६

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.४ आ.व.२०८१/८२ सम्म पालिकामा दर्ता भएका सहकारी संघ/संस्थाहरूका विवरण

तालिका ११.४: आ.व.२०८१/८२ सम्म सम्मरीमाई गाउँपालिकामा दर्ता भएका सहकारी संघ/संस्थाहरूका विवरण

क्र.स.	सहकारी संघ/संस्थाको प्रकृति	हालसम्म दर्ता भएका जम्मा संख्या	सञ्चालनमा रहेका संख्या	महिलाद्वारा संचालित संख्या
१	सामाजिक उद्यमी सहकारी संस्था लि.	०	०	०
२	बहुउद्देश्यीय स.सं. लि.	२	२	०
३	कृषि स. सं. लि.	५	४	०
४	बचत तथा ऋण स. सं. लि.	६	५	०
	जम्मा	१३	११	०

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.५ सहकारी संस्थाहरु सम्बन्धी विवरण

तालिका ११.५: सहकारी संस्थाहरुका विवरण

सि. नं.	सहकारी संस्थाको कार्य प्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी
१	बचत तथा ऋण सहकारी	६	१२	२८७६	११५३६०००/-
२	कृषि सहकारी	५	५	५४६	२२८९००/-
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	२	३	११०७	६३५७६००/-
४	उपभोक्ता सहकारी	०	०		
५	दुग्ध सहकारी	०	०		
६	मौरीपालन सहकारी	०	०		
७	अन्य सहकारी	०	०		
८	कुल सहकारी			४५२९	१८१२२५००/-

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.६ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको अवस्था

तालिका ११.६: आ.व. २०८०/८१ मा सम्मरीमाई गाउँपालिकामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण

क्र.स.	लक्षित समूह	संख्या	भत्ता वितरण संख्या			वितरण गरिएको रकम	लगत कट्टा	लगत थप	कुल कायम संख्या कुल वितरण संख्या
			महिला	पुरुष	जम्मा				
१	जेष्ठ नागरिक अन्य	३८१०	२०८९	१८८४	३९७४	११८३६८०४६	१७७	३६२	३९८५
२	जेष्ठ नागरिक दलित	४०२	१९६	२०१	३९७	७७७३८५०	२०	७०	४९६
३	एकल महिला	६१३	५४६	०	५४६	३९६०४७४	१७	२६	५९७
४	विधवा	११८५	१२६०	०	१२६०	१०३९७९४०	३६	१५१	१२६५
५	पूर्ण असक्त अपाङ्ग	१३९	६२	९४	१५६	१३९८२२९	४	२१	१५१
६	अति असक्त अपाङ्ग	३५०	१३८	१९८	३३६	२०९४८४४	१२	२७	३४४
७	लोपोन्मुख आदिवासी जनजाति	१२	४	८	१२	०	०	०	१२
८	बालबालिका	५१२	२६०	२९४	५५४	३१७३५११	८८	१९०	५८६
जम्मा		७०२३	४५५५	२६७९	७२३५	१४७१६६८९४	३५४	८४७	७३५६

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.७ ब्यक्तिगत घटना दर्ता

तालिका ११.७: सम्मरीमाई गाउँपालिकामा ब्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार		लिङ्ग	आर्थिक वर्ष		
				२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१	जन्म दर्ता		महिला	६२९	६१९	५६०
			पुरुष	६०९	६५७	५५९
			जम्मा	१२३८	१२७६	१११९
२	विवाह दर्ता		जम्मा	४२३	३९३	३४०
३	सम्बन्ध विच्छेद		जम्मा	३	६	२
३	मृत्यु दर्ता		महिला	१५४	१४९	१६०
			पुरुष	१२६	१४६	१५१
			जम्मा	२८०	२९५	३११
४	बसाई सराई	आएको	दर्ता संख्या	६	७	१०
			सदस्य संख्या	२२	३३	३२
		गएको	दर्ता संख्या	४९	३७	४७
			सदस्य संख्या	२१५	१५७	१६२

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.८ आ.व. २०८१/८२ मा वडा कार्यालयहरूमा भएका ब्यक्तिगत घटना दर्ताहरूको विवरण

तालिका ११.८: आ.व. २०८१/८२ मा वडा कार्यालयहरूमा भएका ब्यक्तिगत घटना दर्ताहरूको विवरण

क्र.सं.	वडा	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार												
		जन्म दर्ता			विवाह दर्ता	सम्बन्ध विच्छेद	मृत्यु दर्ता			बसाई सराई (आएको)		बसाई सराई (गएको)		बसाई सराई
		महिला	पुरुष	जम्मा	जम्मा	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	दर्ता संख्या	सदस्यको संख्या	दर्ता संख्या	सदस्यको संख्या	जम्मा
१	१	६८	४९	११७	४१	०	२३	२३	४६	२	०	२	९	४
२	२	१२०	१०८	२२८	५३	०	२०	२१	४१	२	५	२	३	४
३	३	५१	५३	१०४	४०	०	२३	२१	४४	३	११	१	५	४
४	४	६५	९५	१६०	५३	०	२१	१९	४०	१	३	१७	५७	१८
५	५	७०	६६	१३६	३१	०	२०	२२	४२	०	०	६	१४	६
६	६	१०९	११६	२२५	७१	२	३४	२६	६०	४	१३	१२	५५	१६
७	७	७७	७२	१४९	५१	०	१९	१९	३८	०	०	७	१९	७
जम्मा		५६०	५५९	१११९	३४०	२	१६०	१५१	३११	१२	३२	४७	१६२	५९

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.९ सम्मरीमाई गाउँपालिकाका गाउँकार्यपालिका पदाधिकारीहरुको विवरण

तालिका ११.९: सम्मरीमाई गाउँपालिकाका गाउँकार्यपालिका पदाधिकारीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	कार्यालय	फोन नं.
१	बिनोद कुमार श्रीवास्तव	गाउँपालिका अध्यक्ष	९८५७०१२६५१
२	कुमारी प्रियंका शाही सिंह	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	९८६०७०६५९९
३	शिव कुमार यादव	वडा अध्यक्ष, वडा नं. १	९८५७०१६७३६
४	अजय कुमार गुप्त (बानिया)	वडा अध्यक्ष, वडा नं. २	९८२१४६८६०१
५	अदहम अलि देवान	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३	९८५६०८०७८६
६	दिवाकर प्रसाद दुवे	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ४	९८५७०१६८७९
७	श्रवण कुमार यादव	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ५	९८५७०११९९२
८	तौलन केवट	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६	९८२१४६२२०६
९	राधेश्याम कुर्मी	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७	९८५७०१०२६९
१०	शकुन्तला चमार	सदस्य	९८११९०३२३८
११	सुभरमती अहिरनी	सदस्य	९८२१५४५१४०
१२	सवित्री चमार	सदस्य	९८१७५५१६९२
१३	अमरौती देवी लोध	सदस्य	९८१७४५४०१५
१४	बिनोद कुमार बरुण	सदस्य	९८००७६८२४४
१५	विक्रम जित लोध	सदस्य	९८११५८५७०१
१६	मुन्सी प्रसाद माझी	सदस्य	९८५७०१६९५६

स्रोत:- सम्मरीमाई गाउँपालिका

११.१० स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ को सम्मरीमाई गाउँपालिकाको मतपरिणाम

तालिका ११.१०:: स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ को सम्मरीमाई गाउँपालिकाको मतपरिणाम

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
१	अध्यक्ष	बिनोद कुमार श्रीवास्तव	नेपाली काँग्रेस	४१३४	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	जितेन्द्र नाथ शुक्ल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३५०२	पराजित
३	अध्यक्ष	निरन्जन पाठक	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	३३४९	पराजित
४	अध्यक्ष	राम रतन केवट	जनमत पार्टी	११९६	पराजित
५	अध्यक्ष	मुस्लीम खाँ मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०२२	पराजित
६	अध्यक्ष	मोहम्मद सलिम देवान	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	६५०	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
७	अध्यक्ष	अहमददिन मुसलमान	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	५५७	पराजित
८	अध्यक्ष	अशोक कुमार शुक्ल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	५१४	पराजित
९	अध्यक्ष	बाबु लाल यादव	स्वतन्त्र	१२६	पराजित
१०	अध्यक्ष	अमित कुमार सहानी	स्वतन्त्र	११७	पराजित
११	अध्यक्ष	श्याम बिहारी कुर्मी	स्वतन्त्र	१९	पराजित
१२	अध्यक्ष	विस मिल्ला नाउँ मुसलमान	स्वतन्त्र	१५	पराजित
१३	अध्यक्ष	विजय कुमार गुप्ता	स्वतन्त्र	७	पराजित
१४	अध्यक्ष	विजय बहादुर केवट	स्वतन्त्र	३	पराजित
१५	अध्यक्ष	रियाज अहमद खान	स्वतन्त्र	१	पराजित
१	उपाध्यक्ष	कुमारी प्रियंका शाही सिंह	नेपाली काँग्रेस	४००४	निर्वाचित
२	उपाध्यक्ष	बिन्द्रावती गुप्ता	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	३३०४	पराजित
३	उपाध्यक्ष	दुर्गावती केवट	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	२८१४	पराजित
४	उपाध्यक्ष	मिना देवी लोध	जनमत पार्टी	१२११	पराजित
५	उपाध्यक्ष	पिंकला लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	९६०	पराजित
६	उपाध्यक्ष	कमलावती अहिरनी	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	७१६	पराजित
७	उपाध्यक्ष	सन्ध्या देवी मल्लाह	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	६५०	पराजित
८	उपाध्यक्ष	पवित्रा कुमारी निषाद	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	५०५	पराजित
९	उपाध्यक्ष	रामबेलास चौधरी कुर्मी	स्वतन्त्र	८१	पराजित
१०	उपाध्यक्ष	परमशिला कोईरी	नेपालका लागि नेपाली पार्टी	५८	पराजित
		बडा नं १			
१	अध्यक्ष	शिव कुमार यादव	नेपाली काँग्रेस	९५१	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	कमलापति यादव	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	५९९	पराजित
३	अध्यक्ष	कलामुद्दिन मुसलमान	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४६१	पराजित
४	अध्यक्ष	रामफेर पासी	जनमत पार्टी	१२१	पराजित
५	अध्यक्ष	उर्मिला देवी बरई	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	२१	पराजित
६	अध्यक्ष	उदयराज क्षेत्री	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२१	पराजित
७	सदस्य	राम किशुन अहिर	नेपाली काँग्रेस	८२९	निर्वाचित
८	सदस्य	शैलेश कुमार यादव	नेपाली काँग्रेस	७६०	निर्वाचित
९	सदस्य	जगदीश लोध	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	५३६	पराजित
१०	सदस्य	महेन्द्र यादव	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	४७७	पराजित
११	सदस्य	लालसा यादव	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४४२	पराजित
१२	सदस्य	वारिस अलि धुनिया	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४०६	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
१३	सदस्य	गुलाब केवट	जनमत पार्टी	११८	पराजित
१४	सदस्य	संजु केवट	जनमत पार्टी	१०८	पराजित
१५	सदस्य	राजेश केवट	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	४५	पराजित
१६	सदस्य	तहसिल धुनिया	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	३८	पराजित
१७	सदस्य	बिसनु प्रसाद बढई	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	२९	पराजित
१८	सदस्य	झीनक यादव	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२७	पराजित
१९	महिला सदस्य	पाना लोधिनी	नेपाली काँग्रेस	८५३	निर्वाचित
२०	महिला सदस्य	मन्जु यादव	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	५६४	पराजित
२१	महिला सदस्य	संगिता कुर्मी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४५७	पराजित
२२	महिला सदस्य	फुलमती लोध	जनमत पार्टी	१२५	पराजित
२३	महिला सदस्य	विमलावती यादव	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	२४	पराजित
२४	महिला सदस्य	जहिदुन निशा देवान	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१९	पराजित
२५	दलित महिला सदस्य	कुसमावती पासी	नेपाली काँग्रेस	८३४	निर्वाचित
२६	दलित महिला सदस्य	धर्मावती चमार	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	५५७	पराजित
२७	दलित महिला सदस्य	सारधा पासी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४५०	पराजित
२८	दलित महिला सदस्य	प्रेमा चमार	जनमत पार्टी	११८	पराजित
२९	दलित महिला सदस्य	इमिरता पासी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	२७	पराजित
३०	दलित महिला सदस्य	पार्वती पासी	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२०	पराजित
बडा नं. २					
१	अध्यक्ष	अजय कुमार गुप्त बानिया	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	५६८	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	अबरार अहमद मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	४७०	पराजित
३	अध्यक्ष	जगन्नाथ बरुण	स्वतन्त्र	२८५	पराजित
४	अध्यक्ष	हदीश देवान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२८२	पराजित
५	अध्यक्ष	नेवास अली दर्जी	नेपाली काँग्रेस	२५३	पराजित
६	अध्यक्ष	हरीराम अहिर	जनमत पार्टी	१९३	पराजित
७	अध्यक्ष	संजय कुमार शुक्ल	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१३५	पराजित
८	अध्यक्ष	राम मिलन मल्लाह	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	४१	पराजित
९	अध्यक्ष	अवुवकर मुसलमान	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२८	पराजित
१०	अध्यक्ष	वहिद दर्जी	स्वतन्त्र	६	पराजित
११	सदस्य	ईनामुल्लाह मुसलमान	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४४०	निर्वाचित
१२	सदस्य	चैतु चमार	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४२४	निर्वाचित
१३	सदस्य	प्रेम सागर पाण्डेय	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३७४	पराजित
१४	सदस्य	राम मिलन तिवारी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३२३	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
१५	सदस्य	जीते चमार	नेपाली काँग्रेस	२७७	पराजित
१६	सदस्य	चिनगुद धोवी	नेपाली काँग्रेस	२६९	पराजित
१७	सदस्य	बिशुन कुमार तेली	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२६३	पराजित
१८	सदस्य	महेन्द्र बरई	जनमत पार्टी	२४०	पराजित
१९	सदस्य	रहिम मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२३७	पराजित
२०	सदस्य	राधेश्याम अहिर	जनमत पार्टी	१७९	पराजित
२१	सदस्य	राम बेलास बरई	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१६७	पराजित
२२	सदस्य	नरेन्द्र नाथ शुक्ला	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१५२	पराजित
२३	सदस्य	दिप चन्द बनिया	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	११०	पराजित
२४	सदस्य	जकाउल्लाह मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	५५	पराजित
२५	सदस्य	कोदई गडेरिया	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	३५	पराजित
२६	सदस्य	किस्नु धोवी	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	३३	पराजित
२७	महिला सदस्य	किस्मती यादव	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४९९	निर्वाचित
२८	महिला सदस्य	नजीबुन निसा जोल्हा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३८८	पराजित
२९	महिला सदस्य	राज कुमारी लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२४२	पराजित
३०	महिला सदस्य	राम रती लोधिन	नेपाली काँग्रेस	२२१	पराजित
३१	महिला सदस्य	राधिका मल्लाह	जनमत पार्टी	१९३	पराजित
३२	महिला सदस्य	अन्जु धोवी	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१२०	पराजित
३३	महिला सदस्य	सनाई निसा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	५७	पराजित
३४	महिला सदस्य	राजमती गडरिया	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२५	पराजित
३५	दलित महिला सदस्य	शकुन्तला चमार	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४९७	निर्वाचित
३६	दलित महिला सदस्य	शिला कुमारी धवल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३७४	पराजित
३७	दलित महिला सदस्य	तारामती चमाइन	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२५१	पराजित
३८	दलित महिला सदस्य	सभावती देवी धोवी	जनमत पार्टी	२३८	पराजित
३९	दलित महिला सदस्य	केतकी चमार	नेपाली काँग्रेस	२१८	पराजित
४०	दलित महिला सदस्य	उर्मिला चमार	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१२३	पराजित
४१	दलित महिला सदस्य	उषा धोवी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	४३	पराजित
४२	दलित महिला सदस्य	परमशिला चमार	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२५	पराजित
वडा नं. ३					
१	अध्यक्ष	अदहम अली देवान	नेपाली काँग्रेस	५८५	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	अंकित कुर्मी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४८०	पराजित
३	अध्यक्ष	सुकई कुर्मी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३६०	पराजित
४	अध्यक्ष	सुजीत कुमार यादव अहिर	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	३३५	पराजित
५	अध्यक्ष	शिव शंकर तिवारी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	६१	पराजित
६	अध्यक्ष	दिनेश गौड कहार	जनमत पार्टी	४३	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
७	अध्यक्ष	नगेन्द्र नाथ कुर्मि	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	४२	पराजित
८	अध्यक्ष	हैसियतदार देवान	स्वतन्त्र	१४	पराजित
९	अध्यक्ष	अगनू मल्लाह	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१२	पराजित
१०	सदस्य	अष्टभुजा प्रसाद पाण्डेय	नेपाली काँग्रेस	५०८	निर्वाचित
११	सदस्य	मुकेश कुमार पाण्डेय	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४८५	निर्वाचित
१२	सदस्य	नन्दलाल यादव अहिर	नेपाली काँग्रेस	४५४	पराजित
१३	सदस्य	बिनोद कुमार बरुण	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४५३	पराजित
१४	सदस्य	काशी राम याद	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३६६	पराजित
१५	सदस्य	जसई धोवी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३४४	पराजित
१६	सदस्य	अशोक कुमार चाई	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२७५	पराजित
१७	सदस्य	सुरेन्द्र अहिर	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२३५	पराजित
१८	सदस्य	सिपारस अली मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	११८	पराजित
१९	सदस्य	घनश्याम चाई	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	६७	पराजित
२०	सदस्य	लाल बदन सिंह	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	६६	पराजित
२१	सदस्य	जाका उल्लाह चुरिहार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	५९	पराजित
२२	सदस्य	गयादिन मल्लाह	जनमत पार्टी	५६	पराजित
२३	सदस्य	राम लाल अहिर	जनमत पार्टी	५५	पराजित
२४	महिला सदस्य	इन्द्रावती कहाइन	नेपाली काँग्रेस	५२५	निर्वाचित
२५	महिला सदस्य	उर्मिला कुर्मि	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४८५	पराजित
२६	महिला सदस्य	झिनका मुराव	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३७१	पराजित
२७	महिला सदस्य	अनिता लोध	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२८४	पराजित
२८	महिला सदस्य	सोहराती लोधिन	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	६५	पराजित
२९	महिला सदस्य	मालती कुमारी कहाइन	जनमत पार्टी	५६	पराजित
३०	दलित महिला सदस्य	अमरावती देवी हरिजन	नेपाली काँग्रेस	५३०	निर्वाचित
३१	दलित महिला सदस्य	इन्द्रवती धोवी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४८९	पराजित
३२	दलित महिला सदस्य	मीना धोवी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	३८१	पराजित
३३	दलित महिला सदस्य	गुडिया चमार	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२९१	पराजित
३४	दलित महिला सदस्य	रम्भावती चमार	जनमत पार्टी	५५	पराजित
बडा नं. ४					
१	अध्यक्ष	दिवाकर प्रसाद दुबे	नेपाली काँग्रेस	८२८	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	सुजीत कुमार त्रिपाठी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	३३९	पराजित
३	अध्यक्ष	महन्थ प्रसाद लोध	स्वतन्त्र	२६८	पराजित
४	अध्यक्ष	दशरथ चमार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१५४	पराजित
५	अध्यक्ष	ओम प्रकाश रैदास	बहुजन शक्ति पार्टी	१४५	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
६	अध्यक्ष	राजा राम धोवी	जनमत पार्टी	१२२	पराजित
७	अध्यक्ष	संजय लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९२	पराजित
८	अध्यक्ष	दुलारे चमार	स्वतन्त्र	६०	पराजित
९	अध्यक्ष	रमेश्वर धोवी	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	९	पराजित
१०	अध्यक्ष	राम केश ठाढी	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	८	पराजित
११	सदस्य	राजेन्द्र तेली गुप्ता	नेपाली काँग्रेस	४०५	निर्वाचित
१२	सदस्य	राम अवध भर	नेपाली काँग्रेस	३९२	निर्वाचित
१३	सदस्य	सन्दीप कुमार द्विवेदी	स्वतन्त्र	३३२	पराजित
१४	सदस्य	तुल्सीराम बरई	स्वतन्त्र	२८८	पराजित
१५	सदस्य	नजाबुद्दीन दर्जी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	२२८	पराजित
१६	सदस्य	सावित अली भाड	स्वतन्त्र	२१६	पराजित
१७	सदस्य	सुधिर कुमार भुज	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१७५	पराजित
१८	सदस्य	महम्मद सुयल मुसलमान	बहुजन शक्ति पार्टी	१७२	पराजित
१९	सदस्य	सन्जय कुमार यादव	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	१४८	पराजित
२०	सदस्य	चिगन गद्दी मुसलमान	स्वतन्त्र	१४७	पराजित
२१	सदस्य	राम केश धोवी	जनमत पार्टी	१३०	पराजित
२२	सदस्य	राम देव लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१२८	पराजित
२३	सदस्य	रामदेव लोध	जनमत पार्टी	११५	पराजित
२४	सदस्य	सिरीराम अहिर	स्वतन्त्र	१०९	पराजित
२५	सदस्य	मनोज कुमार लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	१०७	पराजित
२६	सदस्य	पंचगुलाम दर्जी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९१	पराजित
२७	सदस्य	मोलहु लोध	बहुजन शक्ति पार्टी	८८	पराजित
२८	सदस्य	संतोष मुराव	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	३५	पराजित
२९	सदस्य	राम किसुन कोहार	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	२४	पराजित
३०	सदस्य	जय प्रकाश गुप्ता	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	६	पराजित
३१	महिला सदस्य	मीरा देवी कोहँर	नेपाली काँग्रेस	५२८	निर्वाचित
३२	महिला सदस्य	प्रभौती कोईरी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	२९९	पराजित
३३	महिला सदस्य	उर्मिला कुमारी चाई	स्वतन्त्र	२५५	पराजित
३४	महिला सदस्य	बिन्दा लोधिन	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१५५	पराजित
३५	महिला सदस्य	बिन्द्रावती मल्लाह	जनमत पार्टी	१३१	पराजित
३६	महिला सदस्य	रीना वारी	बहुजन शक्ति पार्टी	११८	पराजित
३७	महिला सदस्य	इन्द्रवती लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	८६	पराजित
३८	महिला सदस्य	नैनजोती तेली	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१४	पराजित
३९	महिला सदस्य	शान्ती देवी बरई	स्वतन्त्र	७	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
४०	दलित महिला सदस्य	मीरा चमार	नेपाली काँग्रेस	५२५	निर्वाचित
४१	दलित महिला सदस्य	रेखा चमार	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	२७६	पराजित
४२	दलित महिला सदस्य	कमलावती धोवी	स्वतन्त्र	२२४	पराजित
४३	दलित महिला सदस्य	सुरसती ढाढी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१४०	पराजित
४४	दलित महिला सदस्य	इसरावती चमाइन	जनमत पार्टी	१३५	पराजित
४५	दलित महिला सदस्य	सविता कुमारी हरिजन	बहुजन शक्ति पार्टी	१३४	पराजित
४६	दलित महिला सदस्य	कुसमी चमार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९५	पराजित
४७	दलित महिला सदस्य	संगीता चमार	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१५	पराजित
वडा नं. ५					
१	अध्यक्ष	श्रवण कुमार यादव	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी माओवादी/केन्द्र	६२७	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	शेरअली मुसलमान	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	६१७	पराजित
३	अध्यक्ष	अहमद हुसेन देवान	नेपाली काँग्रेस	३८५	पराजित
४	अध्यक्ष	महम्मद युनिस मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	३४०	पराजित
५	अध्यक्ष	रमापती यादव	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१८४	पराजित
६	अध्यक्ष	अशोक कुमार लोध	जनमत पार्टी	१८३	पराजित
७	अध्यक्ष	राम प्रकाश मल्लाह	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	२०	पराजित
८	अध्यक्ष	अजय कुमार दुवे	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	२०	पराजित
९	अध्यक्ष	जयगोविन्द प्रसाद पाठक	स्वतन्त्र	१३	पराजित
१०	सदस्य	शिव कुमार लोध	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	६५१	निर्वाचित
११	सदस्य	सुवास चन पाण्डेय	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	६२०	निर्वाचित
१२	सदस्य	जोगिन्दर पाल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	५९१	पराजित
१३	सदस्य	सुखी अहिर	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	५०२	पराजित
१४	सदस्य	चिनकु मल्लाह	नेपाली काँग्रेस	३६५	पराजित
१५	सदस्य	पंचम चमार	नेपाली काँग्रेस	३२६	पराजित
१६	सदस्य	केशव मल्लाह	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	३१६	पराजित
१७	सदस्य	गंगाराम कोइरी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२८६	पराजित
१८	सदस्य	गंगाराम मल्लाह	जनमत पार्टी	१९२	पराजित
१९	सदस्य	राजेन्द्र कुर्मी	जनमत पार्टी	१८०	पराजित
२०	सदस्य	अब्दुल जलील देवान	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१६२	पराजित
२१	सदस्य	मोहन धोवि	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१४५	पराजित
२२	सदस्य	सुर्यलाल लोहार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	३६	पराजित
२३	सदस्य	मुन्नी लाल लोध	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	२१	पराजित
२४	सदस्य	सैयद अली मुसलमान	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१७	पराजित
२५	सदस्य	कपिल देव तेली	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	६	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
२६	महिला सदस्य	मीरा मल्लाह	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	६६७	निर्वाचित
२७	महिला सदस्य	करमैता लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	५५०	पराजित
२८	महिला सदस्य	चिनका अहिर	नेपाली काँग्रेस	३८७	पराजित
२९	महिला सदस्य	प्रभावती लोधि	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	३०७	पराजित
३०	महिला सदस्य	चन्द्रावती लोध	जनमत पार्टी	२१२	पराजित
३१	महिला सदस्य	सोनमति लोध	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१५४	पराजित
३२	महिला सदस्य	चम्पा मल्लाह	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	२२	पराजित
३३	महिला सदस्य	पानमती चमाइन	स्वतन्त्र	८	पराजित
३४	महिला सदस्य	विन्द्रावती लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (समाजवादी एकिकृत)	५	पराजित
३५	दलित महिला सदस्य	प्रभावती धोबिन	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	६७६	निर्वाचित
३६	दलित महिला सदस्य	रीता हरिजन	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	५५५	पराजित
३७	दलित महिला सदस्य	जनक दुलारी पासी	नेपाली काँग्रेस	३६८	पराजित
३८	दलित महिला सदस्य	शान्ती चमाइन	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	३०५	पराजित
३९	दलित महिला सदस्य	सत्य रेखा परासर	जनमत पार्टी	२१४	पराजित
४०	दलित महिला सदस्य	विन्द्रावती चमार	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१४७	पराजित
४१	दलित महिला सदस्य	अनीता कुमारी हरिजन	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१९	पराजित
वडा नं. ६					
१	अध्यक्ष	तौलन केवट	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	५७४	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	पवन कुमार सिंह	नेपाली काँग्रेस	४५७	पराजित
३	अध्यक्ष	शिव कुमार कोइरी	जनमत पार्टी	३९९	पराजित
४	अध्यक्ष	राजिन्द्र कुर्मि	स्वतन्त्र	३६१	पराजित
५	अध्यक्ष	राजनाथ केवट	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२६९	पराजित
६	अध्यक्ष	रामपत केवट	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	२४७	पराजित
७	अध्यक्ष	सुरेन्द्र केवट	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२२७	पराजित
८	अध्यक्ष	सत्य नारायण केवट	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१६९	पराजित
९	अध्यक्ष	ओम प्रकाश गुप्ता	स्वतन्त्र	११९	पराजित
१०	अध्यक्ष	राम बिहारी कुर्मि	नेपालका लागि नेपाली पार्टी	१०४	पराजित
११	अध्यक्ष	वसीम अहमद	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	१०२	पराजित
१२	अध्यक्ष	बीरिन्द्र नाथ शुक्ल	स्वतन्त्र	२५	पराजित
१३	सदस्य	प्रमोद कुमार मिश्रा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	७४८	निर्वाचित
१४	सदस्य	राम बहादुर चाइ	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	६८४	निर्वाचित
१५	सदस्य	गोविन्द केवट	नेपाली काँग्रेस	४६७	पराजित
१६	सदस्य	जितन प्रसाद कुर्मि	नेपाली काँग्रेस	४६४	पराजित
१७	सदस्य	अवध राम अहिर	जनमत पार्टी	४५७	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
१८	सदस्य	गंगा राम कुर्मी	जनमत पार्टी	४३५	पराजित
१९	सदस्य	पिन्टु कुर्मी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	३४९	पराजित
२०	सदस्य	राजेन्द्र गोसाई	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	३०२	पराजित
२१	सदस्य	बुद्धिराम प्रसाद चौहान	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२१०	पराजित
२२	सदस्य	राम लखन अहीर	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२०२	पराजित
२३	सदस्य	रामदास केवट	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१९२	पराजित
२४	सदस्य	सुनील कुमार बनिया	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१९०	पराजित
२५	सदस्य	खट्टर कुर्मी	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१४०	पराजित
२६	सदस्य	अभिमन्यु प्रसाद कुर्मी	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१२३	पराजित
२७	सदस्य	दुध नाथ कुर्मी	स्वतन्त्र	११९	पराजित
२८	सदस्य	उम्रसेन केवट	स्वतन्त्र	९६	पराजित
२९	सदस्य	रोहित प्रसाद केवट	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	९३	पराजित
३०	सदस्य	राज कुमार धोवी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	८५	पराजित
३१	सदस्य	चुल्हाई कुर्मी	नेपालका लागि नेपाली पार्टी	७८	पराजित
३२	सदस्य	हुबराज केवट	नेपालका लागि नेपाली पार्टी	५४	पराजित
३३	सदस्य	राम विलास धोवी	स्वतन्त्र	०	पराजित
३४	महिला सदस्य	सुभरमती अहिरनी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	७४६	निर्वाचित
३५	महिला सदस्य	आशा उपाध्याय	नेपाली काँग्रेस	५०५	पराजित
३६	महिला सदस्य	गंगोत्री भर	जनमत पार्टी	४६१	पराजित
३७	महिला सदस्य	शान्ती देवी कुर्मी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	३५०	पराजित
३८	महिला सदस्य	फूलमती कुर्मी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२१२	पराजित
३९	महिला सदस्य	शिला मल्लाह	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१९४	पराजित
४०	महिला सदस्य	संगीता बरई	स्वतन्त्र	१२८	पराजित
४१	महिला सदस्य	रबडी धोबिन	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१२२	पराजित
४२	महिला सदस्य	शारदा देवी केवट	नेपालका लागि नेपाली पार्टी	९५	पराजित
४३	महिला सदस्य	सिमिन्त्रा कोइरी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	६३	पराजित
४४	दलित महिला सदस्य	सवित्री चमार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	७६६	निर्वाचित
४५	दलित महिला सदस्य	मोहराती देवी वरुण	नेपाली काँग्रेस	४८३	पराजित
४६	दलित महिला सदस्य	श्रीकान्ती चमार	जनमत पार्टी	४५८	पराजित
४७	दलित महिला सदस्य	सुनित्रा हरिजन	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	३४१	पराजित
४८	दलित महिला सदस्य	नमकला हरिजन	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	२०३	पराजित
४९	दलित महिला सदस्य	सन्जु चमार	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२०१	पराजित
५०	दलित महिला सदस्य	सरोज पासी	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१३८	पराजित
५१	दलित महिला सदस्य	राज कुमारी धोवी	नेपालका लागि नेपाली पार्टी	९३	पराजित

क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
५२	दलित महिला सदस्य	पनवा धोवीन	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	६२	पराजित
वडा नं. ७					
१	अध्यक्ष	राधेश्याम कुर्मी	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	६५९	निर्वाचित
२	अध्यक्ष	श्रीनारायण यादव	नेपाली काँग्रेस	५१४	पराजित
३	अध्यक्ष	अब्दुल शकुर मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	२९२	पराजित
४	अध्यक्ष	इमामुद्दीन मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	१६९	पराजित
५	अध्यक्ष	मजित धुनिया	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१५७	पराजित
६	अध्यक्ष	इस्लाम मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१२८	पराजित
७	अध्यक्ष	राज कुमार यादव	जनमत पार्टी	१०७	पराजित
८	अध्यक्ष	मोहम्मद मुर्तजा मुसलमान	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	३६	पराजित
९	अध्यक्ष	जितेन्द्र यादव	स्वतन्त्र	७	पराजित
१०	सदस्य	काशिम मुसलमान	नेपाली काँग्रेस	४८२	निर्वाचित
११	सदस्य	बकसिस अहमद मुसलमान	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४८२	निर्वाचित
१२	सदस्य	राम नरेश लोध	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	४५८	पराजित
१३	सदस्य	फौदार कुर्मी	नेपाली काँग्रेस	४५७	पराजित
१४	सदस्य	फिरोज अहमद खान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	३२२	पराजित
१५	सदस्य	अहमद्दीन मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	३१७	पराजित
१६	सदस्य	बिश्राम लोध	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	१९२	पराजित
१७	सदस्य	वरकातुल्लाह देवान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	१८५	पराजित
१८	सदस्य	रामु लोध	जनमत पार्टी	१७२	पराजित
१९	सदस्य	मौलेश कुमार दुबे	जनमत पार्टी	१६३	पराजित
२०	सदस्य	राम सुभग लोध	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१४१	पराजित
२१	सदस्य	रामनेवास कोहार	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	११६	पराजित
२२	सदस्य	अकवाल मुसलमान	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	९४	पराजित
२३	सदस्य	मोहम्मद रउफ तेली	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	९३	पराजित
२४	सदस्य	कमरुद्दीन धुनिया	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	४४	पराजित
२५	सदस्य	बालमुकुन्द लोध	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	४४	पराजित
२६	महिला सदस्य	अमरौती देवी लोध	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	५४०	निर्वाचित
२७	महिला सदस्य	राजमती लोध	नेपाली काँग्रेस	४८३	पराजित
२८	महिला सदस्य	सूर्यमुखी लोधिन्	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	३३८	पराजित
२९	महिला सदस्य	माया मौर्य	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	२०८	पराजित
३०	महिला सदस्य	सुनिता कुमारी लोध	जनमत पार्टी	१४७	पराजित
३१	महिला सदस्य	गीता यादव	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१४६	पराजित
३२	महिला सदस्य	अंशमति यादव	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (लेएम)	१०४	पराजित

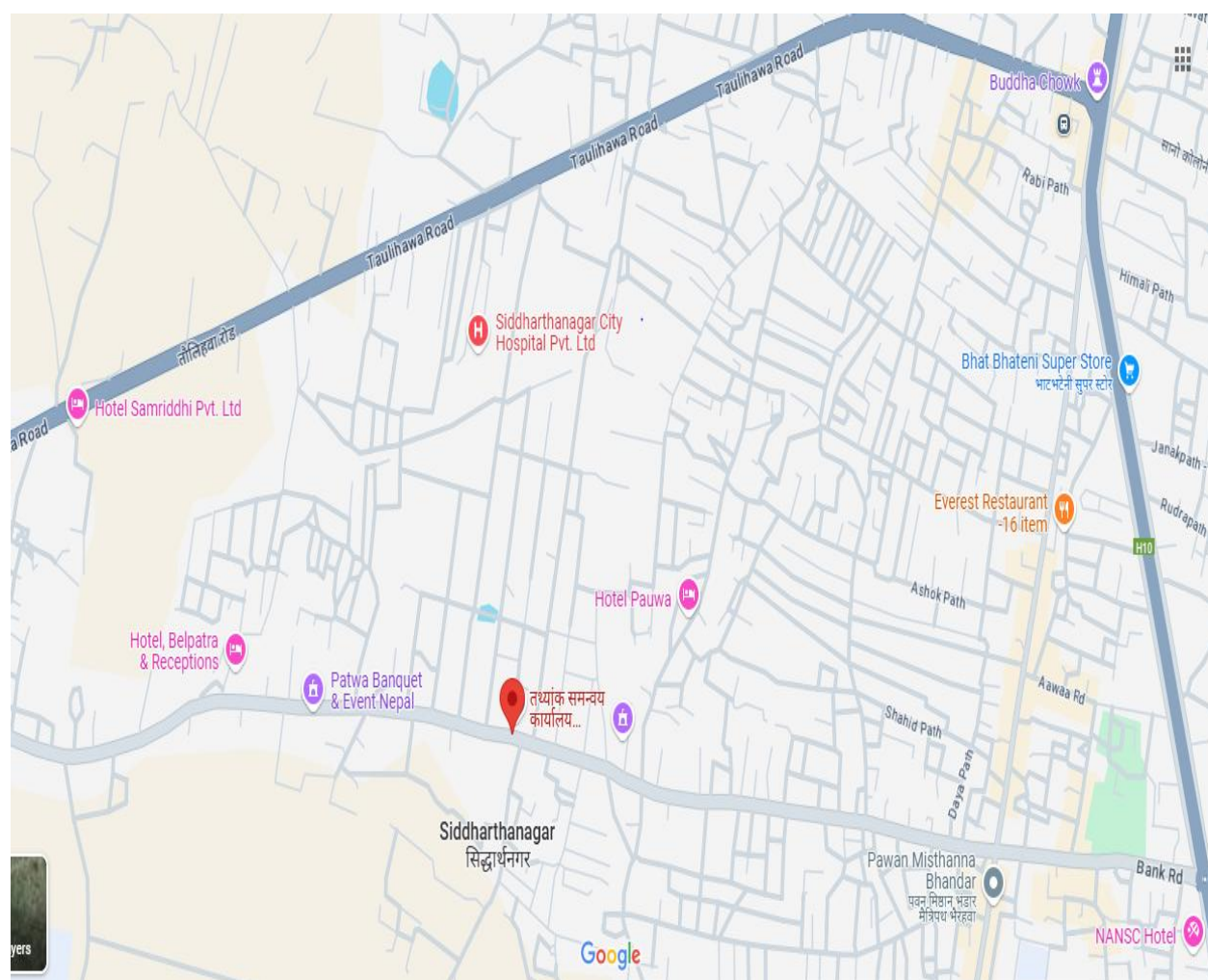
क्र.स.	पद	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	प्राप्त मत	कैफियत
३३	महिला सदस्य	सवितरी कोइरिन	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	५७	पराजित
३४	दलित महिला सदस्य	इन्द्रावती धवल	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल	५४६	निर्वाचित
३५	दलित महिला सदस्य	केतकी हरिजन	नेपाली काँग्रेस	४८८	पराजित
३६	दलित महिला सदस्य	इनर मती चमार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	३१४	पराजित
३७	दलित महिला सदस्य	सुनिता चमार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	१९१	पराजित
३८	दलित महिला सदस्य	अनिता कुमारी हरिजन	जनमत पार्टी	१५९	पराजित
३९	दलित महिला सदस्य	निता देवी हरिजन	जनता समाजवादी पार्टी, नेपाल	१५०	पराजित
४०	दलित महिला सदस्य	मकोली धोवी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०७	पराजित
४१	दलित महिला सदस्य	मिथलेश्वरी हरिजन	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	४२	पराजित

स्रोत:- निर्वाचन आयोग/ <https://election.gov.np/np>

खण्ड १२: तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही

१२.१ परिचय

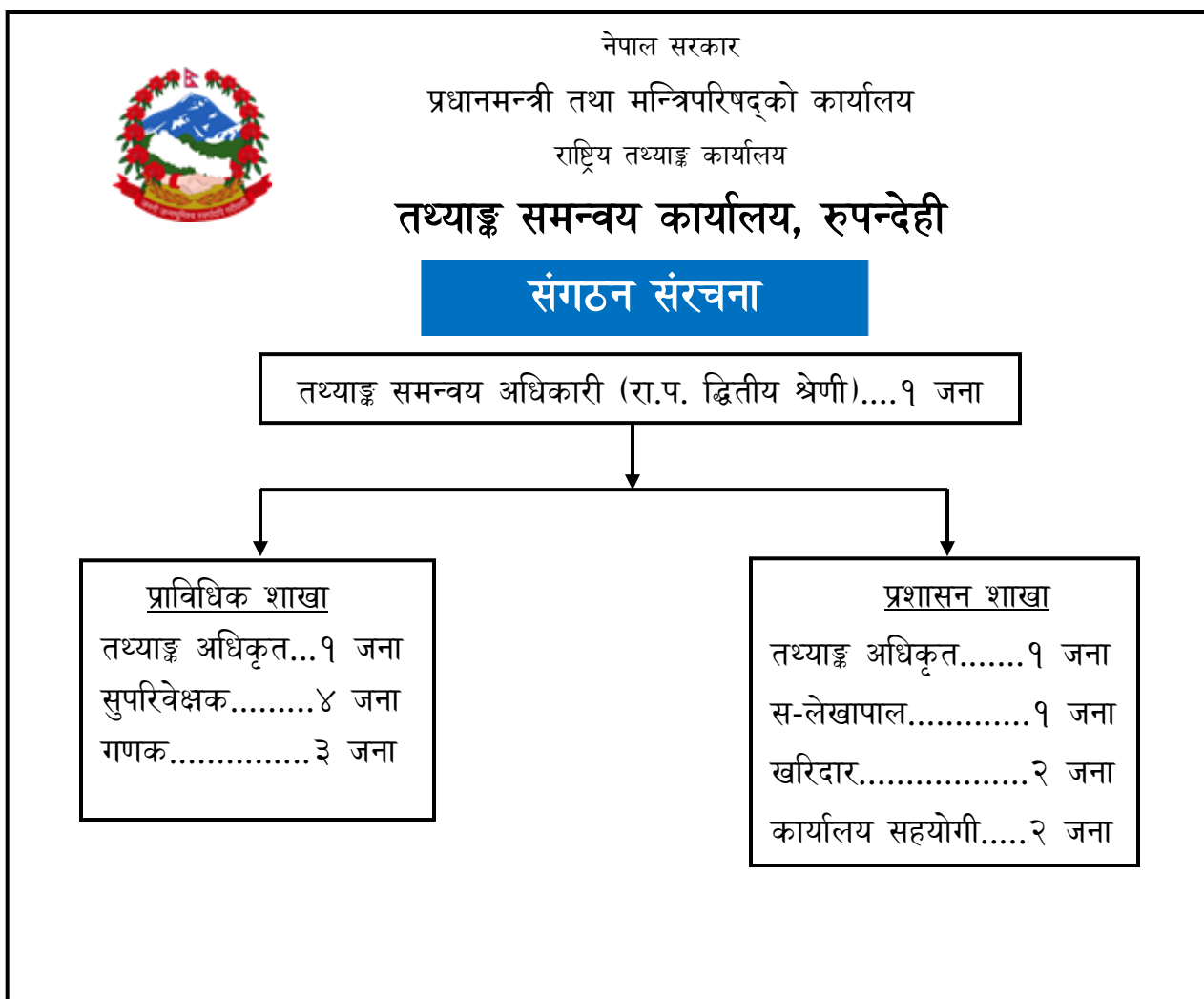
नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८०/०९/१२ गतेको निर्णय अनुसार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत रहेको राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको मातहतका साविकका ३३ ओटा तथ्याङ्क कार्यालयहरूलाई खारेजी गरी १८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको स्थापना भएको थियो। सो मध्ये एकको रूपमा यस तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीको स्थापना भएको हो। कार्यालय भवन रुपन्देही जिल्लाको सिद्धार्थ नगरपालिका वडा नं. ४ स्थित उद्योगपुरीमा रहेको छ। यस कार्यालयले जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा सेवाग्राहीहरूलाई सर्वसुलभ रूपमा निःशुल्क तथ्याङ्क सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। यसको कार्य क्षेत्र नवलपरासी (ब.सु.प.), रुपन्देही र कपिलवस्तु गरी तीन ओटा जिल्ला र सो अन्तर्गतका ३३ ओटा स्थानीय तहहरू रहेका छन्। जसको भौगोलिक सुचना प्रणाली अन्तर्गतको नक्सा तल दिइएको छ।

१२.२ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीको दरबन्दी तेरीज

क्र. स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी	संख्या
१	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.द्वितीय	१
२	तथ्याङ्क अधिकृत	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.तृतीय	२
३	सुपरिवेक्षक	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.अनं प्रथम	४
४	गणक	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.अनं द्वितीय	३
५	सह-लेखापाल	नेपाल प्रशासन	लेखा	रा.प.अनं द्वितीय	१
६	खरिदार	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं द्वितीय	२
७	कार्यालय सहयोगी	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	श्रेणी विहीन	२
जम्मा					१५

१२.३ संगठन संरचना

१२.४ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीबाट सम्पादन हुने मुख्य-मुख्य कार्यहरू

- वार्षिक राष्ट्रिय लेखासम्बन्धी तथा त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा र मूल्य सुचकाङ्कसम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन,
- राष्ट्रिय जनगणना तथा राष्ट्रिय कृषिगणना (प्रत्येक दश/दश वर्षमा) को फिल्ड कार्य सञ्चालन,
- आर्थिक गणना तथा औद्योगिक प्रतिष्ठान गणना (प्रत्येक पाँच/पाँच वर्षमा) को फिल्ड कार्य सञ्चालन,
- तथ्यांकीय व्यवसायिक रजिष्टर निर्माणका लागि तथ्यांक संकलन,
- जिल्ला तथा स्थानीय तहका वस्तुगत विवरण तयारी तथा प्रकाशन सम्बन्धी कार्य,
- गणना क्षेत्र नक्सांकनका लागि तथ्यांक संकलन तथा अद्यावधिक कार्य,
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको निर्देशनमा विभिन्न सर्वेक्षण तथा गणनामा सहयोग,
- जिल्लास्तरमा तथ्याङ्कीय सचेतनाको लागि विभिन्न गोष्ठी तथा कार्यक्रम सञ्चालन,
- कार्यक्षेत्र भित्रका जिल्लाहरूको विकास योजना निर्माण तथा कार्यन्वयन जस्ता कार्यहरूका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्कको उपलब्धताको मूल्यांकन गरी सहयोग एवम् समन्वय गर्ने,
- जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क विकास कार्यक्रम निर्माण गरी केन्द्रमा पठाउने तथा तथ्याङ्कीय क्रियाकलापहरूको समन्वय गर्ने,
- विभिन्न स्थानीय तहहरूमा तथ्याङ्कीय गतिविधि सञ्चालन तथा वार्षिक कार्यक्रममा निर्धारण भएका अन्य कार्यहरू।

१२.५ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीबाट जारी भएको नागरिक वडापत्र

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देही
नागरिक वडापत्र

क्र. सं.	सेवाका प्रकार	पेश गर्नुपर्ने कागजात	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने समय	लाग्ने दस्तुर	जिम्मेवार फाँट/कर्मचारी	कैफियत
१.	गणना सम्बन्धित सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्क बिक्री	सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्कको प्रयोगको प्रयोजन खुलाई लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	राजस्व प्राप्त भएको ३ कार्यदिन भित्र	(क) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/ विश्वविद्यालयका विद्यार्थी रु. ४,०००।- (ख) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/ विश्वविद्यालयका विद्यार्थी बाहेक अन्य नेपाली नागरिक रु. ५,०००।- (ग) सरकारी निकाय/संस्था/राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था रु. ८,०००।-	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत	
२.	सर्वेक्षण सम्बन्धित सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्क बिक्री	सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्कको प्रयोगको प्रयोजन खुलाई लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	राजस्व प्राप्त भएको ३ कार्यदिन भित्र	(क) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/विश्वविद्यालयका विद्यार्थी रु. २५००।- (ख) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/ विश्वविद्यालयका विद्यार्थी बाहेक अन्य नेपाली नागरिक रु. ३०००।- (ग) सरकारी निकाय/ संस्था/राष्ट्रिय गैरसरकारी	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत	

				संस्था	रु. ५०००।-	
३.	सरकारी निकाय वा सार्वजनिक संस्थालाई तथ्याङ्क सम्बन्धी कार्यमा समन्वय र सहयोग गर्ने	लिखित निवेदन र निर्णयको प्रतिलिपी				तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत
४.	विभिन्न गणना तथा सर्वेक्षणबाट प्राप्त सामाजिक, आर्थिक तथा वातावरणीय तथ्याङ्क प्रकाशन वितरण	लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	निवेदन प्राप्त भएकै दिन	निःशुल्क		प्रशासन फाँट
५.	पुस्तकालय सेवा	परिचय खुल्ने कागजात	कार्यालय समयभित्र	निःशुल्क		प्रशासन फाँट
६.	माग बमोजिमको तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने	लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	निवेदन प्राप्त भएकै दिन	निःशुल्क		प्राविधिक फाँट

सूचना अधिकारी तथा गुनासो व्यवस्थापन अधिकृत

सम्पर्क नम्बर: ९८५७०५४७६९

कार्यालय ईमेल: scoropoandehi@nsonepal.gov.np

तालुक निकाय: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

सम्पर्क नम्बर: ०१-५३४५९४६

ईमेल: info@nsonepal.gov.np

यहाँ स्क्यान गर्न सक्नुहुन्छ ।

अनुसूची -१: तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरुको कार्यालय रहने स्थान, कार्यक्षेत्र र समन्वय गर्नुपर्ने स्थानीय तह संख्या

क्र.स.	प्रदेश	कार्यालय रहने स्थान	कार्यक्षेत्र		समन्वय गर्नुपर्ने स्थानीय तहको संख्या
			जिल्लाको नाम	जिल्ला संख्या	
१	कोशी	विराटनगर, मोरङ	मोरङ, सुनसरी, उदयपुर, धनकुटा, तेह्रथुम, संखुवासभा	६	६०
२	कोशी	इलाम, इलाम	इलाम, पाँचथर, ताप्लेजुङ, झापा	४	४२
३	कोशी	दिक्तेल, खोटाङ	खोटाङ, ओखलढुङ्गा, सोलुखुम्बु, भोजपुर	४	३५
४	मधेश	जनकपुर, धनुषा	धनुषा, सप्तरी, सिराहा, महोत्तरी	४	६८
५	मधेश	विरगञ्ज, पर्सा	पर्सा, बारा, रौतहट, सर्लाही	४	६८
६	बागमती	हेटौडा, मकवानपुर	मकवानपुर, चितवन, सिन्धुली	३	२६
७	बागमती	धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक	काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, रामेछाप, दोलखा	४	४२
८	बागमती	काठमाडौं, काठमाडौं	काठमाडौं, ललितपुर, भक्तपुर, धादिङ, नुवाकोट, रसुवा	६	५१
९	गण्डकी	पोखरा, कास्की	कास्की, तनहुँ, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	३	२३
१०	गण्डकी	गोरखा, गोरखा	गोरखा, लमजुङ, मनाङ	३	२३
११	गण्डकी	वाग्लुङ, वाग्लुङ	वाग्लुङ, स्याङ्जा, पर्वत, म्याग्दी, मुस्ताङ	५	३९
१२	लुम्बिनी	भैरहवा, रुपन्देही	रुपन्देही, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), कपिलवस्तु	३	३३
१३	लुम्बिनी	तानसेन, पाल्पा	पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची	३	२८
१४	लुम्बिनी	घोरही, दाङ	दाङ, बाँके, वर्दिया, रोल्पा, प्यूठान, रुकुम (पूर्वी भाग)	६	४८
१५	कर्णाली	विरेन्द्रनगर, सुर्खेत	सुर्खेत, सल्यान, जाजरकोट, रुकुम (पश्चिम भाग), दैलेख	५	४३
१६	कर्णाली	खलङ्गा, जुम्ला	जुम्ला, मुगु, कालिकोट, हुम्ला, डोल्पा	५	३६
१७	सुदुर पश्चिम	धनगढी, कैलाली	कैलाली, कञ्चनपुर, डडेल्धुरा, वैतडी, बझाङ, दार्चुला	६	६०
१८	सुदुर पश्चिम	दिपायल, डोटी	डोटी, अछाम, बाजुरा	३	२८
जम्मा				७७	७५३

अनुसूची -२: आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरू

सन् १९८० को दशकको अन्त्यमा मध्य यूरोपका देशहरूमा वैज्ञानिक र भरपर्दो तथ्याङ्क उत्पादन गर्न आधिकारिक तथ्याङ्कलाई डोहोर्याउने सिद्धान्तको महसुस भयो। सन् १९९१ मा युरोपेली तथ्याङ्कविदहरूले सम्मेलनले आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरू विकसित गर्‍यो जुन सन् १९९२ मा युरोपेली आर्थिक आयोग इकोनोमिक कमिसन अफ युरोपको मन्त्रिस्तरबाट अङ्गीकार गरियो। सन् १९९४ मा संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय तथ्याङ्क आयोगले यी सिद्धान्तहरू अनुमोदन गर्‍यो। सन् २०१३ मा यी सिद्धान्तहरू प्रतिपादन भएको समयदेखिका घटनाक्रमलाई समेटि तथ्याङ्क आयोगले आफ्नो ४२ औं सत्रमा आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरूको संशोधित प्रस्तावना स्वीकृत गर्‍यो। सोही बैठकको सिफारिसमा आर्थिक तथा सामाजिक परिषदले तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्त सम्बन्धी मस्यौदा प्रस्ताव पेश गर्‍यो। जुन संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाले २९ जनवरी २०१४ मा अनुमोदन गर्‍यो। संयुक्त राष्ट्र सङ्घद्वारा अनुमोदित यी सिद्धान्तहरूलाई आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्त भनिन्छ। यी सिद्धान्तहरूले आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत पक्षलाई समेटेको हुनाले कुनै पनि देशमा वैज्ञानिक र भरपर्दो तथ्याङ्क उत्पादन तथा वितरण गर्न यी सिद्धान्तहरूलाई निकै सान्दर्भिक ठानिन्छ। देशको तथ्याङ्क प्रणाली आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तद्वारा निर्देशित हुन्छ जुन तथ्याङ्क प्रणालीको आधार स्तम्भ हो। यहाँ आधिकारिक तथ्याङ्कका १० आधारभूत सिद्धान्तहरू संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

सिद्धान्त १: प्रासंगिकता, निष्पक्षता र समान पहुँच (Relevanc, Impartialiaty and Equal access)

लोकतान्त्रिक समाजको सूचना प्रणालीमा आधिकारिक तथ्याङ्क एक अपरिहार्य तत्व हो जसले सरकार, अर्थतन्त्र र आमनागरिकहरूलाई आर्थिक सामाजिक जनसांख्यिक र वातावरणीय अवस्थाको बारेमा सूचना उपलब्ध गराउँछ। लोकतान्त्रिक समाजमा सरकारी तथ्याङ्क-निकायहरूले नागरिकको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै आधिकारिक तथ्याङ्क निकायहरूले व्यावसायिक उपयोगिता भएका तथ्याङ्क संकलन गरी निष्पक्ष रूपमा नागरिकहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ।

सिद्धान्त २: व्यावसायिक मापदण्ड वैज्ञानिक सिद्धान्तहरू र व्यावसायिक नैतिकता (Professional Standard, Scientific and Professional Ethics):

आधिकारिक तथ्याङ्कहरूमा विश्वसनीयता कायम राख्नका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, भण्डारण र प्रस्तुतीकरणका प्रक्रिया निर्धारण गर्दा आधिकारिक तथ्याङ्कीय निकायहरूले वैज्ञानिक सिद्धान्त व्यावसायिक आचार र व्यावसायिक सोचबाट निर्णय लिनुपर्दछ।

सिद्धान्त ३: जवाफदेहिता र पारदर्शिता (Accountability and Transparency):

तथ्याङ्कको सही अर्थ लगाउने काम सहज तुल्याउन तथ्याङ्कका स्रोत, विधि र प्रक्रियाको विवरण वैज्ञानिक मापदण्डअनुसार प्रस्तुत गर्नुपर्दछ।

सिद्धान्त ४: दुरुपयोगको रोकथाम (Prevention of misuse)

तथ्याङ्कको गलत व्याख्या र दुरुपयोग भएमा त्यसको खण्डन गर्न सक्ने अधिकार तथ्याङ्कीय निकायहरूलाई छ।

सिद्धान्त ५: आधिकारिक तथ्याङ्कको स्रोत (Sources of official Statistics):

तथ्याङ्कीय प्रयोजनका लागि सर्वेक्षण, प्रशासनिक अभिलेख लगायत सबै प्रकारका तथ्याङ्कका स्रोतहरूबाट विवरणहरू लिन सकिन्छ। तथ्याङ्क निकायहरूले स्रोत चयन गर्दा गुणस्तर, समय, लागत र उत्तरदाताको बोझलाई विचार गरी उपयुक्त स्रोत चयन गर्नुपर्दछ।

सिद्धान्त ६: गोपनीयता (Confidentiality)

तथ्याङ्क निकायहरूले संकलन गरेका व्यक्तिगत विवरणहरू प्राकृतिक वा कानूनी व्यक्ति ज-जसको भएपनि गोप्य राख्नु पर्दछ।

सिद्धान्त ७: कानून (Legislation)

तथ्याङ्क प्रणाली सञ्चालन गर्ने ऐन, नियम र आदेश सबै सार्वजनिक गर्नुपर्दछ।

सिद्धान्त ८: राष्ट्रिय समन्वय (National Co-ordination)

तथ्याङ्क प्रणालीमा सामञ्जस्यता र दक्षता हासिल गर्नका लागि देशभित्रका सबै तथ्याङ्क निकायहरूबीचको समन्वय आवश्यक हुन्छ।

सिद्धान्त ९: अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको उपयोग (User international standards)

अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको उपयोग प्रत्येक देशका तथ्याङ्क निकायहरूले अन्तर्राष्ट्रिय अवधारणा, परिभाषा, वर्गीकरण र विधि प्रयोग गरेमा सबै सरकारी तहका तथ्याङ्क प्रणालीमा सामाञ्जस्यता र दक्षता अभिवृद्धि हुन्छ।

सिद्धान्त १०: अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग (International Cooperation)

तथ्याङ्कमा दुई पक्ष र बहुपक्षीय सहयोगले सबै देशहरूमा आधिकारिक तथ्याङ्क प्रणालीको सुधार गर्न सघाउ पुऱ्याउँदछ। तथ्याङ्कको गुणस्तर कायम राख्न तथा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा तथ्याङ्कहरू तुलनायोग्य बनाउन आधिकारिक तथ्याङ्कका यी आधारभूत सिद्धान्तहरूको अनुसरण गर्नु आवश्यक छ। नेपालको तथ्याङ्क प्रणालीमा पनि यी सिद्धान्तहरूको अनुसरण गरी आधिकारिक तथ्याङ्कको संकलन, विश्लेषण, भण्डारण र वितरण गर्ने प्रयत्न गरिएको पाइन्छ।

अनुसूची ३: जनसांख्यिक सुचकहरू परिभाषा र विधि

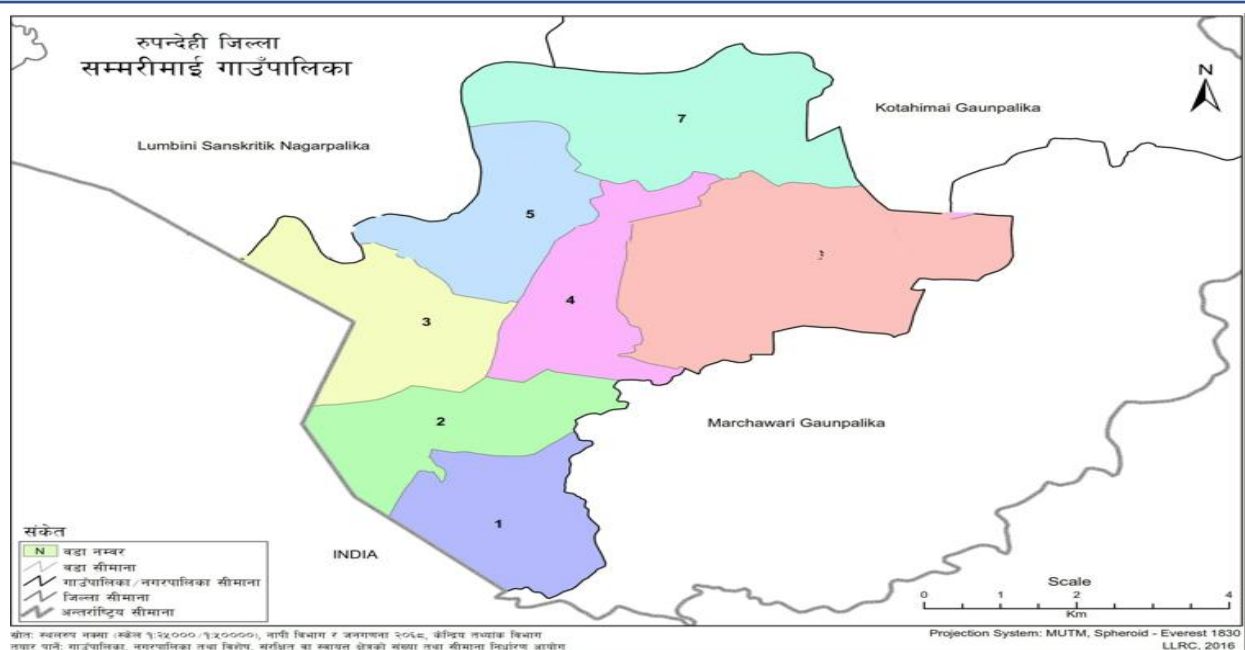
क्र.स.	जनसांख्यिक सुचकहरू	परिभाषा र विधि
१	अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसङ्ख्या (%)	कुनै पनि आर्थिक काम गरेको वा आर्थिक काम खोजेको समयको जोड ६ महिना वा सोभन्दा बढी भएका १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका व्यक्तिहरू र सोही उमेर समूहका आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत (काम गरेको महिना काम खोजेको अवधि १ महिना)
२	अक्सर रोजगार जनसंख्या (%)	१० वर्ष वा सोभन्दा माथि उमेरका अक्सर रोजगारमा रहेको जनसंख्या र सोही उमेर समूहका अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत। अक्सर रोजगार जनसंख्याको गणना गर्दा व्यक्तिले काम गरेको समय काम नगरेको समयभन्दा बढी भएको कुल जम्मा जनसंख्यालाई अक्सर रोजगारमा रहेको जनसंख्या मानिन्छ। अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यालाई अक्सर रोजगार र अक्सर बेरोजगार गरी दुई समूहमा विभाजन गर्न सकिन्छ। (काम गरेको महिना काम खोजेको अवधि ६ महिना वा सो भन्दा बढी)
३	१० वर्ष वा सोभन्दा माथि उमेरका अक्सर रोजगारमा रहेको जनसंख्या र अक्सर रोजगार सम्भावित श्रमशक्ति	सोही उमेर समूहका कुल जनसंख्या (कुल श्रमशक्ति) को समानुपात प्रतिशत। अक्सर रोजगार जनसंख्यालाई १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको सम्भावित श्रमशक्तिले भाग गरी यो सूचक निकालिन्छ। यसले सम्भावित श्रमशक्तिमा कति मानिसहरू रोजगारमा रहेछन् भनि अनुमान गर्न सहज हुन्छ।

	जनसङ्ख्याको (%)	
४	अक्सर बेरोजगार जनसंख्या (%)	१० वर्ष वा सोभन्दा माथि उमेरका अक्सर बेरोजगारमा रहेको जनसंख्या र सोही उमेर समूहका अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत। अक्सर बेरोजगार जनसंख्याको गणना गर्दा व्यक्तिले काम गरेको समय काम नगरेको भन्दा कम भएको कुल जम्मा जनसंख्यालाई अक्सर बेरोजगारमा रहेको जनसंख्या मानिन्छ ।
५	अनुपस्थित स्वदेश जनसङ्ख्या (%)	परिवारबाट छुट्टी भित्र नभएका र परिवारमा पुनः फर्किआउने सम्भावना भएका कुनै सदस्य बसोबास गरिरहेको स्थान छोडी स्वदेशभित्रै अन्यत्र अक्सर बसोबास गरेको जनसंख्या र कुल जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत
६	अनुपस्थित विदेश जनसङ्ख्या (%)	परिवारबाट छुट्टी भित्र नभएका र परिवारमा पुनः फर्किआउने सम्भावना भएका कुनै सदस्य बसोबास गरिरहेको स्थान छोडी हाल विदेशमा अक्सर बसोबास गरेको जनसंख्या र कुल जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत
७	आर्थिक रूपले सक्रिय जनसङ्ख्या (%)	कम्तीमा एक महिना जुनसुकै आर्थिक काम जतिसुकै अवधिको लागि गरेका वा कुनै पनि आर्थिक कामको खोजी गरेका १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका व्यक्तिहरू र सोही उमेर समूहका कुल जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत
८	औसत आयु	कुनै पनि व्यक्तिको औसत बाँच्ने अवधि नै औसत आयु हो ।
९	कुल पुनरुत्पादन दर (GRR)	एउटा महिलाले आफ्नो प्रजनन अवधिभरमा (१५-४९ वर्षमा) जन्माउने जम्माजम्मी छोरीहरूको संख्या
१०	कुल बसाइँसराइ दर (Gross migration Rate)	कुनै एक वर्षमा कुनै देशमा बसाइँ सरेर आउने जनसङ्ख्या र सोही अवधिमा सोही देशबाट बसाइँ सरेर जाने जनसङ्ख्या योग र सो देशको मध्यवर्षको जनसङ्ख्याको अनुपातलाई १००००० ले गुणन गरी आउने दर। यो दर निकाल्दा पछिल्ला पाँच वर्षमा बसाइँसरेका व्यक्तिहरूलाई समावेश गरिएको छ ।
११	कुल प्रजननदर (Total Fertility Rate TFR)	१५ देखि ४९ वर्षका महिलाले विशिष्टीकृत उमेर समूह (पाँच वर्षको उमेर समूह। मा जन्माएका बच्चाहरूको संख्या योगफल र उक्त विशिष्टीकृत उमेर समूहका महिलाको जनसंख्याको अनुपातलाई पाँचले गुणन गरी आउने दर । अर्थात् १५ देखि ४९ वर्षसम्मको एकजना महिलाले प्रजनन अवधिभर जन्माउने जीवित जन्मको जम्मा बच्चा संख्या नै कुल प्रजनन दर हो। राष्ट्रिय जनगणना २०५८ र २०६८ मा जस्तै Arriaga अनुमान विधिको प्रयोग गरी २०७८ मा पनि कुल प्रजनन दर तयार गरिएको छ। यस विधिमा जनगणना २०६८ र २०७८ को अवधिमा १५ देखि ४९ वर्षका महिलाले उक्त अवधिमा हालसम्म जन्माएका बच्चाहरू (Child Ever Born-CEB) को तथ्याङ्क प्रयोग गरिन्छ ।
१२	कोरा जन्मदर (प्रति १०००) (Crude	कुनै निश्चित अवधिमा (एक वर्षमा) प्रतिहजार जनसङ्ख्यामा जिउँदै जन्मेका

	Birth Rate- CBR)	शिशुहरूको जनसंख्या
१३	कोरा मृत्युदर (CDR)	कुनै निश्चित ठाउँमा एक वर्षभरिमा प्रतिहजार जनसंख्यामा मृत्यु हुने व्यक्तिहरूको संख्या
१४	खुद बसाइँसराइदर (Net migration Rate)	कुनै एक वर्षमा कुनै देशमा बसाइँ सरेर अन्य देशबाट आउने जनसङ्ख्याबाट सोही अवधिमा सोही देशबाट बसाइँ सरेर अन्य देशमा जाने जनसङ्ख्याको अन्तर र सो स्थानको मध्यवर्षको जनसङ्ख्याको अनुपातलाई १००००० ले गुणन गरी आउने दर। यो दर निकाल्दा पछिल्ला पाँच वर्षमा बसाइँसरेका व्यक्तिहरूलाई समावेश गरिएको छ ।
१५	खुद: पुनरूत्पादन दर (NRR)	कुनै १५-४९ वर्षका बाँचेको महिला (Surviving Women) ले आफ्नो प्रजनन अवधिमा जन्माउने छोरीहरूको वास्तविक संख्या ।
१६	एकल परिवार	परिवारमा एक जना मात्र भएको र परिवारमा बाबु र/वा आमा र अविवाहित छोरा र/वा छोरी मात्र भएको परिवारको संख्या र जम्मा परिवारको समानुपात प्रतिशत
१७	संयुक्त परिवार	एकल परिवार बाहेक बाँकी सबै परिवार र जम्मा परिवारको समानुपात प्रतिशत
१८	पहिलोपटक विवाह गर्दाको औसत उमेर	१० वर्षभन्दा माथि उमेर भएका विवाहित व्यक्तिहरूको पहिलोपटक विवाह गर्दाको औसत उमेर
१९	पहिलो विवाह गर्नु अधिको सरदर उमेर (Singulate mean age at marriage)	पहिलो विवाह अधि महिला र पुरुषको समूहले विवाह नगरी विताएको औसत समयावधि अर्थात् विवाहपूर्व एकल अवस्थामा बसेको औसत उमेर। यसले ५० वर्ष पुग्नुअघि १५ वर्ष वा सोभन्दा माथिका महिला वा पुरुषको विवाहको औसत उमेर भन्ने जनाउँछ । यस विधिमा उमेरको आधारमा वैवाहिक स्थितिको तथ्याङ्क प्रयोग गरेर अप्रत्यक्ष विधिद्वारा पहिलो विवाहको औसत उमेर अनुमानित गरिन्छ जसलाई विवाहको औसत उमेर (Singulate mean age at marriage -SMAM) भनिन्छ
२०	प्राकृतिक वृद्धि दर (Rate of Natural Increase-RNI)	कोरा जन्मदर र कोरा मृत्युदरको अन्तर । जनसङ्ख्याको परिवर्तन जन्म र मृत्युको कारणले मात्र हुन्छ भन्ने त्यसलाई प्राकृतिक वृद्धिदर भनिन्छ । यस मापनमा अन्तर्राष्ट्रिय बसाइँसराइको प्रभाव शून्य हुन्छ र जनसङ्ख्याको परिवर्तन जन्म र मृत्युका कारणले मात्र हुन्छ भन्ने मान्यता राख्दछ ।
२१	बच्चा जन्माउने औसत उमेर (Mean Age of Child Bearing-MACB)	१५-४९ उमेरका महिलाले बच्चा जन्माउने औसत उमेर हो। यो सूचकको गणना उमेर समूहको मध्य अंक र उमेर विशिष्टिकृत प्रजनन दरको गणनको योगफललाई उमेर विशिष्टिकृत प्रजनन दरको योगफलले भाग गरी १००० ले गुणन गरिन्छ।
२२	बाल-आश्रित अनुपात	काम गर्ने उमेरका (१५-६४ वर्षको) जनसङ्ख्यामा र बालबालिका (०-१४ वर्ष) को जनसङ्ख्याको अनुपात प्रतिशत

२३	बालबालिका र महिलाको अनुपात	शून्यदेखि चार वर्षका बालबालिकाको जनसंख्या र १५ देखि ४९ वर्षका महिलाहरूको जनसंख्याको अनुपात प्रतिहजार
२४	बालविवाहको अनुपात	२० देखि २४ वर्ष उमेरका महिलाले १८ वर्ष नपुग्दै विवाह गरेको अनुपात प्रतिशत
२५	बाल मृत्युदर	एक वर्षदेखि पाँच वर्षमुनिका (१-४ वर्ष) प्रतिहजार बालबालिकामध्ये कुनै एक वर्षभित्र मृत्यु हुने बालबालिकाको संख्या
२६	बाहिरी बसाइँसराइदर (Out-migration Rate)	कुनै एक वर्षमा कुनै स्थानबाट कुनै निश्चित भौगोलिक क्षेत्र पार गरेर बाहिर अन्यत्र ठाउँमा बसोबास गर्न जाने जनसङ्ख्या र उक्त क्षेत्रको जम्मा जनसंख्याको अनुपात प्रतिलाख जनसङ्ख्यामा। यो दर निकाल्दा पछिल्ला पाँच वर्षमा बसाइँसरेका व्यक्तिहरूलाई समावेश गरिएको छ ।
२७	बुढ्यौली सूचकाङ्क	उमेर ६० वर्ष वा सोभन्दा माथिको जनसङ्ख्यामा ० देखि १४ वर्षका बालबालिका जनसङ्ख्याको अनुपात प्रतिशत
२८	वृद्ध-आश्रित अनुपात	काम गर्ने उमेरका (१५-६४ वर्षका) जनसङ्ख्यामा र वृद्ध (६५ वर्ष वा सोभन्दा माथि) को जनसङ्ख्याको अनुपात प्रतिशत
२९	भित्री बसाइँसराइ दर (In-migration Rate)	कुनै एक वर्षमा कुनै स्थानमा कुनै निश्चित भौगोलिक क्षेत्र पार गरेर बाहिरको अन्य ठाउँबाट त्यस ठाउँमा बसोबास गर्न आउने मानिसहरूको जनसङ्ख्या र सोही अवधिको सो क्षेत्रको जम्मा जनसंख्याको अनुपात प्रति लाख जनसंख्या। यो दर निकाल्दा पछिल्ला पाँच वर्षमा बसाइँसरेका व्यक्तिहरूलाई समावेश गरिएको छ ।
३०	मातृ मृत्यु अनुपात (Maternal Mortality Ratio-MMR)	प्रति १ लाख बच्चाको जन्ममा महिला गर्भवती भएदेखि वा बच्चा जन्माउने क्रममा वा सुत्केरी भएको ४२ दिनसम्म प्रसूतिको कारणले मृत्यु भएका आमाको संख्याको अनुपात मातृ मृत्यु अनुपात (Maternal Mortality Ratio-MMR) हो ।
३१	लैङ्गिक अनुपात	पुरुषको जनसंख्या र महिलाको जनसंख्या अनुपात अर्थात् प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या
३२	विशिष्टीकृत कोरा मृत्युदर (Standardised Crude Death Rate-SCDR)	उमेर समूह अनुसारको समायोजित जनसंख्याको मृत्यु दर हो। यो जनसंख्याको उमेर-विशिष्ट मृत्युदर र सोही उमेर समूहको गणनको योगफललाई स्तरीकृत जनसंख्याले भाग गरी प्रति हजार जनसंख्यामा दर निकालिन्छ। मृत्युका धेरैजसो कारणहरू मानिसहरूको उमेर र लिङ्ग अनुसार फरक-फरक हुने हुनाले, स्तरीकृत मृत्युदरको प्रयोगले समय र देशहरू विचको तुलनात्मकता सुधार गर्छ।
३३	शिशु मृत्युदर	प्रतिहजार जीवित जन्मेका शिशुहरूमध्ये एक वर्षको उमेर नपुग्दै (शिशु उमेरमा) मृत्यु हुने शिशुहरूको संख्या

३४	सहरी जनसङ्ख्या (%)	न्यूनतम ३ देखि १५ भन्दा बढी व्यक्ति/हेक्टर जनघनत्व र ५,००० भन्दा बढी जनसङ्ख्यासहित ४ ग्रिडको निकटता भएको जनसंख्या र कुल जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत
३५	सहरोन्मुख जनसङ्ख्या (%)	३ देखि १५ व्यक्ति/हेक्टरका विचमा जनघनत्व र जनसङ्ख्याको न्यूनतम सीमाविना ८ ग्रिडको निकटता भएको जनसंख्या र कुल जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत
३६	ग्रामीण जनसङ्ख्या (%)	३ व्यक्ति/हेक्टर वा सोभन्दा कम जनघनत्व र ५,००० भन्दा बढी जनसङ्ख्या नभई ८ ग्रिडको निकटता भएको जनसंख्या र कुल जनसंख्याको समानुपात प्रतिशत
३७	स्तरीकृत कोरा जन्मदर (Standardised Crude Birth Rate-SCBR)	उमेर समूह अनुसारको समायोजित जनसंख्याको जन्म दर हो। यो जनसंख्याको उमेर-विशिष्ट जन्मदर र सोही उमेर समूहका महिला गुणनफलको योगलाई कुल जनसंख्याले भाग गरी प्रतिहजार जनसंख्यामा दर निकालिन्छ। जन्मका उमेर र लिंगानुसार फरक-फरक हुने हुनाले, स्तरीकृत जन्म दरको प्रयोगले समय र देशहरू बीचको तुलनात्मकता अध्ययन गर्न मद्दत गर्दछ।

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रुपन्देहीको अनुरोध

संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको योजना तर्जुमा, नीति निर्माणको मूल आधार तथ्याङ्क भएकाले यथार्थ तथ्याङ्क उत्पादन गर्ने उद्देश्यले नै राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र यस कार्यालयबाट समय-समयमा सञ्चालन गरिने गणना, सर्वेक्षण र लगत सूची संकलन कार्यका लागि खटिई आउने कर्मचारीहरुलाई सत्य तथ्य विवरणहरु उपलब्ध गराई मुलुकको सर्वाङ्गीण विकासमा सहयोग गर्नुहुन हार्दिक अनुरोध छ। तपाईंले उपलब्ध गराउनु भएको तथ्याङ्क, तथ्याङ्क ऐन, २०७९ बमोजिम गोप्य रहने र केवल तथ्याङ्कीय प्रयोजनका लागि सामूहिक रुपमा प्रयोग हुने छन्।